

2
2009

7,50 €

Uusi **SAFIIRI**

Integraalihenkisyyden Aikakauskirja

Kirjeopisto Vian rajajooga:

Ajatusjoogaa

Teilhard de Chardin:

Evoluutio ja tietoisuus

Tiloja vuokrattavana Kerimäellä

Via-Akatemia, **Kaukalinna** (rakennettu 1853), Viitamäentie 189

Via ry, **Wanha Apteekintalo** (rakennettu 1911), Ristisolangtie 1

SAVONLINNAN OOPERAJUHLIEN AIKAAN 2010

Wanhalla Apteekintalolla

Kesäkahvila ja aamiaismajoitus

Tiedustelut ja varaukset:

Aila Knihtilä, 040 532 2653 ja Leena Reinman, 040 586 8028

Kaukalinnassa

Aamiaismajoitus

Tiedustelut ja varaukset: Sinikka Juntura,

(015) 543 112, 040 825 5165, kaukalinna@via.fi

Tervetuloa!

VIA-AKATEMIA
kurssit
via.akatemia@via.fi

Puhelin (015) 543 112

VIA RY
vuokraukset
kaukalinna@via.fi

www.via.fi

UUSI SAFIIRI 35. VSK

Kustantaja:

Via-Akatemian säätiö

Toimituksen osoite:

Uusi Safiiri, PL 4, 58201 Kerimäki

Päätoimittaja:

Terttu Seppänen

050 567 9630, terttu.seppanen@via.fi

Toimittajat:

Sinikka Juntura ja Tuula Uusitalo

Toimitustyössä avusti:

Laura Itkonen

Taitto:

Tomi Leporinne, Avendis

Tämän numeron avustajat:

Börje Fri, Marja-Liisa Hassi, Markku Jyväkorpi, Jari Kiirla, Pentti Mäkelä, Anja Nyqvist, Kaisa Pakkala, Heljä Suuronen-Geib, Juhani Turjanmaa ja Pirkko Viskari.

Uudessa Safiirissa julkaistavat artikkelit ilmaisevat kirjoittajien omia mielipiteitä.

Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetetyistä kirjoituksista tai kuvista. Toimitus pidättää itselleen oikeuden muokata tekstejä.

Tilaukset, osoitteenmuutokset, laskutus:

Uusi Safiiri, PL 4, 58201 Kerimäki.

Kaukalinna/Via-Akatemia,

Sinikka Juntura, 015 543 112, 040 8255165.

Tilaukset myös internetin kautta:

www.via.fi/safiiri.htm

Tilaus tehdään ilmoittamalla Uuden Safiirin jakeluosoite toimitukseen ja maksamalla tilaushinta 15.00 euroa (1 vuosi) tai 28.00 euroa (2 vuotta) Uuden Safiirin tilille: Kerimäen Op 513 300 - 223577, viite 550.

Ilmoitukset:

015 543 112, 040 8255165/Sinikka Juntura

uusi.safiiri@via.fi

Ilmoitushinnat sivulla 163

Painopaikka:

Kopio Niini Finland Oy.

Tampere 2009

Ilmestyminen

Uusi Safiiri ilmestyy 2 kertaa vuonna 2010 toukokuussa ja marraskuussa.

Uusi Safiiri tehdään pääosin talkootyönä. Pyrimme noudattamaan annettuja ilmestymisaikatauluja.

Internet:

www.via.fi

ISSN 0781-7975

© Via-Akatemian säätiö

Uusi Safiiri on Kulttuuri-, mielipide- ja tiedelehtien liitto Kultti ry:n jäsen

Seuraava Uusi Safiiri ilmestyy

toukokuussa 2010.

Kirjoitukset ja materiaali 15.1.2010 mennessä.

Uusi SAFIIRI

Sisällys 2 2009

- 4 **Pääkirjoitus**
- 6 **Evoluutio ja tietoisuuden kasvu Teilhard de Chardinin ajattelussa**
Juhani Turjanmaa
- 28 **Itsetiedostus henkisen kasvun välineenä ja päämääränä**
Marja-Liisa Hassi
- 36 **Hengen ja aineen yhteys Kirjeopisto Vian rajajoogassa**
Tuula Uusitalo
- 54 **Onnen etsintää**
Pentti Mäkelä
- 58 **Kirjeopisto Vian rajajooga henkisen kasvun metodina**
Terttu Seppänen
- 68 **Kolumni: Valtiopäiväpuisto**
Börje Fri
- 70 **Kansallinen identiteetti ja Väinämöisen paluu**
Sinikka Juntura
- 78 **Ikaikaista viisautta etsimässä**
Heljä Suuronen-Geib
- 121 **Historia Kosmoksen kartalla**
Jari Kiirla
- 126 **Traumat voidaan purkaa**
Anja Nyqvist
- 132 **Tietoisien läsnäolon parantava voima**
Kaisa Pakkala
- 144 **Seitsemän tunnin onni... vai onnen jatkumo?**
Pirkko Viskari
- 150 **Henkisistä valokuvista**
Markku Jyväkorpi
- 155 **Kirjakatsaus**
- 163 **Uuden Safiirin tilaustiedot**
- 165 **Ilmoituksia**
- 172 **Via-Akatemia tiedottaa**

Runot: Tuula Uusitalo ja Pirkko Viskari

Kannen kuva ja toteutus: Tomi Leporinne

Looginen positiivinen ajattelu

Uuden Safiirin tämän numeron keskeinen teema on suomalainen rajajoogasovellus *looginen positiivinen ajattelu*. Sen synnyttivät ja loivat vuosina 1955–57 Kirjeopisto Vian perustajaopettajat Tyyne Matilainen ja Mirja Salonen. Tämä rajajoogamuoto lähtee perusoivalluksesta ryhtyä harjoittamaan positiivisia ajatuksia ja sen päämääränä on sisäisesti eheytyneet ja korkeammasta minuudestaan käsin toimiva aktiivinen yksilö.

Positiivisia ajatuksia käytetään mm. negatiivisten luonteenomaisuuksien muuntamiseen positiiviseksi eli jalostamiseen. Positiivisen vastakohtan käyttö harjoitusmetodina on tuttua perinteisistä kehitysmenetelmistä. Klassinen rajajooga mm. painottaa, että pahe voitetaan ainoastaan harjoittamalla sille vastakohtaista hyvettä.

Loogisen positiivisen rajajoogan toinen merkittävä tarttumapinta on moderni psykologia. Humanistinen psykologia korostaa ihmisen luovaa sisäistä kasvupotentiaalia, transpersoonallinen psykologia huippukokemuksia tajunnan avartumiseen, kognitiivinen psykologia ihmisen rationaalista itseohjautuvuutta ja positiivinen psykologia ihmisen vahvuuksia ja voimavaroja.

Looginen positiivinen rajajooga sisältää kaikkia näitä puolia ja parhaimmillaan se eheyttää kokonaisvaltaisesti. Se kulkee yhtenä säikeenä integraaliajattelijoiden perenniaalifilosofiasta kumpuavassa kehitysnäkemyksessä: kehon, mielen, sielun ja hengen olemuspuolten kautta nonduaaliin ykseyteen kaiken olemassa olevan kanssa.

Marja-Liisa Hassi tarkastelee artikkelissaan *Itsetiedostus henkisen kasvun välineenä ja päämääränä* mm. ihmisen sisäistä, henkisempää entiteettiä, josta käsin ihmisen toiminta ohjautuu ”henkisesti itsenäiseksi yksilöksi, joka tiedostaa korkeam-

mat olemuspuolensa ja samalla toimii eettisesti ja tehokkaasti länsimaisessa tavallisessa arjessa, kunnioittaa kaikkia muita ihmisiä ja luo ympärilleen harmoniaa auttaen samalla muita tiedostamaan positiivisuutta ja omaa korkeampaa, jumalallista Minäänsä.”

Juhani Turjanmaa lähestyy artikkelissaan *Tietoisuus ja evoluutio Teilhard de Chardinin ajattelussa* ajatusten vaikuttavuutta laajemmasta perspektiivistä: ”Tietoisuuden ja ajattelun lisääntyessä ihminen vaikuttaa ajatuksillaan noosfääriin yhä enemmän rakentaen sitä lakkaamatta. Noosfääri rakentuu juuri sellaiseksi kuin sinne siirtyvät ajatustuotteet ovat.” Noosfääri on maata ympäröivä henkinen, ajatteleva kerrostuma, joka on erillinen maan fysiosfääristä ja biosfääristä.

Ajatus on henkeä, energiaa ja ainetta, kirjoittaa Tuula Uusitalo artikkelissaan *Hengen ja aineen yhteys*, jossa hän tarkastelee ajatuksen luonnetta fysiikan, kielen ja loogisen positiivisen rajajoogan kosketuspinnolta käsin: ”Ajatusten harjoittamiseen pohjautuvassa rajajoogassa ajatukset mielletään hyvin monitahoisesti yhtälailla kielenkäyttönä sanoineen, lauseineen – ja niihin liittyen arvoina ja merkityksinä – kuin ajatusenergiana, joka näitä merkityksiä kantaa. Positiivisuuden ydin on kuitenkin selkeä, se koostuu tietoisesta hyvydestä, rakkaudesta, totuudesta, rauhasta jne. – niiden selkeimmästä ominaislaadusta. Se merkitsee ajatusten pitämistä positiivisten ajatusten energisimmällä alueella. Kun näiden ytimien voima ja energia kootaan yhteen, sen tulos on puhdas ja kaunis, ’täysin varma’.”

Näiden ajatusten myötä *Rauhaisaa adventin aikaa!*
Terttu Seppänen

Tapaus IHMINEN

Evoluutio ja tietoisuuden kehitys Teilhard de Chardinin ajattelussa

Ranskalainen jesuiittapappi ja paleontologi Pierre Teilhard de Chardin haki ihmisen ilmenemiselle perusteita myös kosmoksesta ja maaplaneetasta. Teilhard ei pidä kosmosta mekaanisena ja ”kuolleetena” vaan näkee kosmoksen kunkin hetkisen tilan olevan evoluution ja elämän etenemisen tiloja.

JUHANI TURJANMAA

“Näkeminen. Voisi sanoa, että koko elämä on siinä – jos ei lopullisesti, niin ainakin olennaiselta osaltaan. Olla enemmän on liittyä enemmän yhteen – siinä tämän kirjan yhteenveto ja loppupäätelmä. Mutta – toteamme sen vielä – yhteys lisääntyy vain kasvavan tietoisuuden, se on näkemisen kautta.”
(Teilhard 1963).

Ω

Kun veden vuosimiljoonia syövyttämiä kiviä ja ensimmäisten ihmisten työkalukseen muovaamia kiviä katsotaan rinnatusten, on niissä nähtävissä villin luonnon ja villin ajattelevan olennon välinen huima ero. Luonto jatkaa kiven muovaamista omalla vanhalla tavallaan, mutta ihmisen omaksuttua kiven muokkaamistaidon, hän on alkanut kehittää taitoaan edelleen. Ihmisen kyvykkyys käyttää luontoa omien tarpeittensa tyydyttämiseksi on lisääntynyt huikeasti evoluution myötä.

Evoluutio

Evoluutio ei ole pysähtynyt turvaamaan pelkästään fyysisiä tarpeita. Ihminen on ryhtynyt käyttämään lisääntynyttä tietoisuuttaan ja vapaaksi jäänyttä ajattelukapasiteettiaan muuhunkin kuin hengissä selviämisen turvaamiseen. Viimeiset Maan kaksi vuosisataa tieteineen ovat suorastaan räjäyttäneet esiin ihmisessä uinunutta luovuutta. Luonnon kulkuun on putkahtanut olento, joka tahtoo ja punnitsee, mutta myös punnitsee sitä mitä hän tahtoo. Sillä on aivan uutena ja kaikkeuteen vaikuttavana työkalunaan ajatus.

Evoluutio vakiinnutti paikkansa käsitteenä 1900-luvun alkuvuosista lähtien englantilaisen yhteiskuntafilosofi ja sosiologi **Spencerin** (1820–1903) omaksuttua sen kuvaamaan tiettyjä biosfääriin liittyviä tapahtumia ja ilmiöitä. Sisällöltään evoluutio ei ole ollut koskaan yksiselitteinen eikä varsinkaan nykyisin, jolloin se on ulotettu kattamaan muitakin kuin biologisia ilmiöitä, yhteisöjen rakenteista aina kosmisiin ilmiöihin saakka. Harva käsite kuitenkaan valaisee kokonaisuutta ajallisesti ja dynaamisesti yhtä selventävällä tavalla kuin evoluutio.

Yleismerkityksessään evoluutio – niin biologissa kuin sanaa laajemmassakin merkityksessä käytettäessä – usein viittaa jatkuvaan, tasaisehkon kehitykseen vastakohtana mullistuksille, revoluutioille.

Evoluution synonyyminä käytetään usein sanaa kehitys, vaikka niillä on selviä periaatteellisia eroja. Kehitykseen liitetään perusmääreet kuten kasvu ja kypsyminen – sekä usein lisäksi myös evoluutio. Kehitys on myönteistä muutosta huonommasta parempaan, yksinkertaisesta monimutkaisempaan, alemmalta tasolta ylemmälle. Kehittyessään saavuttaa jotakin haluttua. Kaikki kehitys ei kuitenkaan ole evoluutiota eikä kaikki evolutiivinen ole kehitystä, mutta myös evoluutiolla voi olla suunta.

Evoluution tutkijoita: Teilhard ja Monod

Pierre Teilhard de Chardin oli kansainvälisesti tunnustettu paleontologi. Etsiessään ratkaisua tai selitystä ihmisen ilmenemiselle hän haki maaplaneetan lisäksi perusteita myös kosmoksesta ja niiden piirissä esiin tulleista evolutiivisista tapahtumista – samoin kuin paleontologisista sekä fysikaalis-kemiallisista ja materiaalisista aihepiireistä.

Toinen samoja aiheita pohtinut oli hänen aikalaisensa ja maanmiehensä Nobel-palkittu biologi Jacques Monod. Kirjassaan *Sattuma ja välttämättömyys* hän pohtii oman alansa yhteydessä myös evoluutioon liittyviä filosofisia kysymyksiä ja mm. myös Teilhardin esittämiä näkemyksiä.

Enempää Teilhard kuin Monod'kaan ei karttanut perimmäisten ja aatteellisten kysymysten julkista pohdintaa, vaikka he samalla vaaransivat asemansa omissa yhteisöissään: Monod tiedeyhteisössään ja tulenpalavana sosialistina aatetovereidensa parissa, Teilhard taas katolisen kirkon pappina ja jesuiittaisana. Teilhard joutui painostuksen alaisena muuttamaan Ranskasta mielipiteittensä takia.

Molemmat saavuttivat lopulta arvostetun ja kunnioitetun kansainvälisen julkisen aseman myös kadunmiesten keskuudessa.

Teilhardin fenomenologiassa evoluution avainsana on Omega-piste. Maailmankaikkeuden liikkeen periaatteeseen kuuluu se, että maa-

Kosmos on valtavuudestaan huolimatta rajallinen.

ilmankaikkeudessa yhtäältä järjestäytymisen aste kasvaa ja toisaalta tietoisuus lisääntyy sen seurauksena: tapahtuu yli-ihmistyminen. Yli-ihmistymisessä persoonat ovat *kristogeneesiksen* alaisina ja jatkavat sen vaikutuksesta matkansa Omega-pisteeseen ja Omega-pisteen kautta ulottuvuuteen, josta meillä ei ole suoranaista tietoa. (Teilhard 1963) Tästä voimme ymmärtää, että Teilhardin tarkoittamalla ”yli-ihmistymisellä” ei ole mitään tekemistä rotuoppien yli-ihmisen kanssa.

Omegaan, kristogeneesiin ja yli-ihmistymisen lisäksi Teilhard kehitteli lukuisia uusia ilmaisuja ajatustensa esille tuomiseen. Edellisten lisäksi keskeisessä asemassa ovat myös *genesis* (perusmerkitykseltään luominen / syntyminen) ja *konvergenssi*. Alkuperäinen kreikankielinen sana *genesis* viittaa myös sanaan *genos*, jonka merkitysympäristöön kuuluvat mm. ”kilpailu” ja ”voimakas virta”. Asia yhteydestä käy sitten ilmi, milloin ”genesiksessä” on kyseessä näistä käsitteistä vain yksi, jokin käsitepari vai kaikki kolme yhdessä. Kirjan juonen kannalta katsottuna ilmaus ”voimakas virta” liittyy lähes kaikkiin *genesis*-sanan ymmärryksiin. – Myös sana *konvergenssi* kaipaa selitystä. Biologiassa *konvergenssi* merkitsee alkuaan erilaisten, mutta jossakin suhteessa toistensa kaltaisten organismien yhteyttä, konvergenttia kehitystä. Yhteiskuntatieteissä se merkitsee samanmuotoisia tai rinnakkaisia kehityskulkuja, jotka tapahtuvat toisistaan riippumatta, esim. maantieteellisesti erillisten kulttuurien yhteiset kehityspiirteet.

Teorioita elämän synnystä

Yleisesti esitetyssä muodossaan evoluutio pitää sisällään ajatuksen siitä, että luomakunnan ke-

hittymis- ja kasvamisprosessi on ollut kestoltaan noin 5 000 miljoonaa vuotta. Tätä perustellaan fossiililla löydöillä ja eliöissä havaituilla kasvu- ja kehityspiirteillä ja ilmiöillä.

Kun yhteyttäminen eli fotosynteesi tuli mahdolliseksi noin 400–500 miljoonaa vuotta sitten, tapahtui kehityksessä radikaali hyppäys. Seurauksena oli eliöiden nopea lisääntyminen ja erilaistuminen. Jos kehityksen kulkua havainnollistetaan suhteuttamalla kehitysaika vuoden mittaiseksi ja jakamalla vuosi kahtentoista kuukauteen, on kulttuurievoluutio alle minuutin mittainen.

Yleisesti hyväksytään ajatus, että maapallo on aikoinaan ollut tilassa, missä mikään nykyisenlainen elämä ei ole ollut mahdollista. Elämä on siis ilmaantunut tänne joko jostakin muualta avaruudesta siirtyneenä tai sitten se on syntynyt täällä.

Nykyisin on runsaasti kannattajia teorialla, jonka mukaan elämä on voinut syntyä maapallolla auringon ultraviolettisäteilyn vaikutuksesta ilmakehään mutta kehittynyt edelleen meressä. Ensimmäisellä eliöllä, minkälainen se lienee ollutkin, on ollut kyky lisääntyä, muodostaa uusia ja itsensä kaltaisia yksiköitä. Neuvostoliittolainen A. I. Oparin (1894–1980) ja englantilainen J. B. S. Halden (1892–1964) muotoilivat toisistaan tietämättä teorian elämän synnystä ja kehityksestä (1924 ja 1929). Sen mukaan elämä on syntynyt spontaanisti ilman ohjaavaa tekijää. (Leinonen 1981)

Monod, joka loi käsiteparin *sattuma ja välttämättömyys*, toteaa, että maapallon syntymisen ja sijoittumisen siihen missä se on, on sattumaa. Sen sijaan elämän syntyminen oli välttämätöntä. Hän on myös todennut: ”Maa-ilmankaikkeus ei kantanut elämää sydämensä alla eikä biosfääri ihmistä.” (Leinonen 1981)

Samoilla linjoilla Monod'n kanssa on paleontologi **Matthew**. Hän on ilmaissut käsityksensä, että "jos ihmiskunnan oksa tuhoutuisi, seuraisi sitä pian uusi ajattelevien olentojen oksa". (Teilhard 1963)

Kirjassaan *Täpaus ihminen* Teilhard kirjoittaa: "Materiaalisesti ja ulkoapäin katsoen lieinee parasta rajoittua tällä hetkellä sanomaan vain, että varsinainen elämä *alkaa* solusta." Solussa piilee elämän salaisuus. Elämän kynnystä pohdittaessa meidän on ensin pyrittävä ymmärtämään solu. (Teilhard 1963)

Teoreettisena ja filosofisena kysymyksenä evoluutio on askarruttanut lukuisia filosofeja ja tiedemiehiä mutta – ainakin kirjallisuudesta päätellen – vähemmän teologisia ja uskonnollisia piirejä. Vaikka evoluutiota sinänsä ei tunnetta sen enempää alkukantaisissa kuin kehittyneissä uskonnoissa, niiden aatemaailma joiltakin osiltaan sivuaa evoluutioon liittyviä piirteitä. Valtauskonnoista kristinuskon lisäksi hinduismissa ja buddhalaisuudessa aihe on molemmissa esillä omalla tavallaan.

Kreationismi eli luomisusko selittää elämän alkamisen ja eliökunnan kehittymisen tapahtuneen korkeamman voiman, Jumalan vaikutuksesta. Kreationismissa "äkillisen luomisteorian" kannattajien mielestä eliökunta on kehittynyt äkillisten luomistapahtumien sarjana. Kreationisteista "vähittäisen luomisteorian" kannattajien näkemykset lähenevät kehitysoopin teorioita, mutta heidän mielestään on olemassa korkeampi, kehitystä ohjaava voima. Osa kreationisteista katsoo Raamatun kertovan luomistapahtumasta todenmukaisesti. Äärimmäisiä luomisuskoon liittyviä käsityskantoja esittää fundamentalistinen suuntaus, joka kirjaimellisesti uskoo maailman syntyneen n. 6000 vuotta sitten.

Teilhard de Chardin nousi 20. vuosisadan keskeiseksi hahmoksi ja kosmiseksi myytiksi.

Yhdysvalloissa kreationismiin liittyvät katsomukselliset erot ovat johtaneet vakaviin näkemyseroihin kouluopetuksessa, mm. vaatimukseen poistaa evolutionaarinen käsitys opetuksesta ja korvata se kreationistisella maailmankuvalla. Evoluutiota koskevan artikkelinsa *The American Biology Teacher* (1973)-lehdessä **Theodosius Dobzhansky** otsikoi sanoin "Biologiassa ei ole mitään mieltä – paitsi silloin, kun

se nähdään evoluution valossa". Evolutionaarinen oppijärjestelmä ei hänen mukaansa ole ristiriidassa uskonnollisten käsitysten kanssa.

Kirkkojen Maailmanneuvoston yleiskokouksen yhteydessä 1983 nousi esiin termi *Luomakunnan*

eheys, *The Integrity of Creation*. Käsite antoi uutta arvostusta luomisopille pakottaessaan lähtemään liikkeelle kokonaisuudesta, jonka Jumala on luonut, jota hän jatkuvasti luo ja pitää yllä. Käsitteen valossa luomista tarkastellaan olemassaolon jumalallisena alkuaktina Jumalan jatkuvaan toimintaan. Käsitys on dynaaminen käsitys luomisesta. Luojana Jumala voi luoda historiassa radikaalisti uutta ja avata uusia mahdollisuuksia.

Kirkkojen Maailmanneuvoston konsultaatiossa 1987 **Douglas J. Hall** totesi: "Vaikka Luomakunnan eheys ilmaisee tärkeitä ulottuvuuksia juutalaiskristillisessä käsityksessä maailmasta ja Jumalan tarkoituksista sen suhteen, se kertoo paljon siitä, mitä on pidettävä oleellisena luomisajatuksessa sellaisena kuin se on käsitetty Jerusalemin traditiossa". (Veikkola 1992)

Käsityksiä elämän luonteesta

Evoluutiosta ilmiönä ollaan lähes yksimielisiä, samoin elämään liittyvän evoluution alkamisen lähtökohdasta eli ensimmäisen solun ilmaantumisesta Maan piiriin sekä evoluutioon liittyvistä

yksityiskohdista kuten perimän muuntumisesta. Sen sijaan vahvoja näkemyseroja esiintyy siinä, mitä evoluutio on perimmäisiltä ominaisuuksiltaan: onko evoluutio mekaanista fysikaalis-kemiallista “materiaalista ja modulaarista variointia”, jonka ilmenemä ihminenkin on. Vai tarvitaanko mekaanisen näkemyksen tueksi biosfääriä koskeva lisäoletus vitalismista. Liittykö evoluutioon myös radikaaleja muutoksia, jolloin “vanhasta oliosta” tulee uusien olioiden kantaisa ja evoluutio etenee edelleen “ilottelevasti” ilman erillistä suunnitelmaa – kuten **Henri Bergson** (1859–1941) ajattelee. Tai sitten kohden jotakin, vaikkapa välietapin kaltaista päämäärää, jollaisen Teilhard de Chardin olettaa Omega-pisteen olevan. (Teilhard 1963)

Vitalismi on metafyyminen teoria elämän ja eliöiden luonteesta. Vitalismin mukaan elämällä on oma erityisluonteensa eikä elämää voida selittää vain fysikaalis-kemiallisista syistä, vaan se edellyttää erityistä *elämänvoimaa*.

Monod kutsuu vitalismiksi teorioita, jotka hyväksyvät teleonomisen eli päämääräsyihin, nojautuvan periaatteen mutta olettavat periaatteen toimivan vain biosfäärin, “elävän aineen”, puitteissa. Vitalistiset teoriat edellyttävät, että eliöiden ja elottoman universumin välillä vallitsee kertakaikkinen ero. (Monod 1984)

Mekanismi on vitalismin vastakohta. Mekanismi on käsitys, jonka mukaan olevaista hallitsevat puhtaasti mekaaniset eli konemaiset lainalaisuudet. Mekanismi hylkää tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat ja teoriat vapaudesta.

Animismilla tarkoitetaan yleisesti sielu-uskoa eli käsi-

tystä, jonka mukaan esineissä ja luonnonilmiöissä asuu henki, sielu.

Ortogeneesi liitettiin aikaisemmin tavallisesti mikroevoluution prosesseihin, mutta Teilhard otti termin käyttöön myös makroevoluution prosessien tarkastelussa. Teilhard käyttää termiä ortogeneesi additiivisen koostumisen merkityksessä, missä prosessiin osallistuvat osat punovat erilaisia kudoksia ketjuuntumalla, ryhmittymällä ja vaihtamalla paikkojaan – teoreettisesti tarkastellen loputtomiin. Kullakin kerralla syntyy edellistä rikkaampi lopputulos. Esimerkkinä hän käyttää “polymeraation valtakuntaa”. Vaikka yleisessä katsannossa ortogeenissä evoluutiolla ei ole lopullista päämäärää, Teilhardin ajattelussa se on Omega, jonka kautta koko evoluution pääakseli kulkee. (Teilhard 1963)

Kompleksifikaatiosta, materian jatkuvan *kompleksisuuden* lisääntymisestä, seuraa ajatus ja myöhemmässä vaiheessa tietoisuus: “Tietoisuus on seikka, josta ainoana maailmankaikkeuden kaikista energioista ei sovi edes olettaa, että se voisi saavuttaa huippunsa tai kääntyä taaksepäin.” – pysähtyminen tai palaaminen on mahdotonta jo siksi, että kaikki sisäisen näkymän kasvaminen on oleellisesti alkua uudelle näkymälle, joka sisältää kaiken edeltävän ja johtaa vielä kauemmas.” (Teilhard 1963)

Teilhardin aikana, 1900-luvun alkupuolella, kuten edelleenkin, puhutaan yleisesti kosmologiasta ikään kuin kosmos olisi laskennallisesti hallittavissa oleva mekaaninen tarkastelun kohde. Teilhard ei pidä kosmosta mekaanisena ja “kuolleen” vaan näkee kosmoksen kunkin hetkisen ti-

Evoluutio

Sana evoluutio juontuu latinankielisestä termistä “evolvere”, joka merkitsi kirjakkäärön avaamista tai kapaloitten auki käärimistä.

Ensimmäisen kerran sanaa käytti tieteellisessä mielessä 1832 skottilainen geologi Charles Lyell (1797–1875). Charles Darwin (1809–1882) käytti sanaa vain kerran kirjansa “Lajien synty” loppukappaleessa (1859). Hän suosi muotoa descent with modification – muunteleva periytyminen – osittain siitä syystä, että evoluutiota oli aikaisemmin käytetty alki-kehityksen kuvaamisen yhteydessä, osittain siksi, että evoluutio sisälsi “edistys- tai kehittymisajatuk- sen”, jota ei ole Darwinin näkemyksessä. Nasevana ilmauksena evoluutio vakiintui kuitenkin nopeasti mm. Herbert Spencerin (1820–1903) ja muiden tunnettujen biologisten käyttämänä.

lan olevan evoluution ja elämän etenemisen tiloja.

Evoluution prosesseja

Teilhard olettaa, että kaikki energia on olennaisesti psyykkistä. Jokaisessa alkuhiukkasessa tämä perusenergia jakaantuu kahteen komponenttiin: *tangentiaaliseen* ja *radiaaliseen energiaan*. Tangentiaalinen energia saattaa hiukkaset yhteistoimintaan kompleksisuudeltaan samanaesteisten hiukkasten kanssa, radiaalinen energia vetää hiukkasia eteenpäin yhä keskittyvämpien ja monimutkaisempien yhdistysten olotiloja kohti. Radiaalinen energia on sisäistä, henkistä energiaa, joka vie evoluutiota eteenpäin kohden Omega-pistettä. Tangentiaalinen energia vastaa suunnilleen tuntemamme fyysisen maailman energiakäsitystä. Fysikaalis-kemiallisilta, tangentiaalisilta piirteiltään tilat ovat matemaattisesti hallittavissa ja laskettavissa mutta niiden sisäinen, radiaalinen tila noudattaa tietoisuuden kasvuun liittyviä lainalaisuuksia, jotka eivät ainakaan toistaiseksi ole puristettavissa mekaanisen maailman muotteihin. Vain niiden suunta kohti Omega-pistettä tunnetaan.

Evolutionaariset ilmiöt, *ihmisilmiö* mukaan lukien, ovat prosesseja, joita ei voida kuvata pelkin termin: niitä voidaan tarkastella suunnan, luontaisten piirteiden ja ennakoitavissa olevien etenemissuuntien perusteella. Samalla on otettava huomioon tarkasteltavan rajoitukset kohteissa, joissa evoluutio etenee ja elämä ilmenee. Ihmisilmiöstä hän toteaa, että ihminen on vielä keskeneräinen ilmentymänä.

Teilhard on ottanut käyttöön kosmologian rinnalle käsitteen *kosmogeneesi*, jolla hän kuvaa kosmoksen evolutiivista luonnetta. Kosmogeneesi on vastakohta käsitykselle, jossa universumi ymmärretään mekaaniseksi järjestelmäksi ja kokonaisuudeksi. Kosmogeneesi – systeemisesti ajateltuna – on universumin evoluutio kokonaisuudessaan, johon sisältyvät kaikki genesikset, kuten *geogeneesi*, *biogeneesi* ja *noogeneesi* jne.

Kosmogeneesi on jatkuva luomistapahtuman prosessi. Kosmoksessa ja kosmogeneesissä ihminen ei ole pelkkä aineellinen ilmiö. Hänessä evoluutio on edennyt väistämättä epäorgaanisen ja orgaanisen aineen kokonaistilaan ja on saavuttanut sielulliset vyöhykkeet. Elämän henkisten rakennelmien osaksi on tullut edustaa sekä kosmoksen perusmateriaalia että sen kärkitilaa. Ihminen on antropogeneesin tähänastinen huippu ja antropogeneesi on puolestaan kosmogeneesin kruunu. Ihminen on itsestään tietoiseksi tullut evoluutio. Ihminen on universumin rakenteen keskipiste. (Teilhard 1963)

Maapallon historiaa voidaan hahmottaa kerrostumilla, joissa alemmista kerroksista on syntynyt olennaisesti uudenlaisia ominaisuuksia sisältäviä kerrostumia. Niihin liittyy tietoisuuden syntyminen aineesta. Evoluutio on edennyt atomi-, molekyyli- ja makromolekyyalitasolta alkusolutasolle ja sitä kautta edelleen eliötasolle eli biosfääriin. Korkeampiin olotiloihin ts. kerrostumiin, sisältyvät alemmat olotilat ominaisuuksineen, mutta alemmat eivät sisällä *emergeituneita* ominaisuuksia. Emergoituminen tarkoittaa olennaisesti uuden kvaliteetin syntymistä aikaisemmin olleesta. Niinpä atomilla itsellään ei ole samoja ominaisuuksia kuin biosfäärin olioilla vaikka biosfäärin oliot ovat riippuvaisia atomeista. Samoin biosfääri sisältää ihmisilmiössä kyvyn ajatella ja olla tietoinen, mutta biosfääri itsessään ei sisällä ajatusta eikä tietoisuutta ominaisuutenaan. Ajatus ja tietoisuus kuuluvat *noosfääriin*. Ajatus ja tietoisuus ovat ihmisilmiöön saakka edenneen elämän ja evoluution ilmentymiä. Teilhardin käsityksen mukaan emergenssi jatkuu. Ajattelun ja tietoisuuden seurauksena on alkanut kosmogeneesi. (Teilhard 1963)

Amerikkalainen biologi T. Dobzhansky erottaa maailmankaikkeuden evoluutiossa neljä suurta tasoa/ulottuvuutta: kosminen, epäorgaaninen, orgaaninen ja inhimillinen. (Leinonen 1981) ●

Omega-piste

Teilhard kiinnittää katseen ja ajatukset kohti henkistä ja hengellisyyttä: kohti Omega-pistettä – Kristusta ja antautumista Kristuksen rakkaudelle Omegan vaikutuksen alaisena.

JUHANI TURJAMAA

Teilhardin mukaan evoluutio on alkanut ja etenee henkeä palvelevassa materiassa geogeneesin kautta Omega-pisteeseen – Kristukseen, Jumalaan.

Ilmaantumisessaan ja kehityksessään Elämä ja Ajatus ovat rakenteellisesti sidotut maan massa- ja historiaan. Noogeneesi kohoaa järkkymättä kohti Omegaa geogeneesin rajoittuneen kehän läpi. Ihmistyminen, hominisaatio on eräänlainen yksilöllinen hyppäys vaistosta ajatukseen. Laajemmassa merkityksessä se on myös kaikkien animaalisuuteen sisältyneiden voimien asteittaista (fyleettistä) henkistymistä inhimilliseksi sivilisaatioksi. (Teilhard 1963)

Atomitasolta noosfääriin

Seuraava lainaus selittää neljän alimman tai varhaisimman tason aiheita. Samalla se valaisee Teilhardin eppistä otetta hänen kuvatessaan

tarkastelemaansa kohdetta. Hänen mukaansa evoluutio on alkanut ja etenee henkeä palvelevassa materiassa geogeneesin kautta Omega-pisteeseen. “Jos materian kehitystä tarkkaillaan sen keskipohdan tienoilla, missä se on selvimillään, voidaan se nykyisin tunnustettujen teorioiden pohjalta johtaa fysikaaliskemiallisten tieteiden tuntemien erilaisten elementtien asteittain mutkistuvaksi rakennelmaksi. Alimmana on epämääräinen, muototermein määrittelemätön, valon kaltainen olotila. Sitten äkkiä tulee positiivisten ja negatiivisten alkeishiukkasten vilinä: protoneja, elektroneja, neutroneja, fotoneja, jne., joiden luettelo kasvaa vuosi vuodelta. Sitten alkuaineiden sopusointuinen sarja vedystä uraaniin atomipainojärjestyksessä. Ja sen jälkeen mittaamaton moninaisuus yhdisteitä, joissa molekyyliainot vähitellen kohoavat tiettyyn kriittiseen arvoon, jonka yläpuolella, kuten tulemme näkemään, alkaa Elämä.

Tässä pitkässä ketjussa ei ole yhtään jäsentä, jota todistettujen kokeilujen perusteella ei voisi pitää atomiydinten ja elektronien yhdistelmänä. Juuri tämä keksintö, että kaikki aineet ovat johdettavissa yhden ainoan atomiperustyyppin järjestyksestä, on perustavalla merkityksellään salamana valaissut meille maailmankaikkeuden historian. Materia noudattaa omalla tavallaan alusta alkaen biologian suurta lakia – johon lakkaamatta tulemme palaamaan – lisääntyvistä monimutkaistumisesta, *kompleksifikaatiosta*. (Teilhard 1963)

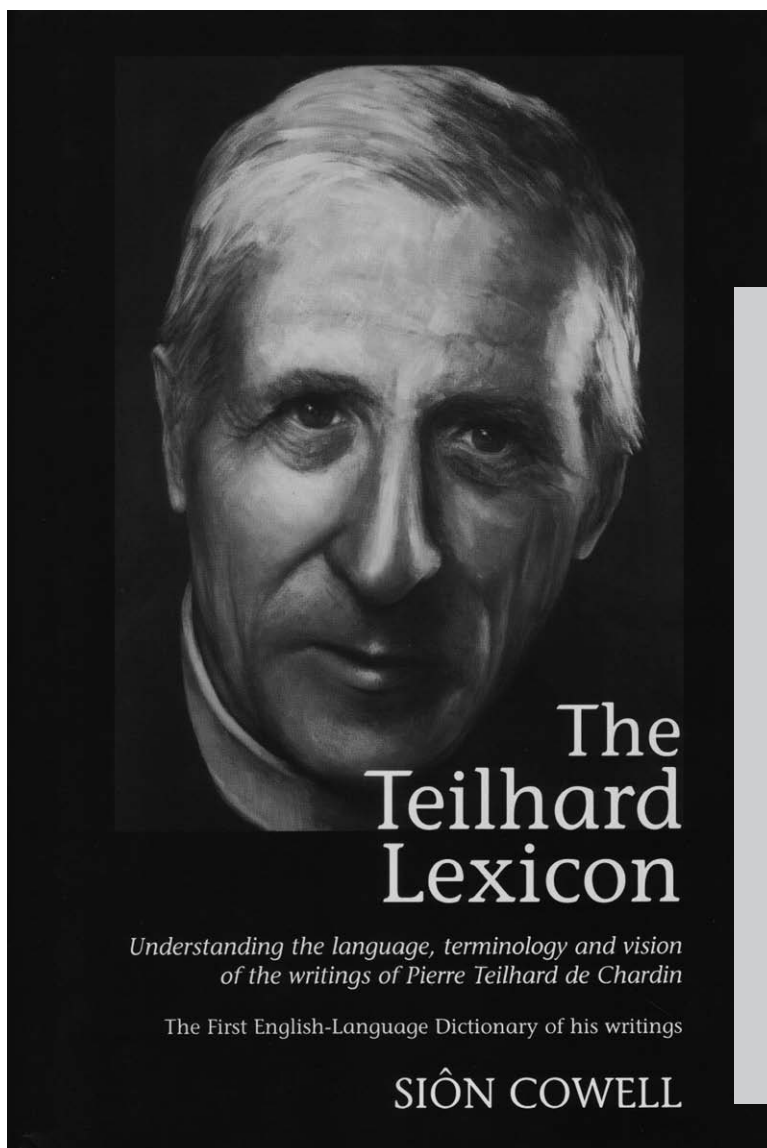
Maapallon ympäröivä *biosfääri* eli eliötaso, joka on muiden sfäärien tavoin universaali kerros mutta aikaisempia selvemmin yksilöllistynyt. Se muodostaa yhden kokonaisuuden – geneettisten suhteiden kudoksen. Biosfäärin jälkeinen kehä on *noosfääri* eli hengen kehä. Henkinen erkaantuminen muusta elollisesta luonnosta ei tietenkään vapauta ihmistä biosfääristä. Ekologisesti kestävä biosfääri on edellytys ihmisen olemassaololle.

Noosfääri on henkinen ja ajatteleva maan kerrostuma, uusi biologinen valtakunta, orgaaninen ja erikoistunut kokonaisuus erillään biosfääristä, maan ei-henkisestä ja ei-ajattelevasta kerrostumasta. (Cowell 2001) Noosfääri sijaitsee biosfäärin ulko- ja yläpuolella. Noosfääri on kehittyneen ajattelun taso. Noosfäärin kehitys alkoi saman tien kun ”psykykinen lämpötila” nousi biosfäärissä solujen maailmassa. Rinta rinnan psykykinen lämpötilan kohoamisen kanssa muodostuivat hermojärjestelmät haarasta haaraan ja kerros kerrokselta. Radiaalisessa energiassa tapahtui lopulta täyskäännös ja tietoisuus pystyi ”suhteiden ja käsitysten tilassa” tarkkailemaan itseään. Viimein syntyi ”materian hiukkasen ja elämän hiukkasen” jälkeen ajatuksen hiukkanen. Ajatus, henki kutoo ja laajentaa noosfäärin vaippaa. Samalla kehitty kollektiivinen muisti.

Teilhardin omintakeisiin termeihin kuuluvat eri sfäärien genesikset kuten biosfäärin biogeneesi, noosfäärin noogeneesi ja kosmoksen kosmogeneesi. Noogeenisillä – hengen ja mie-

len evoluutiolla – ymmärretään ensimmäisen ajatuksen syntymää maan piirissä sekä prosessia, jossa evoluutio etenee ajattelun ja tietoisuuden kasvamisen myötä. Noogeneesi on meissä ja meidän kauttamme jatkuvassa nousussa. Liikkeen peruspiirteinä ovat ajatushiukkasten keskinäinen läheneminen ja yksilöiden sekä kansakuntien ja rotujen synteetit. Evoluutiivinen nousuliike noudattaa hengen kosmisen konvergenssin kehityksen ja tietoisuuden lakeja. Rakenteensa ansiosta ihminen kykeni kohoamaan vaistosta ajatteluun ja osoitti omaavansa maailman vielä täysin vapaan alueen puitteissa ”mahtavan laajenemisvoiman”. Itsetajuisuuden myötä syntyi Persoonaa, ”jolle *personalisaation* myötä annettiin rajattomat elementaarisen kehittymisen mahdollisuudet”. Persoonallisuudeksi yksilö kehittyi koko ihmisryhmän ihmistymisen kautta. ”Miten kuvitella hengen alueelle ulottuva kosmogeneesi huomaamatta samanaikaista noogeneesiä.” (Teilhard 1963)

Teilhardin tutkimus ilmiöstä ihminen kulminoituu hengen yhdenmukaisuuteen. ”Ihmisessä, eläintieteellisenä ryhmänä tarkasteltuna, jatkavat toimintaansa sukupuolien välinen vetovoima ja suvun jatkamisen lait, olemassaolon kamppailun vietti ja sen aiheuttama kilpailu, ravinnon tarve ja siihen liittyvät pyydystämisen ja raatelemisen halu, näkemisen halu ja tutkimisen tuottama tyydytys, vetovoima yhteiselämään – –. Jokainen näistä säikeistä kulkee lävitsemme, tulee altamme syvyyksistä, nousee yläpuolellemme korkeuksiin: rakkaus, sota, tutkimusinto, yhteisötunne. Kehittymiskykynsä perusteella kukin mainituista muuttuu, kun siirrytään itsetajuisuuteen. Silloin tapahtuu mutaatio ortogeneesiin pääkselin, toisin sanoen Alfan ja Omegan kautta kulkevan kuvitteellisen akselin, mukaisesti. Asettuessaan johonkin fylumiini ajatus säilyttää kaikki kehityslinjat muokaten niitä samalla uudelleen. Ihminen edistyy vain muokkaamalla aikakausien tahtiin itsessään olevan universumin olemusta ja kokonaisuutta.” Tapahtuu ihmistymiseksi, hominisaatioksi, kutsuttu jalostumis-

Pierre Teilhard De Chardin. Kuva on Sion Cowellin The Teilhard Lexiconin kannesta.

Teilhardin aika

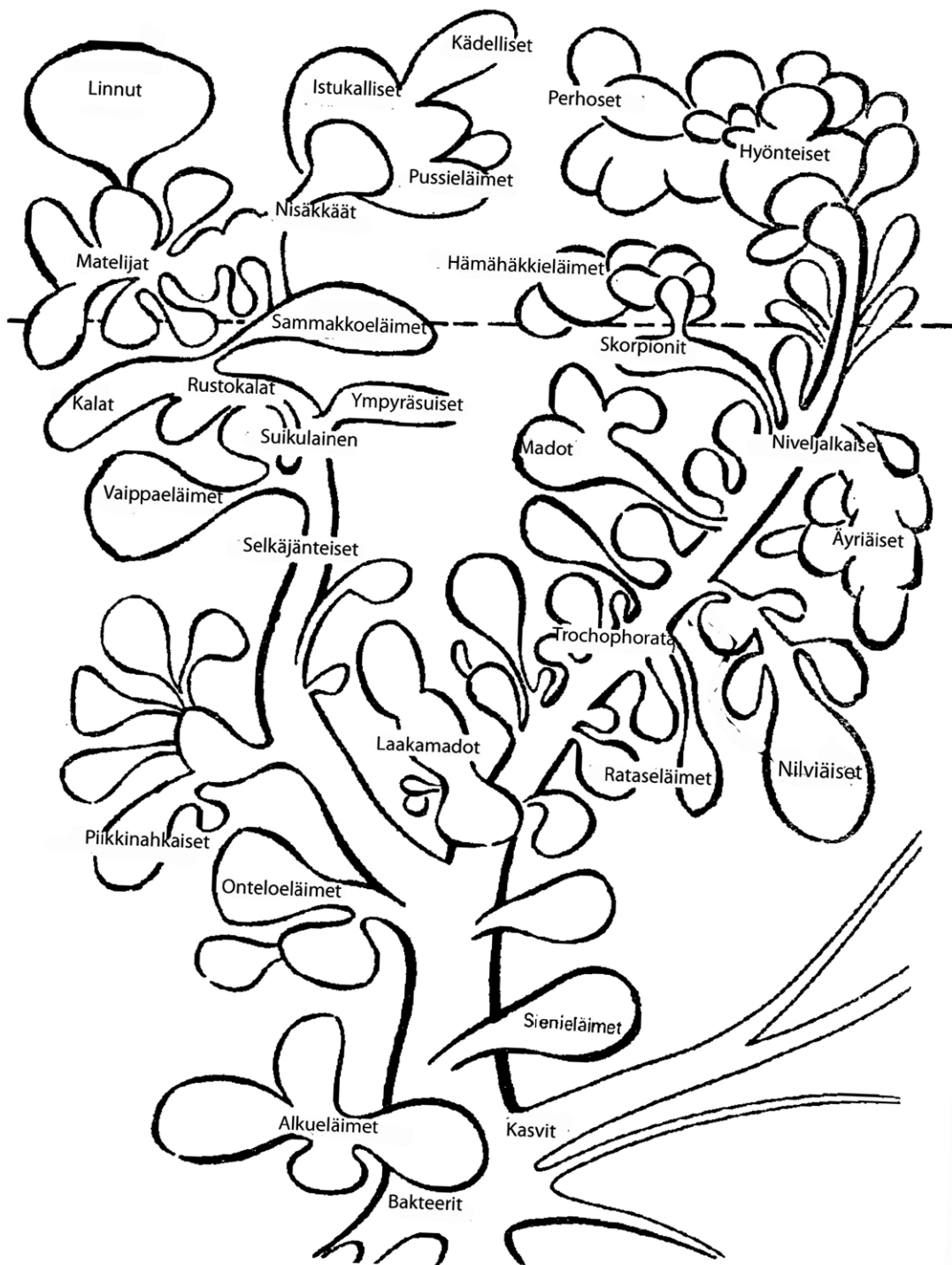
Teilhardin elämä asetuu vuosiin, joiden aikana tapahtui mm. ydinvoiman valjastaminen, avaruuden valloittamisen ensiaskeleet, kvanttifysiikan ilmiöiden avautumisen ensiaskeleet. Tekniikan ja tähtitieteen rinnalla lääketiede lähti nousuun uusine keksintöineen. Elämää ja sen kehitystä ryhdyttiin seuraamaan ja ajattelemaan uudella tavalla. 1953 rakennettiin ensimmäinen laserlaitteen edeltäjä ja sitä ennen oli jo 1947 keksitty transistori, jotka molemmat ovat nykyisen yhteiskunnallisen teknisen varustuksen peruselementtejä.

prosessi, joka on yksilöllinen hyppäys vaistosta ajatukseen. Ihmiskunta nousee ihmisten läpi ja ihmisten avulla, "ihmisen oksa" (fylum) kohoaa näkyviin ihmisen fylogeneesin kautta. (Teilhard 1963)

Fylogeneesin tietyssä vaiheessa ihminen tarvitsee voimakkaan ja terveen organismin, hyvin hoidetun ja täydellistyneen ihmisruumiin. Lopulta ihmisen evoluutio ei etene niinkään

hänen kehonsa muodostumisessa kuin hänen toimissaan noosfäärissä. Todetessaan tähänastisen toimimisemme noosfäärissä olleen hapuilleva ja lähes päämäärätöntä, Teilhard sanoo: "Tähän mennessä ihmisrotu on saanut kasvaa oman onnensa nojassa, mutta nyt on tullut aika korvata luonnonvalinnan ra'at voimat."

Perinteen, opetuksen ja kasvatuksen merkitys kasvaa. Evoluution energioiden virrat

Sanaa fylum käytetään elollisten olentojen luokittelussa. Niissä fylum koostuu yhdestä tai useammasta samankaltaisesta luokasta. Teilhard on laajentanut fylumin käsittämään myös mitä tahansa tunnistettavaa ryhmäjärjestelmää (myös kulttuurista, esim. kirkko ja sen alaluokkina kirkkokunnat). Hän puhuu myös fylogeneesista, millä voidaan ymmärtää sekä fylumin esiin nousemisvaihetta (syntymä) että fylumin nousemista kohti "täyteytensä", kohti potentiaalinsa rajoja, maksimiinsa.

Kuvassa näkyy "ihmisen oksa" luonnon suuressa sukupuussa.

tua perinteiden kanavien läpi, perinteet varastoitu- vat peruuttamattomasti ihmisbiootin kollektiivi- seen muistiin ja älyyn. Mi- tä kirkkaampi tietoisuus yksilöllä on, “sitä suurem- maksi muodostuu kasva- tuksen ja jäljittelyn tietä hänen toimintansa edel- leen siirrettävä, pelastetta- va osuus.” Ja Teilhard tote- aa: “Me itse olemme kehi- tys.” (Teilhard 1963)

Teilhard käyttää myös il- maisua *rodunjalostus* aivan omalla tavallaan. Hänelle rodunjalostus ei ole sikiö- seulontaa tai “epäkelpo- jen” yksilöiden eliminointia vaan jalostus tapahtuu ko- konaisuudessaan perinteen, kasvatuksen ja opetuksen keinoin, tavoitteellisesti ja pontevasti – tieteen ja us- kon viitoittamana. “Vää- rä ja luonnonvastainen on itsekeskeinen ihanne, joka varaa tulevaisuuden vain niille, jotka ovat itse- käästi pystyneet saavuttamaan ’kullekin omansa’ -menetelmän ääriajat”, hän kirjoittaa. “Väärä ja luonnonvastainen on rotuopin ihanne valta- oksasta, joka vaatii itselleen puun kaikki kasvu- nesteet ja kohoa muiden oksien kuolemasta. Maailman uloskäytävä, tulevaisuuden portit, pääsy yli-inhimilliseen ei avaudu kenellekään etuoikeutetulle eikä myöskään kaikkien kan- sojen keskuudesta ’valitulle’ kansalle!” (Teil- hard 1963)

Noogeneesin huipentuma

Avaruus ja aika ihmistyvät tai oikeammin, yli-ihmistyvät Omegassa, missä noogenee- si huipentuu. Ne kasvavat konvergentisti ja

Fylum

Fylumit syntyvät kasvuyhtymistä. Tästä voisi olla esimerkkinä maahan pudonnut vesikerros, joka keräytyy viivyttelemättä pikku puroiksi ja vir- taa lopulta yhteen selviksi uomiksi. Samoin pyrkivät elävän massan säikeet useiden syiden vaikutuk- sesta lähenemään toisiaan, ryhmit- tymään, kiinnittymään toisiinsa ja seuraamaan muutamia vallitsevia suuntia. Saavutettuaan määrätyn keskinäisen sidonnaisuuden asteen linjat eristäytyvät suljetuiksi kim- puiksi. Yhteenliittymästä on synty- nyt yksilöitynyt laji, fylum. Fylum on kollektiivinen todellisuus. Fylum on myös dynaaminen todellisuus.

Esimerkkinä Teilhardin ajattelusta on hänen kuvauksensa, jossa hän toteaa, että tietoisuuden alati jat- kuvassa nousussa tapahtui jossakin vaiheessa hyppäys vaistosta aja- tukseen. Hyppäyksessä tapahtuu ihmistymiseksi, hominisaatioksi kut- suttava ilmiö, jalostumisprosessi. Syntynyt ”ihmisen oksa” (fylum) kohoa näkyviin ihmisen fylogenee- sin kautta.

saavuttavat huippukoh- tansa toisissaan ylipersoo- nallisessa Omega-pisteessä. Noosfääri – ja laajemmassa merkityksessä koko maail- ma – ovat rakenteellisesti suljettuja ja keskittyneitä kokonaisuuksia. “Olkoon maailman sfääri kuinka ää- retön tahansa, niin se on lopulta olemassa ja voidaan havaita vain säteiden yhty- misen suunnassa (olkoon- kin vaikka ajan ja paikan ulkopuolella).” Synnyttä- essään tietoisuutta, tila ja aika ovat luonteeltaan kon- vergentteja. Näin ollen ne yhtyvät jossakin pisteessä. Tätä pistettä Teilhard kut- suu Omegaksi.

Teilhardin pääteoksen kirjan *Tapaus ihminen* esi- puheessa professori **Anto Leikola** toteaa Omegasta: “Yksi persoonallisimpia Teilhardin ajatuksista on Omega-piste, maailman-

kaikkeuden loppupiste, jossa yksilöllinen yhtyy kollektiiviseen ja molemmat saavuttavat suurimman henkisen intensiteettinsä. Tässä hän irtoaa lopullisesti tieteen maaperältä ja siirtyy uskonnolliseen mystiikkaan.” Teilhardille tiede ja uskonto ovat toisiinsa saumattomasti liittyviä ja toisiaan tukevia tapoja tajuta ja elää maail- maa. Leikola jatkaa: “Tässä valossa on nähtävä myös hänen näkemyksensä kristinuskosta ih- misen evoluution uutena vaiheena, jossa – jos olen oikein ymmärtänyt – Omega-Jumala on persoonallisena alkanut vaikuttaa persoonal- lisiin tietoisuuksiin.” Omegassa kerääntyy ja yhtyy, sen määritelmän mukaan, noogeneesin maapallolla vähitellen vapauttaman tietoisuu- den määrä kaikessa täyteläisyydessään. (Teil- hard 1963)

Ω

Fyysisen universumin
päätepiste

Hengen perusyksikkö

Ajatuksen perusyksikkö

Elämän perusyksikkö

Aineen perusyksikkö

Energian perusyksikkö

Ihminen

solut

Atomit

KOSMOS

Fyysisen universumin
alkupiste

Λ

PSYYKKINEN LÄMPÖTILA
KOMPLEKSISUUS
AJAN FUNKTIONA

Evoluutio kulkee väistämättömästi kohti Omega-pistettä.

KONVERGENSSIN JA DIVERGENSSIN PROSESSI
TEILHARDILLA

Emergenssin näkökulmasta katsottuna *Omega on noosfäärin lopullinen keskittyminen itseensä*. Se on koko kosmoksen ja ihmisyyden luonnollinen konvergenssipiste. Transsendenssin kannalta tarkasteltuna Omega on toinen Jumalan olemuksen puolista: alku ja loppu, alfa ja omega. (Cowell 2001) Se on tietoisuusainesten universaalista syntyperää oleva sielullinen keskus. Se on ajan ja avaruuden yläpuolella ja näin ollen ekstraplanetaarinen. (Teilhard 1963)

Omega on keskusten muodostaman järjestelmän sydämessä säteilevä erillinen keskus, jossa sekä maailmankaikkeuden personalisoituminen että sen aineiden personalisoitumiset saavuttavat korkeimman asteensa täysin itsenäisen yhtymispolttopisteen vaikutuksesta. Tietoisien maailmankaikkeuden tiivistyessä Omega-piste samalla kokoaa itseensä kaiken tietoisuuden lisäksi kaikkia yksilöiden tietoisuuksia. Yksilöllisen ajattelun kynnyksellä alkaa yksilön tietoisuuden polttopiste – keksimisen välityksellä – työntyä ulos ajan ja tilan kehyksistä yhtyä Omegaan. Emergenssin jälkeen peittyneenä ollut tietoisuus tulee esille. Kukin yksilö tulee tapahtumasarjan päässä tietoiseksi itsestään. Mitä lähemmäksi Omega-pistettä yksilö pääsee, sitä enemmän hänestä tulee oma itsensä ja samalla myös muista eroava. (Teilhard 1963)

Ollakseen lopulta täysin oma itsensä ihmisen tulee edetä kaikkien muiden kanssa samansuuntaisesti ja kohti muita. Minän perimmäinen ulottuvuus ei ole yksilöllisyydessä, vaan persoonallisuudessa. “Yksilö kehittyy persoonallisuudeksi koko ryhmän ihmistymisen kautta!” Yksilöön huipentuneen ensimmäisen elementaarisen ihmistymisen jälkeen tapahtuu toinen kollektiivinen ihmistyminen. Se käsittää ihmislajin kokonaisuudessaan. (Teilhard 1963)

Omega-pisteen perusominaisuudet ovat *riippumattomuus, todellisuus, peräytymättömyys ja transsendentaalisuus*. Omega on noussut jo esiin kohoavien tietoisuuksien genesiksistä, ja se on

vapaa tilasta ja ajasta, jotka se kokoaa itseensä (Teilhard 1963).

Tiede, usko ja mystiikka

Evoluution suotuisan etenemisen kannalta on oleellista se, että ihminen, “ajatteleva piste”, ponnistelee herkeämättä lisätäkseen tietoisuuttaan oman potentiaalinsa puitteissa ja samalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja Omeگان kanssa. Avaimina ovat aikaisemmat tiedot ja perinne, mutta niiden lisäksi uskonto ja tie-de sekä mystiikka.

Yltääkseen omille rajoilleen, tieteen on värityttävä mystiikalla ja vahvistettava uskolla. Normaalisti ne voivat kehittyä vain yhdessä rinta rinnan, sillä niitä elävöittää sama elämä. “Kun järki ja mystiikka kohtaavat toisensa ja nämä toistaiseksi vastakkaiset voimat molemminpuolisesti tukevat toisiaan, saavuttaa ihmisen henki – kehityksensä luonteen perusteella – tietonsa ja samalla myös elinvoimansa huipun. Jotta tie-de saadaan kehitetyksi äärirajoilleen, siihen tarvitaan Omegaksi nimittämämme salaperäisen keskusten keskuksen jo olemassa oleva todellisuus ja säteily.” (Teilhard 1963)

Kirjassaan *The Future of Man* (1959) Teilhard pyrki laajentamaan aikaisemman kirjansa *Täpaus Ihminen* johtopäätöksiä. “Jos haluamme löytää lopullisen vastauksen universumin kokonaisvaltaiselle prosessille, meidän on tehtävä se – – näkemällä maailma, jonka evolutionaarinen kapasiteetti on viety huippuunsa ja joka sulkee sisäänsä ihmissielun.”

“Kysymys siitä, onko universumi edelleenkin kehittyvä, johtaa kysymykseen siitä osallistuu ko ihmishenki edelleenkin evolutiiviseen prosessiin. Tähän vastaan epäroimättä: ‘Kyllä, näin on.’ Ihmisen luonne on kokonaisuuteen kuuluvien muutosten kaiken kattavassa tulvasa. Mutta jotta tähän näkemykseen voi tarttua, on välttämätöntä hyväksyä yksilöllisten suhdeverkkojen orgaaninen luonne, ettei jätetä huomiotta moraalisen toiminnan biologista, morfogeneettistä arvoa. Meidän on nähtävä

se, että valtava evolutionaarinen prosessi toimii lakkaamatta ympärillämme, mutta kollektiivisessa tietoisuudessa.”

“Alkukantaisen ihmisen valtava ylemmyys, jonka tämä oli saavuttanut ja joka lisäsi jälkeläistemme mahdollisuuksia yli kaikkien unelmiemme, on itsetietoisuuden alueella. Se on kasvavassa kyvykkyydessämme asettua henkisesti ja fyysisesti ts. ‘oloutua’ avaruuteen ja aikaan. Se on suhteessamme universumiin sekä meidän asemassamme ja vastuussamme nousta tietoisuuden ytimeen.”

Tiedemiehenä hän suhteuttaa johtopäätöksensä olemassaolon pitkään historiaan nähdyn nykyisyyden ja tulevaisuuden sen jatkumona.

“– – Jokainen asia johtaa meitä uskomaan että on olemassa valtava tietoisuuden varasto, mikä puolestaan on välttämätöntä tietoisuuden evoluution toteutumiseksi. Tellus on vielä kaukana sideraalisen kehityksensä täyttymyksestä. Meidän on ymmärrettävä että kaikenlaiset tuhot voivat teoriassa panna pisteen evolutionariselle nousulle. Tosiasiaksi kuitenkin jää, että 300 miljoonan vuoden aikana elämä on näennäisen paradoksaalisesti ja epätodennäköisesti kukoistanut kaikesta huolimatta.” “Ihmisen itsensä on tehtävä työ. Hänen on tartuttava maailman peräsimeen ja painettava käteensä itse evoluution pontimelle.” Tähän päämäärään pyrkiviä Teilhard pitää inhimillisimpinä kaikista ihmisistä. Teilhardin ajattelussa tiede on inhimillisyyden kaksoissisar.

Käsitellessään tiedettä, Teilhard toteaa, että tieteen etevimmätkin teoriat olisivat jääneet juurettomina ajelehtimaan ihmisajatuksen pinnalle, elleivät ne olisi heti jollakin tavalla liittyneet keinoihin hallita maailmaa. Tiede on kasvanut ratkaisua vaativien elämän ongelmien kiihotuksesta. Tieteen “inhimillisyyden kulku – muiden elämän muotojen kulkua jatkaen – kehittyy väistämättä materian hallitsemisen suuntaan. Materiasta tulee hengen palvelija”. “Me emme luo kultaa, vaan elämää!” evoluutioon liittyvää “yhtenäistä järjestystä menneen

ja tulevan välillä” voidaan tutkia, arvostella ja täydentää vain uskon ja tieteen avulla. (Teilhard 1963)

Uskonnot ja tietoisuuden nousu

Teilhard siirtyy Omega-pisteen yhteydessä mystiikan ja hengellisyyden sfääriin, josta meillä ei ole tietoa. J. Huxleyn mukaan Teilhard olettaa Omegaa kuvaillaan, että se on todellakin lopullinen tila. Sen voisi ajatella olevan uudenlainen organisoitumisen tila tai tapa järjestyä, jonka jälkeisestä ulottuvuudesta ihminen ei kykene tällä erää vielä saamaan selkoa. (Teilhard 1959)

Teilhardin uskontonäkemykset poikkeavat yleisesti ymmärretystä kristinuskosta, niin katolisuudesta kuin muustakin. Hänen yhteydessään ei voida puhua kanonisoidusta kristinuskosta vaan mieluummin Kristus-uskosta, niin vankasti hän ankkuroi näkemyksensä suoraan Omega-pisteeseen ja Kristukseen ilman välittäviä instituutioita. Silti hän näkee yhteisöllisyyden ja tietenkin myös kristilliset yhteisöt *ihmistymisprosessille* välttämättömiksi.

“Jos maailma on konvergentti ja jos Kristus ottaa paikkansa sen keskuksena, ei Pyhän Paavalin ja Pyhän Johanneksen kristogeneesi ole mitään muuta eikä mitään vähempää kuin se yhtä odotettu kuin yllättäväkin noogeneesin jatko, johon kosmogeneesi kokemusperäisesti huipentuu.” (Teilhard 1963)

Teilhard tutkiskeli eri uskontoja lähtökohdanaan myös se, mikä niistä olisi hänelle sopivin ja mikä parhaiten palvelisi ihmistymistä ajatellen ihmislaia kokonaisuudessaan. Tarkastelun alla hänellä olivat itämaiset uskonnot kokonaisuutena, humanistinen panteismi ja kristinuskon virtaukset. Itämaisissa uskonnoissa häntä viehätti universumin lopullinen kokonaisuus, yhtenäisyys. Sitä vastoin hän on tyystin toista mieltä siitä miten kokonaisuus muodostuu. Itämaisissa uskonnoissa kokonaisuus syntyy moninaisuuksien sulautumisesta kokonaisuuteen,

kun hän puolestaan näkee moninaisuuksi-
en vahvistumisen tiivistymisten seuraukse-
na. Itämaiset uskonnot johtavat passiiviseen
itsensäkieltämiseen. Hindulaiset uskonnot
antavat tunnun syvästä kaivosta, johon su-
kelletaan tavoittelemaan
heijastusta auringosta.
(Teilhard 1984) Teilhard
otti etäisyyttä itämaisiiin
uskontoihin mm. siitä
syystä, että niissä ei näh-
ty arvoa tai annettu loo-
gista paikkaa luonnon
kehittymiselle.

Humanistisessa pan-
teismissa Teilhard tuntee
olevansa kotonaan pan-
teismin kehityksessä, mutta aatesuunnasta
puuttuu ikuisuuden perspektiivi, ja siitä seu-
raa epävarma ja ahdistava tunne: taivas on liian
matalalla. Lopultakaan se ei vastaa kysymyk-
seen siitä, mille ihminen voi antautua koko-
naisuudessaan. (Teilhard 1984)

Kolmantena kohteena Teilhard tarkastelee
kristillisyyttä ja sen lukuisia ilmenemismuoto-
ja. Kristinuskon on hänen mukaansa kestävin,
katoamattomin ja henkilökohtaisin uskonto.
Se tuntee Jumalan, joka on Joku. Mutta: kris-
tinusko ei anna arvoa ihmisen omatoimisuudelle.
Kristinuskon painottaa ylikorostuneesti
henkeä ja yliluonnollista aina siihen mitta-
saakka, että sielu katsotaan kosmoksessa läpi-
kulkumatkalla olevaksi vierailijaksi, joka on
vangittuna materiaan. Kristinuskon ei ole ope-
teltu tuntemaan maailmaa, tai ainakin se on
antanut maailman olla omissa oloissaan.

Teilhard näkee kaikissa kolmessa – itämaiset
uskonnot, humanistinen panteismi ja kristinus-
ko – puutteita, joiden vuoksi hän ei ole valmis
varauksettomasti hyväksymään niistä mitään.
Mutta hän toteaa, että on havaittavissa selviä
merkkejä – oli vuosi 1940 – siitä, että uskon-
not alkavat lähestyä toisiaan. Itä on vähitellen
luopumassa alkuperäisestä passiivisuudestaan.
Modernit maailmansyntykäsitteet antavat yhä

enemmän sijaa henkisille ja hengellisille voi-
mille. Kristinuskon piirissä aletaan ymmärtää
inhimillisten ponnistelujen merkitys.

Lopullisessa valinnassaan hän päätyi kris-
tinuskoon. Kristinuskon täyttää kaikki edelly-
tykset, joita aiheellisesti
voidaan olettaa tulevai-
suuden uskonnolta, ja et-
tä se lupauksensa täyttäen
todella on asemassa, jon-
ka läpi evoluution pääak-
selin tulee kulkea jatka-
essaan tietään. (Teilhard
1963) Hän myös uskoo,
että maailma on kokonai-
suus ja että on olemassa
henki, joka on syntynyt

maailmassa tapahtuneessa synteessä. Tämä
henki on kuolematon. (Teilhard 1984)

Kaikki suuntaukset näyttävät lähenevän sa-
maa kohdetta. Kohde on universaali Kristus,
joka vastaa niiden kaikkien tarpeisiin. Ja tämän
uskomisen Teilhard näkee ainoaksi ajatelta-
vissa olevaksi tulevaksi uskonnon muodoksi.
(Teilhard 1984)

Kritiikkiä ja arvostusta

Teilhardin kanssa samoilla vesillä ovat liik-
kuneet monet muutkin ajattelijat, eivätkä he
kaikissa asioissa ole olleet samaa mieltä hänen
kanssaan. Vaikka kosmos on saanut osansa hei-
dän tarkasteluissaan, kosmos ei ole ollut heillä
varsinaisesti evolutiivisen mielenkiinnon kohde
puhumattakaan siitä, että se olisi ortogeneetti-
nen. Venäläinen biologi Vladimir Vernadsky
(1900–1975) otti käyttöönsä käsitteen bio-
sfääri, määritteli sille sisällön ja teki sen tun-
netuksi luennoillaan ja kirjoituksissaan. Myös
noosfääri oli Vernadskylle tuttu. Siinä missä
Teilhard näkee radiaalisen voiman nostavan
ihmiskunnan tietoisuutta noosfäärin kautta
kohti Omega-pistettä, Vernadskylle noosfääri
on maapallon materiaallinen pintaosa, jota ih-
minen muuttaa. (Leinonen 1981)

Katolinen kirkko kritisoi Teilhardin esittämiä näkemyksiä – kirkon kannalta katsottuina Teilhardin näkemykset muistuttavat ajatussällöiltään lähinnä gnostilaisuutta. Osa vaikutusvaltaisista henkilöistä piti niitä niin pahasti harhaoppisina, että hänen kirjojensa julkaiseminen estettiin. Osa uskonveljistä taas puolusti häntä voimakkaasti. Teilhardin vastustajiin kuuluivat mm. katoliset filosofit ranskalainen **Jacques Maritain** (1882–1973) ja saksalainen **Dietrich von Hildebrand** (1889–1977). Tukiin puolestaan lukeutui mm. 1900-luvun vaikutusvaltaimpiin teologeihin kuulunut kardinaali **Henri de Lubac** (1896–1991).

Monod puolestaan toteaa, että häntä järkyttää älyllisen ankaruuden puute Teilhardin ajatusrakennelmissa, niistä ei ole Monodin mielestä filosofiaksi. Monod melkein pä tuhahtaa kirjoittaessaan: ”Minusta näyttää ennen kaikkea siltä, että siinä on järjestelmällisesti annettu periksi halulle sovittelaa, tehdä myönnetyksiä mihin hintaan tahansa. Ehkä Teilhard ei sitenkään ollut aivan suotta sen veljeskunnan jäsen, jota Pascal oli kolme vuosisataa aikaisemmin syyttänyt teologisesta velttoudesta.” (Monod 1984)

Amerikkalainen evoluutioteoreetikko ja perinnöllisyyden tutkija Theodosius Dobzhansky toteaa, että jesuiittaisa Teilhard on yksi suurimmista aikakautemme ajattelijoista. Hänen maailmankuvassaan tie ja usko eivät olleet vesitiiviitä lokeroita. Teilhard oli kreationisti, joka ymmärsi sen, että tässä maailmassa luominen on tapahtunut evoluution menetelmin. Evoluutio on valo, joka juhlaalaisee ja kirkastaa kaikki tosiasiat. Kaikkien ajatuslinjojen on sitä seurattava.

Vaikutus muihin ajattelijoihin ja aatevirtauksiin

Teilhardin työt herättivät aikoinaan laajaa huomiota ja ne ovat edelleen huomion kohteena niin tiedeyhteisöjen piirissä kuin myös ympäri maailmaa perustettujen lukuisien harrasteli-

jayhteisöjen keskuudessa. Töiden jälki näkyy myös monissa nykyisissä aatevirtauksissa. Yksi aatevirtauksista on *skientologia*, joka on saanut vaikutteita eniten C. G. Jungilta mutta paljon myös Teilhardilta (Wasserfuhr 2005). Samoin *tulevaisuuden tutkijat* ovat ammentaneet innoitusta Teilhardin ajatuksista, suomalaisista mm. dosentti **Mika Mannermaa**. Myös ”Kaiken teorian” luoja tunnetun Ken Wilberin ajatuksissa ilmenee vahvana Teilhardin vaikutus. Mm. *holonit*, *holarkiat*, noosfääri ja ajatus evoluutiosta ylittämisen ja sisällyttämisen jatkuvana prosessina ovat suoria lainauksia kirjan *Tapaus ihminen* sivuilta. Samoin Wilberin näkemys siitä, että Kosmoksella on eros, luova vietti, jolla on suuntansa (vrt. Teilhard ja ortogeneesi) ja joka järjestää muotoa aina vain yhtenäisemmiksi holoneiksi. Wilberin kirja *Kaiken lyhyt historia* (2006, suom. 2009) avaa oivallisella tavalla useita Teilhardin tiiviitä ajatuksia.

Skientologian itsekasvatusopin kanssa jossain määrin samankaltainen on transhumanistinen liike. Transhumanismi ja skientologia eivät kuulu tavanomaiseen evoluutiotarkasteluun, mutta niihin liittyvät piirteet puoltavat katso-mussuunnan ja sen tavoitteiden tarkastelua.

Vuonna 1957 **Julian Huxley** otti käyttöön termin ”transhumanismi” ja luonnehti sitä mm. seuraavasti: ”Ihminen jää ihmiseksi mutta ylittää itsensä ottamalla käyttöön ihmisluonnon uudet mahdollisuudet.” Biologina Huxley totesi, että biologiselta evolutiiviselta kannalta katsottuna rotu oli merkityksetön ilmiö ja eugenian soveltaminen ihmisyhteisöihin oli mitä suurimmassa määrin sopimatonta.

Transhumanismin ajatuksen sisältö ja luonne ovat muuntuneet vuosien saatossa. Nykyinen transhumanismi on huomattavan radikaali verrattuna alkuperäiseen. Se on teknisesti painottunutta ja sitä kiinnostavat nousevat teknologiat kuten nanoteknologia, bioteknologia, informaatioteknologia, kognitiivinen tie-de, kryoniikka ja hypoteettiset tulevaisuuden teknologiat kuten ihmistä laajempaan ajatteluun pystyvä tekoäly ja mielen siirto.

Transhumanismin visiot muuttuvasta ihmisyydestä ovat saaneet sekä vahvaa kannatusta että kritiikkiä: tiedetoimittaja **Ronald Bailey** on kuvaillut transhumanismia liikkeeksi, joka ilmentää ihmisyyden rohkeimpia, mielikuvituksellisimpia ja idealistisimpia tavoitteita. Professori ja taloustieteilijä **Francis Fukuyama** puolestaan on kuvannut transhumanismia “maailman vaarallisimmaksi ideaksi”.

Transhumanistisen liikkeen taustalla ovat olleet alkuaan Teilhardin esittämät ajatukset. Hän toteaa, että ihminen fyysisenä olentona on saavuttamassa mahdollisuuksiensa rajat eikä sillä evoluution etenemistä silmällä pitäen ole tässä muodossaan etenemisen mahdollisuuksia. Nyt kun evoluutio on ihmisessä saanut aikaan kyvyn ajatella ja ihmiselle on kehittynyt tietoisuus, ihmisen tulisi yhä enemmän käyttää hyväksensä tieteen ja tekniikan keinoja oman kehityksensä eteenpäin viemiseen. Olemme tavallaan tiimalasin kaulakohdassa. Tietoisuuden ja ajattelun lisääntyessä ihminen vaikuttaa ajatuksillaan noosfääriin yhä enemmän rakentaen sitä lakkaamatta. Tahtoen tai tahtomattaan. Noosfääri rakentuu juuri sellaiseksi kuin sinne siirtyvät ajatustuotteet ovat. Noosfääri on myös “paikka”, johon ihmisillä on olemassa yhteys, jossa ihmiset ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja toisaalta vuorovaikutuksessa myös Teilhardin lanseeraaman Omega-pisteen kanssa. Teilhard tavoittelee koko ihmiskuntaa ja sen kaikkien yksilöiden luonteen kehittymistä – jalostumista. Kun nykyistä transhumanismin tavoiteasettelua tarkastelee Teilhardin visiota vasten, ei ole lainkaan ihme, että transhumanismia pidetään vaarallisena ideana.

Jossakin mielessä transhumanistit ovat lähteneet ohjaamaan kehitystä lähes puhtaasti tekniiseen ja yksilökeskeiseen suuntaan. Teilhardin tavoitteena oli, että kaikkia ihmisiä innoittaisi-

vat “tiede, usko ja mystiikka” ja että evoluutio etenisi “ihmistyön konvergentisti Kristuksen ikeen alla ja Omega-pisteen vaikutuksen alaisena”. Transhumanismista puhuttaessa tulee mieleen hänen ajatuksensa siitä, että “Väärä ja luonnonvastainen on itsekeskeinen ihanne joka varaa tulevaisuuden vain niille, jotka ovat itsekkäästi pystyneet saavuttamaan “kullekin omansa” -menetelmän ääriajat. Ainoakaan yksilö ei kykene liikkumaan ja kasvamaan ilman muiden apua ja voimaa.” (Teilhard 1963)

Pääteos: Tapaus ihminen

Elinaikanaan Teilhard oli suurelle yleisölle suhteellisen tuntematon, koska katolinen kirkko ei suvainnut hänen kirjoitustensa julkaisemista. Teilhardin kuoltua Yhdysvalloissa pääsiäisenä 1955 julkaistiin välittömästi hänen pääteoksensa *Le Phénomène Humain* (1955), (engl. *The Phenomenon of Man*, 1959; suom. *Tapaus ihminen*, 1963).

Teilhard toteaa kirjansa esipuheessa, että sitä ei saa lukea metafysisenä teoksena ja vielä vähemmän teologisena tutkielmana. Hänen tavoitteenaan on ollut si-
joittaa tarkastelun keskipisteeksi valitun, siis ihmisen, ympärille yhtenäisen järjestyksen menneen ja tulevan välillä. Sen tuli olla kokempohjainen taaksepäin ja eteenpäin sovellettava laki. Hän etsi
prinsiippiä, joka selittäisi

elävän aineksen lakkaamattoman pyrkimyksen korkeampaan tietoisuuteen. (Teilhard 1963) Vaikka kirja on filosofiselta viritykseltään selkeä, ei käännöksestä voikaan välittyä alkuaan ranskankielisen kuvakielen moniulotteisuus ja syvyys. Kirjansa loppupuolella Teilhard viittaa kiireeseen, joka osittain selittää käsitteiden monimerkityksisyyden.

Anto Leikola toteaa Teilhardin ajatuksista: “Harvoin jos koskaan on ihmisen merkitystä

“Ilman ortogeneesiä tapahtuisi vain leviämistä; ortogeneesi vasta tuo mukanaan elämän vastustamattoman noususuuntauksen.”

ja asemaa maailmankaikkeudessa kuvattu yhtä vaikuttavalla tavalla, harvoin on yhtä selkeästi tajuttu ja tuotu esiin sitä suunnatonta muutosta, joka ihmiskunnassa on viimeisten sukupolvien kuluessa tapahtunut. Teilhard asettaa tämän muutoksen kosmisiin puitteisiin ja näkee sen aikakauden, jota elämme, kenties merkittävimpänä vaiheena ihmisen kehityksessä sen jälkeen, kun ihminen oli aikojen aamussa astunut itsetajuisuuden kynnyksen yli ja havainnut olevansa olemassa.” (Teilhard 1963)

Tapaus ihmisen julkaisemisesta vastaavaan kunniakomiteaan kuului maailman johtavia tiedemiehiä ja ranskalaisen kulttuurielämän etevä edustajia. Sen esipuheessa Sir Julian Huxley (1887–1975) kirjoittaa: ”Biologit saatavat katsoa, että Teilhard ottaa huomioon liian vähäisessä määrin genetiikan ja luonnollisen valinnan mahdollisuudet ja rajoitukset. Teologit puolestaan, että hänen käsityksensä synnistä ja kärsimyksestä olivat puutteellisia tai suorastaan harhaoppisia, yhteiskuntatieteilijät, että hän otti riittämättömästi huomioon poliittisen ja sosiaalisen historian tosiasioita. Mutta Teilhard koki, että sen hetkinen tarve oli maalata leveällä siveltimellä ja siten, että se kattaisi koko kaikkeuden, kirjoittaa Huxley esipuheessaan.”

Teilhardin raamittamiin puitteisiin mahtuvat einsteinit ja newtonit, platonit ja sokrateet, samoin idän kulttuurit ja lännen tekninen ja taloudellinen kehitys. Niihin sisältyvät myös tämä päivä ja tulevaisuuden suuntaviivat, jotka sieltä on luettavissa. Ei **Nostradamuksen** ennustusten yksittäisten tapahtumien kaltaisina kuvina, vaan tulevaisuutena, jonka luomiseen ihmisellä on omien valmiuksiensa puitteissa suorastaan velvollisuus osallistua. Jos joskus

niin nyt vallitsevassa ”autenttisessa” hetkessä elämme omaa tulevaisuuttamme.

Teilhard patistaa meitä tarttumaan kehityksen kulkuun tekemällä intensiivistä yhteistyötä, keskittämään voimavarojamme tieteisiin ja liikkumaan samalla mystiikan rajamaastossa käyttäen toimissamme eksponentiaalisesti kasvavaa ajattelukykyämme. Ihminen on evoluution kärki ja tästä eteenpäin on hänen vastuullaan se, mihin suuntaan tietoisuuden nousu universumissamme etenee ja millaiseksi universumimme muotoutuu.

”Olla enemmän on liittyä enemmän yhteen, siinä tämän kirjan yhteenvedo ja loppupäätelmä.”

Tietoisessa yhteydessä noosfääriin

Me kaikki olemme enemmän tai vähemmän tietoisessa yhteydessä noosfääriin joka siten on myös toimintamme taustavaikuttajia. Jeesuksen sanat, jotka liittyvät ihmisen tilivelvollisuuteen ajatuksistansa, sanoistansa ja teoistansa muuttuvat lihaksi. Ja lähes käsin kosketeltavaksi konkretisoituu lisäys: ”Tämä on laki ja profeetat.” Tässä ajatusympäristössä Teilhardin fenomenologiasta nousevatkin voimistuvina esiin ajatus, asenne ja luonne.

”Näin maailmankaikkeus jatkaa rakentumistaan päämme päällä – maailmankaikkeus, joka resultantissaan on tarkoin määrätty ajatushuokasten muodostaessa sen aineen varsinaiset ja tuhoamattomat atomit. Suunta on päinvastainen kuin hajoavalla materiaalilla. Maailmankaikkeus, joka kokoaa ja säilyttää, ei ole mekaanista energiaa, kuten olemme luulleet, vaan persoonia. Jatkuvasti irtaantuvat sielut ympärillämme, toinen toisensa jälkeen, kuljettavat siirtämätöntä tietoisuuslastiaan kohti korkeuksia.”

”Elävien muotojen ”linnunrata” edustaa laajaa ortogeneettistä kietoutumisen ja kokoonvetäytymisen prosessia, joka johtaa yhä kasvavaan yhtenäisyyteen ja tietoisuuteen.” Huipentuma on Omega-pisteessä.

“Toinen toisensa jälkeen, eikä kuitenkaan erillään toisistaan. Sillä Omega-pisteen peruslaadun mukaan voi siihen päästä vain yhden pisteen kautta. Tässä pisteessä, ‘maailman loppussa’, noosfääri saavuttaa kollektiivisesti konvergenssipisteen keskitettyään loppuun asti niin aineksensa kuin itsensäkin.” (Teilhard 1963) Teilhardin mukaan jokaisesta tulee sitä suuremmassa määrin oma itsensä, ja siis myös

muista eroava, mitä lähemmäksi Omega-pistettä hän pääsee.

“Ei siis rajatonta edistystä, sillä noogeneesin konvergentti luonne on tällaista vastaan, vaan hurmiotila, joka ulottuu näkyvän universumin mittojen ja puitteitten yli”, sanoo Teilhard. “Ainoa biologisesti ajateltavissa oleva ja sovelias päätös ilmiölle Ihminen.” ●

Pierre Teilhard de Chardinin värikäs elämä

Pierre Teilhard de Chardin (1.5.1881–10.4.1955) on jesuiitta, tutkija, teologi, paleontologi ja ranskalainen filosofi, joka ei pitänyt katolista uskontoa ja tiedettä toistensa vihollisina.

Hän syntyi vanhaan auvregnelaiseen sukuun. Vuonna 1899 hänestä tuli jesuiittasääntökunnan noviisi. Vuonna 1911 Teilhard vihittiin papiksi.

Pierre Teilhard de Chardin oli pleistoseenikauden geologian asiantuntija ja paleontologina kenotsooisen ajan nikamien specialisti. Häntä on pidetty aikansa huomattavimpana paleoantropologina. Kirjassaan *Le Phénomène Humain*, hän jäljittää maailman-kaikkeuden historian synteisiä, aikansa tietämyksen valossa yhtä lailla evolutionistina ja spiritualistina.

Hän liittyy vuonna 1912 Pariisin luonnontieteellisen museon henkilökuntaan ja työskentelee tunnetun paleontologi Marcellin Boulen kanssa. Vuosina 1914 ja 1919, hän toimii lääkintätehtävissä rintamalla ja sai Ranskan Kunnialegioonan mitalin.

Hän julkaisee ensimmäiset tutkielmansa, *La Vie Cosmique* vuonna 1916 ja 1919 *Puissance Spirituelle de la Matière*, jotka kuvastavat jo hänen myöhempiä ajatuskulttuuriaan. Vuosina 1922–1926 hän valmistuu geologiassa, kasvitieteessä ja eläintieteessä sekä väittelee tohtoriksi eoseenikauden nisäkkäistä.

Ensimmäisen matkansa Kiinaan ja Kiinan hallitsemiaan Sisä-Mongoliaan hän tekee vuonna 1923 Pariisin luonnontieteellisen museon tutkijana.

Ordosin autiomaassa Sisä-Mongoliassa Teilhard valmistee teostaan *Messe sur le Monde*. Hän palaa Kiinasta huomatakseen että hänen perisyntiä koskevat ajatuksensa

ovat aiheuttaneet ongelmia Vat kaanin kanssa. Jesuiittajärjestö vaatii häntä perumaan teologiset oppinsa, lähtemään takaisin Kiinaan ja jatkamaan siellä tutkimustyötään.

Hän palaa Kiinaan 1926 ja hänellä on aktiivinen rooli saksalaisen paleoantropologin Franz Weidenrichin sinantropiaa koskevissa löydöissä ja tieteellisissä tutkimuksissa. Teilhard osallistuu mm. retkikuntaan, joka teki Pekingin ihmiseksi nimetyn löydön. Vähitellen hänen kiinnostuksensa laajeni koko maapallon historian filosofiaan ja kiinnostus laajeni lopulta kosmisiin mittasuhteisiin.

Hän osallistuu 1931 Keski-Aasiassa tapahtuneeseen “la Croisière jaune” -suunnistusralliin ja edistää tiedeuraansa tekemällä lukuisia opintomatkoja: Etiopiaan, Yhdysvaltoihin, Intiaan, Jaavalle, Burmaan, Pekingiin ja Etelä-Afrikkaan. Lopuksi hän asettuu New Yorkiin.

Vuonna 1946 Teilhardille myönnetään Ranskan Kunnialegioonan upseerin arvonimi tunnustuksena Kiinassa tekemästään työstä ja 1950 hänelle myönnetään Ranskan Tiedeakatemian jäsenyys.

Pierre Teilhard de Chardin kuolee 10.4.1955, pääsiäispäivänä New Yorkissa. Vuosi aikaisemmin hän oli sanonut ystävilleen: “Olisi ihana kuolla ylösnousemuksen päivänä.”

Teilhard kirjoitti tunnetuimman teoksensa *Le Phénomène Humain, Tapaus ihminen*, Pekingissä 1939–1940. Hänen filosofiansa perustuu sekä hänen oman aikakautensa tieteeseen että jonkinlaiseen augustinolaiseen katolisuuteen. Katolinen kirkko ei kuitenkaan sallinut harhappiseksi katsomansa teoksen julkaisemista. Vasta Teilhardin kuoleman jälkeen 1955 teos julkaistiin. Englanniksi se ilmestyi neljä vuotta myöhemmin 1959.

Teilhardin käyttämistä sanoista

Teilhardin hahmottamat ajatussisällöt ja tarkastelutapa poikkesivat siinä määrin tieteellisten ja aatteellisten piirien käsitteistöstä, että hän joutui luomaan ja ottamaan käyttöön uusia ilmaisuja. Sellaisia ovat mm. biologisiin kehityskuluihin liittyvä ihmistyminen, hominisaatio ja kulttuuriin liittyvä humanisaatio, yli-ihmistyminen, kristogeneesi, kosmogeneesi ja lukuisat muut. Sanat ovat kuitenkin asiayhteyksissään intuitiivisesti helposti ymmärrettäviä.

Teilhard mm. käytti sanaa globalisoitumisen, joka on globalisaation dynaaminen vastine. Samalla tavalla hän käytti lukuisien muiden sanojen rinnalla niiden dynaamista muotoa: globalisaatio, globalisoituminen; humanismi, humanisaatio, humanisoituminen jne. Myös genesis (alku, synty) sai hänen käyttämänsä uusia piirteitä. Hän puhuu mm. kristogeneesistä, noogeneesistä, psykogeneesistä jne. dynaamisina ilmauksina. Paikoitellen hän otti käyttöön myös sanojen syntytilanteeseen liittyneitä alkuperäismerkityksiä.

Sion Cowell on tehnyt Teilhardin käyttämistä sanoista sanakirjan, *The Teilhard Lexicon*.

"Evoluutio = tietoisuuden nousu."

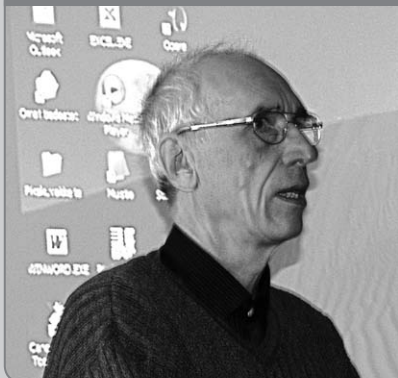
"Tietoisuuden nousu = yhdistymisen seuraus."

"Tietoisuus ei ole mitään vähempää kuin kehittyvän elämän substanssi ja ydin." (Teilhard, 1963)

Kirjallisuus

- Cowell, Sion *The Teilhard Lexicon*. Cornwall: T.J. International, Padstow. 2001
- Leinonen, Matti *Ympäristöekologia*. Jyväskylä: K. J. Gummerus Osakeyhtiön kirjapaino 1981
- Monod, Jacques *Sattuma ja välttämättömyys*. Juva: WSOY:n graafiset laitokset. 1984
- Matilainen, Tyyne ja Salonen, Mirja. *Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi*. Opetuskirjeet I–X. Savonlinna. Savonlinnan Kirjapaino Oy. 1955/1976
- Pesonen, Heikki (toim.) *Uskonnon luonto. Ihmisen ja luonnon suhde uskonnollisessa ajattelussa*. Jyväskylä: Lai-Net Oy. 1999
- Raamattu *Pyhä Raamattu*. Pieksämäki. 1992
- Seppänen, Terttu, Uusitalo, Tuula (toim.) *Eettisen synergian voima Juhlakirja Mirja Saloselle 18.III.1995*. Helsinki: Yliopistopaino. 1995
- Teilhard de Chardin, Pierre *Le Phénomène Humain*. Paris: Editions du Seuil. 1955
- Teilhard de Chardin, Pierre *The Phenomenon of Man*. London and Glasgow: Collins Clear-Type Press. 1959
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Tapaus ihminen*. Rauma: Länsi-Suomen kirjapaino. 1963
- Teilhard de Chardin, Pierre, *Så tror jag*. Vallentuna: Gotab. 1984
- Turjanmaa Juhani, *Evoluutio ja tietoisuuden kasvu Teilhard de Chardinin ajattelussa, UST250 Helsingin yliopisto/Avoim yliopisto*. 19.12.2008
- Veikkola, Juhani, *Yhdessä luomakunnan kanssa. Ekologinen tietoisuus haasteena kristilliselle jumalakuvalle ja ihmiskäsitykselle*. Pieksämäki: Raamatutalo. 1992
- Wasserfuhr, Markus. *In Geduld Reifen, Ein interdisziplinär Beitrag zur Bestimmung der Aktualität der Anthropologie der Irenäus von Lyon*, Published by LIT Verlag Berlin-Hamburg-Münster. 2005
- Wilber, Ken, *Kaiken lyhyt historia*. Riika: InPrint. 2009

Kirjoittaja

Kirjoittaja FM Juhani Turjanmaa on eläkkeellä oleva helsinkiläinen lukion rehtori, jonka pitkäaikaisen mielenkiinnon kohteena ovat olleet ajatteluun liittyvät lainalaisuudet ja niiden käytännön sovellutukset.

Hänen mielenkiintonsa kohteisiin liittyvät läheisesti myös lähes legendaariseen maineeseen nousseen Teilhard de Chardinin näkemykset evoluutiosta ja ihmisestä. Kirjoittaja toteaa, että "Teilhardin näkemysten kirkkaana loistavassa ytimessä keskeisinä ovat ajatus ja tietoisuuden nousu. Niiden rinnalle samoin keskeiseen asemaan ovat nousemassa asenne ja luonne sekä tietoisuuden nousun myötä enenevä vastuu koko universumin evoluutiosta."

Aarre

Koko päivän kulkea jaksoin
halki kylien paachteisten
Oppirahoja outona maksoin
jotain omaakin kaivaten
Vielä uusiin maisemiin uskon...
Polku kapea, mutkainen vie
yli vuoren ja laakson ja puron
Tulen rannalle – ilta jo lie
Laskee aurinko, laineita kiertää
heijastus hehkuvan valon
Merenrannan reunoja viertää
tummuvat varjot salon

Purppuralaidat pilven
hiljaa himmenevät
tällä rannalla raukeiden vetten
uniusvat tiivistyvät
... Oi, tulisi lipuen pursi
tähän unien valkamaan
ja kultaa ja purppuraa toisi
kaukaisen purppuramaan...
Jos tulisi... hennosti toivoin
kohta unelman unohdan
Yö kylmää purppurat purkain
pois rannalta haluan

Meren äärtä, ulappaa tummaa
katson vielä kuin aavistaen...
laiva valkea häämöttää kaukaa
valkopurjein lähestyen
Käy värähdys, aavistus uusi
mastot tutuiksi oivalsin
Näen kaaret kohottamani
Kerran itse ne rakensin
Uumenissaan aarteita laiva
tuo entisten elämien
Nyt ne omistan kirkkaampina
puhdistamina hyvyyden

Elän nousevan auringon hetken
tulvii kulta ja purppura uus
Täyttää taivaan ja rannan ja meren
valon kultainen avaruus

Tuula Uusitalo

Itsetiedostus

henkisen kasvun välineenä ja päämääränä

Läsnä oleminen auttaa pysyttelemään syvällä omassa sisimmässä sekä kokemaan siten todellisen minän. Tässä luonnollisen hyvinvoinnin ja elämänilon tilassa voimme luoda laajempaa, positiivista kuvaa itsestämme ja elämästämme. Kirjeopisto Vian opetuskirjeet kuvaavat tätä vahvaa läsnäoloa sanalla Ikuinen Nykyhetki.

MARJA-LIISA HASSI

Ihmiskäsitys muodostaa keskeisen teeman kasvatustieteessä. Se määrittää myös lähtökohdat ja suunnan kasvatustieteelliselle tutkimukselle. Ajattelumme edustaa humanistista ihmiskäsitystä silloin kun näemme ihmisen jatkuvasti kasvavana ja kehittyvänä yksilöllisenä persoonana, joka muokkaa ja ohjaa omaa elämänsä sisäisistä tarpeista ja päämääristä käsin.

Humanistisen ihmiskäsityksen voidaan katsoa edustavan positiivista käsitystä ihmisestä ja ihmisen mahdollisuuksista.

Humanistinen ihmiskäsitys ja itsetiedostus

Ihmiskäsitys missä yksilö nähdään henkiseen kasvuun pyrkivänä ja aktiivisena sekä korostetaan ihmisen luovuutta ja itsensä toteuttamista nojaa paljolti humanistisen psykologian edustajien kuten **Abraham Maslow'n** ja **Carl Rogersin** ajatteluun. Yksilöllisyyden korostamiseen yhdistyy näkemys autenttisesta, hyvään ja kauniiseen pyrkivästä ihmisestä sekä kunkin oman sisäisen potentiaalnin löytämisestä ja sen esille tuomisesta. Esimerkiksi itsensä toteuttamisen tarve eli itsen aktualisointi edustaa Maslow'n esittämän tarvehierarkian ylintä tasoa. Niinikään **Lauri Rauhalan** holistinen ihmiskäsitys korostaa ihmisen ainutlaatuisuutta, henkisyttä ja intentionaalisuutta. Carl Rogers taas korostaa ajattelussaan ihmisen sisäistä kokemusta itsestä ja toisaalta itseen liitettyjen

negatiivisten käsitysten ja uskomusten muuttamista eheytymisessä ja itsensä kokonaisvaltaisessa toteuttamisessa.

Humanistisessa psykologiassa sekä siihen läheisesti liittyvässä fenomenologisessa ajattelussa annetaan siis keskeinen rooli sisäiselle, henkisemmälle entiteetille, josta käsin ihmisen toimintaa ohjautuu. Tähän olemuspuoleen viitataan sellaisilla käsitteillä kuin sisäinen tai todellinen minä, autenttinen minä, korkeampi minä, tai kuten **Sven Krohn** termillä ydinminä. Filosofisessa keskustelussa tähän sisäiseen ja intentionaaliseen itseen voidaan viitata tekemällä ero objektiminän ja subjektiminän välillä. Objektiminä edustaa silloin itseä havaittuna kun taas subjektiminä on itse havaitsijana eli toimivana agenssina.

Kasvatuspsykologiassa ja oppimisen tutkimuksessa käsitys ihmisen luonteesta yhdistyy läheisesti minäkäsityksen ja motivaation tarkasteluun. Kasvatustieteessä on perinteisesti tarkasteltu hyvän ja heikon itsetunnon tai minäkäsityksen yhteyttä koulusaavutuksiin. Nykyiset oppimisen tutkijat näkevät minän merkityksen kuitenkin laajempana kuin kasvatuksen myötä opittu minäkäsitys. He puhuvat mm. minän rakenteista tai järjestelmistä, joihin joskus sisällytetään myös ajatus minän syvällisemmistä rakenteista ja itsetiedostuksen korkeammista tasoista. Itse olen tarkastellut minää prosesseina ja järjestelminä, missä minäkuva ja uskomukset itsestä eroavat dynaamisesta ja intentionaalisesta, rakenteista vapaasta minästä (Malmivuori, 2001). Jälkimmäinen edustaa minän toiminnallista olemuspuolta eli persoonallista agenssia, oman itsen aktualisointia ja toiminnan ohjaamista.

Humanistisessa ja fenomenologisessa ajattelussa erotetaan opittu minäkuva – tai minä rakenteena – ihmisen omaa ajattelua ja toimintaa ohjaavasta itsetiedostavasta ja itseohjautuvasta

minästä, joka ohjaa myös niiden kehittymistä. Omaa ajatteluaan ja käyttäytymistään aktiivisesti refleктоiva yksilö oppii tuntemaan itseään, omia tunteitaan sekä ajattelu- ja käyttäytymistottumuksiaan, minkä kautta myös näiden ohjaus ja muokkaaminen tulevat mahdollisiksi.

Mitä enemmän opimme erottamaan minäkuvamme sisäisestä itsen kokemuksesta ja dynaamisesta minästä sekä tarkastelemaan itseämme ikään kuin ulkoapäin, sitä vahvemmaksi kasvaa kykymme tarttua kuhunkin hetkeen sekä tietoisesti ohjata omia ajatuksiamme ja toimintojamme takertu-

matta opittuihin uskomus- ja käyttäytymismalleihin tai ulkopuolisiin yllykkeisiin.

Ihminen on esitetty ajattelevana ja itseohjautuvana yksilönä erityisesti aikuisten oppimisen teorioissa otsikoilla “transformatiivinen oppiminen”, “itseohjautuva oppiminen” sekä “emansipaatio”. Nämä humanistiset oppimisteoriat painottavat oman ajattelun ja kokemusten kriittistä tarkastelua osana sosiaalista ympäristöä. Itseohjautuvuutta oppimisessa luonnehtivat itsenäisyys sekä persoonallinen kokemus tiedon merkityksestä niin, että ihminen jäsentyy sekä itseensä että maailmaan uudella tavalla.

Mezirow’n transformatiivisessa oppimisessa omien totunnaisten ajatusten ja odotusten tietoinen tarkastelu auttaa yksilöitä muuttamaan niitä eli rakentamaan erottelevampia ja integroivampia näkökulmia sekä lopulta tekemään aitoja valintoja näiden uusien näkemysten perusteella. Kyky itsenäiseen ajatteluun ja usko oman toiminnan ja oppimisen ohjaamiseen taas yhdistyvät voimaantumisen käsitteeseen, joka on keskeisellä sijalla ns. kriittisessä pedagogiassa mutta myös viimeaikaisissa sosiokognitiivisissa oppimisteorioissa. Käsitys itsetiedostuksesta sekä kontrollista ja kyvystä ohjata omaa toimintaa ja oppimista määrittävät **Alan Banduran** mu-

Yksilöllisyyden korostamiseen yhdistyy näkemys autenttisesta, hyvään ja kauniiseen pyrkivästä ihmisestä sekä kunkin oman sisäisen potentiaalin löytämisestä ja sen esille tuomisesta.

kaan yksilön keskeisiä kokemuksia, motivaatioita ja käyttäytymistä kussakin tilanteessa. Itseohjautuvaa oppijaa kuvataan itsenäiseksi yksilöksi, joka ottaa vastuun omasta oppimisestaan ja sen tuloksista. Hän valitsee strategiat ja oman panostuksensa tason sekä omat kiinnostuksen kohteensa ja tavoitteensa. Hänen toimintaansa leimaa silloin vahva itsensä aktualisoiminen, jonka nähdään johtavan edelleen positiivisiin kokemuksiin itsestä ja oppimisesta.

Itsetiedostus

Kirjeopisto Vian rajajoogassa

Kirjeopisto Vian rajajoogan menetelmän keskeisenä välineenä on itsekasvatus. Se on todellisen itsen tuntemisen ja löytämisen tie. Joogamenetelmä *”johdattaa opiskelijan entistä paremmin tuntemaan todellista itseään, omaa henkistä rakennettaan ja itsessään piileviä jumalallisia (positiivisia, luovia) voimia, sekä pääsemään tietoiseen yhteyteen jumalallisen puolensa kanssa ja siten löytämään oman sisäisen Mestarinsa = korkeamman Minänsä.”* (www.via.fi/ohjelma.htm). Kirjeopisto Vian perustajaopettajien **Tyine Matilaisen** ja **Mirja Salosen** mukaan Kirjeopisto Vian opettaman rajajoogan tavoitteena on auttaa sen harjoittajaa kasvamaan Ihmiseksi isolla I:llä eli eheäksi ja itsetiedostavaksi minäksi. Toisin sanoen henkisesti itsenäiseksi yksilöksi, joka tiedostaa korkeammat olemuspuolensa ja samalla toimii eettisesti ja tehokkaasti länsimaaisessa tavallisessa arjessa, kunnioittaa kaikkia muita ihmisiä ja luo ympärilleen harmoniaa auttaen samalla muita tiedostamaan positiivisuutta ja omaa korkeampaa, jumalallista Minäänsä. Tyine Matilaisen jo termiksi muodostunut sanapari ”itse itselleen” kuvasi itsensä tiedostavan henkisen tien kulkijan asennetta. Kirjeopisto Vian rajajoogamenetelmä tarjoaa tehokkaat välineet oman itsen kehittämiseksi. Tietoisien ajatustyöskentelyn avulla opitaan paitsi tarkastelemaan omaa luonnetta ja arkiminää tavallaan ulkoapäin, tarkkailijan roolissa myös aktiivisesti tiedostamaan omaa sisäistä todellista

minää. Tässä prosessissa toteutuu tahdon ja energian ohjaaminen oman itsen kasvattamiseen ja oman luonteen jalostamiseen, jolloin samalla luodaan tehokas yhteys omiin sisäisiin voimavaroihin ja todelliseen agenssiin samalla voimistaen kokemusta näistä.

Suomessa kehitetyn Kirjeopisto Vian rajajoogan opetuskirjeet opettavat itsekasvatusta ja oman luonteen jalostamista ajatuksia harjoittamalla. Tietoisella ajatustyöllä muunnetaan omia ajatus-, tunne- ja käyttäytymistottumuksia positiivisemmiksi ja eheämmiksi. Tässä ajatusjoogassa ja oman mielen kerrostumien työstämisessä arkiminästä, opitusta minäkuvasta ja ajattelutottumuksista tulee tietoisien tarkkailun ja muokkaamisen kohde. Samalla opitaan näkemään ero arkiminän ja sisäisen itsen välillä eli opitaan erottamaan elävä ja toimiva itse, subjekti, siitä kuvasta tai ”vaatetuksesta”, johon olemme itsemme kasvatuksen, kokemusten ja ympäristön kautta samaistaneet. Tämän erottelun tekeminen on erittäin tärkeää sekä eheytymisessä, tervehdytyksessä että yleisesti henkisessä kehityksessä. **Eckhart Tolle** (2002) opastaa olemaan etsimättä itseä mielestä. Mieleen samastuminen luo hänen mukaansa valeitsen – egon – korvaamaan todellista, Olemiseen perustuvaa itseä. Korkeamman minän tiedostaminen ja ymmärtäminen arkiminästä erillisenä antaa mahdollisuuden tarkastella omaa itseä ja elämää laajemmasta perspektiivistä käsin, missä tarkasteluun ei sekoitu jokapäiväinen oman itsen arvostelu, negatiiviset emootiot tai totut ajatustavat ja uskomukset. Tämä laajempi perspektiivi edustaa samalla myös objektiivisempaa näkökulmaa itseän. Omia ajatuksia, tunteita ja käyttäytymistä tarkastellaan ulkoapäin suhteuttaen ne samalla kokemukseen itsemme ympärillä olevasta laajemmasta ympäristöstä ja todellisuudesta: – *katselet kaikkia asioita Ikuisuuden ja Universumin näkökulmasta sekä ymmärrät ja näet asiat niiden oikeissa suhteissa* (IV opetuskirje, s. 7).

Lisääntyvä kyky tehdä ero oman arkiminän ja korkeamman, itsensä tiedostavan minän

välillä ei kuitenkaan merkitse näiden minän eri olemuspuolten eristäytymistä toisistaan. Pikemminkin kyse on siitä, että samalla kun tarkastelemme ja pyrimme tuntemaan omaa arkiminäämme, siihen yhdistyviä ajatus- ja tunnetottumuksia, luomme myös siihen yhteyttä omasta henkisestä, korkeammasta olemuspuolesta käsin. Tämä merkitsee sitä, että yhteys sisäisen, henkisen minän ja arkiminän välillä tiivistyy niin, että arkiminästä tulee todellisen, tietoisien itsen väline. Henkisen kehityksen myötä tämä suhde siten tavallaan voimistuu ja monipuolistuu, jolloin arkiminästä tulee todellisen minän kasvualusta, sen laajan ulottuvaisuuden ja henkisen olemuksen heijastaja. Teosofi **Annie Besant** (1979) puhuu Itsestä tiedostajana ja ei-itsestä tiedettynä eli persoonana. Hänen kuvauksensa Itsestä tiedostajana sopii näkemykseen persoonallisesta agenssista:

Tietoisien ajatustyöskentelyn avulla opitaan tarkastelemaan omaa luonnetta ja arkiminää ulkoapäin, sekä opitaan tarkkailijan roolissa aktiivisesti tiedostamaan omaa sisäistä todellista minää.

”Itse tahtovana, Itse toimivana ja Itse tietävänä – on Ikuisuudessa oleva Yksi ja siis myös yksilöllisyyden perusta ajassa ja paikassa.” Tämä kuolematon Itse, ”Atma”, on samalla kaikkialle ulottuva niin, että jokainen joka on tietoinen Itsestä, on tietoinen maailmankaikkeuden joka paikassa. Annie Besantin mukaan Itsen ja ei-itsen välisen tietoisien suhteen vakiintumisesta johtuu koko tuleva kehitys.

Joogamenetelmien yleisenä tavoitteena on opettaa ihmisiä ymmärtämään ja tiedostamaan todellisen itsen luonnetta meditaation ja mielen harjoitusten avulla. Tätä päämäärää on kuvattu myös itsensä löytämiseksi tai itsensä oivaltamiseksi eli ”samadhiiksi” (esim. Taimni, 1972). Huomio suunnataan ensin omaan hengitykseen, kehossa vaikuttaviin tuntemuksiin ja ajatusvirtaan niihin mihinkään kiinnittymättä. Vähitellen aletaan tiedostaa omaa olemusta tuon arki ajattelun ja mielen jatkuvan toiminnan ulkopuolella, tarkkailijan roolissa.

Eckhart Tolle liittää tähän henkisen kasvun

prosesiin omaan henkiseen kehoon tutustumisen ja sen tiedostamisen. Oman henkisen kehon tunteminen sisältäpäin on hänen mukaan tehokas keino päästä yhteyteen oman sisäisen, muodoista vapaan minän kanssa. Todellinen

minä löytyy siis kääntymällä sisäänpäin, oman henkisen kehon sisimpään. Oman todellisen itsen ja korkeamman tietoisuuden saavuttamista kuvataan itämaisessä kirjallisuudessa usein heräämisellä unesta tai harhan voittamisella, jota seuraa vapautuminen ja valaistuminen.

Itse asiassa sanalla ”buddha” tarkoitetaan juuri tätä: ”tietoiseksi herännyttä”.

Myös Kirjeopisto Vian rajajoogan tavoitteena on vähitellen ajatusten harjoittamisen ja korkeamman minän tiedostamisen kautta oppia itse ohjaamaan ja edistämään omaa henkistä kehitystä sekä aktiivisesti sen myötä luomaan positiivisuutta omaan ympäristöön (III opeuskirje, s. 3).

Joogamenetelmissä pyritään tajunnan tyhjentymisen ja rauhoittumisen kautta pääsemään autenttiseen yhteyteen omien sisäisten voimavarojen ja entiteetin kanssa eli kokemukseen harmonisesta ja korkeammasta minästä ohi oman arki ajattelun ja tunnetottumusten. **Patanjalin** raja-joogassa tällä ajatustyöskentelyllä tarkoitetaan pyrkimystä mielen eri kerrostumien hallintaan ajattelun selkeydellä ja lopulta itseensä syventyneellä mietiskelyllä eli ”asmitalla”. *”Kun mieli on tyyni näemme millainen todellinen luontomme on. Pystymme erottamaan pois sen, mikä ei ole todellista Itseämme.”* (Darsan, 1984). Lopullinen Minän hieno havaitseminen on toisenlaista kuin mikään muu ja toisenlainen kuin keho, mieli, äly jne. Todelliselta Itseltä ei myöskään mikään jää tietämättä, sillä samalla kasvaa tietoisuus itsestä osana kosmosta sekä oman itsen luonnollisesta suhteesta muihin ihmisiin. Niinikään Kirjeopisto Vian rajajoogassa korkeampaa, itsensä tiedostavaa

Kirjeopisto Vian perustajaopettajien Tyyne Matilaisen ja Mirja Salosen mukaan Kirjeopisto Vian opettaman rajajoogan tavoitteena on auttaa sen harjoittajaa kasvamaan Ihmiseksi isolla I:llä eli eheäksi ja itsetiedostavaksi Minäksi.

minää kuvataan yksilöityneenä Jumalkipinän osana, mikrokosmoksena, joka yhdistää meidät kosmiseen tajuntaan ja toisten ihmisten korkeampaan minään eli makrokosmokseen (VI opetuskirje, s. 2). Oman sisäisen itsen tiedostamisen mukana seuraa tahto auttaa muita ja luoda onnellisuutta ympärille. Annie Besantin (1979) mukaan tähän liittyy myös mielenrauhan salaisuus: *“Kun tunnemme ja tiedämme, että kaikki itset ovat yhtä, mielenrauha on meidän emmekä enää pelkää menettävämme mitään.”* Tähän syvällisen itsetiedostuksen ja henkisemmän minän kokemukseen yhdistyy siis laajempi integroitunut perspektiivi sekä harmonia, ymmärrys itsestä itsenäisenä osana kosmosta, missä rakastava yhteys sekä omaan arkiminään että muihin ihmisiin on mahdollista ja täysin luonnollista. Kirjeopisto Vian rajajoogassa korostetaan paitsi oman luonteen jalostamista ja korkeamman minän tiedostamista, myös näiden keskeistä merkitystä maailman parantami-

sessä. Tällöin positiivisuuden virran tietoinen ja aktiivinen johtaminen omaan ympäristöön ja muihin ihmisiin tulee mahdolliseksi niin, että Valo maailmassa lisääntyy.

Tietoinen läsnäolo ja persoonallinen agenssi

Oman sisäisen itsen tiedostaminen merkitsee myös kykyä olla tietoisesti läsnä tässä ja nyt, missä persoonallinen agenssi ja luovuus saavat todellisen merkityksensä ja voimansa. Syvällisen, korkeamman itsen tiedostamisen ja kokemisen kautta yksilö kykenee näkemään itsensä aktiivisena oman toiminnan ja ajattelun ohjaajana. Tämä tietoisuus vapauttaa valitsemaan tavan ajatella ja toimia kussakin hetkessä. Silloin dynaaminen minämme saa todellisen ilmennyksensä.

Eckhart Tollen (2002) mukaan ei ole olemassa mitään muuta todellista kuin nykyhet-

ki, jossa elämme. Sekä menneen että tulevaisuuden ajattelemisen vievät meitä aina pois omasta sisäisestä keskuksesta, missä todellinen itsemme sijaitsee. Toisaalta sisäisen itsen tiedostaminen ja siihen palautuminen tuo meidät aina nopeasti juuri siihen hetkeen, jossa elämme eli ainoaan todelliseen maailmaan. Läsniä oleminen auttaa pysyttelemään syvällä omassa sisimmässä sekä kokemaan siten todellisen minän, olemassaolon ja sen voiman ilman että arkiminä ja mielen jatkuva liike hallitsevat ajatteluamme ja toimiamme.

Tässä luonnollisen hyvinvoinnin ja elämänolon tilassa voimme havaita ja hyväksyä itsemme ja tunteemme sekä luoda laajempaa, positiivista kuvaa itsestämme ja elämästämme. Kirjeopisto Vian opetuskirjeet kuvaavat tätä vahvaa läsnäoloa sanalla Ikui-nen Nykyhetki. Se on fyysisestä ympäristöstä ja psykologisesta ajasta riippumaton, puhtaan olemassaolon tila, missä sekä menneisyytemme että tulevaisuutemme kohtaavat. Siinä yhdistyvät kokemus todellisesta riippumattomuudesta, luovuudesta ja minästä.

Tätä kokemusta on kuvattu yksinkertaisesti sanoilla ”Minä Olen”. Eckhart Tolle kuvaa tätä luonnollisena yhteytenä Olemiseen, missä koemme syvältä sisimmästä kumpuavaa todellista ilon värähtelyä, Olemisen iloa. Oivallamme, että emme ole sama kuin se kuva, joka meillä on itsestämme ja että meillä on valta ja voima valita kunakin hetkenä mitä teemme, ajattelemme ja tunnemme. Meidän ei silloin tarvitse toistaa totuttuja ajatuskuvioita ja reaktioita, vaan voimme heittäytyä täysin tuohon ainutlaatuiseen läsnäolevaan hetkeen ja sen voimaan. Eckhart Tollen mukaan ilman läsnäolevan hetken tiedostamista meillä ei ole valinnan mahdollisuutta.

Juuri tähän liittyy oma ajatteluni dynaamisesta minästä ja persoonallisesta agenssista, jotka voivat toteutua vain ja ainutkertaisesti kulloi-

sessakin hetkessä ja tilanteessa. Se on persoonallisen energian ja tajunnallisuuden virtaa, jossa aito luovuus voi toteutua. Tarttuminen kulloiseenkin hetkeen sekä tämän ainutkertaisen hetken voiman tiedostaminen antavat meille mahdollisuuden valita ajatuksemme, tekemisemme ja tunteemme. Tämän todellisen

persoonallisen agenssin ja oman valinnan mahdollisuuden tiedostaminen ja siihen uskomisen avaavat oven sisäiselle itselle, syvällisille pyrkimyksille sekä todellisen itsen toteuttamiselle.

Itsetiedostukseen yhdistyy siten olennaisesti persoonallinen agenssi tai voimaantuminen. Syvälinen

itsetiedostus merkitsee myös uskoa ja kykyä oman itsen ja toiminnan ohjaamiseen. Tällöin kykenemme näkemään itsemme jatkuvasti kehittyvinä olentoina sekä osana merkityksellistä, laajempaa ympäristöä sekä ikuista totuutta. Voimaantuminen tarkoittaa silloin erityisesti omien sisäisten voimavarojen ja toiminnan sekä samalla eettisen vastuullisuuden voimistumista. Näihin viitataan myös kasvatustieteellisessä tutkimuksessa ja erityisesti itseohjautuvan oppimisen näkökulmissa. Persoonalliseen agenssiin ja voimaantumiseen liitetään paitsi lisääntyneet tiedot ja taidot myös yksilön vastuullisuus ja usko oman toiminnan, ajatusten ja tunteiden ohjaamiseen. Voimistunut kyky ohjata tietoisesti omaa käyttäytymistä ja oppimista kasvattaa yksilön itseluottamusta sekä kokemusta itsestä yhteiskunnan merkityksellisenä ja aktiivisena jäsenenä. Itsemääräytymistä oppimisessa ja kasvussa on korostanut myös sosiaalipsykologi **Edward Deci**. Hän kirjoittaa sisäisestä motivaatiosta, missä todellinen oppinen ja kasvu tapahtuvat ihmisen syvällisistä sisäisistä tarpeista ja pyrkimyksistä käsin. **McCombsin** (2001) fenomenologisen näkemyksen mukaan voimaantumisen tunne ja itseohjautuva oppiminen toteutuvat kunhan

Yhteys sisäisen, henkisen minän ja arkiminän välillä tiivistyy niin, että arkiminästä tulee todellisen, tietoisensa itsen väline.

opiskelija tiedostaa itsensä toimivana agenttina. Itseohjautuvien oppijoiden toimintaa luonnehtivat itseluottamus, sinnikkyys ja luovuus sekä kyky muokata omaa oppimisympäristöä, mutta siihen on liitetty myös sellaisia määrittäjiä kuten syvälinen viisaus, korkeampi tahto ja persoonallinen kyvykkyys.

Syvä itsetiedostus ja todellinen persoonallinen agenssi sisältävät myös kokemuksen itsestä merkityksellisenä osana laajempaa kokonaisuutta. Itsetuntemus ja tietoisuus sisäisestä, korkeammasta minästä luovat aktiivisen yhteyden henkiseen olemiseen tasoihin mutta myös muiden ihmisten sisäiseen olemukseen ja laajempaan todellisuuteen. *“Luonteen ja -lostaminen kirkastaa vähitellen opiskelijan tajuntaa tehden sen entistä vastaanottavammaksi korkeimmalle viisaudelle. — joka tekee hänelle mahdolliseksi entistä paremmin ymmärtää myös lähimmäisiään sekä auttaa heitäkin tulemaan sopusointuisiksi ja onnellisiksi”* (www.via.fi/ohjelma.htm). Itsetiedostuksen kautta luomme luonnollisen ja positiivisen yhteyden muihin ihmisiin ja koko elinympäristöömme. Annamme henkelle tiedolle, viisaudelle ja rakkaudelle edelleen mahdollisuuden ohjautua ja lisääntyä kauttamme, rakentaen ja eheyttäen siten paitsi meitä itseämme myös ympäristöämme. Oman todellisen minämme tiedostaminen ja käyttöönotto ovat siten avain sekä oman itsemme että meitä ympäröivän maailman eheyttämiseen ja parantamiseen. Tämä tehtävä merkitsee persoonallisen vastuun lisääntymistä henkisen kasvun ja kehityksen myötä. *“...sinä ilmennät kaikessa Ikuisessa Itsessäsi olevia Hyvyyden voimia...”* (IV opetuskirje, s. 20). Voimaantuminen merkitsee silloin paitsi omien sisäisten voimavarojen aktivoimista myös näiden voimavarojen käyttämistä luonnollisen, ymmärtävän ja rakastavan yhteyden rakentamiseksi muihin ihmisiin ja luomakuntaan. Tämä taas edistää edelleen yksilön ymmärrystä, viisautta ja omaa henkistä kehitystä. Henkistä tietä voidaan siten kuvata itsetuntemuksen tieksi ja todellisen, Ikuisen Itsen löytämisen ja aktivoimisen tieksi, missä syvälinen itsensä tiedosta-

minen on sekä henkisen kasvun keskeinen väline että sen todellinen päämäärä. ●

Lähteet:

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Besant, A. (1979). *Ajatuksen voima, sen hallinta ja kehittäminen*. Elonpyörä Ry.
- Darshan, Y. (1984). Maharishi Patanjalin Raja Yoga. *Himalajan Yoga-Lehti*, 1–5. Meder Offset.
- Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- Kirjeopisto Vian rajajooga. www.via.fi/ohjelma.htm.
- Krohn, S. (1981). *Ihminen, luonto ja logos*. Jyväskylä: Gummerus.
- Krohn, S. *Ydinihminen: Ihmisen mitta ja tulevaisuus, Avaus filosofiseen ihmistutkimukseen*. Arator.
- Malmivuori, M.L. (2001). *The dynamics of affect, cognition, and social environment in the regulation of personal learning processes: The case of mathematics*. Research Report 172. Helsinki: Helsinki University Press.
- Maslow, A.H. (1970/1987). *Motivation and personality*. 2nd-3rd eds. New York: Harper.
- Matilainen, T., & Salonen, M. (1976). *Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi. Opetuskirjeet I-X*. Alkuperäiset painokset vuosilta 1955-57. Kirjeopisto Vian opetusmateriaalia.
- McCombs, B.L. (2001). *Self-regulated learning and academic achievement: A phenomenological view*. Teoksessa B.J. Zimmerman ja D.H. Schunk (toim.), *Self-Regulated Learning and Academic Achievement: Theoretical Perspectives*, Erlbaum, Mahwah, NJ, (s. 67–123).
- Rauhala, L. (1990). *Humanistinen psykologia*. Helsinki: Yliopistopaino.
- Rogers, C. R. (1983/1969). *Freedom to Learn for the 80's*. Columbus, Ohio: Charles Merrill.
- Taimni, I.K. (1972) *Itsen löytäminen*. Helsinki: Teosofinen seura.
- Tolle, E. (2002). *Läsnäolon voima. Tie henkiseen heräämiseen*. Helsinki: Basam Books.

Kirjoittaja

Kirjoittaja Marja-Liisa Hassi on kasvatustieteen dosentti ja hän toimii tällä hetkellä tutkijana Boulderissa, Coloradon yliopistossa. Tutkimusalaan ovat kasvatustieteiden psykologia ja oppimisen tutkimus, mitkä yhdistyvät samalla hänen syvään kiinnostukseensa ihmisenä kasvamisesta ja kehittymisestä.

*"Ajatus on kaiken alku."**

Kirjeopisto Vian rajajooga ja **looginen positiivinen ajattelu**

Kirjeopisto Vian rajajoogan perusajatus on oppia luomaan ja vahvistamaan ajatuksia, jotka sekä vievät eteenpäin omaa henkistä kehitystä, että ovat hyväksi koko ihmiskunnan ja koko universumin kannalta. Kun tietoisien hyvyyden, rakkauden, totuuden, rauhan jne. ajatusten voima kootaan yhteen, sen tulos on puhdas ja kaunis ja "täysin varma". Niitä käyttäen ihmisen on mahdollista elää jumalyhteydessä kanssaluojana Jumalan rinnalla.

Jooga on Intiasta kotoisin oleva ilmaisu sellaiselle ihmiselle henkisesti ja fyysisesti kehittäväälle toiminnalle, jonka tunnusmerkkinä on voimakas keskittyminen ja pyrkimys yhdistyä Jumalaan. Perinteisesti joogaa voi harjoittaa hyvin monella eri tavalla.

Looginen positiivinen ajattelu rajajoogan välineenä

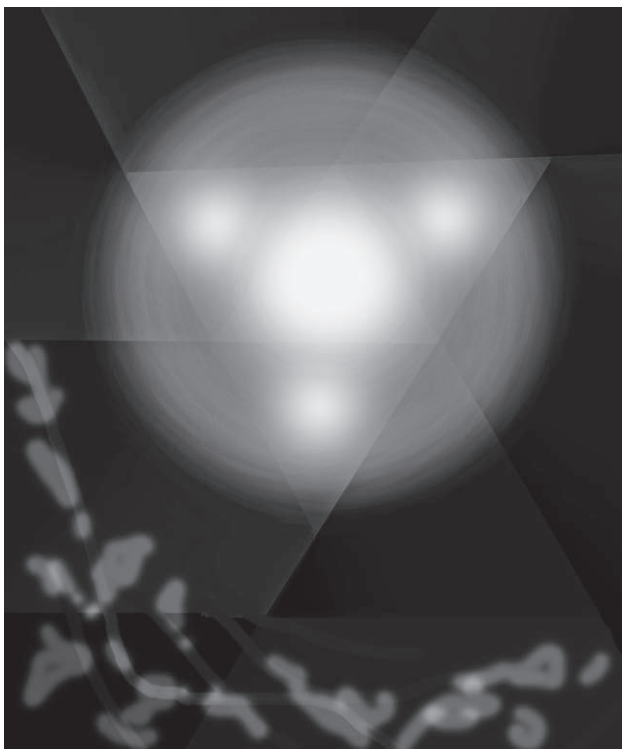
Kirjeopisto Vian perustajaopettajat, **Tyyne Matilainen** (1911–1989) ja **Mirja Salonen** (1925–2002) tekivät perusteellisen uudistuksen rajajoogan menetelmiin ottamalla loogiset positiiviset ajatukset ja niiden kautta syntyvän loogisen positiivisen ajattelutaidon ja ajatusvoiman tieksi luonteen jalostumiseen ja ajattelun hallinnan saavuttamiseen, jotka puolestaan johtavat jumalyhteyteen. Tämän heidän vuosina 1955–1957 luomansa ja silloisten oppilaidensa kehityksen edistymisen mukaan kirjoittamansa rajajoogajärjestelmän suhde ajattelemiseen poikkeaa hyvin paljon perinteisistä menetelmistä. Niissä ajatuksia on kylläkin kontrolloitu ja pyritty hallitsemaan,

mutta ajatusten hallitseminen on tapahtunut enimmäkseen pyrkimällä poistamaan ajatukset kokonaan tajunnasta. Kirjeopisto Via on tässä suhteessa aivan toisella tasolla. Looginen positiivinen ajattelu ja siitä kumpuava ajatusvoima on otettu luonteen jalostamisen ja jumaluuden lähestymisen välineeksi. Samalla ajattelemisen on saanut uuden henkisen kontekstin.

Niin kauan kuin ajattelemisen merkitsee lähinnä asioiden mekaanista pyörittelyä, ja parhaimmillaankin vain järkeilyä, siitä ei ole joogan välineeksi. Ajatusten harjoittamiseen pohjautuvassa Kirjeopisto Vian rajajoogassa ajatukset mielletään hyvin monitahoisesti yhtälailla kielenkäyttönä sanoineen, lauseineen – ja niihin liittyen arvoina ja merkityksinä – kuin ajatusenergiana, joka näitä merkityksiä kantaa. Pi-

temmälle joogan suuntaan vietyinä ajatukset sisältävät myös korkeiden henkiolentojen nimityksiä ja kutsuja heille. Näitä kaikkia voi tutkia myös erikseen ja miettiä niiden yhteisvaikutuksia.

Jo tavallisimmatkin positiiviset luonteenominaisuudet saavat Kirjeopisto Vian rajajoogassa jumalallisen sävyn ja niitä kehittäviä lauseita voisi intialaisen joogaperinteen mukaan

Looginen positiivinen ajatusjooga

Kirjeopisto Vian opettama looginen positiivinen ajattelu on syvällisesti ihmiseen vaikuttava rajajoogan metodi, jota voi myös sanoa ajatusjoogaksi.

sanoa mantroiksi, ja usein niin tehdäänkin. Kirjeopisto Vian opetuskirjeissä niitä kuitenkin sanotaan ”kaavoiksi” – tietty kaavamaisuus on käytännöllistä silloin kun halutaan vahvistaa positiivisten ajatusten voimaa. Intialaiseen mantraan kuuluu ääni, Kirjeopisto Vian rajajoogan kaavat tehoavat sekä äänettöminä että ääneen lausuttuina, vaikka käytännön syistä ne toistetaankin melkein aina äänettömästi.

Kirjeopisto Vian rajajoogaa harjoitettaessa oppii muotoilemaan toimivia ajatuksia ja myös luomaan loogisilla positiivisilla ajatuksilla. Siinä oppii myös toistamalla vahvistamaan sellaisia ajatuksia, jotka sekä vievät eteenpäin omaa henkistä kehitystä, että ovat hyväksi koko ihmiskunnan ja koko universumin kannalta. Niitä käyttäen ihmisen on mahdollista elää kanssaluojana Jumalan rinnalla. Se kaikki edellyttää ihmiseltä henkistä kehitystä ja siihen on pantava paljon painoa. Kehittämisen aktiivisina kohteina Kirjeopisto Vian rajajoogassa ovat ne oman olemuksen puolet ja toiminnot, joita voi turvallisesti käsitellä ajatuksin – kaikkia ei voi eikä pidä yrittääkään – mutta ne saavat vaikutteita ja kehittyvät itsestään kokonaisuuden mukana.

Kirjeopisto Vian rajajoogan käytäntö merkitsee aluksi – ja myös jatkuvasti – sekä tavallisen jokapäiväisen ajattelun ”siistimistä” toistuvista tai tarpeettomista negatiivisuuksista että ajatus-työtä eri tarkoituksiin. *Aluksi ja myöhemminkin tärkein kehittämisen kohde on oma luonne, sillä sen yhteydet koko maailmankaikkeuteen kuljetavat kehitystä eteenpäin. Sen ohella tärkeimpiä ovat maallisen työn suorittaminen, ihmissuhteiden parantaminen ja tietoinen yhteys omaan sisäiseen Itseen sekä Ikuiseen Itseen ja Jumalaan.* Oman psyyken selvittely saattaa vaatia muutakin eheyttämistä, jopa joskus ammatillista,

mutta Kirjeopisto Vian rajajoogaan kuuluva ajatusten johdonmukainen harjoittaminen näyttää suuntaa ja sen opiskelu panee alulle oikeanlaisia kehityskulkuja.

Joka tapauksessa, mitä tulee pääperiaatteisiin, ajatusten sisältöön ja muotoon, Kirjeopisto Vian opettama *looginen positiivinen ajattelu* on jo valmiiksi kehitetty, syvällisesti ihmiseen vaikuttava metodi, jota voi myös sanoa *ajatusjoogaksi*.

Ajatus ja luomisen perspektiivi

Ajatusten ja sanojen käyttäminen tahdon suuntaamiseen ja asioiden ohjaamiseen on nykyperspektiivistä uudelta tuntuva asia, mutta luomisen ja magian perspektiivistä ikivanha. Niiden käyttö on ollut myös organisoitua ja säädeltyä, uskontoon sisältyvää. ”Alussa oli sana” ja ”Älä turhaan lausu Herran sinun Jumalasi nimeä”, kuvaavat mm. kristinuskoon sisältyvää sanoihin kohdistuvaa arvostusta ja pelkoakin. Samoin Väinämöinen haki ”sanoja” Antero Vipusen vatsasta. ”Maat ja manteret sanottu”, kertoo Kalevala maailman luomisesta. Luovat sanat ovat olleet maagisia taikasanoja ja liittyneet myyttiseen menneisyyteen. Sanojen käyttö on ollut luovaa työtä ja se voi olla sitä nytkin, kunhan ajatuk-sella luomisen idea alkaa selventyä.

Sittemmin ajattelemisen painopiste siirtyi pohdiskelun ja kuvailemisen puolelle, filosofian käyttötarkoituksiin ja rationaaliseen teorioiden tekemiseen. Kun teemme jotakin, pyrimme ajattelemaan sitä ennen toimintaa ja myös sen aikana ja jälkeenpäin. Ajatusten kautta voimme tunnistaa oikean ja väärän, hyvän ja pahan. Ajatusten avulla kartoitamme maailmaamme. Ihmiselle on syntynyt kyky ajatella asioita puhtaasti reagoimisen sijasta. Sen sijaan

luominen on tässä rationaalisessa kehitysprosessissa melkein unohtunut.

Ihmiskuntana olemme aika pitkälle juuri tässä vaiheessa: kun pyrimme tutkimaan jotain, meillä on oltava sitä varten ajatusrakennelma,

jos ei ole niin kehitämme sellaisen. Tämä kaikki on johtanut tieteen kehittymiseen ja myös tekniseen luovuuteen ja eettiseen tutkailmiseen.

Kun nyt olemme siirtymässä seuraavaan kehitysvaiheeseen, ajatuksella luominen on tul-

lut jälleen ajankohtaiseksi. Siihen on kuitenkin tullut lisäpiirteitä – emme välttämättä luo ”maailmaa”, tee kultaa, tai hae tarkoituksiimme ammojin normaalkielestä poistuneita taikasanonoja. Ihmisellä ihmisenä on kuitenkin aktiivinen rooli luomisessa, siitä on tullut arkea sen jälkeen, kun jotkut tarkat havainnoitsijat ovat huomanneet ajatusten – erityisesti positiivisten ajatusten – vaikuttavan päivittäisten tehtävien ja suunnitelmien onnistumiseen, tai vaikka ihmissuhteiden paranemiseen. Idän viisausperitteenä inspiroituksaan saanut ja USA:sta käsin levinnyt kansantajuinen myönteinen ajattelu on ollut ihmisille hyödyllinen. Se on lisännyt onnellisuutta ja elämäntaitoa.

Varsinainen luomisen perspektiivi on kuitenkin mahdollinen vasta loogisen positiivisen ajattelutaidon kautta. Loogisuudella on nyt suuri arvo ylärakenteena, joka nivoo yhteen osia suuremmiksi kokonaisuuksiksi tai sovitaa yksityiskohtia kokonaiskuvaan. Ajatuksella luomisen perimmäinen päämäärä tiedostetaan positiivisuuden valtaan saattamiseksi yksilössä ja ihmiskunnassa, pikkudetaljit eivät riitä.

Fysiikkaan perustuva tiede on antanut oman lisänsä hiukkasfysiikan ja kvanttimaailmaan kohdistuvien tutkimusten muodossa: tieteellisissä kokeissa on havaittu, että maailmankaikkeuden hienorakenteet reagoivat ajatuksiin. Vaikuttamisen kenttä on yhtäkkiä käynyt valtavan suureksi. Täytyy tietää ja osata sekä fyysikaalisen maailman että kielellisen ajattelun positiiviset mahdollisuudet. Samalla pitää tutkia luomisen etiikkaa: mitä haluamme luoda ja miksi. Mitä vaikutuksia ajattelemisellamme on. Olemme tekemisissä vakavan asian kanssa.

Jumaluuden energialataus sanoissa

Ihmisten mielikuviin kaikkein puhtaimmat positiivisuuden laadut samaistetaan sanojen yläpuolella olevaan jumaluuteen. Ihminen voi kuitenkin kuvitella niitä ja pyrkiä niitä kohti auttaen toisiakin pyrkimään. Nämä kehityspyrkimykset ovat yksi kulttuurien henkisistä juonteista, ne ovat myös vahvasti sisällä monissa uskonnoissa – myös uskonnottomuuteen pyrkivät ihmiset haluavat edistää niiden toteutumista.

On olemassa sanoja, jotka kantavat mukanaan puhtaan positiivisen henkisen energialatauksen, kuten aum, shanti, nirvana, valaistuminen, ylösnousemus, Kristus, mystinen Kristus, kosminen Kristus, Ikuinen Itse, sielu, Jumala, Luoja, Pyhä Henki, pyhä, enkeli, aksiooma, eettisyys, valo, alkuprinsiippi, Logos, Taivas.

Näihin sanoihin kertynyt sisältö, niiden korkea värähtely, vaikuttaa suoraan. Samoin se kutsuu luokseen kaltaistaan sekä meissä itsessämme olevaa että maailmankaikkeudessa olevaa. Niiden kautta me tiedämme jotain omasta tiestämme ihmisinä. Olemme niiden kautta yhteydessä johonkin itseämme suurempaan ja samalla myös kulttuurien henkiseen historiaan.

Tulevaisuuteen suuntauduttaessa ja siihen liittyviä ajatuksia voimistettaessa voi ilmaantua lisääkin kantavia hyvyyden voimia, kuten Kirjeopisto Via rajajooga ja looginen positiivinen ajattelutaito osoittavat. ●

* Kirjeopisto Vian I opetuskirje, sivu 2

Loogisen positiivisen ajattelutaidon (”ajatusjoogan”) elementtejä

Positiiviset henkiset arvot ja niihin liittyvät positiiviset värähtelyt.

Positiiviset tunteet ja mielikuvat.

Looginen positiivinen kieli – loogiset positiiviset ajatukset.

Loogiset positiiviset ajatuskoostumat = yhteen liittyneet, toiston voimistamat loogiset positiiviset ajatukset positiivisine tunteineen ja mielikuvineen.

*"Ajatuksella ja materiaalilla on sähköinen yhteys."**

Ajatus on henkeä, ajatus on ainetta ja energiaa

Kyse on näkökulmasta:
jos lähdetään katsomaan
asioita aineen
vastaparista, **energiasta**
käsien, voimme nähdä
loppumattoman määrän
erilaisia värähtelyitä, jotka
läpäisevät toisensa ja
myös resonoivat toistensa
kanssa. Materiaalisissa
ihmisaivoissa ajatusten
sisältö, hiukkastoiminta
ja erilaiset aaltoliikkeet
liittyvät yhteen ilman
selvää rajaa.

Kirjeopisto Vian ensimmäisestä opetuskirjeestä huomaa, että Tyyne Matilainen ja Mirja Salonen ovat olleet vahvasti tietoisia ajatusten energialuonteesta. Ajatus on *energiaa, hienoa värähtelyä*. Heidän näkökulmansa on puhtaasti **henkinen**.

On hyvä tiedostaa, että **materiasta** katsoen aivotoiminta on *sähkömagnetismia*, atomiytimien positiivisen sähköön ja elektronien negatiivisen sähköön yhteistoimintaa ja se johtaa samantapaiseen käsitykseen ajatusten luonteesta. Siitä että aivot "toimivat sähköllä" – hieman yleistäen voisi sanoa, että aivot ovat suuri säh-

Aivot toiminta ja ajatusenergia

Aivot toiminta on sähkömagnetismia (plus jotain muuta).

Sen vuoksi ajatusenergiakin on sähkömagneettista (plus jotain muuta, joka tekee siitä omanlaisensa energian).

Ajatusenergia on myös valoa, kvantteja, fotoneita.

Onko näin: Ajatuksilla on omat kenttensä ja ajatukset liikkuvat niiden kautta?

Ihmisaivot ovat suuri sähkölaite.

kölaite – seuraa se, että myös ajatukset ovat luonteeltaan sähkömagneettista värähtelyä.

Ajattelemisen on siis *lähtökohtaisesti henkistä toimintaa*, jolla on *primaari aineellinen puolensa* ihmisen kehossa. Ajatusten aine- ja energialuonne on ymmärrettävissä aivojen kautta – aivojen sähkömagnetismi toimii sähköisten hiukkasten avulla. Samalla hiukkaset ovat myös aaltoliikettä ja vaikuttavat biologisiin sekä puhtaasti fyysisiin asioihin. *Toisin sanoen ajatusten sisältö, hiukkastoiminta ja erilaiset aaltoliikkeet liittyvät yhteen materiaalisissa ihmisaivoissa*

ilman selvää rajaa. Kokeellisesti on todettu, että tiettyjen aivoalueiden toiminnot aktivoituvat tietynlaisten ajatusten johdosta. Valohiukkaset, fotonit kuuluvat sähkömagnetismin piiriin, niitä syntyy aina sähköisissä tapahtumissa, siis myös ajattelemisessa. Päässämme on valtava sähkömagneettisten toimintojen vilske, jossa myös valohiukkaset säkenöivät.

Kokeellisen tieteen maailmassa ajattelemisen ja hiukkas-/energiamaailman yhteydestä ollaan siinä määrin varmoja, että tällaisiin tutkimuksiin sijoitetaan varoja ja tutkijakapasiteettia – erilaisten tutkimusten tuloksista saadaan uutta tietoa harva se päivä. Myös ajatuksensiirtoa tutkitaan, samoin on alettu tutkia *intentiolla*, ts. voimakkaalla ajatusten ja mielikuvien keskittämällä vaikuttamista. Keskustelun kohteena on luonnollisesti tutkimusten ja tutkijoiden luotettavuus – voiko tuloksia ottaa tosissaan ja rakentaa maailmankatsomustaan niiden varaan.

Voiko ajatusten mahdollisesti synnyttämällä äärimmäisen heikoiksi miellettyillä värähteillä olla kausaalisessa mielessä merkitystä omaan tai toisten elämään – fyysisistä ilmiöistä puhumattakaan – voi pohtia. Jokaisella sähköisellä hiukkasella on energiakenttä. Tällaiset energiakentät eivät oikeastaan lopu mihinkään. Niiden voimakkuus vain vähenee huomattavasti etäisyyden kasvaessa. Niiden etävaikutuksesta keskustellaankin epäillen ja uskoen. Uskominen perustuu pääasiassa kokemukseen, päättelyyn ja intuition. Epäily taas määrän pienuuteen, ei siihen etteikö vaikutusta olisi – hiukan. Jos jotenkin tätä ohuelta tuntuvaa kvanttitasoon vaikutusta voidaan *kerryttää*, silloin on myös suhtauduttava täydellä vakavuudella ajatuksen vaikutuksiin. – Pienten samaan suuntaan vievien asioiden kertyminen on ollut lähtökohtana kaaosteorialle. *Perhosensiipiefekti* on nykyään jo yleisesti tuttu käsite. Ajatusten vaikuttavuutta on siis mahdollista ymmärtää myös kaaosteoreettisen näkemyksen pohjalta.

Loogista positiivista ajatusvoimaa käytettäessä, kuten ajattelussa yleensäkin, lähin vaikutuskohde on luonnollisesti ajattelija itse – toinen

ajatuksen hallinnan vaikutuksista kohdistuu etäämmälle, *telepaattisesti*, toisiin ihmisiin, erityisesti ihmisten välisiin suhteisiin ja yhteisen ajatusmaailman muokkaantumiseen. Myös toisiin ihmisiin kohdistuvat ajatukset vaikuttavat sisältönsä ja energiansa mukaisesti ajattelijaan itseensä. Näiden voimien kanssa on luonnollisesti oltava kunnioitettava, varovainen, jotta ne suostuisivat toimimaan kutsujansa hyväksi.

Tällä hetkellä, kun kvantti-ilmiöiden tutkimus on jo pitkällä, on entistä helpompi ottaa myös ihmisten välinen ajatusten kulku ja sen mekanismit asiallisen tutkimuksen ja pohdinnan kohteeksi. Enkä nyt tarkoita pelkästään **Rhinen** korttikokeita vaan paljon syvällisempää tarkastelua, jossa on mukana myös psykologia ja biologia.

Kyse on näkökulmasta: jos lähdetään katsomaan asioita aineen vastapartista, *energiasta* käsin, voimme nähdä loppumattoman määrän erilaisia värähtelyitä, jotka läpäisevät toisensa ja myös resonoivat toistensa kanssa, silloin kun ovat riittävän samankaltaisia. Tällöin myös ajatusten ”ohuen” energian vaikutus ihmis- tai muuhun biologiseen kehoon alkaa näyttää hyväksytyjen luonnontieteellisten teorioiden mukaiselta mahdollisuudelta riippumatta itse kunkin alkuperäisistä uskomuksista. Huomatkaa: tämä on siis edelleen ”materialistinen” lähestymistapa! Tätä päättelypolkua seuratesa näyttää yhä välttämättömämmältä olettaa, että koko ihmisen keho ja viimekädessä kaikki aine on olemukseltaan henkistä.

Ajatukset ja ihmisen oma kenttä

Niin ihmisten kuin muidenkin elävien olentojen kehot ovat kokonaisuudessaan täynnä erilaisia energioita, jotka vaikuttavat toisiinsa. Atomitkin ovat periaatteessa energiapaket-
teja, joihin sen vuoksi voidaan energialla vaikuttaa.

Elävät solut ovat toimivia sähkölaitteita – se kuuluu kaikkeen biologiseen olemukseen. Hermosolut ja niistä muodostuneet aivot ovat monimutkaisia sähköisiä kokonaisuuksia sää-

telymekanismeineen. Eri elimillä on omat sähköiset toimintansa – elleivät ne ole kunnossa, ihminen saattaa aistia niiden häiriöitä negatiivisina tunteina tai kipuina. Nämä tuntemukset ovat siis sähkömagnetismia nekin. Ihmisen kaikki solut lähettävät ja ottavat vastaan sähkömagneettista värähtelyä ja sen hiukkasmuotoa, sähkömagneettista säteilyä, fotoneita ts. valokvantteja.

Energia

Energia on työtä.
Energia on tarmoa!
Energia on aaltoliikettä.
Energia on hiukkasia (kvantteja).
Energia muodostaa kentän.
Energia ei häviä, se muuttaa muotoaan, taajuuttaan, aallonpituuttaan, interferoi toisen energian kanssa, resonoi tai kulkee sen läpi.
Energialla on erilaisia aallonpituuksia.
Energia kuljettaa informaatiota (esim. radioaallot).
Kun materia ja antimateria annihiloivat toisensa syntyy energiaa!

Ihmisen ympärillä on sähkömagneettinen kenttä, joka syntyy näistä toiminnoista. Sähkö- ja magnetismin ominaisuuksiin kuuluvat vetovoima ja hylkivä voima, ne ilmenevät kentän kautta. Aaltoliikkeinä ne interferoivat toisten aaltoliikkeiden kanssa ja muodostavat interferenssikuvioita. Aaltoliikkeet resonoivat myös toisten samankaltaisten aaltoliikkeiden kanssa ja vahvistavat toisiaan. – Tämä on yksinkertaistettu tulkinta siitä mitä kaikkea ihmisen sisällä ja ympärillä tapahtuu. Mutta se antaa jonkinlaisen kuvan siitä, että myös se kaikki mitä emme fyysisillä aisteillamme huomaa, voi silti olla todellista ja välittää tietoa meihin ja meistä pois.

Tältä pohjalta voidaan myös ymmärtää, että energiaa – myös ajatuksia – tulee ”muualta”, ”kosmoksesta”, sillä aaltoliike ei lopu mihinkään, kun se on ensin alkanut, mutta kylläkin voi muuttaa muotoaan. Aaltoliikkeen asettu-

minen johonkin tiettyyn aineelliseen muotoon (fysiikassa käytetään sanaa "aaltofunktion romahtaminen") vaatii jonkun tai jonkin (esim. mittauslaitteen), joka sen aiheuttaa.

Ihminen ajatellessaan keskittyneesti jotain tiettyä asiaa ja siten käyttäessään kyseisen ajatusaaltoliikkeen energiaa ja informaatiota myös muovaa sanoillaan sen värähtelyä haluamaansa muotoon ja samalla suuntaa sitä edelleen, *ajatusenergia tottelee hänen intentiotaan* ainakin jossain määrin. Ihmisellä on käytettävään valmiita muotoja omassa mielikuvituksessaan ja kokemusmaailmansa muistikuvissa tai hän tietoisesti pyrkii muovaamaan jotain uutta. – Ns. *uuden fysiikan* koetilanteissa on havaittu ihmisen intention vaikutus aineelliseen aaltoliikkeeseen. Kirjeopisto Vian rajajoogassa ajatuksilla vaikuttaminen on tietoista ja eettisesti virittynyttä.

Looginen polku ajattelusta tekoon ja sen seurauksiin on seuraavanlainen:

AJATUS-> VAIKUTUS-> VASTUU

Seuraava vaihe on tiedostava:

VAIKUTUS->VASTUU->ETIIKKA

Nykyään, kun ihmisiä on paljon ja yhteiset ajatukset ovat sen vuoksi jo voimakkaita, ajatusten eettinen suuntaaminen on entistä tärkeämpää.

Vapauden kaava Kirjeopisto Vian rajajoogassa on:

(JUMALUUS, HENKINEN MAAILMAN-KUVA)

->ARVOT

->ETIIKKA

->**KERRYTETTY LOOGINEN POSITIIVINEN AJATUS**

->POSITIIVINEN VAIKUTUS

->POSITIIVINEN KARMA

->(JUMALUUS, KANSALUOJUUS)

Tämän polun kautta ajatuksilla on positiivinen vaikutus, joka kulkee pitkin kvanttikenttiä ja "materialisoituu" aina jossakin, ts. *siellä missä on ymmärrystä, tahtoa ja kykyä!*

Loogisen positiivisen ajatusvoiman havaitseminen ja sen ottaminen käyttöön voimakkaan keskittymisen ja toiston kautta johtaa siihen

ymmärrykseen, että myös oman ajatuskentän on puhdistuttava ja muututtava positiiviseksi, muuten sen vaikutus toimii väärään suuntaan ja ihminen itse joutuu hakoteille, sillä ajatus palaa lähettäjäänsä ja ajattelijan omaa energiaa siirtyy aina jonkin verran myös ajatuksiin.

Ihminen, fyysisen ja henkisen kohtauspaiikka

Se, että ajattelu on fyysisimmältä osaltaan sähkömagneettista värähtelyä, tekee ihmisen radion kaltaiseksi vastaanottimeksi ja lähettimeksi, mutta eroakin on: mekanistinen tavallinen radio ei tulkitse eikä valitse, se vain toistaa. Se, että ihminen *ymmärtää* nämä värähtelyt omalla ymmärryksellään ja *tulkits*ee ne suhteessa omaan elämäänsä tai johonkin ulkopuoliseen elämään, tekee sen henkiseksi – siinä on fysiikan ja hengen yksi rajapinta ihmisessä.

Sähköön ja magneettisuuteen liittyy – ihmisen kautta – kyky siirtää informaatiota, erilaisia merkityksiä, arvoja, tunteita jne. Siinä toimivat silloin niin fysiikan lait kuin henkisetkin lait. Henkisten lakien hallitsema henkinen energia ja informaatio liittyy ihmisen ajattelutoiminnassa ja sen muodostamassa kentässä fysiikan lakien hallitsemaan energiaan. (Tässä on oltava varovainen sanojen käytössä esim. "positiivinen" tarkoittaa fysiikan yhteydessä aivan muuta kuin henkisessä kontekstissa!)

Ihmisen energiakenttä

Ihminen luo sähkömagneettisella toiminnallaan ympärilleen sähkömagneettisen energiakentän, joka sisältää mm. hänen ajatuksiaan ja tunteitaan ja toimintamallejaan, hiukkasina, kvanttikenttinä ja erilaisina aaltoliikkeinä.

Ihmisen ympärillä oleva sähkömagneettinen kenttä on osa ihmisen **luonnetta**.

Siitä muodostuu ihmisen eriaisteiset aurat ja jäsentyneenä myös hänen **tajuntansa**.

Ihmisen luonne jalostuu, kun hänen sähkömagneettinen kenttensä sisältää riittävästi jaloja ajatuksia ja tunteita.

Sähkömagnetismia kaikkialla

Sähkö on energiaa, sähkö on hiukkasia.

Jokaisen sähkövarauksen, esim. elektronin tai atomin ytimen ympärillä on sähkökenttä.

Sähkömagnetismissa on vetovoima ja hylkivä voima.

Liikkuva sähkö aiheuttaa magneettikentän, liikkuva magneetti puolestaan aiheuttaa sähkökentän.

Kemia perustuu sähköön! Solut perustuvat sähköön!

Ihminen on täynnä sähkö- ja magneettikenttiä, induktiovirtoja ym. sähköistä toimintaa, ts. monella eri tavoin syntyvää sähkömagneettista aaltoliikettä.

Nyt voidaan kysyä – ja hiukan vastatakin – missä on henkisen olemassaolon ja henkisten lakien vaikutusalue ja miten se lomittuu fyysiseseen olemassaoloon. Filosofisena ajatuksena voi olettaa, että erityisesti ihminen on henkeä ja ainetta yhdistävä lenkki ja kaikki se mihin ihminen henkisenä olentona vaikuttaa on lopulta henkistä, vaikka henkiset lait tulevatkin kuvaan erityisesti ihmisen mukana.

Yksityiskohtia tässä hengen ja aineen yhteisjärjestelmässä on monia jo ihmiskehossa: yksi niistä on aivot ja hermosto, toinen tsakrajärjestelmä ts. ihmisen voimakkaimmat energia-keskukset, joita kehossa on seitsemän ja kehon ulkopuolella lisää – sekä niihin liittyen nadit ja kundalinienergia. Lisäksi ovat akupisteet, meridiaanit, jne. riippuen eri kulttuurien piirissä syntyneistä hahmotuksista. Itämaisissa kulttuureissa hengen ja aineen rajaa ei oikeastaan edes ole. – Länsimainen tutkimus taas on kiinnittänyt aineeseen ja joutuu todistamaan itsestään selvyyksiä kvanttifysiikan kautta.

Hengen ja aineen yhteisjärjestelmään kuuluu myös ihmistä ympäröivä kenttä – erityisesti silloin kun ajatellaan sen henkistä puolta – jota sanotaan auraksi ja jossa on ihmisen per-

soonallisia piirteitä, mm. ajatukset, joita hän tavallisimmin ajattelee, antavat siihen oman kuviointinsa. Näistä kuvioista tulee yhä voimakkaampia, jos niitä muodostavia ajatuksia ajatellaan hyvin paljon ja keskittyneesti. Ihmisen henkis-fyysinen energiakenttä sisältää siis hänen ajatusvärähtelyään, hänen elimistönsä värähtelyä ja myös hänen henkis-psykkisiä energioitansa säätelevien energiakeskusten värähtelyä.

Yksi henkisen vaikutuksen välittäjiä on uni, jossa usein asiat mielletään symboleina tai enteinä. Nukkuessaan ihmisen tajunta toimii eri lailla kuin valveilla. Uni kertaa usein valvetajunnan ajatuksia, mutta sillä on myös "oma maailmansa", missä etäisyyksillä ei ole merkitystä ja aikakin saattaa toimia epänormaalisti kuten enneunissa. – Näitä aikaan ja paikkaan liittyviä piirteitä pidetään nykyisin – kvanttifysiikan kannalta – jossain määrin kokeellisestikin todistettuina tai ainakin reaalisina mahdollisuuksina. Ja ne sopivat hyvin unen kokemukselliseen puoleen. ●

* Tyyne Matilainen, keskustelut oppilaiden kanssa.

Havaitсийan osuus kvanttifysiikassa

Havaitsija tavallaan "luo" hiukkasen havaitsemisellaan. Se kuvataan termillä "aaltofunktion romahdaminen", silloin värähtely paikallistuu havaitsevan olennon (tai esteen tai laitteen) johdosta ja näyttäytyy materiaalisempana oliona.

*"Jokainen positiivinen lause
edistää lukijassaan positiivisuutta." **

Kieli, ajatuksen toinen ulottuvuus

Hengen ja aineen asettaminen samoihin raameihin on äärimmäisen moniulotteinen asia vaikka se periaatteessa nojaakin yksinkertaisiin lakeihin.

Yksi ihmiselämän alueista, jossa tämä yhteensovittaminen jollakin tavoin voidaan tehdä, on ajatteleva ja ajatus – nyt kun jo ymmärrämme, että ajatteleva on myös ”materiaa”, mutta ei jähmeää vaan aktiivista sähkömagneettista värähtelyä ja hiukkastoimintaa. Ajattelemiseen liittyy fyysisen, materiaalsen puolen ohella aina kieli:

sanat, lauseet ja niiden muodostamat erilaiset kokonaisuudet.

**Ajatus toimii kielen avulla
– mutta mitä kieli sitten on**

Kieleenkin kuuluu runsain määrin erilaisia ulottuvuuksia, mutta ne eivät ole siinä suoraan

vaan kielen käyttäjien, erilaisten ihmisten kautta: erilaiset realismit, erilaiset abstraktiotasot, erilaiset ideatasot, erilaiset ajatusten assosiaatiot, erilaiset todet ja epätodet uskomukset – ja ne kaikki lomittuvat toisiinsa, eivät ole erillään, niin kuin tieteellisfilosofinen ajattelu ehkä toivoisi. Tieteessä sellaiset tilanteet koetaan hankaliksi: sanallisen kuvailemisen tapa on moniymmäräinen. – Kieltä saatetaan muutenkin pitää epäsystemaattisen ominaisuutensa vuoksi lähinnä vaikeuksien aiheuttajana.

Mikä tahansa kielen tuote: määritelmä, puhe, kirjoitus, runo, keskustelu, lupa, haaveileminen, small talk jne. voi sisältää eettisesti ja tunnesävyllään – tai totuudenmukaisuudeltaan – erilaisia kvaliteetteja. Sanat voivat olla vailla aitoa sisältöä, ne voivat olla ”tyhjää puhetta” tai valehtelua, mitä tahansa. Toisaalta sanoilla voidaan saada aikaan jonkin reaalisen olemuksen pysyvä nimi, asiallinen

selostus, tutkimus, suunnitelma, mantra jolla muutetaan tajunnantasa, komento, ”kunni-asana” tai kompleksinen taideteos kuten romaani, runo tai näytelmä, jne.

Näillä on samat peruselementit: sanat, mutta niiden käyttötapa, yhdistämistapa, suhde olemassa olevaan tietoon, suhde niiden vastaanottajaan, keskittymisen määrä jne. saattaa vaihdella. Vaikka siis *ajatuksista* voimme tunnistaa esimerkiksi oikean ja väärän, hyvän ja pahan, *pelkät sanat* eivät sitä suoraan kerro. Kuitenkin – vasta sanat paljastavat itsellemmekin, mitä oikeastaan ajattelemme.

Kaiken lisäksi tämä kielen sisältämä moninaisuus pitäisi nähdä yhtäkaaa erilaisten kvantti- tai aaltoliikeominaisuuksien kanssa ”samana asiana”, vaikka niiden yhteys ei ole yksiselitteinen. Ja edelleen:

Kun puhutaan ajatuksista, olemme tekemisissä koko ihmisen henkis-psykkisen kokemuksellisen maailman kanssa – emme pelkästään kielen tai käsitteiden. Kielen ominaisuuksiin kuuluu kuitenkin myös kyky nostaa pintaan ihmisen kokemus- ja tunnemaailmaa

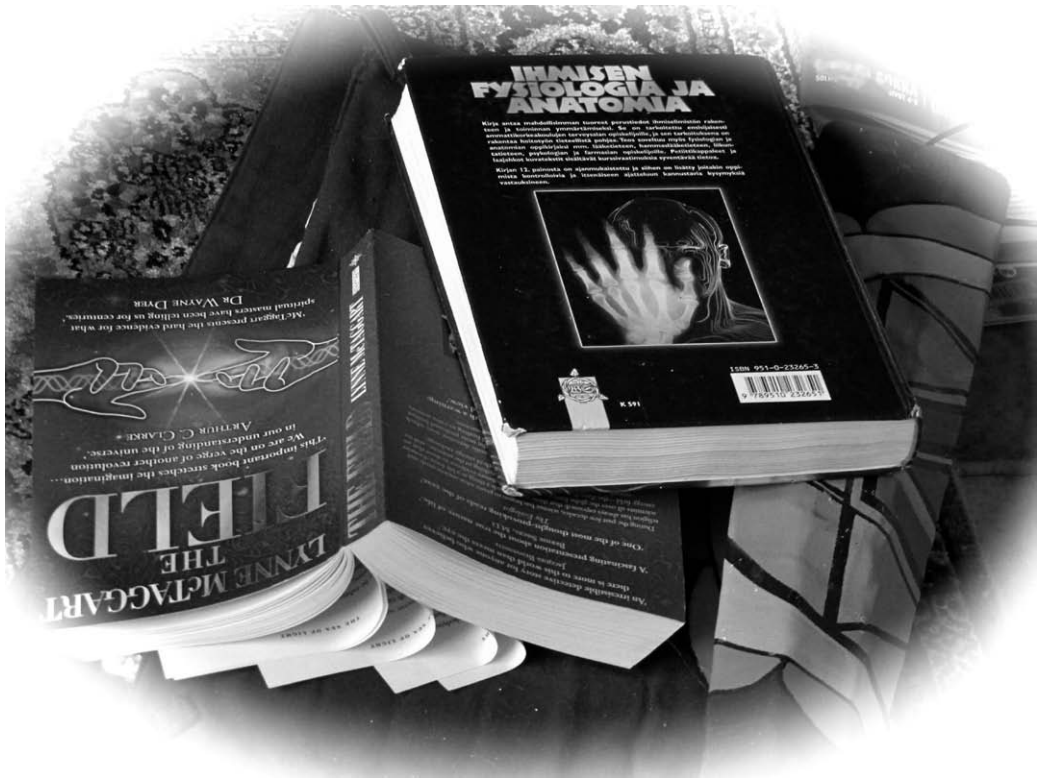
runsaine assosiaatioineen ja pinttymineen.

Kielellä on kyky yhdistää ihmisiä, olla osana heidän identiteettiään. Kielelliset ilmaisut ovat identiteetin lähteitä siinä missä kulttuuri, asuinpaikka tai koulutuspohjakin.

Kieli on usein vahvasti paikallinen, jopa kahden ihmisen välinen tai aivan henkilökohtainen ilmaismuoto. Mutta se, että yleensä on kieli tai kieliä, yhdistää ihmi-

siä, on osa ihmisyyttä. Lisäviivahteen asiaan antaa se, että erilaisten kielten ”syntaksi ja semantiikka”, kieliopit ja sanavarastot sekä kielten sellaiset ilmaisumekanismit, joihin rationaalisuus ei yllä – kuten assosiaatioita luovat sanaparret, runot ym. – vaihtelevat.

Käsitteiden käyttäminen pystyy yhdistämään ajatuksia ja kieliä, sillä käsitteet toimivat ylitaajunnan puitteissa kielen ja sanojen ulkopuolella – vaikka käsitteet sinänsä ilmaistaankin sanoin. Ihmisillä on erilainen henki ja erilainen aine. Tärkeä osa ihmisyyttä on se, että ihmiset ajattelevat omalla kielellään – on jotain mihin

ajatukset voivat tarttua. Ja *ajatuksen sisällön* on helppo tarttua toiseen samalla tavalla asennoituneeseen, vaikka kieli olisikin eri.

Tällä kaikella yritän sanoa, että kieli on tavallaan oma ”tasonsa”, ja jopa ”rinnakkaistodellisuutensa” tai ”muotokenttensä” – kuten **Rupert Sheldrake** sanoisi – jota kuitenkin joudumme käyttämään hyväksemme jokapäiväisessä elämässämme paljoakaan uhraamatta aikaa sen monimutkaisuudelle, mutta joka pitää ymmärtää hiukan erilaisista lähtökohdista silloin kun yritämme miettiä ajatusten käyttöä ja luonnetta henkismateriaalisena ilmiönä.

Sanojen ja lauseiden osuutta voi paremmin ymmärtää, jos pitää mielessä sen, että *sanallisuus merkitsee ajatukselle lähes samaa kuin iho ihmiselle, sillä juuri sanat tekevät ajatuksen näkyväksi*, välittävät mielikuvia, tunteita, päämääriä – niiden takana on koko ihminen, enemmänkin: ihmisjoukot kaikkine kohtaloineen.

Sanat ovat avain ajatuksen ymmärtämiseen ja osallisina ajatuksien sisällössä.

Tällä alueella vallitseva moninaisuus tekee kuitenkin vaikeaksi mieltää järkevästi sitä, että ajatuksen tavallisimmalla ilmaisuvälineellä, kielellä, sen lauseilla ja jopa sen yksittäisillä sanoillakin on niiden yhteisen intention lisäksi myös aivan oma vaikutuksensa. Tämä on tärkeä asia Kirjeopisto Vian rajajoogalle – ajatusjoogalle – kielen monitahoiset ominaisuudet pitää hallita, jotta loogisilla positiivisilla ajatuksilla vaikuttaminen onnistuisi.

Kielellisen ilmaisun ja ajatuksen suurin ero on se, että kielellinen ilmaisu kulkee aina erilaisten arvojen, maailmojen ja energioiden kautta löytääkseen oikean ilmaisun ja koostumuksen. Siinä on paljon ei-materiaalista, henkeä. Ajatus sen sijaan on kokonaisuus, joka voi moniulotteisena mutta yhtenäisenä olemuksena sisältää nämä erilaiset puolet ja kiinnittää sen omaan henkis-

fyysiseen värähtelyynsä. Siinäkin on paljon henkeä, mutta erilailla kuin kielessä.

Tausta-arvot

Ennen kuin on mahdollista puhua sanojen ja kielen omasta vaikutuksesta ajatuksen osina, on aiheellista pohtia kokonaisuuksia, joihin ajatukset liittyvät ja jotka saavat ihmisen muovaamaan ajatuksiaan tiettyihin muotoihin.

Pelkkä aineellinen olemassaolo ei juuri ajatuksia inspiroi – sen tutkiminen kyllä, ja aina kun on kyseessä henkinen pyrkimys totuuden löytämiseen tai todellisuuden hahmottamiseen. Ihmisen ylitajunnalliset arvot ja arviointipyrkimykset, motiivit, tavoitteet, ”intentiot” ja maailmankatsomukset ovat suuri inspiraation lähde.

Henkisessä perinteessä on maailmankatsomuksellisenä perusoletuksena jumaluus. Jumaluuteen kuuluu alkuperäinen luomisvoima eri ilmenemiseen ja kehittyvine muotoineen. Henkisellä Tiellä niitä ovat Jumala, Pyhä Henki, Ikuinen Itse ja erilaiset ihmisen omaan henkiseen kehitykseen kuuluvat jumaluuden asteet, kuten Kristus-vihkimykset. *Tämä on totta ja arvokasta niille ihmisille, jotka tahtovat olla yhteydessä tähän olemassa olemisen korkeimpaan kategoriaan ja kehittyä sen yhteydessä – edellyttäen, että ovat saaneet siihen virikkeen ja opetusta.* Onko tämä kategoria objektiivisesti olemassa myös niiden ihmisten kannalta, jotka siihen eivät usko, on mahdoton ratkaista ”tässä ja nyt”. Tiedetään kuitenkin, että maailmankatsomus saattaa muuttua yhtäkkisenä välähdyksenä tai pitkien pohdintojen tuloksena. *Ihmisellä on periaatteellinen vapaus rajata näkökulmansa ja olemisen tasonsa, mutta myös vapauttaa ne ottamalla mukaan uusia puolia omaan todellisuuteensa.*

Ihminen elää kuitenkin myös sellaisessa todellisuudessa, joka koskettaa jokaista. Ajatukset

ja sanat kuuluvat siihen, samoin hiukkaset ja kvanttikentät. Ajatukset sähköilmiöinä siirtyvät energiakenttien kautta ajattelijasta muihin ihmisiin tai olioihin. Ne saattavat toteutua luonnonlakien hallitsemien kvanttitasoin ilmiöiden puitteissa tai osina henkistä kaiken kattavaa jumaluutta – joiden suurin ero ehkä onkin vain tarkastelun lähtökohdissa. Kummassakin tapauksessa tausta-arvoista lähtöisin olevat eettiset lainalaisuudet ovat tärkeällä sijalla. Ihmisellä on sen vuoksi huomattava tehtävä. *Hänen tulee tunnistaa päämääränsä, valita sen mukaiset ajatuksensa, muotoilla ne sanoilla ja lauseilla tarkoituksiinsa sopiviksi – erityisesti tulevaisuuden luomiseen.*

Voidaan jopa ajatella, että kieli oikealla tavalla käytettynä alkaa myös inhimillistää jumaluutta – tai jumalallistaa ihmi-

syyttä – sopeuttamalla jumaluuden virikkeitä ihmisen hermoverkkoihin, aivoihin, soluihin ja koko keholliseen olemukseen sekä nostamalla ihmisyyden tasoa, jolloin ihmisyyteen kuuluva ja jumaluuteen kuuluva pääsee sulautumaan yhteen ihmisen tietoisuudessa.

Kielen, jos se haluaa noudattaa totuuden periaatetta, on toimittava tausta-arvojensa ehdoilla, jolloin näiden välille syntyy synergia. Tämä hahmotus on holistinen. Jos ihmisellä on jokin tietty päämäärä, hän etsii sanoilleen mahdollisimman oikean, loogisen suhteen siihen. Tällöin syntyy kehäksi tai ehkä paremminkin spiraaliksi kuvattava suhde tausta-arvojen ja ajatuksen välillä – positiivisina ne vahvistavat toinen toisiaan, luovat toinen toistaan ja samalla ne muokkaavat sitä ihmistä, joka on ottanut asiakseen niiden ylläpitämisen ajatteleamalla niitä paljon. Jos taas ihmisellä on jokin tietty usko, hän voi myös etsiä sanoilleen mahdollisimman loogista suhdetta tähän uskoon tai myös tutkia uskonsa perusteita.

Tavallisetkin tulevaisuuteen suuntautuvat positiiviset ajatukset – että asiat menisivät hy-

Positiivisuuden kieli on idealistista, mutta sen on oltava myös tiettyllä tavalla realistista niin kuin positiivisuus itsekkin, kun mennään tarpeeksi pitkälle.

"Ajatusjoogan" kaksi puolta

Kieli = sanat, lauseet, käsitteet, kielioppi, assosiaatiot, äänteet.

Ajatuskoostumat = yhteen liittyneet, toiston voimistamat ajatukset sisältöineen, muistoiineen, intentioineen ja mielikuvineen.

Tietoisesti yhdessä käytettynä niistä voi muodostaa loogisia positiivisia mantroja moniin eri tarkoituksiin.

vin, että itse voisi hyvin, olisi iloinen ja onnellinen, tai että läheiset ihmiset pysyisivät terveisinä, että yhteiskunta pysyisi vakaana, jne. – ovat arvokkaita tahtomuksia. Itse asiassa arkipäiväisten käytännön asioiden kautta kulkee tärkeä osa henkisestä kehityksestä. Loogisen positiivisen ajattelutaidon avulla on mahdollista tehdä ajatustyötä niiden hyväksi konkreettin työn tukena. Kirjeopisto Vian rajajoogan ja loogisen positiivisen ajattelun mukana jokapäiväisten tarpeiden hyväksi tehdystä ajatustyöstä on syntymässä uusi kirkas ja voimakas henkinen valo, joka loistaa niissä käytettyjen positiivisten sanojen, käsitteiden ja ajatusten ydinalueista, koska niilläkin on puhdas positiivinen henkinen energia.

Positiivisuuden kieli

Millä tavoin ajatukset saadaan toimimaan ihmisen hyväksi, mitä ehtoja ja edellytyksiä tulee asettaa lauseille, joita silloin käytetään?

Työne Matilainen ja Mirja Salonen omakansivat positiivisuuden Kirjeopisto Vian rajajoogan ydinsanaksi. Henkisen ymmärryksen mukaan niin olemassaolon kuin ihmisen hen-

kisen kehityksen perusidea voidaan kiteyttää sanaan "positiivisuus". Tämä latinalaisperäinen sana merkitsee mm. englanninkielessä täyttä varmuutta – siinä on voimaa. Se sisältää myös sävyn, joka edellyttää hyvänsuopuutta, hyvää tahtoa ja erilaisten hyvien ominaisuuksien summaa. "Positiivisuuden" suomalainen vastine on "myönteinen", joka sanojen "myöntää" ja "myöntä" kautta sisältää tiettyä joustavuutta: antamisen, hyväksynnän ja suvaitsevuuden ajatuksia.

Toisaalta positiivisuuteen sisältyy myös selaista mikä torjuu sen vastakohtia, negatiivisuutta, pahuutta ym. Positiivisuus olemuksena ja käsitteenä edellyttää siis hyvin paljon sanoilta ja lauseilta erityisesti silloin, kun ajatuksilla halutaan vaikuttaa positiivisesti eikä vain esim. arvioida tai päätellä. Ymmärryksen pitää olla laaja-alaista, syvällistä – valaistunutta.

Positiivisuuden ideaa seuratta positiivisuus tulee ottaa ideapohjaksi, peruskäsitteiden peruskäsitteeksi – se vastaa myös sanan latinankielistä merkitystä. Mikä lopulta olisikaan parempi tähän tarkoitukseen, voi miettiä.

Positiivisuuden jonkin osa-alueen ominaisuuksia etsitään ja niitä tuodaan esiin siten, ettei se riko muita positiivisuuteen olennaisesti kuuluvia piirteitä, sillä lauseiden oletettu toteutuminen vaatii ristiriidattomuutta. Tällöin rakennetaan kahta asiaa: ensimmäinen on lauseen positiivinen sisältö ja sen looginen, positiivinen muotoilu positiivisine sanoineen ja toinen on looginen yhteys positiivisuuden ideapohjaan. Se on osin sanojen asettelua kielioffin ja logiikan yleisten sääntöjen mukaan, mutta valtaosaltaan intuitiivista: *täynnä henkiseen kokonaiskäsitteeseen liittyvää intuitiota*

Looginen positiivinen ajatuskoostuma

Ei toimi itseään vastaan miltään osin.

On henkiseltä puolelta ymmärrettävä.

Toimii kokonaisuuden puolesta ja sen puitteissa – on holistinen.

On ajatussisällöltään ja kielellisesti sopusointuinen.

On energinen.

Pysyy koossa, luo harmonisen muotokentän.

ja asioiden ymmärtämistä henkisen kokonaiskäsityksen sisällä.

Kielen monitahoisuuden vuoksi tällainen suuri yleiskäsite kuin positiivisuus herättää sekä sisäsyntyisen että kokemusperäisen tiedon siitä mitä sen alaan kuuluu ja mitä ei kuulu. Kuuluuko positiivisuuteen rakkaus? Kyllä. Kuuluuko positiivisuuteen totuus? Itsestään selvästi. Entä Hyvyys? Kuuluu. Kuuluuko rauha, kuuluu. Jne. Valhe ei kuulu (paitsi ehkä tilannekohtaisesti). Viha ei kuulu (paitsi ehkä äärimmäisenä poikkeuksena).

Silti täytyy erottaa positiivisten käsitteiden *loistavan kirkas valkea ydinalue* poikkeuksista ja ymmärtää sekin milloin käsitteen raja on kokonaan ylitetty. Hyvyyden, totuuden, rauhan ja rakkauden (ja kaikkien muiden positiivisten käsitteiden) ydinalueet kuuluvat positiivisuuden ytimeen. Positiivisuuden kieli on idealistista, mutta sen on oltava myös tietyllä tavalla realistista niin kuin positiivisuus itsekin, kun mennään tarpeeksi pitkälle.

Positiivisuuden ydin on kuitenkin selkeä, se koostuu tietoisesta hyvydestä, rakkaudesta, totuudesta, rauhasta jne. – niiden selkeimmästä ominaislaadusta. Se merkitsee ajatusten pitämistä positiivisten ajatusten energisimmällä alueella. Kun näiden ytimien voima ja energia kootaan yhteen, sen tulos on puhdas ja kaunis, “täysin varma”. Tämä kaikki siis koskee näitä kvaliteetteja niin ajatusmaailmassa kuin niiden kartassa: sanoissa ja lauseissa. Onnistuessaan ne muodostavat moniulotteisen holistisen kokonaisuuden, joka siis rakentuu olemassa olevista aineksista, mutta on paljon enemmän kuin osiensa summa.

Looginen kieli

Loogisuus on tärkeää myös kielessä. Loogisuus ehyyttää, saa aikaan yhteistoimintaa ja sopuisuutta, niin ihmisissä kuin fysiikassakin. Se on tärkeää ajatuksille – itse asiassa loogisuus on ajatteleminen tärkeimpiä puolia. Holistisuus

Kuva 1970-luvulta Kirjeopisto Vian oppilaskunnan alkuvaiheilta. Tyne Matilainen on toinen oikealta ja hänen vasemmalla puolellaan Tuula Uusitalo. Mirja Salonen on toinen vasemmalta.

tarvitsee logiikkaa. Jos haluamme ajatuksillemme voimaa, on paras laatia ne loogisiksi, muuten ne kumoavat toisensa tai hajoavat. Kaikkiin kieliin kuuluu oma rakenteellinen ja sisällöllinen logiikkansa, jonka kielen taitajat hallitsevat ainakin periaatteessa.

Jos ajatuksia haluaa suunnata, loogisuuden pitää olla voimassa jo lauseiden muotoilussa ikään kuin ne olisivat ”mekanistisesti loogisia” mutta samalla sen pitää ehdottomasti toimia sisällön tasolla ja muistaa, että vaikka sanat ovat periaatteessa vain kartta ja vielä ”ryppyinen” kartta, niiden pitää olla *mahdollisimman tarkka looginen ohje* sille henkis-aineelliselle ajatusvoimalle, joka niiden kautta alkaa toimia.

Kun ajatuksia aletaan muotoilla, on myös osattava torjua vääriä assosiaatioita ja muuta väärinymmärrystä, sillä yksi kielen korkeimmista positiivisimmista tarkoituksista on luoda aito *yhteys* toiseen ihmiseen. Aitous ei hyväksy myöskään negatiivista pilantekoa tai halventavaa puhetta.

Kielen logiikka tästä perspektiivistä katsottuna sisältää siis hyvin paljon: sekä *kielen oman loogisuuden että loogisen suhteen tausta-arvoihin, erityisesti positiivisuuteen*. Loogisen positiivisen ajatusvoiman käyttämiselle on olennaista *energioiden yhteensopivuus*. Samoin se, että *lauseisiin luotu logiikka* vastaa pääpiirteittäin *yhteistä todellisuuttamme* ja sen mahdollisuuksia. Se kaikki kerryttää lauseiden energiaa, niiden mahdollisuutta toimia kvanttikenttien kautta. – Kirjeopisto Vian kehittämä looginen positiivinen ajattelutaito tuo jalostuneen ajatusvoiman antaman avun harjoittajansa jokapäiväiseen elämään ja syvällisimmillään se merkitsee aktiivista vuorovaikutusta koko olemassaolon kanssa. ●

* Kirjeopisto Vian III opetuskirje, sivu 14

Kirjallisuutta

Kirjeopisto Vian rajajooga

Matilainen, Tyyne ja Salonen, Mirja. *Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi*. Opetuskirjeet I–X. Alkuperäiset painokset 1955–1957. Kirjeopisto Vian opetusmateriaalia. Savonlinna.

Tutkimuksia intention vaikutuksesta

McTaggart, Lynne: *Use your Thoughts to Change the World. The Intention Experiment*, HarperElement. 2007. 358 sivua.

Kielen filosofia

Hayakawa, S. I.: *Ajattelun ja toiminnan kieli*, Otava. 1968.

Wittgenstein, Ludwig: *Tractatus logico-philosophicus eli Loogis-filosofinen tutkielma*. WSOY. 1971.

Wittgenstein, Ludwig: *Sininen ja ruskea kirja: Filosofisten tutkimusten esitutkimuksia (1933–1935)*. WSOY. 1980.

Saara Huhmarniemi *Kieli, merkitys ja logiikka*, kevät 2009. 1/20/09. http://www.helsinki.fi/~huhmarni/cog131/luento4_k09.pdf

Logiikka ja joukko-oppi

Miettinen, Seppo K.: *Logiikka: Perusteet*. Gaudeamus. 2002.

http://fi.wikibooks.org/wiki/Diskreetti_matematiikka/Joukko-oppi

Moderni fysiikka

Feynman, Richard. *QED – Valon ja aineen ihmeellinen teoria*. Art House. 1991

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Fotoni>

http://fi.wikipedia.org/wiki/Hiukkasfysiikan_standardimalli

”Uusi tiede”, kvanttifysiikan, biologian yms. uudet tutkimukset ja henkiset tulkinnot

McTaggart, Lynne: *The Field, The Quest for the Secret Force of the Universe*. HarperElement. 2001. 357 sivua.

Laurikainen, K. V: *Fysiikka ja usko*, WSOY. 1978

Laurikainen, K. V: *Luonto puhuu luojastaan, Uuden todellisuuskäsityksen hahmottelua*, Kirjapaja Karisto Oy. 1983

Lipton, Bruce H: *The Biology of Belief, Unleashing the Power of Consciousness, Matter and Miracles*, Hay House Inc. 2005. 224 sivua.

Rupert Sheldrake kotisivut <http://www.sheldrake.org/homepage.html>

Kumpulainen, Anu: *Holistinen maailmankuva – silta uskonnon ja tieteen välillä* Artikkelit osat I–IV. Uusi Safiiri, integraalihenksyyden aikakauskirja 1/2009, Via-Akatemian säätio.

Kaaosteoria

Ekeland, Ivar: *Ennakoimattoman matematiikka*, Art House. 1989. 159 sivua.

Kirjoittaja

Kirjoittaja Tuula Uusitalo on toimittaja, taiteilija ja kirjoittaja sekä ikuinen opiskelija. Hän on opiskellut nuorena fysiikkaa ja matematiikkaa sekä viime vuosina filosofiaa ja uskon-totiedettä. Kirjeopisto Vian rajajoogaa hän on opiskellut ja harjoittanut vuodesta 1971

Liikkeellelähtö

Ihminen odottaa kutsua.

Hän ajattelee:

”Kuka herättäisi sen, mikä

minussa on suurta,

mikä minussa on hyvää?”

”Herättäkää minut”, hän sanoo,

”ettekö huomaa!”

Tämä huuto kiirii

kaikkeuden laidasta laitaan.

Se kyllä kuullaan.

– Ensimmäinen Jumala, tarkkakorvainen

huudoille ja huokauksille

kuulee sen.

Hän sanoo:

”Minä olen lähettänyt maailmaan

edelläkävijöitä,

he ovat kaikki Ihmisiä,

jotka ovat tunteneet saman kuin sinäkin.

– Jumalyhteydessään

he ovat sinun lähelläsi.”

Tuula Uusitalo

Onnen etsintää

Ihmisen voi sanoa onnistuneen elämässään jos hän tuntee itsensä onnelliseksi. Onnellisuuden tunne on vain vähän kiinni ulkoisista asioista. Se löytyy ihmisen sisältä ja sitä voi kokea elämän pienissä ja suurissa asioissa. Sen voi tuntea lyhyenä ilon hetkenä tai lähes taivaallisena onnen tunteena arkisten asioiden keskellä. Onnen puolesta täytyy kuitenkin tehdä työtä.

PENTTI MÄKELÄ

Dalai-lama kertoo kirjassa Onnellisuuden taito miten polku onneen on vähittäistä työskentelyä sitä tuottavien asioiden eteen. Kun ihmisen perustarpeet on tyydytetty, onni on mielen asia. Siihen ei tarvita ulkoisia

Itsensä kehittäminen rajajoogan kautta on eräänlaista ihmishengen syvyyselämää, kohoamista arjen yläpuolelle.

asioita kuten menestystä, rahaa tai vaikutusvaltaa. Äkillisten onnenpotkujen jälkeen onnellisuuden taso palautuu melko pian sille tasolle, jolla se on aikaisemmin ollut tai ainakin lähelle sitä. Täytyy myös erottaa mielihyvä ja onni. Valintoja tehdessä täytyy ajatella sitä tuotakko ratkaisu mielihyvää vai onnea. Mielihyvä on lyhytaikaista ja usein itsekästä. Onneen kuuluu ennen kaikkea sisäinen rauha, myönteisyys, positiivisuus. Mutta millaista polkua pitää kulkea että löytää perille.

Jokainen meistä on varmasti joskus pohtinut omaa matkaansa tässä maailmankaikkeudessa. Maailma on täynnä erilaisia uskontoja, filosofioita ja oppirakennelmia. Olen huomannut, että ihmisen voimavarat eivät riitä kovin laajaan harvointiin erilaisten maailmankatsomusten välillä. Oikeastaan tärkeintä on, että oma elämä on tasapainossa ja harmoniassa jonkun sellaisen kanssa mitä ihminen tuntee syvällä sisimmässään. Tästä harmoniasta seuraa hyvä olo ja tunne, että elämä ei valu hukkaan. Siitä voi seurata myös se, että ihminen tuntee itsensä onnelliseksi. Tähän päämäärään pääsee varmasti monia eri teitä. Samat vaiheet ja teemat toistuvat eri teillä. Yksi tie kulkee henkisen maailmankatsomuksen kautta.

Erkki Lehtiranta määrittelee henkisyyden internetsivuillaan seuraavasti:

Se voi olla elämänasenne, maailmankatsomus, joka rakentuu mm. eettisyyden, positiivisuuden ja luonteen jalouden varaan. Henkisen maail-

mankatsomuksen mukaan aineellisen, viidelle aistille habmottuvan todellisuuden takana on korkeampi maailmanjärjestys. Aineellista todellisuutta hallitsevien lakien takana ovat henkiset luonnonlait, esimerkiksi syyn ja seurauksen laki ja ajatuksen laki. Yhdeltä osin elämämme on näiden universaalien lakien opiskelua ja pyrkimystä elää niiden mukaisesti.

Henkisyys on tietoisesti tulemista hengen lainalaisuuksista, ja todellinen evoluutio on tietoisuuden evoluutiota - kuten monet aikamme suurimmista ajattelijoista ovat todenneet.

Jossain mielessä elämä on kuin rakennus, jota minä itse rakennan. Voin tehdä sen tiedostamatta koko asiaa tai sitten voin perehtyä sen eri elementteihin, opettelemalla niiden ominaisuuksia ja sillä tavoin tehdä omasta elämästäni niin hyvän rakennuksen kuin minulle on mahdollista.

Jossain elämäni vaiheessa aloin tietoisesti etsiä tapaa rakentaa omaa elämäni juuri näiden periaatteiden mukaisesti ja päädyin rajajoogaan. Tiedän, että maailmasta löytyy monia yhtä hyviä keinoja. Täytyy myös muistaa, että se mikä sopii itselle, ei välttämättä sovi toiselle. Onnen tunne on kuitenkin tienviitta, jota voi seurata.

Olen kokenut että Kirjeopisto Vian rajajooga on juuri tätä työskentelyä onnellisten elämänolosuhteiden rakentamiseksi. Ajatusten harjoittaminen, niiden kanssa työskentely on varmaankin meistä useimmille hiukan outoa ja odottamatonta. Juuri se sai kuitenkin minut

Ehkäpä tärkeimpänä asiana olen kuitenkin kokenut loogisen positiivisuuden, jonka ominaisuus on esimerkiksi se, että asioissa edetään loogisesti eteenpäin ja otetaan huomioon elämän realiteetit.

alun perin kiinnostumaan rajajoogasta, toinen asia oli loogisuus. Ehkäpä tärkeimpänä asiana olen kuitenkin kokenut loogisen positiivisuuden, jonka ominaisuus on esimerkiksi se, että asioissa edetään loogisesti eteenpäin ja otetaan huomioon elämän realiteetit.

Se mitä tällainen henkinen tie antaa, voi olla elämän ulkoisiin asioihin suuntautuneessa nykymaailmassa melko huomaamaton. Jos menestys, jota arvostaa on ulkoista, kuten tuloja eri elämäalueilla, rahaa, näkyvyyttä ja muita senkaltaisia asioita, tällaista henkiseen kasvuun suuntautumista voi olla vaikea ymmärtää. Uskon kuitenkin, että jokaisen elämässä on aikoja, jolloin ainakin hetkellisesti huomaa mikä arvo on hiljaisuudella, sisäisellä rauhalla ja todellisella sisäisellä onnella, jota tämä henkinen kasvu – uskokaa tai älkää – tuo tullessaan.

Mitä sitten on tämä onnen etsintä ja miksi se on tärkeää? Siihen voi vastata **Yrjö Kallisen** sanoin: *Ihmisen onnenetsintä on hänen oman itsensä tiedotonta etsintää. Sen vuoksi ihminen, joka löytää sen, löytää onnellisuuden, jolla ei ole loppua.* Onnea etsiessään ihminen löytää tosiaan paljon muutakin.

Positiivista näkökulmaa kehittäen voimme oppia näkemään kauneutta esimerkiksi luonnossa, ihmissuhteissa ja elämäнкаaremmen eri vaiheissa. Löydämme ihmisten välisen ykseyden, josta Yrjö Kallinen edelleen sanoo: *Yksy-dentunto on nimi rakkaudelle.* Opimme myös käyttämään elämässämme positiivisia tunteita, käyttäytymismalleja, jotka ovat sitä vähittäistä polkua onnelliseen elämään, kuitenkin tiedostaen sen, että elämään kuuluu myös suru ja muut negatiiviset tunteet, joiden kanssa on

opittava elämään. Mutta mikä sitten on hyöty tästä kaikesta?

Itsensä kehittäminen esimerkiksi rajajoogan kautta on eräänlaista ihmishengen syvyysselmää, kohoamista arjen yläpuolelle. Uskon että tästä positiivisesta työstä ja opiskelusta jää pieniä puhtaita palasia, joista rakentuu vähitellen jotain joka ihmisessä on vasta idullaan. Ehkä siitä rakentuu henkisesti vahvempi yksilö, joka voi tehdä työtä ja olla tietoinen omasta itses-tään myös hengen maailmassa. Ehkä tästä hengen evoluutiosta seuraa ihmisen tietoisuuden ylösnousemus aistien ohjaamasta maailmasta sellaiseen maailmaan, jossa asiat koetaan henkisillä aisteilla. ●

Kirjallisuus

- Dalai-lama & Howard C. Cutler, *Onnellisuuden taito. Elämän opaskirja*, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki 2000.
Markkula, Harri (toim.), *Sanat kuin valo, Yrjö Kallisen ajatuksia*, WSOY, Juva 1995.
Matilainen, Tyyne ja Salonen Mirja, *Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi. Opetuskirjeet I-X*. Alkuperäispainokset vv. 1955-57. Julkaisematon lähde. Kirjeopisto Vian opetusmateriaalia.
Smiling Starsin ja Erkki Lehtirannan kotisivu
<http://www.smilingstars.fi> Luettu 30.9.2009.

Kirjoittaja

Kirjoittaja Pentti Mäkelä on metsätalousinsinööri, jonka harrastuksiin rajajooga on kuulunut jo kahdenkymmenen vuoden ajan.

Kirjeopisto Vian

RAJAJOOGA

nykyajan henkisenä kehitysmetodina

Kirjeopisto Vian rajajooga perustuu ajatusten harjoittamiseen loogisiksi ja positiivisiksi. Tavoitteena on kehittää itselleen voimakkaat, eettisesti korkeatasoiset ajatukset joiden kautta voi vaikuttaa oman luonteensa muotoutumiseen, elämänsä laatuun sekä myös ympäristöönsä ja muihin ihmisiin.

TERTTU SEPPÄNEN

Kurssiesitteessä on lyhyesti joogamuodon ydin ilmaistuna: Kirjeopisto Vian jo vuodesta 1955 lähtien opettamalla suomalaisella rajajoogan kurssilla opitaan LOOGISTA POSITIIVISTA AJATTELUTAIDOA.

- Ikivanhat viisaudet ihmisen kehittymisestä täydennettyinä nykyajan psykologialla ja henkiselä tiedolla.
- Yksilöllinen oppilaan lähtökohdat huomioonottava opetus.
- Saavutettavissa mm. sisäinen rauha, keskittymiskyky, harmoniset ihmissuhteet, luonteen jalostuminen, ajattelun hallinta, tajunnan avartuminen ja tietoinen yhteys Jumalaan.
- Opiskelu tapahtuu ajattelemailla ilman fyysisiä harjoituksia.

Kirjeopisto Vian rajajooga, ajatusjooga, on sovellettu länsimaiselle ihmiselle, sillä länsimaalaiset arvostavat ajattelua. Tässä rajajoogassa on itämaisen filosofian ohella otettu huomioon **Jeesus Kristuksen** jokapäiväistä elämää varten soveltama eettinen filosofia. Näin on löytynyt keskitie idän ja lännen opetusten välillä. Rajajoogan kurssin tarkoituksena on, että *oppilas tämän rajajoogamenetelmän avulla oppii paremmin tuntemaan todellista itseään – omaa rakennettaan ja itsessään piileviä jumalallisia voimia – sekä pääsemään tietoiseen yhteyteen jumalallisen, positiivisen puolensa kanssa ja siten löytämään oman sisäisen Mestarinsa = Korkeamman Minänsä.*

Kirjeopisto Vian perusti 7.6.1955 Savonlinnassa **Työne Eliina Matilainen** (1911–1989) yhdessä työtoverinsa **Mirja Salosen** (1925–

2002) kanssa. Nämä perustajaopettajat ovat kertoneet saaneensa alkuideat rajajoogan kurssiin tajunnallisessa kokemuksessa, jota he nimittivät Buddha-valaistukseksi. Buddha-valaistuksessa saatujen ideoiden fyysiseen muotoon kirjoittaminen oli vaativa luova prosessi. Virikkeitä antoivat myös heidän senaikaisten oppilaidensa kysymykset ja kehitystarpeet.

Rajajoogamenetelmä on saatettu sellaiseksi, että jokainen kiinnostunut pystyy sitä harjoittamaan. Rajajoogan opetuskirjeet antavat avaimet luonteen jalostamiseen oppilaan omasta elämäntarkastomuksesta lähtien ja myös sovelletuna kunkin oppilaan kehitysvaiheeseen. Peruskurssin oppimateriaali käsittää kymmenen opetuskirjettä, jotka ovat nyky muodossa A5-kokoisia vihkosia sivumäärältään yhteensä noin 200. Opetuskirjeet syntyivät vuosina 1955–57

sitä mukaa kuin ensimmäiset oppilaat etenivät harjoituksessaan. Opetuskirjeistä on tekeillä – ja osittain jo valmiinakin – kielellisesti uudistettu ja ajanmukaistettu laitos.

I opetuskirje – loogisen positiivisen ajattelun periaatteet

Henkisten traditioiden viisaudet ajattelusta kiteytyvät lauseisiin: ”Ihminen on sitä, mitä hän ajattelee”, ”Jokainen ajatus palaa takaisin lähettäjäänsä” ja ”Mitä me ajattelemme muista, sitä he ajattelevat meistä”. Nämä ovat myös pohjana Kirjeopisto Vian suomalaiselle raja-joogalle, jota menetelmänä parhaiten kuvaavat sanat ”looginen positiivinen ajattelu” ja joka kohdistuu ihmisen luonteen jalostamiseen, toisin sanoen tunne- ja ajattelutottumusten puhdistamiseen negatiivisuuksista.

Ihminen luo ajatuksillaan oman luonteensa ja voimavaransa elämässä selviytymiseen. Asiat ovat oikealla tolalla, jos ajattelutottumukset ja ajatukset ovat rakentavia ja elämää hyvällä tavalla ylläpitäviä. Jos näin ei ole, ajattelulla voi kuitenkin muuttaa elämäänsä. Myös kognitiivinen psykologia tietää, että oma todellisuus on oman ajattelun luomusta, mielessä virtaavat ja mylläävät tunteet ja ajatukset ovat omia valintoja. Näihin valintoihin voi vaikuttaa tietoisesti.

Ajattelun harjoittamisen kautta heräävä voima on *ajatusvoima*, jonka hyödyntämisessä ollaan vasta alussa. Kirjeopisto Vian ajatusjooga harjoitetaan toistelemalla muodoltaan ja sisällöltään positiivisia lauseita, mantroja tai kaavoja, kuten niitä nimitetään. Kaavat ovat suomenkielisiä. Toistelu tapahtuu normaalisessa valppaassa vireystilassa ja jossain normaali-asennossa, istuen, seisten tai kävellen. Kaavaa toistetaan äänettömästi kurkunpäällä intensiivisesti keskittyen kaavan sisältöön ja pitäen silmät auki, jotta ärsykkeiden sietokyky kasvaa. Tarkoituksena on muuttaa vähitellen it-

se kunkin omia ajatus- tai tunnetottumuksia, ns. ajatuskoostumia positiivisemmiksi. Esimerkiksi kun ajatusjoogan harjoittaja tahtoo kehittää keskittymiskykyään, hän voi toistella lausetta ”Sinä pystyt keskittymään erinomaisesti”. Kun tästä on luotu aikaa myöten vahva ajatuskoostuma, se alkaa vaikuttaa ja näkyä keskittymiskyvyssä.

Ajatuskoostuma ja ajatusskeema: Ajatukset ovat työväline. Sanotaan, että ihminen on sitä, mitä hän ajattelee. Mietiskelyohjelmilla ja mantroilla eli kaavoilla vaikutetaan mielen muodostelmiin, ajatuskoostumiin, niin että niistä tulee positiivisia ja jaloja. Esoteerisen tradition mukaan ”*jokainen ajatus muodostaa ajatustasolla ikään kuin olion, joka on säteilyvirtojen, hienojen ja herkkien sähköenergioiden väreilystä tiivistynyt olio, kosmisen ajatussäteilyn koostuma.*” (I opetuskirje, s. 5).

Tästä ajatusaineesta ”kosmisesta ajatussäteilystä” kukin yksilö muovaa ajatuksia ja lähettää niitä takaisin kosmiseen tajuntaan, samoin hän vastaanottaa kosmisesta tajunnasta värähtelytaajuudeltaan sellaisia ajatuskoostumia kuin mihin hänen tajuntansa on viritetty eli minkä laatuaisia ajatuksia ja tunteita hän on tottunut sallimaan tajunnassaan. *Ajatusjooga opettaa muovaamaan ajatuksia oikealla tavalla ja tulemaan siten ajatusten, sanojen ja tekojen herraksi. Oikeaa ajattelua on sellainen ajattelu, puhe ja toiminta joka on oikeaa paitsi yksilön itsensä myös koko yhteiskunnan ja koko kosmoksen kannalta.*

Ajatusjoogaan on rakennettu erittäin korkeatasoinen etiikka, kyseessä on itse asiassa eettinen itsekasvatusmenetelmä.

Ajatuskoostuma-sanaa lähelle tulee kognitiivisen psykologian käyttämä ilmaisu *ajatusskeema*. Yksilön psyyke alkaa rakentua sen mukaan, mitä ajatuksia, lausuntoja, arvioita lapsi kuulee ympärillään viljeltävän ja itseensä kohdistettavan. Näistä muodostuu vähitellen per-

Kurssin kulku ja opiskelu käytännössä

Ilmoittautuminen oppilaaksi tapahtuu lomakkeella, jonka saa esitteen mukana tai netistä. Opintomateriaalipaketit lähetetään postitse yksilöllisessä aikataulussa etenemisen mukaan. Perusopetus-tavat ovat yksilöllinen etäopetus ja kirjeenvaihto kirjeitse ja/tai sähköpostitse ja ryhmätapaamiset joillakin paikkakunnilla. Oppilasyhdistys Via ry:n ja Via-Akatemian järjestämä toiminta tukee yksilöllistä rajajoogan harrastusta. Päivittäin harjoitteluajaksi riittää 20–30 minuuttia ja välipäiviä voi luonnollisesti olla. Tarkoitus on, että ajatusjoogaharjoitukset, ”ajatukset”, kulkevat mielessä mukana pieninä annoksina, ja ovat käytettävissä tarvittaessa.

Peruskurssi koostuu seitsemästä opetusjaksosta. Seuraavan opetuspaketin saaminen edellyttää edellisen vaiheen kysymyksiin vastaamista ja riittävää asioiden sisäistämistä. Aika, joka yleensä tarvitaan kuhunkin vaiheeseen, on suluissa.

1. I opetuskirje (n. 1 kk), ajatusten lainalaisuudet
2. Ylimääräinen ohje (n. 1 kk), auran voimistaminen
3. II–III opetuskirjeet (n. 2–3 kk), tunteiden ja ajatusten muuntaminen positiivisiksi
4. IV–V opetuskirjeet (n. 4 kk), lkuisen Itsen voimistaminen
5. VI–IX opetuskirjeet (n. 6 kk), tietoinen ajatustyö
6. X opetuskirje (n. 6–12 kk), luonnon- ja tajunnan tasot ja niiden tunnistaminen
7. Opastus syventävään jatko-opiskeluun

soonallisuutta koossapitäviä skeemoja. Jos kasvuvaiheissa identiteettiä rakentuneet ajatusskeemat ja ajatuskoostumat ovat negatiivisia tai jääneet vajaiksi, kasvatus- ja muuntamistyön voi aloittaa aikuisena. Mielenkiintoinen, jos-sain mielessä saman sukuinen käsite, on myös viime vuosina keskustelussa esillä ollut *kulttuurigeeni eli meemi*.

Ajatus – tunne – tahto. Ihmisen olemuksessa vaikuttaa kolme voimaa ajatus, tunne ja tahto. Kaikki tekeminen rakentuu vaihtelevasti näiden osatekijöiden vaikutuksesta. *”Ihmisen jumalallinen Itse – korkeampi Minä – on hänen toimintansa ohjaaja ja liikkeellepaneva voima. Se ohjaa ihmistä hänen ajatustensa avulla. Ajatukset ovat toiminnan edelläkävijöitä, tekojen siemeniä. Ne antavat suunnan tahdolle ja tunteille sekä niiden kautta koko inhimilliselle toiminnalle. Tahto toimii ihmisessä jumalallisen energian välittäjänä. Tahdon kautta virtaa tuon pyhän energian elähdyttävä voima tunteisiin ja tunteiden välityksellä jälleen ajatuksiin yhä voimistuttaen niitä.”* (I opetuskirje, s. 4)

Kun mietiskelyohjelmat rakentuvat loogisen positiivisen lauselogiikan mukaan, ovat kieli ja sanojen merkitykset varsin tärkeitä. Lisäksi mielikuvien tulee olla mietiskelyohjelmien tai kaavojen sisällön suuntaiset, jotta ne tukevat sitä.

Sisällöltään ja muodoltaan positiivinen lauselogiikka. Loogisen positiivisen ajattelun perusyksikkö on sisällöltään ja muodoltaan positiivinen lause. Periaatteet on helpointa esittää seuraavassa kaaviossa esimerkikilauseen avulla.

1) **Talo on kaunis.** Lause on muodoltaan (on) ja sisällöltään positiivinen (kaunis).

2) **Talo on ruma.** Lause muodoltaan positiivinen (on), sisällöltään negatiivinen (ruma).

3) **Talo ei ole ruma.** Lause on muodoltaan negatiivinen (ei ole), sisällöltään positiivinen (ei ruma).

4) **Talo ei ole kaunis.** Lause on muodoltaan (ei ole) ja sisällöltään negatiivinen (ei kaunis).

(Opetuskirje I, s. 8)

Kirjeopisto Via, I opetuskirje, II mietiskelyohjelma

Sinä tahdot, että olemuksesi täyttyy kunnioittavalla hartaudella. Sinä uskot omaan henkiseen kasvuusi sekä kykyysi edistää myös lähimmäistesi henkistä kehitystä.

Tahdot voitisi ja kykyjesi mukaan tehdä työtä Hyvyyden voimien elähdyttäjänä lähimmäistesi keskuudessa. Sinä tahdot kunnioittaa ja epäitsekkäästi rakastaa ihmisiä. Tahdot olla ystävällinen lähimmäisillesi aina kun se on mahdollista.

Sinä tahdot rakastaa myös sitä, joka sinua loukkaa tai yrittää vihata. Tahdot pyytää anteeksi häneltä ajatuksillasi. Tahdot olla suvaitsevainen.

Sinä tahdot, että ajatuksesi ovat sisällöltään positiivisia. Tahdot, että ajattelusi on järkevää ja johdonmukaista. Ajatustesi jalostumisen ja positiivisiksi muuntumisen kautta on korkeampi Minäsi tullut hallitsijaksesi ja ohjaa nyt tekojasi niin, että toimit oikealla ja epäitsekkäällä tavalla.

Sinä tahdot puhua totta, ja silloin korkeampi Minäsi valvoo puhetasi niin, että se samalla on lempeää. Opit vaikenemaan ja puhumaan oikealla hetkellä.

Tahdot antaa anteeksi sellaisille henkilöille, jotka eivät vielä tiedä korkeamman Minän johtamasta Tiestä ja sen takia hairahtuvat vääryyteen aineellisen tavoittelussa. Tahdot ajatella, että Pyhä Henki täyttää heidän sydämensä ja itsekkyyks poistuu heistä.

Sinä tahdot olla rauhallinen ja tasapainoinen. Se jumalallinen rauha, joka on täyttänyt sinun sydämesi, vuotaa siunauksena ihmisten sydämiin, niin että kansat rakastavat toisiaan.

Sinä tahdot, että koko olemuksesi korkeamman Minäsi johtamana puhdistuu jumalallisen viisauden kanavaksi. Sitä kanavaa myöten virtaa pyhää viisautta ympärilläsi oleviin lähimmäisiin puhdistaen myös heidän tajuntaansa ottamaan vastaan henkistä viisautta.

Tahdot olla oikealla tavalla nöyrä ja tulet vielä nöyremmäksi, kun jumalallinen viisaus tulvii tietoina olemukseesi, sillä se on Henkisen Hierarkian, Valkean Veljeskunnan viisautta, jota sinulle annetaan jakaaksesi sitä edelleen kanssaihmisillesi.

Positiivisen lauselogiikan lisäksi myös negatiivisella lauselogiikalla on käyttöä. Kielteen asia on paras ilmaista negatiivisesti. Positiivisen ominaisuuden vahvistaminen onnistuu huonosti tai ei ollenkaan kielteisellä lau-

seella, esim. *Älä ole surullinen*. Negatiivisesti muotoiltu lause kuitenkin usein mielletään vastoin sisältöään: *Ole surullinen*. Toimivampi muoto on positiivisesti ilmaistuna, esim. *Ole iloinen*.

I opetuskirjeen I mietiskelyohjelmassa luodaan asenne, että syntyy tahto ryhtyä harjoittamaan ajatuksia *“Sinulla on runsaasti jumalallista tarmoa ja tahdonvoimaa. Suurella jumalallisella tahdonvoimallasi sinä pystyt erittäin hyvin keskittämään ajatuksesi. Jne.”* (I opetuskirje, s. 10)

II mietiskelyohjelma sisältää opetuskirjeiden rauhantahtoisen filosofian lähimmäisenrakkaudesta, hyvyyden voimista ja henkisen kehityksen mahdollisuudesta. Tavoiteltavina hyveinä ovat mm. nöyryys, hartaus, kunnioitus, anteeksiantaminen jne. Järkevyys ja loogisuus, maan pinnalla arjessa eläminen “tässä ja nyt” on oleellista ajatusjoogan harjoittamiselle ja päämäärille.

Peruskurssivaiheessa mietiskelyohjelmien ja kaavojen (mantrojen) puhuttelu sinä-muodossa perustuu ajatukseen, että ihmisen Korkeampi Minä / Sisäinen mestari puhuttelee alempaa / luonnollista minää ja toimii alemman minän kasvattajana. Harjaantumisen ja kokemuksen lisääntyessä ajatusjoogan harjoittajat siirtyvät käyttämään minä-muotoa ajatusharjoituksissaan.

Auran tila eli tietoisuus- ja läsnäolotaidot. Ihmistä ympäröivää ilmapiiriä tai tunnekenttää kutsutaan auraksi. Harmoninen ja tiivis aura suojaa tajuntaan pyrkiviltä epäharmonioilta, siksi auran voimistaminen on tärkeää. Auran harmonisoiminen toimii myös tietoisien läsnäolon tilan palauttajana ja auttaa pysymään yhteydessä todelliseen sisäiseen Itseen, ydinminuuteen.

Hyvin keskeinen tavoite rajajoogassa on oppia erottamaan todellinen itse, ydinminä – toisin sanoen varsinainen minä tai korkeampi Minä – konkreettisemmasta mielestä tai alemmasta minästä. Alemman minän pyrkimykset aiheuttavat “mielenharhan”, josta tulee vapautua. Ihminen saattaa elää niiden vallassa samais-tuneena epäharmonisiin tunteisiinsa ja villisti laukkaaviin ajatuksiinsa. Tämä tunteisiin ja

ajatuksiin samaistuminen aiheuttaa tarpeeton epäharmonioiden pitkittymistä.

On merkittävä edistysaskel tajuta, että ihmisellä on ajatuksia, tunteita ja keho, mutta hänen ydinolemuksensa ei ole sama kuin hänen ajatuksensa, tunteensa ja kehonsa. Ihmisen ydinolemus on puhdas tietoisuus tai mielen-tyyneys, johon ajatukset ja tunteet tulevat ja menevät. Ajatusjoogassa opetellaan valitsemaan tietoisesti käyttökelpoisimmat ajatusmallit ja mahdollisimman positiivinen tunnemaailma. Voisi sanoa, että tietoisesti valittu positiivinen ajatustapa tai positiivisen tunnetilan omaksuminen on tietoinen positiivinen teko.

II ja III opetuskirjeet – tunteiden puhdistamien

Ajatustyöskentelyn kohteena olevia mielenmuodostelmia ovat tunteet, ajatukset, asenteet, uskomukset yms. II ja III opetuskirjeen *sammutus-sytytys-vaihe* on ensimmäinen suursiivous tunne- ja ajattelukentässä, pahimmat pölyt ja moskat saadaan sieltä pois. Ei-suotavat ominaisuudet “sammutetaan” ja niille “sytytetään” positiivisia vastineita. Tarkempi pikkusiivous jatkuu koko elämän sen syvetessä itsetuntemukseksi ja eheytymiseksi olemuksen ytimiä myöten. Yksinkertaisimmillaan sammutus-sytytys-operaatio nousee kognitiivisesta psykologiasta. Positiivisessa psykologiassa puhutaan nykyisin vahvuuksien kehittämisestä ja vahvuuksien psykologiasta. Ajatusjoogan tämä vaihe on juuri sitä parhaimmillaan.

II opetuskirje sisältää sammutuskaavan 34 negatiiviselle tunteelle tai luonteenpiirteelle. III opetuskirje sisältää näille jokaiselle lukemattoman määrän positiivisia vastineita. Käytännössä Kirjeopisto Vian rajajoogassa lähdetään suoraan sytyttämään positiivisuutta. Negatiivisten tunteiden luettelosta poimitaan ne, joiden kanssa on tarpeen työskennellä ja niitä lähestytään vahvistamalla niiden positiivisia vastine-energioita.

Esimerkiksi, jos työskentelyn kohteena on vihaduminen, niin yksi sille sopiva positiivinen **sytytyskaava on:**

1) Sinä tahdot rakastaa lähimmäisiäsi altruistisesti (=pyyteettömästi).

2) Sinä opit rakastamaan lähimmäisiäsi altruistisesti.

3) Sinä tunnet rakastavasi lähimmäisiäsi altruistisesti.

4) Sinä rakastat lähimmäisiäsi altruistisesti.

Sytytyskaava on nelivaiheinen, jossa eri kohdat ovat merkityksellisiä. Kun tarkastellaan eri kohtien verbejä *tahtoa, oppia, tuntea ja olla*, havaitaan yhteys ihmisen *tahto- ajatus- ja tunne*olemuksen.

Yhteyttä voi havaita myös eri joogalajeihin. Onhan rajajoogaa sanottu tahdon joogaksi, ajattelu on jnanajoogan keskeinen ominaisuus ja tunne bhaktijoogan.

Tässä tunteiden positivistisoinnissa, puhdistamisessa tai jalostamisessa ei ole kysymys negatiivisuuden pelkäästä torjumisesta tai kieltämisestä. Tilannekohtaisesti joskus on viisainta joksikin aikaa torjua selkeästi jokin haitallinen tunne ja odottaa sopivaa tilannetta, jolloin sitä voi käsitellä. Pitemmällä tähtäyksellä tarkoituksena on muuntaa kyseinen energiamäärä jalompaan muotoon eli käydä läpi alkemistinen tunneprosessi.

On virhekäsitys ajatella, että ajatusjoogassa negatiiviset tunteet voidaan selvittää kieltämällä ne. Ei ole hyödyllistä eikä terveellistä olla olevinaan positiivinen ja pitää yllä positiivista ulkokuorta vaikkei sisimmässään sitä olisi. Tunteiden positivistisoinnin päämäärä on kuitenkin todellinen, ihmisen olemuksen ytimiin saakka ulottuva, eheyttävä ja tervehdyttävä muutosprosessi.

Toinen virhekäsitys sanojen ”negatiivinen” ja ”positiivinen” kohdalla liittyy siihen, mitä näillä sanoilla ajatusjoogan yhteydessä tarkoitetaan. Positiivinen mielletään edelleenkin usein pintapuoliseksi mielihyvänsävyiseksi olotilaksi,

mitä se ei suinkaan pelkästään ole tässä yhteydessä. Positiivinen tarkoittaa laajasti kaikkia eheyttäviä ja rakentavia ihmisen voimavaroja, negatiivinen vastaavasti hajottavia ja tuhoavia voimia. Käytännössä eheyttävään lopputulokseen pääseminen tarvitsee usein negatiivisten energioiden hajottamisen, muuntamisen ja positiivisten tietoisien vastaanottamisen niiden tilalle.

Kannattaa pohtia myös positiivisen ja negatiivisen merkitystä toisaalta *kielen* tasolla ja toisaalta ihmisen *kokemuksen* tasolla. Niissä on omat piirteensä. Loogisessa positiivisessa mantrassa, esim. *Sinä olet henkisesti tasapainoinen ja harmoninen* sanat tarkoittavat juuri sitä, mitä ne ovat. Kokemuksen tasolla asia on moniulotteisempi.

IV ja V opetuskirjeet ja Ikuinen Itse

Ikuinen Itse on ihmisen korkein, henkisin ja jumalallinen olemuspuoli. Siksi Ikuisen Itsen voimistamiseen kiinnitetään huomiota hyvin paljon. Kun ihmisen Ikuinen Itse on vahva ja se hallitsee ihmistä, on helpompi pysyä henkisesti tasapainoisena, vaikka maailmassa myrskyä. Tällöin kehittyy sisempi, yksilöllinen aura. Kurssin alussa on jo kehitetty ulompi aura, hyvyyden voimien aura. Kun Ikuinen Itse hallitsee ihmisessä, se mahdollistaa myös helpommin korkean intuitiivisen tiedon vastaanottamisen ”ikäikäisen viisauden lähteistä”, korkeilta luonnontasoilta.

Kirjeopisto Vian rajajooga kehittää henkisiä ominaisuuksia ymmärrystä, intuitiota, järkeä ja korkeampaa älyä. Luonnollisesti positiiviset luonteenominaisuudet ovat kuitenkin ensisijainen perustyöskentelyn kohde.

Esimerkki Ikuisen Itsen kaavasta:

a) Minun, sinun Ikuisen Itsesi, on muodostettava Itsessäni olevien jumalallisten kykyjen ja voimien avulla sinun ympärillesi ikuisesti pysyvä rauhan, tasapainon ja autuuden aura.

Luonnon tasot ja niillä toimimista varten tarvittavat käyttövälineet

7. MAHAPARANIRVAANINEN TASO A. Ikuinen Itse, joka ilmenee Adeptin tajunnassa puhtaana olemisena, so. tietoisena olemisena kaikkialla. B. Pyhä Henki = Ikuisen Itsen henki yksilöityneenä ja toimivana Adeptissa, ”ihminen hävinneenä ja Ikuinen Itse syntyneenä”. Mahaparanirvaaninen käyttöväline.
6. PARANIRVAANINEN TASO = puhtaan positiivisuuden taso Paranirvaaninen käyttöväline = täydellisesti positivistisesti positivistisesti käyttöväline.
5. NIRVAANINEN TASO Positiivisuus kasvaa, negatiivisuus sammuu, tuloksena on Nirvaaninen käyttöväline.
4. BUDDHINEN TASO Positiivisuus vallitsevana. Buddhinen käyttöväline = epäitsekäiden tunteiden käyttöväline.
3. MENTAALITASO Positiivisuus ja negatiivisuus yhtyneinä Älyn käyttöväline { Syysruumis Ajatusruumis
2. ASTRAALITASO = Itsekkäiden tunteiden, affektien, himojen ja aistimusten taso Negatiivisuus vallitsevana. Tunne- eli astraalinen käyttöväline.
1. FYYSINEN = aineellinen TASO A. Eetterinen kaksoispuoli. Välittää kaikkia tasoja fyysiseen käyttövälineeseen. B. Fyysinen käyttöväline.

*Jokainen ihminen on tiedostamattaan kaikilla näillä tasoilla, koska hänellä on jo syntymässään näiden tasojen käyttövälineet fyysisen olemuksensa ympärillä. Kehittyäkseen henkisesti ihmisen tulee saat-
taa valvetajuntansa toimimaan tietoisesti näissä käyttövälineissä sekä yhdistää ne lopulta seitsemänteen
prinsippiin, so. seitsemännen tason käyttövälineeseen. (Opetuskirje X, s. 4)*

b) Minä, sinun Ikuinen Itsesi, muodostan Itsessäni olevien jumalallisten kykyjen ja voimien avulla sinun ympärillesi ikuisesti pysyvän rauhan, tasapainon ja autuuden auran.

c) Minä, sinun Ikuinen Itsesi, olen muodostanut Itsessäni olevien jumalallisten kykyjen ja voimien avulla sinun ympärillesi ikuisesti pysyvän rauhan, tasapainon ja autuuden auran.

d) Minun, sinun Ikuisen Itsesi, rauhan, tasapainon ja autuuden aurani on täyttänyt sinut kokonaan ja ympäröi sinua pysyvästi hyvin tiiviinä ja voimakkaana. (V opetuskirje, s. 26).

VI, VII, VIII ja IX opetuskirjeet ja tietoinen ajatustyö

Kurssin alkupuoli V opetuskirjeeseen saakka on ollut itsen rakentamista. Nyt alkaa ajatustyö itsestä ulospäin – lähimmäisten hyväksi. Koska ajatukset liikkuvat vapaasti, muodostuu ihmisten välille ajatussilloja. Nämä sillat tulee pitää kunnossa eli positiivisina. Ajatussilloille rakennetaan myönteisyyttä anteeksipyyntöjen ajatuksilla.

Ajatussilta ja ajatuksellinen vuorovaikutus perustuu siihen, että ajattelun kohde ottaa häneen kohdistetut ajatukset vastaan omina ajatuksinaan.

Ajatusten lakien mukaan *“Jokainen ajatus palaa lähettäjäänsä”*.

Ajatusten vaikutukset sisältyvät seuraaviin lauseisiin:

1) *Mitä me ajattelemme muista, sitä he ajattelevat meistä.*

2) *Jokainen toisiin ihmisiin kohdistamamme ajatus kasvattaa myös meitä itseämme sisältönsä viitoittamaan suuntaan, ts. me muutamme vähitellen itse sellaiseksi, jollaiseksi muita ajattelemme.* (Opetuskirje VI, s. 5)

Jeesus Kristus sanoi jo aikoinaan: *“Kaikki, mitä tahdotte ihmisten tekevän teille, se tehkää heille.”* Sama ajatus löytyy myös Konfutselta 500 eKr. Tästä seuraa, että viisainta on *“lähettäkää*

toisille sellaisia ajatuksia, joita tahtoo myös itselleen lähetettävän.” (Opetuskirje VI, s. 6-7)

Myönteistä ajatuksellista vuorovaikutusta välittävien siltojen tietoinen kunnostaminen tapahtuu lisäämällä *keskinäistä sopua, ymmärtämystä, kunnioitusta ja rakkautta*. Puhdistavina lauseina on anteeksipyyntöjen peruskäyttö: *Minä pyydän sinulta A. X. anteeksi.* (A. X. on henkilön nimi, esim. Matti Meri, siis kaava kuuluu *“Minä pyydän sinulta Matti Meri anteeksi”*.)

Ajatusjoogan anteeksipyyntömetodin lähtökohtana on, että anteeksi pyytää se, joka huomaa vikaa suhteessa lähimmäiseensä, vaikka itse ei olisikaan epäsovun aiheuttaja.

Ikuisen Itsen näkökulmasta katsottuna syyllisyys samoin kuin syyttömyys on aina olemminpuolista. Tämä ajatus pitää sisällään käsityksen ihmiskunnasta Kristus-ruumiin osina; runko on Kristus ja ihmiset ovat oksat (1. Kor. 12:12–27). Näin ollen on turhaa ja hyödytöntä olla riidoissa oman olemuksensa toisen osan kanssa.

Anteeksipyyttäminen sisältää anteeksiantamisen, mutta miten on anteeksisaaminen. Jos pyytää anteeksi ja antaa anteeksi, saako myös anteeksi. Onko se itsestään selvä seuraus vai onko siinä joitakin puolia, jotka voivat jäädä huomaamatta? Joskus olen havainnut, että anteeksisaamisen oivallus on paikallaan turvata, se ei näytä automaattisesti seuraavan anteeksiantoa ja anteeksipyyttämistä.

Seuraava vaihe on se, että konfliktin ulkopuolisena henkilönä voi ajatuksillaan harmonisoida toisten henkilöiden välejä saadakseen harmonian palaamaan. Tietoinen ajatustyö on mahdollista, sen ovat ajatusjoogan harjoittajat kokeneet.

Aikojen alusta tunnettu ajatustyö on *rukoileminen*. Siinä ihminen puhuu Jumalalle. Ajatusjoogassa ihmisessä oleva Jumalkipinä / Ikuinen Itse puhuu ihmiselle – ja myöhemmin myös Itselleen – ensin voimistuttuaan ja päästyään

alemmän minän hallitsijaksi. Rukoileminen ja ajatusjooga eivät sulje pois toisiaan, ne ovat rinnakkaisia ajatustyömuotoja. Ne lähestyvät hieman eri tavoin ihmisen ja Jumalan suhdetta. Monet ajatusjoogan kaavat on rukouksenomaisia ja rukous taas voi olla meditaatiota.

Ajatuksia voidaan ohjata ja lähettää tietoisesti toisille ihmisille. Ajatukset liikkuvat eetterissä ja niiden tutkiminen tieteen keinoin on jo mahdollisuuksien rajoissa. Olemme lähestymässä mahtavan henkisen voimavaran haltuunottoa. Kirjeopisto Vian rajajoogaan on sisäänrakennettu ehdoton korkea eettisyys ajatusten vaikutuksiin liittyvissä asioissa.

X opetuskirje – luonnontasot

Opetuskirje X:ssä kuvataan Tyyne Matilaisen ja Mirja Salosen kehittämä ajatusjoogan periaatteisiin sovellettu tajunnan taso-/kehärakenne. Malli pohjautuu Leadbeaterin esittämään luonnontasomalliin. Tajunnalliset kehät kuvataan parhaiten sisäkkäisinä palloina, jossa ulommaisina kehinä ovat hienoaineisimmat tasot ja keskiössä fyysinen aine: fyysinen, astraalinen, mentaalinen, buddhinen, nirvaaninen, paranirvaaninen ja mahaparanirvaaninen kehä – keskeltä lähtien lueteltuna.

Kirjeopisto Vian ajatusjoogan tavoitteena on, että jooganharjoittaja oppii tunnistamaan, millä luonnontasolla hänen tajuntansa kulloinkin on. Hän pystyy silloin palaamaan positiivisille tasoille tarvittaessa. Tajunnallisen olemisen korkeilla luonnontasoilla (VI ja VII tasot) tunnistaa näiden tasojen perusominaisuudesta, joka on täydellinen positiivisuus. Paranirvaanisella (VI:lla) tasolla positiivisuudelle on ominaista autuus, rauha, rakkaus yms. Mahaparanirvaaniselle (VII:lle) tasolle on ominaista puhdas oleminen. Tämän rajajoogakurssivaiheen tarkoitus on oppia toimimaan yhdessä henkisten olemuspuolien – yksilöityneen Ikuisen Itsen ja Pyhän Hengen – kanssa.

Opetuskirje X sisältää myös henkisen Tien päämäärän, yhtymisen jumaluuteen. Teosofiselta pohjalta sitä kutsutaan adeptiudeksi, idässä puhutaan valaistumisesta, itsensä oivaltamisesta tai Jumalan oivaltamisesta. Apostoli Paavali ilmaisee asian: *“En enää elä minä, vaan Kristus minussa.”* ●

Lähteet

Leadbeater C. W., *Ihminen näkyväisenä ja näkymättömänä*. Suomen Teosofinen Seura. Lahti 1927.
Matilainen T. E. ja Salonen M., *Kirjeopisto Vian rajajoogan kurssi. Opetuskirjeet I–X*. Alkuperäisversiot vuosilta 1955–57. Kirjeopisto Vian sisäistä opetusmateriaalia. Julkaisematon lähde.
Salonen Mirja, *Johdanto Kirjeopisto Vian rajajoogaan*. Uusi Safiiri 1/2001.

Kirjoittaja

Kirjoittaja YTM Terttu Seppänen on ajatusjoogan opettaja ja holistinen psykologi, erityisenä mielenkiinnon kohteena tietoisuuden kehittyminen. Kirjeopisto Vian on ollut hänen yrityksensä vuodesta 2002 lähtien.

Valtiopäiväpuisto

BÖRJE FRI

Syyskuun 12. päivänä 2009 kello 15.00 oli Porvoossa uuden puiston avajaiset Porvoonjoen länsirannalla. Tämä puisto sai alkukipinänsä jo 1809, kun Venäjän tsaari, Aleksanteri I kävi Porvoossa tapaamassa Suomen valtiopäiväedustajia.

Tahdottavasti puiston ihanat kukat synnyttävät kauneuden, joka hetkeksi nostaa katsojan korkeille luonnontasoille meditation, hyvän musiikin tai taideteoksen lailla.

Porvooseen on valmistunut uusi puisto joen länsirannalle, vastarannalla on Runebergin puisto, joka ulottuu torille asti. Uusi puisto sai työnimekseen Valtiopäiväpuisto. Se muodostaa yhdessä Köynnöspuiston kanssa Engelin puiston – tällä hetkellä näyttää siltä, että puiston uudeksi nimeksi tulee Eklöfin puisto Porvoossa vaikuttaneen merkittävän liikemiehen mukaan. Noin 5 000 m²:n kokoisessa pitkänomaisessa puistossa on laatoitus, kiveystä, triptyykkitaide-teos, kaksi puroa

suihkulähteineen sekä kasveja: puita ja pensaita, perennoja, köynnöksiä ja sipulikukkia on istutettu yhteensä 43 000 kpl.

Syyskuun 12. päivä 2009 kello 15.00 oli Porvoossa uuden puiston avajaiset Porvoonjoen länsirannalla. Alkukipinänsä puiston rakentaminen sai Suomen itsenäistymiselle tärkeästä tapahtumasta: Venäjän keisari, **Aleksanteri I**, kävi Porvoossa tapaamassa Suomen valtiopäiväedustajia 1809. Puiston työnimi on ollut Valtiopäiväpuisto.

Tulin mukaan kevättalvella tehtävänani kasvillisuuden suunnittelu. Kasvillisuuden suunnittelu on samalla sekä mielenkiintoinen että haastava tehtävä. Tällä kertaa se on ollut erityisen laaja tehtävä, koska puiston kasvillisuuden on pitänyt olla paitsi sopiva myös kuvata jollain lailla kahta vuosisataa kolmen valtion historiassa. Kahdessa sadassa vuodessa on tapahtunut paljon kotimaassa ja kansamme suhteissa Venäjään ja Ruotsiin.

Kaupunginpuutarhurin ja pääsuunnittelijan **Mikko Kauniston** kanssa sovimme, että puistoon pitää tulla paljon monivuotisia kukkia. Miksi kukkia? Porvoossa on menestyksellises-

ti käytetty erilaisia kauniskukkaisia perennoja itäisen joenrannan istutuksissa. Toinen syy on itse kukissa – ne ovat niin taivaallisia. **Eric Pearl** kertoo kirjassaan Paranna muut, paranna itsesi, kuinka hänen äitinsä oli kuolla Ericin synnytyksessä. Äiti kävi ennen palaamistaan ruumiiseen korkeilla henkisillä tasoilla ja kaikkein korkeimmalla oli kauniin värisiä kukkia ja puita. Toisin sanoin – maalliset kukat antavat aavistuksen kuolemanjälkeisen elämän valosta ja kauneudesta. Kauneus sinänsä on hyvä aksiooma.

Kolmas monivuotisia kukkia puoltava tekijä on niiden helppohoitoisuus. Isokasvuiset perennat kehittyvät parissa vuodessa niin runsaiksi, että rikkaruohoilta puuttuu elintila. Helppohoitoisuus on tärkeä tekijä, kun arvioidaan puiston hoitotarvetta tulevina vuosina. Neljäs ja tärkeä valintakriteeri on se tosiasia, että ihmiset keskimäärin pitävät kauniista kukista. Kauneus kutsuu myös turisteja.

Puutarha ja puisto on paratiisin heijastuma maan päällä. Paratiisiin kuuluvat kasvit. Maan päällä paratiisiin saattaa kuulua myös eläimiä. Valtiopäiväpuistoon ovat tervetulleet ainakin päiväperhoset ja kiitäjät jotka vierailevat kukissa mettä etsiessään.

Kasvilajien ja lajikkeiden valintaan vaikutti siis monta tekijää. Halusin mukaan joitakin terveisiä vuodelta 1809. Ystäväni **Pentti Alanko** kertoi, että tuona aikana Suomessa käytössä oli vain reilu tusina perennoja! Mitkä nämä todelliset perinnekasvit sitten ovat? Ukonhatu, kevätshrami, sulkaneilikka, Mooseksen palava pensas, rohtosormustinkukka, keltapäivänlilja, komealupiini, valkonarsissi, tarhapieni, idänunikko, syysleimu, lehtosinilatva ja Beetlehemintähti eli sarjätähdikki pääsivät mukaan Valtiopäiväpuistoon. Joidenkin kasvien

kohdalla valitsin kasvilajin nykyisiä lajikkeita, koska emme varmuudella tiedä esim. mikä kevätshramin muoto oli maassamme käytössä 1809. Nämä ”historialliset” kasvit on istutettu puiston joenpuoleiseen päähän.

Muualla on sitten uudempiä puutarhakasveja, yli viisikymmentä erilaista muuta perennaa, joukossa useita sipulikasveja ja narsissien määra on huikea. Keltanarsissia, isotorvista tähtinarsissia, valkonarsissia ja orkideanarsissia on puistoon istutettu yhteensä 26.000 kpl. Tahdottavasti nämä ja muut kukat synnyttävät kauneuden, joka hetkeksi nostaa katsojan korkeille luonnontasaille meditaation, hyvän musiikin tai taideteoksen lailla. Narsissi on filosofien kukka. Jos jokin on ollut vähemmän täydellistä viimeisten 200 vuoden aikana valtioiden suhteissa niin ehkä kukat auttavat antamaan tämän anteeksi ja lisäämään yhteisymmärrystä ihmisten kesken.

Puiston kasveissa on sekä ‘Tsaarin kulta’ että ‘Keisarin aallot’. Sieltä löytyy myös ‘Prinsessa Victoria’ ja marskinlilja sen jättimuodossa. Mukana ovat myös maalari ‘Frans Hals’ ja siro, maalarin malliksi kelpaava ‘Natascha’. Palava rakkaus esiintyy kolmessa muodossa; punaisena, roosana ja valkoisena. Yhteistä taloutta on myös muistettu – ‘Kultamyrsky’ (‘Goldsturm’) ja ‘Kultainen Sato’ (‘Golden Harvest’) liittyvät selvästi hyvinvointiin ja hyvän elämän filosofiaan.

Tarkoitus on, että vieras saa puistossa luontoon ja kukkiin perustuvia vaihtuvia elämyksiä keväästä syksyyn. Puiston istutukset muodostavat väripintoja.

Samalla ne myös muodostavat ääniä. Minusta tuntuu, että istutukset ovat sekä maalauksia että sävellyksiä ja jokainen ihminen kokee ne omalla tavallaan. Puisto kutsuu. ●

KANSALLINEN IDENTITEETTI JA VÄINÄMÖISEN PALUU

SINIKKA JUNTURA

Kalevalassa Väinämöinen lupaa palata ”kun häntä taas tarvitaan”, toisin sanoen kun kansallinen ajattelumme on kehittynyt tietoiseksi yhteydeksi Suomen kansallishenkeen, jota Väinämöinen edustaa. Maamme-laulun vision mukaan kansallinen identiteettimme voi silloin puhjeta kukoistukseensa ja suomalaisena sivistyksenä loistaa hengen valoa kaikille kansoille.

Kansallisvaltioiden synty ajoittuu 1800-luvun alkuun ja **Napoleonin** sotien vaikutuksiin Euroopassa. Rooman maailmavallan perintönä syntyneet uudet valtiot olivat saaneet yleisen lainkäytön mallin ja *yleisen ihmisyyden* periaatteen. **Yrjö-Koskisen** näkemyksen mukaan ne saattoivat siltä pohjalta kehittää lakejaan ja toimintaansa *erityisen ihmisyyden* – omien erityistarpeidensa – pohjalta.

Identiteetin käsite liittyy niin yksilöihin kuin yhteisöihinkin. Identiteetti on kehittyvä, sillä on historia, nykyisyys ja tulevaisuus. Identiteettiin liittyy yhdistäviä ja erottavia tekijöitä. Yhdistäviä tekijöitä ovat esim. yhteisön jäsen-

ten keskenään jakama maailmankuva ja erotavia valtion rajat.

Kansallisen identiteetin kehityksessä on nähtävissä samat vaiheet kuin yksilön henkisessä kehityksessä, sillä molemmissa on kysymys **Hegelin** ja **Snellmanin** mukaan hengen itsestään tietoiseksi tulemisesta, kansakunnan jumalallisen suunnitelman tiedostamisesta ja sen todellistamisesta. Tai **Wilberin** kaiken teorian mukaisesta (kansallisen) tietoisuuden kohoamisesta kehotietoisuudesta mielen tietoisuuteen ja edelleen sielutietoisuudesta hengen tietoisuuteen.

Snellmanilla kansallishenki ilmenee perheessä sen jäsenten keskinäisenä rakkautena ja kansalaisyhteiskunnassa lakina. Mielentietoisuudessa laki koetaan ulkoa annettuna rajoittavana lain kirjaimena kunnes sielutietoisuudessa ymmärretään lain henki, siinä piilevä kansakunnan historian kuluessa kehittynyt järjellinen tapa. – Kansallisuus ilmentää Snellmanin mukaan tätä kunakin hetkenä voimassa olevaa, erityistä tietämistä ja tapaa. Ja isänmaallisuus rakkautta esi-isien henkiseen ja aineelliseen perintöön. Kansallishengessä isänmaallisuus ja kansallisuus, tunne ja järki, ovat yhdistyneinä sivistysprosessiksi niin, että isänmaallisuus tahtona kehittää kansakuntaa.

Uskonpuhdistus ja Ruotsin vallan aika

Voidaan sanoa että Ruotsin vallan aikana olimme Ruotsin kuninkaan alamaisia ja tietoisuus suomalaisen ja ruotsalaisen identiteetin eroavaisuuksista oli heikko. Lojaalisuus hallitsijaa kohtaan yhdisti kansaa Ruotsiin, kun taas kieli ja meri olivat erottavia tekijöitä.

Snellmanin ajattelussa uskonnolla on keskeinen osa valtion muodostumiseen. Uskonto yhdistää alkukantaisimmatkin heimot. Suomessa kuten muuallakin ihmisillä oli varhaisina aikoina elävä yhteys luontoon. Ensimmäisenä kansallishenkemme kuvallisena personifikaationakin piderään joenjumala Auraa.

Esi-isämme arvostivat tietoa. Suomalaisia lähetettiin Eurooppaan keskiajalta lähti-

en opiskelemaan. Myös uskonpuhdistajamme **Agricola** sai ”oikean uskon” oppia Saksan Wittenbergissä **Lutherilta** ja **Melanchtonilta** (1536–1539).

Uskonpuhdistusta voidaan pitää Ruotsin vallan ajan kansallisesti merkittävimpänä tapahtumana. Suomen kielen isä, Agricola loi suomen kielen kääntäessään *Uutta Testamenttia* (1548) ja muita kirkollisia kirjoja suomen kielelle. Ainoa koko kansalle tarkoitettu teos oli *Abckiria* (1543 ensimmäinen painos). Sen avulla kansa saattoi oppia lukemaan ja sai perustiedot uudesta opista.

Agricolalle kieli oli väline saattaa kirkolliset kirjat koko kansan luettavaksi. Lutherin uskonpuhdistuksen idean mukaan ihmisen tuli saada mahdollisuus itse lukea ja tutkia Jumalan sanaa ja tehdä se eläväksi omassa ajattelussaan ja toiminnassaan. Oman kielen merkitystä Agricola tähdensi meillekin tutussa rukouskehotuksessa ”Kyllä se (Jumala) kuulee suomen kielen, joka ymmärtää kaikkein mielen”.

Uskonpuhdistus avasi yksilölle suoran yhteyden Jumalaan. Yhteyden, jonka saavuttamiseksi meidän on ponnisteltava, tehtävä työtä kutsumuksemme mukaan ja opiskeltava kuten Luther opetti. Jokaisella on ainutlaatuinen kilvoittelutiensä lähimmäisten palvelemisessa niin, että Kristus voi syntyä meissä ja Jumalan tahto tapahtua jo maan päällä eikä vasta taivaassa. Uskonpuhdistus opetti kansalle myös kuuliaisuutta esivaltaa ja vanhempia kohtaan sekä tuki koulujen perustamista ja köyhäinhoitoa.

Kansallinen herääminen

Haminan rauhassa Suomelle määriteltiin ulkoiset rajat, jotka vakiintuivat kun myös niin kutsuttu Vanha Suomi liitettiin osaksi maatamme vuonna 1812. Rajojen lisäksi laki erotti meidät Ruotsista ja Venäjästä. Ruotsissa säädettiin pian rauhan jälkeen uudet lait, kun Suomessa jäivät voimaan Ruotsin vanhat lait. Suomalaiset virkamiehet yksin vastasivat tästä eteenpäin niiden noudattamisesta ja kehiti-

Runebergin Maamme-laulun “me” yhdistää kansan kaikki jäsenet.

tämisestä. Laillisuus ja lojaalisuus hallitsijaa kohtaan muodostuivat kansakunnan keskeisiksi periaatteiksi. Laillisuus oli myös se, mihin vaikeina aikoina viime kädessä vedottiin kehityksen jatkumiseksi. Lain kilpi kansallishengen kädessä on kuvattu myös **Walter Runebergin** veistokseen **Aleksanteri II** patsaan jalustaan Helsingin senaatintorilla.

Suomi kohotettiin kansakunnaksi kansakuntien joukkoon kuten **Aleksanteri I** Porvoon valtiopäiväpuheessaan asian ilmaisi. Kansakunnaksi, jolla oli oma erityinen ruotsalaisesta ja venäläisestä eroava identiteetti ja jolla omien rajojensa sisällä oli mahdollisuus tehdä kansa tietoiseksi siitä. Sisäisen suvereniteetin valitessa niin tapahtuikin ja erityisesti 1850-luvulla alkaneen kansallisen heräämisen myötä se vahvistui. Venäjä salli suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin, henkisen ja taloudellisen kehittämisen, koska se etäännytti Suomea Ruotsista. Kun Suomi itsenäistyi 1917 saimme myös ulkoisen suvereniteetin.

Autonomian aikana pyrittiin herättämään kansan tietoisuus Suomesta erityisenä kansakuntana. Työssä huomioitiin Wilberin “kaiken teorian” jokainen neljännes – kieli ja uskonto, luonto ja tiede, taide ja yhteiskunta – jotka pyrittiin myös sovittamaan yhteen sielutietoisuudessa, olihan kansallisilla herättäjillämme hegeliläinen kuva kansakunnasta kehittyvänä kokonaisuutena.

Snellman keskittyi työssään pitkälti kansan tietoisuustason kohottamiseen kehotietoisuudesta mielen tietoisuuteen valtiollisen kehityksen ehtona. Suomi ei voi mitään väkivalloin;

sivistyksen voima on sen ainoa pelastus. Jokainen kansa luo yhteiskunnallisen järjestyksen ja sivistyksen oman identiteettinsä pohjalta. Oman henkisen olemuksensa, kansallishenkensä ilmennyksinä. Hänen mukaansa politiikka laskee väärin jos se ei huomioi kansakunnan henkeä ja sen ilmentämistapaa lakeja laadittaessa ja niitä sovellettaessa.

Yliopiston merkitys koettiin suureksi kansallisen identiteetin kehitykselle. Sen piiristä tulivat kansallisen kehityksemme johtohenkilöt, jotka herättivät ylioppilaiden aktiivisen kiinnostuksen kansallisiin asioihin. Kaikessa yhteiskunnan kehittämisessä pyrittiin asioi-

den rauhanomaiseen hoitoon konfliktien välttämiseksi. Yliopiston suomalainen johto onnistui esim. Euroopan hulluna vuonna 1848 ohjaamaan opiskelijoiden vallankumouksellisen liikehdinnän Kunttähden kentän kevätjuhlassa niin, että siellä marseljeesin sijaan

laulettiin *Maamme*-laulua. Juhlasta tuli muutoinkin ikimuistoinen. Jopa niin, että sanotaan Suomen syntyneen silloin, sillä juhla herätti kansallisen tietoisuuden yleistä mielipidettä muovaavien ylioppilaiden mielissä. Syntyi käsitys Suomesta isänmaana. Erityisesti tähän vaikutti *Maamme*-laulu ja **Fredrik Cygnaeuksen** yli tunnin pituinen puhe Suomelle. Kevätjuhlan henki manifestoitui heti kansallisesti merkittäväksi tapahtumaksi **Topeliuksen** juhlasta julkaiseman runon ansiosta.

Kevätjuhlassa esitettiin ensimmäisen kerran *Maamme*-laulu. **Johan Wreden** mukaan *Maamme*-laulun “me” yhdistää kansan kaikki jäsenet. Samoin se yhdistää meidät Suomen

Tuomalla Kalevalassa esi-isiemme myyttisen menneisyyden tietoisena ajattelunsa avulla “yötajunnasta päivätajuntaan”, Lönnrot loi meille jokaiselle mahdollisuuden tulla tietoiseksi siitä nykyhetkessä.

Porvoossa August Eklöfin puiston avajaisissa syyskuussa paljastettiin valtiopäivämuistomerkki, Triptyyksi, jonka ovat suunnitelleet Kirsi Kaulanen ja Ylva Holländer. Kolmiosainen taideteos kuvaa Porvoon valtiopäivien merkitystä Suomelle matkalla kohti itsenäisyyttä. Teoksen kolme seinää symbolisoivat Suomea, Ruotsia ja Venäjää. Seinät ovat mustaksi maalattua ruostumatonta terästä, ja ne on toteutettu leikkaamalla kuvia ja symboleja laserilla. Teos on korkeudeltaan 3,5 m ja halkaisijaltaan 2,5 m. Kiiltävä iso pronssinen nuppi kruunaa teoksen.

luontoon, sen historiaan ja tulevaisuuteen. Tulevaisuuteen, jonka me yhdessä luomme rakkaudesta isänmaahamme. Ajatus ei ollut vieras muuallakaan Euroopassa, vaikka sitä ei tiettävästi ole muualla käytetty samalla tavoin tietoisesti kansallislaulussa. Runossa **Runeberg** puhuu kansan äänellä. Hän luottaa kansan kykyyn todellistaa Jumalan tahdon mukainen kansallinen identiteettimme ilman välikäsiä – keisaria tai suuriruhtinasta. Runossa ei mainita Jumalaa nimeltä, mutta Runebergille Jumala ilmentää itseään luonnossa.

Runebergin mukaan “Jokaisessa ihmisessä asuu luonto kaikkine mahdollisine ideoineen – nämä ideat uinuvat hänen tajunnassaan kuin

soittimen koskemattomat sävelet. Jos jollakin on sitten puhdas ja selvä näkemys yhdestäkin ideasta, luonnon ilmenemismuodosta, ja jos hän voi inhimillisin keinoin esittää sen kauneuden, niin tuhannet sydämet vastaavat hänen antamaansa säveleen. Hänestä tulee heille Kolumbus henkissä mielessä, ja ihmiskunta on hänen kauttaan löytänyt uuden maailman, joka tosin oli sen alueella ennenkin, mutta lepäsi yön verhossa.” Runoilijan luovuuden liikkeelle paneva voima Runebergille on rakkaus, ihmisen toiminnan perimmäinen laki. Rakkaus, joka paljastaa kauneuden maailman olemuksena.

Euroopassa vallitsevan kansallisuusaatteen mukaan kansalla tuli olla historia. Kun meillä

Syyskuun 12. päivänä 2009 vietettiin Valtiopäiväpuiston avajaisia Porvoossa. Puiston viralliseksi nimeksi tuli August Eklöfin puisto Porvoossa vaikuttaneen merkittävän liikemiehen mukaan. Noin 5000 m² kokoisessa pitkänomaisessa puistossa on laatoitusta, kiveystä, triptyykkitaideos, kaksi puroa suihkulähteineen sekä kasveja: puita ja pensaita, perennoja, köynnöksiä ja sipulikukkia on istutettu yhteensä 43 000 kpl. Alkukipinänsä puiston rakentaminen sai Suomen itsenäistymiselle tärkeästä tapahtumasta: Venäjän keisari, Aleksanteri I, kävi Porvoossa tapaamassa Suomen valtiopäiväedustajia 1809 (katso myös www.1809.fi).

ei sitä ollut, sitä ryhdyttiin luomaan. Silloin syntyivät mm. Runebergin *Vänrikki Stoolin tarinat*, Topeliuksen *Välskärin kertomukset*, Yrjö-Koskisen *Oppikirja Suomen kansan historiasta* ja Topeliuksen *Maamme-kirja*. Samalla käytiin keskustelua siitä, miten historiaa tulee kirjoittaa. Topeliuksella esim. oli historiakäsitys menneisyydestä ”ylösnousemuksena”, sen uudelleen tulkintana tässä ajassa. Hänen mielestään ei Napoleon eikä Aleksanteri liittänyt Suomea Venäjään vaan maailmankehityksen laki. Ja se joka asiasta valittaa, ”saa syyttää vuosisatoja – ja maantiedettä”. Hän uskoi myös Suomen olemassaolon oikeutukseen korkeamman maailmanjärjestyksen perusteella.

Kansalliseepoksemme *Kalevalan* ilmestyminen – *Vanha Kalevala* 1835 ja *Uusi Kalevala* 1849 – tyydytti ehkä eniten kansan historian kaipuuta. Se tuns sielussaan saaneensa historian, jota sillä ei ennen ollut. Historian, jota myös toiset kansat arvostivat ja joka lisäsi sen omaa itsetuntoa. Tuomalla esi-isiemme myyttisen menneisyyden tietoisin ajattelunsa avulla ”yötajunnasta päivätajuntaan”, **Lönnrot** loi meille jokaiselle mahdollisuuden tulla tietoiseksi siitä nykyhetkessä.

Lönnrot, suomen kielen toinen isä kehitti suomen kieltä edelleen. Hänen tavoitteensa oli luoda itä- ja länsimurteiden pohjalta kaikille ymmärrettävä kieli. Kielen merkitys koros-

tui myös Snellmanin toiminnassa. Hän pyrki “suomalaistamaan” sivistyneistön, sillä ilman yhteistä kieltä kansan enemmistön ymmärtäminen ja yhdistyminen yhdeksi kansakunnaksi ei ollut mahdollista.

Uskonnolla oli myös tärkeä sija kansallisessa heräämisessä. Runebergin mukaan “Sillä miten näemme kaikki kohtaamamme ilmiöt, ellei niistä säteilele vastaamme Ikuisen valoa? Ilman

sitä näemme ne vain pimeinä ja langenneina. – – Kristinuskon lempeä ja voitollinen oppi on, että emme saa kavahtaa tätä (Jumalan ja maailman) kahtiajakoa – – vaan on uskottava ja elävällä vaikaumuksella tunnus-tettava, että Sovittaja on kumonnut tämän jakautumisen – – että maailma pahana on Kristuksen voittama.”

Ja Snellman pyrki saattamaan ajattelevan tietämisen ja uskonnollisen tunteen sovintoon keskenään. Se oli mahdollista, koska filosofia pystyy “ilmaisemaan ikuisuuden läsnäoloa äärellisessä, tavoittamaan ikuisuuden sen todellisuudessa”.

Aineelliset arvot ja monimuotoisuus

Kansalaisyhteiskunnassa yksilö kehittyy ryhmän jäsenenä, ryhmä taas puolustaa yksilöiden etuja. Suurimman ryhmän mielipide vaikuttaa eniten niin yhteiskunnassa kuin ryhmän sisällä. Työn kautta ihminen ilmentää henkeään ja etsii sille toisten tunnustusta. Tunnustuksen etsimisestä johtuu, että ihminen vieraantuu omasta sisäisyydestään. Vieraantumisprosessi lakkaa, kun toisten hyväksynnästä riippumatta ymmärrämme työmme tulokset oman ajattelumme ja toimintamme ilmennyksinä. Tässä

vaiheessa ollaanmielen tietoisuuden alueella ja siirtymässä kohti sielutietoisuutta, joka yhdistää ihmisiä ja kansoja.

Kansallista ajatteluaamme ovat itsenäisyyden aikana hallinneet taloudelliset ja aineelliset asiat. Niin yhteiskunnan sisällä kuin suhteessa toisiin valtioihin. Aineellisen hyvinvoinnin parantaminen, talouskasvu ja viennin edistäminen ovat olleet tärkeitä. Hegelin mukaan ihminen

tydyttää työn avulla kansalaisyhteiskunnassa omia tarpeitaan. Maailman kehittyessä yhä monimuotoisemmaksi, tarpeet muuttuvat ja niiden määrä lisääntyy. Kaikkia tarpeita ei ihminen enää pysty tyydyttämään omalla työllään. Näin työ tekee hänet riippuvaiseksi toisista ja yhdistää hänet toisiin, globaalistikin. Raha on se väline, mikä potentiaalisesti yhdistää kaikkien tarpeet ja niitä tyydyttävät

aineelliset ja henkiset hyödykkeet.

Suomalainen yhteiskunta on kehittynyt yhä monimuotoisemmaksi. Jokainen alue on yhä itsenäisemmin hallinnut toimintaansa ja suvainnut heikosti toisin ajattelevia, olipa sitten kysymys eri tieteen tai taiteen alueista, taloudesta tai politiikasta. Yhteiskuntarauhan säilyttämiseksi syntyneet työmarkkinasopimukset, jotka solmitaan konsensuksen ja kompromissien hengessä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kesken ovat lieventäneet eri ryhmien ja mieliteiden vastakkainasettelua Suomessa.

Samassa hengessä on harjoitettu puolueettomuuspolitiikkaa. Konsensus on ollut hallitseva myös sisäpolitiikassa. Oikeisto- ja vasemmistopuolueita on voinut jo pitkään olla samassa hallituksessa. Usko konsensukseen on kuitenkin viime aikoina alkanut murentua samalla

Maamme

Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi, sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkula,
ei vettä rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien.

- - -

Sun kukoistukses kuorestaan
se kerran puhkeaa;
viel lempemme saa hehkullaan
sun toivos, riemus nousemaan,
ja kerran laulus synnyinmaa,
korkeemman kaiun saa.

san. J.L. Runeberg, suom. P. Cajander
säv. F. Pacius.

kun esim. vaatimukset vahvasta oppositiosta ovat vähentyneet.

Merkkinä sielutietoisuuteen siirtymisestä voidaan pitää mm. sitä, että menneisyyteen ja sen virheisiin vetoaminen toisten ryhmien toiminnassa on vähentynyt ja on alettu katsoa yhä enemmän luottavaisesti eikä pelolla tulevaisuuteen. Ja suomalaisten kiinnostuksen lisääntymistä henkisiin asioihin, ei vain uskonnollisissa asioissa vaan myös taloudessa.

Kylmän sodan päätyttyä, Neuvostoliiton hajottua ja Suomen liittyttyä Euroopan Unioniin olemme uudessa tilanteessa. On aika siirtä kokonaan sielutietoisuuden tasolle – toisin sanoen vastakohtien, toiseuden ja erilaisuuden hallitsemasta ajattelusta ja toiminnasta tietoisesti yhteyksiä luovan yhteistyön, integroivan kehityksen aikaan. Aikaan, missä jokainen meistä voi olla mukana luomassa kansallista identiteettiä.

Suomalainen sivistys

Uskonpuhdistus synnytti kansallistajuntaamme ajatuksen ihmisen mahdollisuudesta saavuttaa sisäisesti jumalyhteys ja loi pohjaa yksilöllisen tajunnan syntymiselle. Kansallisen heräämisen aikaiset suurmiehet opettivat meidät löytämään Jumalan ulkoisesta maailmasta. He opettivat tulemaan tietoisiksi jumalallisuudesta suunnitelmasta, joka ilmenee maailmantapahtumissa ja kansamme kehityksessä – johon kuuluu vuorovaikutus toisten kansakuntien kanssa. He iskostivat kansallistajuntaamme ajatukset tieteen ja uskonnon, luonnon ja ihmisen, menneisyyden ja nykyisyyden yhteydestä. Tehtävämme on jatkaa tämän kansallisen perintömme pohjalta suomalaisen kulttuurin kehittämistä.

Kun Kalevalassa Marjatan pojasta tulee kalevalaisen kansan ensimmäinen ihmiskuningas, Väinämöinen jättää näkyväisen maailman. Se tapahtuu kehitysvaiheessa, missä ihmiskunnalla aineelliseen maailmaan ”uppoutuneena” ei ollut käyttöä henkiselle tiedolle ja missä se tahtoi ottaa kehityksen ohjat omiin käsiinsä.

Väinämöinen kansallishenkenä säilyttää kuitenkin yhteyden kansaansa ja lupaa palata kun häntä taas tarvitaan. Kun kansallinen ajattelumme kehittyy ihmisen ajattelun ja Jumalan ajattelun muodostamassa ykseydessä, se antaa edellytykset ”Väinämöisen paluulle” toisin sanoen tietoiselle yhteydelle kansallishenkemme kanssa. Silloin kansallinen identiteettimme suomalaisena sivistyksenä voi *Maamme*-laulun tulevaisuuden vision mukaan puhjeta kukoistukseensa meissä ja meidän kauttamme ja loistaa hengen valoa kaikille kansoille. ●

Lähdekirjallisuus

- Angervo Willie, *Kalevalaisten esi-isämme usko*, Suomen Teosofinen Seura ry, Gummerus Kirjapaino Oy, Vaajakoski 2006
Avineri Shlomo, *Hegel's Theory of the Modern State*, Cambridge University Press, 1972
Heininen Simo, *Mikael Agricola. Elämä ja teokset*, Edita, Helsinki 2007
Klinge Matti, *Bernadotten ja Leninin välissä, Tutkielma kansallisista aiheista*, WSOY:n graafiset laitokset, Juva 1980
Klinge Matti, *Idylli ja uhka, Topeliuksen aatteita ja politiikkaa*, Werner Söderström Oyj – WSOY, Porvoo 1998
Raitala Aimo, *Suomi-neito*, Kustannusosakeyhtiö Otava, Keuruu, 1983
Snellman J. V. *Teokset I, Oppi valtiosta*, K. J. Gummerus Osakeyhtiö, Jyväskylä 1982
Laura Kolbe, Risto Valjus ja Johan Wrede (toim.) *Soi sana kultainen, Vårt land, Maamme-laulun viisitoista vuosikymmentä, Vår nationalsång 150 år*, Yliopistopaino, Helsinki 1998
Wilenius Reijo, *Kolme näkijää ja tekijää. Lönnrot, Runeberg, Snellman ja Suomen suunta*, Gummerus Oy, Jyväskylä 1986
Yrjö-Koskinen Z., *Johtavat aatteet ihmiskunnan historiassa*, Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsinki 1960

Kirjoittaja

Kirjoittaja VTM Sinikka Juntura on käytännöllisen filosofian jatko-opiskelija, erityisalueena etiikka ja yhteiskuntafilosofia.

Rakkaus puutarhurini

*Rakkaus, sinä vapaista vapain,
asu sydämessäni,
että sydämeni vapaa olisi.
Olet murtanut kahleet,
olet avannut ikkunat valoon,
olet tuonut Pyhän sisimpääni.
Sinne, missä ruohonkorsikin kuihtui,
olet kasvattanut puutarhan,
ihanat sädehtivät ruusut,
tuoksuvat, suloisen väriset.*

— — —

*Lehdillä kastepisara
värähtelee hiljaa.*

Tuula Uusitalo

Hermes Trismegistoksen viisauden ”kadonneet vuodet”

Läntisen maailman esoteerisen hengellisyiden historiaa ei toistaiseksi ole kirjoitettu yksityiskohtaisesti ja kokonaisuudessaan. Läntisen tien tutkijoiden kiinnostus on kohdistunut lähinnä niihin Aleksandrian ajanjaksoihin ja vuosikymmeniin, jolloin valtauskonnoista poikkeava hengellisyys pintaui näytävästi ja jolloin se koettiin uhkana vallitsevalle uskonnolliselle käsitykselle.

Ensimmäiset, hellenistisenä aikakautena eläneet kirkkoisät kunnioittivat Hermes Trismegistosta muinaisaikojen viisaana miehenä pitämättä häntä millään tavalla jumalallisena.

E nsimmäiset, hellenistisenä aikakautena eläneet kirkkoisät kunnioittivat **Hermes Trismegistosta** muinaisaikojen viisaana miehenä pitämättä häntä millään tavalla jumalallisena. He väittelivät kiihkeästi siitä, elikö hän ennen **Moosesta**, samanaikaisesti hänen kanssaan vai hänen jälkeensä, ja muutamat pitivät häntä Mooseksen opin opettajana ja jopa kristittyinä. He lainasivat hermetiikasta aineksia omiin teologioihinsa.

Miksi viisaus katosi

Augustinuksesta alkaen suhtautumisen voi nähdä muuttuvan. Kristinuskon tultua Rooman valtakunnan viralliseksi uskonnoksi kreikkalaisen filosofian ja egyptiläisen uskonnon seuraajia alettiin vainota järjestelmällisesti. Muinainen Aleksandrian, Antiokian, Ateenan ja Pergamonin kirjastoihin koottu viisaus tuhottiin. Onko muinaisia käsikirjoituksia mahdollisesti säilynyt Vatikaanin kirjastossa, ei ole tiedossa, sillä kirjaston kaikkiin osiin ei tutkijoillakaan ole pääsyä. Akatemiat ja koulut suljettiin. Aikaisempien jumalien ja jumalattarien temppelit hävitettiin. Seurasi älyllisen tylsyyden ja uskonkiihkon aikakausi, jota kesti noin tuhatviisisataa vuotta. Hermes Trismegistoksen opetukset joutuivat länsimaissa unohduksiin.

Läntisen maailman esoteerisen hengellisyyden historiaa ei toistaiseksi ole yksityiskohtaisesti ja kokonaisuudessaan kirjoitettu. Professori **Antoine Faivre** käy tosin läpi länsimaisen

esoterismin pääsuuntaukset Aleksandrian hermeettisestä filosofiasta 1900-luvun uusgnostikkoihin ja new age -liikkeeseen länsimaisen esoteriikan hakuteoksessaan. Läntisen tien tutkijoiden kiinnostus on kohdistunut lähinnä niihin Aleksandrian ajanjaksoihin ja vuosikymmeniin, jolloin valtauskunnoista poikkeava hengellisyys pintaautui näyttävästi ja jolloin se koettiin uhkana vallitsevalle uskonnolliselle käsitykselle.

Renessanssiajan historian tutkija **Francis Yates** on kuvannut yksityiskohtaisesti sitä ilmapiiriä, joka hermeettisen viisauden tultua tunnetuksi synnytti 1600-luvun alkuvuosikymmeninä ”Ruusuristiläisen valistuksen”. Uskontieteen professori **Joscelyn Godwinin** tutkimus kertoo Englannin ja Ranskan esoteerisista liikkeistä, niiden välisestä vuorovaikutuksesta sekä niiden edustajista Ranskan vallankumouksesta 1900-luvun alkuvuosikymmenille. Monet näistä liikkeistä yhdistyivät lyhyeksi aikaa 1800-luvun lopulla teosofisessa liikkeessä ja erosivat jälleen muodostaen lukuisia suurempia ja pienempiä ryhmiä. Yhdysvalloissa on toiminut 1800-luvun lopulta lähtien mysteerikouluja, jotka väittävät olevansa muinaisen Egyptin temppelikoulujen perillisiä. Kuitenkin vain niiden, jotka perustavat käsityksensä filosofian ja uskonnon lisäksi myös tieteeseen pyrkimyksessään ymmärtää maailmaa ja maailmankaikkeutta, voidaan katsoa edustavan hermeettistä esoteerista perinnettä. Toisin sanoen, filosofisten ja uskonnollisten käsitysten lopullinen mitta on tiede, jota ilman ei voida

muodostaa näiden kolmen järjestelmän yhteistä teoriaa.

Aleksandrian tuho ja Egyptin valitus

Muinaisen Egyptin kirja-aarteet tuhoutuivat Aleksandrian suuren kirjaston mukana. Caesar tullessaan vuonna 48 eaa. valloittamaan Egyptiä poltti Aleksandrian satamassa olleet sotalaivat aiheuttaen sataman lähellä sijainneissa kirjavarastoissa säilytettyjen 42 000 kirjakäärön tuhon. Marcus Antonius sen sijaan kartutti kirjaston aarteita antamalla kuningatar Kleopatralle lahjaksi Pergamonin kirjastosta 200 000 käärröä.

Jos Caesarin aiheuttamaa tuhoa voidaan pitää vahinkona, vahingoksi ei kuitenkaan voida väittää kristityn piispa Theophiluksen tihutyötä v. 391. Kirjastorakennusten kulan ja hopean kunnan piispa takavarikoi itselleen, mutta fanaattiset munkkinsa hän usutti polttamaan kirjaston, josta kuitenkin jäi vielä osia jäljelle. Joidenkin tietojen mukaan kirjasto oli käytännöllisesti katsoen lakannut olemasta vuoteen 416 jKr. mennessä, eli välittömästi sen jälkeen, kun piispa Kyril oli murhauttanut Aleksandrian akatemiassa opettaneen filosofi Hypatian sitä edellisenä vuonna.

Lopullista tuhoa Aleksandrian kirjastolle en-teili islamilaisen sotajoukkojen tunkeutumi-

Egyptin valitus

Egyptin valituksen tuntematon kirjoittaja ennustaa: "Kerran tulee aika, joka näkee Egyptin turhaan kunnioittaneen jumaluutta hurskain mielin ja jatkuvin palveluin eikä pyhistä menoista enää huolehdi niin kuin ennen. Jumalat jättävät maan ja palaavat takaisin taivasiin hylätyn Egyptin, ja niin tämä maa, joka kerran oli uskonnon koti, jää orvoksi ja yksin. Vieraat kansat tulevat ja täyttävät tämän maan ja rankaisevat omien lakiansa mukaisesti kaikkia hurskaita ja hyvää tekeviä ihmisiä. Ja tämä kaikkein pyhin maa, temppelien ja pyhäkköjen koti, on täynnä hautoja ja kuolleita."

"Oi Egypti, oi Egypti, sinun uskonnostasi jää jäljelle vain tarinoita, eivätkä sinun lapsesi myöhemmin aikoina usko niitä; vain kiveen piirretyt sanat säilyvät kertomaan sinun hyvistä töistäsi. Vieraat kansat tulevat ja asuttavat Egyptin ja jumalten palattua taivasiin ihmiset kulkevat hyljättyinä, ja ilman jumalia ja ihmisiä Egypti on vain erämaa..."

"Miksi itket, Asklepios? Egyptin käy vieläkin pahemmin ja vielä raskaammat rikokset saastuttavat sen. Tämä pyhä maa, joka rakasti jumalia ja jota jumalat pitivät kotinaan maan päällä ja joka opetti ihmisille pyhyttä ja hurskautta, tulee esimerkiksi mitä kauheimmasta julmuudesta. Sinä hetkenä elämänsä väsyneinä, ihmiset eivät enää pidä maailmaa ihailun ja kunnioituksen arvoisena. Tämä Kaikkeus, joka on parasta mitä on ollut menneisyydessä, nykyisyydessä ja tulevaisuudessa, on vaarassa hävitä ja sitä pidetään taakkana. Ja siitä lähtien ihmiset hal-

veksivat sitä eivätkä enää rakasta tätä Jumaluuden luomaa suurenmoista maailmankaikkeutta ja luomakuntaa, joka kaikkine lukemattomine muotoineen muodostaa kunnioituksen, ylityksen ja rakkauden arvoisen sopusointuisen kokonaisuuden."

Silloin tulee aika, jolloin pimeyttä pidetään valkeutta parempana ja kuolemaa parempana kuin elämää. Kukaan ei kohota katsettaan taivasta kohti, ja hyviä ihmisiä pidetään hulluina ja pahoja viisaina, kiihkon vallassa olevia rohkeina ja kaikkein pahinta rikollista hyvänä miehenä. Kaikkea mitä minä olen opettanut sielusta, sen ominaisuuksista ja kuolemattomuudesta, pidetään järjettömänä ja sille nauretaan. Usko minua, heidän lakinsa rankaisevat kuolemalla niitä, jotka pitäytyvät Mielen uskontoon. He luovat uuden oikeuden ja uudet lait."

"Jumalat jättävät ihmiset. Vain pahat henget jäävät, sekoittuvat ihmisiin ja yllyttävät noita kurjia raukkoja kaikkeen rikollisuuteen, sotaan, rosvoukseen ja petokseen sekä kaikkeen, mikä on vastoin sielun todellista luonnetta. Sellainen tulee olemaan maailma sinä uskonnottomuuden ja kaaoksen aikakautena, jolloin hyvää ei eroteta pahasta."

"Mutta sitten jumaluus palauttaa maailman sen aikaisempaan kauneuteen, niin että se uudelleen on kunnioituksen ja ihailun arvoisen... Hyvyys ja Luonnon kunnioitus pääsevät jälleen kunniaan Jumaluuden tahdosta."

(Kirjoittajan suomennos)

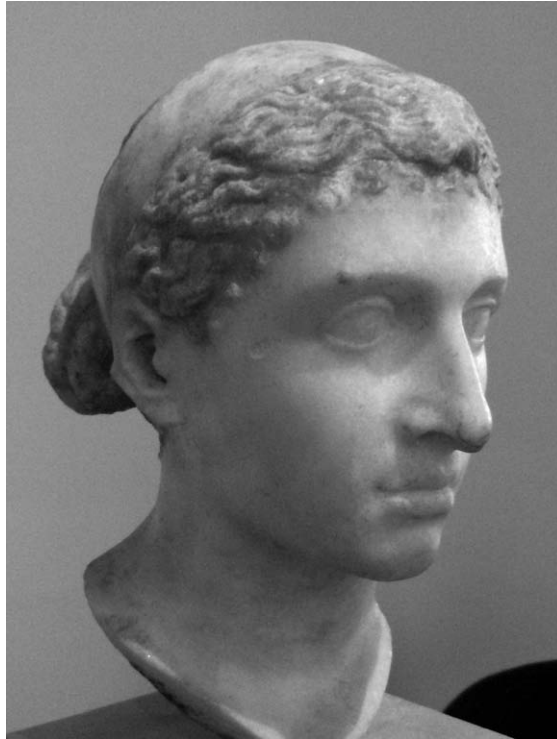
Hermeksen oppilaana pidetty Asklepios on lääkintätaidon ja lääkäreiden suojelija.

nen kaupunkiin joulukuussa v. 640. Joukkojen ylipäällikkö **Amru Ibn el-Assi** ylisti kirjeessään kalifi **Omarille** valloittamansa kaupungin loistoa, sen tuhansia palatseja ja kylpylöitä, satoja teattereita ja yli kymmentätuhatta hedelmäkauppaa, mistä kaikesta hänen sotilaansa ehättivät nauttimaan täysin sydämin. Kirjas-

tonhoitaja **Johannes Philoponus**, jota kristityt olivat jo kauan epäilleet kerettiläiseksi, ystävystyi Amrun kanssa ja pyysi tätä säästämään kirjaston jäljellä olevat kirjat. Amru itsekkin oli kiinnostunut kirjoituksista, mutta hän katsoi velvollisuudekseen kysyä neuvoa kalifiltaan. Neuvo tuli nopeasti: ”Jos kirjojen sisältö on

sopu-soinnussa Al-lahin kirjan kanssa, ne eivät ole tarpeellisia, sillä koraani sisältää enemmän kuin ihminen tarvitsee. Jos ne taas sisältävät jotakin, joka ei ole sopu-soinnussa koraanin kanssa, ei ole mitään tarvetta säilyttää niitä. Siis mene ja polta ne.” Näin tehtiin. Historioitsija **Ibn al-Kifti** kertoo, että kirjat jaettiin kaupungin kylpylöiden lämmityshuoneisiin. Kylpylöitä oli 4 000, ja kirjoja riitti niiden lämmittämiseen kuuden kuukauden ajaksi. **Aristoteleen** kirjat olivat hänen mukaansa ainoat, jotka säästettiin.

Olivatko Egyptin viisaat nähneet tulevaisuuden ja ennustaneet muinaisen viisauden häviämisen seuraaviksi kahdeksituhanneksi vuodeksi? Ajanlaskumme ensimmäiselle vuosisadalle ajoitetun, *Egyptin valituksen* tunnetun tekstin kirjoittaja kuvaa tulossa olevaa muutosten aikaa: Egyptin viisaus, joka kunnioitti korkeimpana jumaluutena Universaalia mieltä, joka ymmärsi jumaluuden, luonnon ja ihmisen perimmäisen ykseyden, tulisi katoamaan. Sen tilalle tunkeutuisivat tunteita voimakkaasti kiihottavat itämaiset kultit. Tieto häviäisi kiihkouskonnollisuuden tieltä; eettiset ja moraaliset periaatteet löystyisivät tarkoituksen pyhittäessä keinot, aikaisemmat lempeät, ihmisten parasta tahtovat jumalat syrjäyttäisi sotaisten ja ankarien, kärsimystä ja askeesia saarnaavien fanaatikkojen kärsivä ja kuoleva jumala.

Marcus Antonius kartutti Aleksandrian kirjaston aarteita antamalla kuningatar Kleopatralle lahjaksi Pergamonin kirjastosta 200 000 kirjakäärä.

Egyptin valituksen loppusäkeet ilmaisevat kuitenkin toivon muinaisen viisauden uudesta tulosta aikakausi-en jälleen kerran vaihtuessa: ”Mutta sitten jumaluus palauttaa maailman sen aikaisemman kauneuteen, niin että se uudelleen on kunnioituksen ja ihailun arvoinen... Hyvyys ja Luonnon kunnioitus pääsevät jälleen kunniaan Jumaluuden tahdosta.”

Aleksandrian kirjasto rakennettiin uudelleen ja avattiin toisen vuosituhannen vaihtuessa kol-

manteen. Egyptin valituksen ennustus oli täyttynyt.

Hellenistisen aikakauden päättyessä ja kristinuskon vallan voimistuessa aikakaudella valinnut uskonnollinen suvaitsevuus ja moniarvoisuus tuhoutuivat. Hermeettiset tekstit katosivat maan alle ja gnostisia tekstejä piilotettiin luoliin. Useat aleksandrialaiset filosofit pakenivat Kreikkaan Ateenaan, jota he pitivät viimeisenä turvapaikkanaan, mutta sen jälkeen kun **Platonin** perustama Ateenan akatemia suljettiin vuonna 529, turvapaikat olivat vähissä. Harvat jäljellä olevat pakanafilosofit hajaantuivat kuka minnekin valtakunnan rajamaille, missä he tulivat kosketuksiin arabialaisen sivistyksen kanssa. Mukanaan he veivät hermeettisiä tekstejä, jotka käännettiin arabiksi. Ne muinaisen maailman kirja-aarteet, jotka olivat säilyneet kristittyjen kirjarovioilta,

tuhoutuivat muslimien vallatessa maan. Siitä huolimatta, että kalifi Omar tuomitsi Aleksandrian suuren kirjaston lopulliseen tuhoon, hellenistisen sivistyksen tuhoa paenneiden mukanaan viemä hermeettinen tieto säilyi arabiaa puhuvassa maailmassa.

Hermeettisen viisauden pilkahduksia

Vasta 1200-luvulla, ensimmäinen Hermes Trismegistoksen kirjoituksena pidetty teksti nimeltä *Smaragditaulu* löysi tiensä Eurooppaan ja ilmestyi latinankielisenä käännöksenä. Kahdasataa vuotta myöhemmin hermeettisten kirjoitusten kokoelma *Corpus Hermeticum* käännettiin latinaksi. Seuraavina vuosisatoina koko Euroopan sivistyneistö tutki innokkaasti sekä hermeettistä filosofiaa että sen käytännön sovellutuksia, jotka usein oli verhotu astrologian ja alkemian symboliikkaan. Tieteen ja sitä seuranneen tekniikan vallankumouksen juuret ovat johdettavissa sekä filosofiseen että tekniseen hermetiikkaan, mikä ei ole kuitenkaan saanut paljonkaan huomiota tieteen historiassa, mutta johon mm. uskonthistorioitsija **Mircea Eliade** on kiinnittänyt huomiota.

Gnostilaisen viisauden pilkahduksina voidaan nähdä Temppeliherrain ritarikunnan pyhään maahan tekemiltään ristiretkiltä tuoma salatieto sekä Etelä-Ranskassa ja Kataloniassa levinnyt kataarien eli albigenisien kerettiläinen oppi. Kumpikaan niistä ei elänyt kauan: Rooman kirkon johdossa olevat toimivat nopeasti. Paavin käskystä kataarit saivat surmansa albigenisien ristiretkenä tunnetuissa verilöylyissä 1200-luvun alkupuoliskolla. Temppeliherrain ritarikunnan jäseniä ja johto poltettiin roviolla, ja ritarikunta hajotettiin 1300-luvun alussa. Magian harjoittamisesta epäilty ritarikunnan suurmestari **Jacques de Molay** vannoi poltto-

rovioltaan kosta vihollisilleen Ranskan kuninkaalle ja Rooman paaville, jotka molemmat kuolivat ennen kuin vuosi oli kulunut suurmestarin kuolemasta. Molemmista harhaopeista ja niihin liittyvistä kirkon kostotoimista kirjoitetut selostukset käyvät ristiin. Oman väriyksensä niille antavat tapahtumien ympärille myöhemmin kehittyneet myytit.

Renessanssi merkitsi Hermes Trismegistoksen ensimmäistä paluuta. Uskontohistorioitsija **Mircea Eliade** toteaa, että *Corpus Hermeticum* -kokoelman, Platonin ja **Plotinoksen** kääntämisellä latinaksi 1470-luvulla oli tärkeä merkitys renessanssin maailmankatsomuksen muuttumisessa: uusplatonismi saavutti nopeasti riemuvoiton Firenzessä nostattaen tavatoman

kiinnostuksen hermetiikkaa kohtaan kaikkialla Euroopassa. Kristinuskon ja hermetiikan välillä ei nähty ristiriitaa, ja muiden muinaisten teologiien ohella Hermes Trismegistos, **Pythagoras** ja Platon saivat osakseen suurta kunnioitusta. Antoine Faivre huomauttaa, että Hermes/Merkuriuk-

sesta ei todennäköisesti ole koskaan puhuttu enemmän kuin 1600-luvulla, ja hänen mukaansa Hermes Trismegistoksesta tuli renessanssin humanismin todellinen esikuva.

Hermes Trismegistosta kunnioitettiin näytävästi renessanssin taiteessa: paavi Aleksanteri VI maalautti Vatikaaniin freskon, joka oli täynnä hermeettisiä kuvia ja symboleita, ja Sienan katedraalin 1480-luvulta peräisin olevassa kuuluisassa lattiamosaikissa on kuvattu Hermes Trismegistos. Muinaisen Egyptin viisauden ”suurten” ja ”pienien” salaisuuksien nähtiin säilyneen tarokkikorttien kuvissa. Tämä myytti on säilynyt korttien mukana näihin päiviin asti.

Hermetiikan ja uusplatonismin vanavedessä syntyi uudenlainen käsitys ihmisestä ja maailmankaikkeudesta. Vastakohtana kristinus-

Olivatko Egyptin viisaat nähneet tulevaisuuteen ja ennustaneet muinaisen viisauden häviämisen seuraaviksi kahdeksituhanneksi vuodeksi?

Aleksandrian kirjasto rakennettiin uudelleen ja avattiin toisen vuosituhannen vaihtuessa kolmanteen. Egyptin valituksen ennustus oli täyttynyt.

kon ihannoimalle askeetille, joka kääntyy pois maailmasta ja viettää elämänsä Jumalaansa ruukoillen, renessanssin humanismin ihanteeksi tuli ihminen, joka pyrkii tietämään kaiken ja kokemaan kaiken. Uskonnon ja tieteen auktoriteettina yli tuhat vuotta toimineen kirkon johtajat suhtautuivat suopeasti hermetiikan uuteen tuloon 1400-luvun loppupuolella, mutta asenne muuttui 1600-luvulle mennessä ja sen aikana. *Egyptin valituksen* kirjoittajan ennustukset olivat käyneet toteen: hellenististä aikaa seuranneena kaaoksen ja epätietoisuuden vuosisatoina lait rankaisivat niitä, jotka pitäytyivät Mielien uskontoon, ja ne olivat voimassa yhä.

Useimmat hermetistit pitivät itseään sekä hermetisteinä että kristittyinä, mutta entinen dominikaanimunkki **Giordano Bruno** (1548–1600) ei suostunut kompromisseihin. Hän väitti, että juutalaisuus ja kristinusko olivat vääristäneet mystiikan ja hermetiikan aidon, todellisen uskonnon. Hän kulki halki Euroopan saarnaten Ranskassa, Saksassa ja Englannissa kohta koittavaa maailman uudistusta ja kääntymystä Hermes Trimegistoksen Egyptin uskontoon, joka tekisi tyhjäksi uskonnolliset eroavuudet rakkauden ja magian kautta.

Brunon maailmankuva ja filosofia ovat johdettavissa hellenistiseen aikakauteen ja sitä edel-

täneeseen Egyptin uskonnosta vaikutteita saaneeseen kreikkalaiseen filosofiaan ja hellenistiseen tieteeseen. Hänen filosofista käsitystään on luonnehdittu panteistiseksi ja hylotsoistiseksi, sillä hän käsitti perimmäisen jumaluuden ilmevän kaikkialla luonnossa ja elävöittävän koko maailmankaikkeuden. Bruno oli kuitenkin yhtä paljon tiedemies kuin mystikko – hänen tieteellinen maailmankuvansa oli täysin vastakkainen kirkon käsitykselle. Pythagoraan ja

Philolaoksen maailmankäsitystä tutkineen astronomin, mutta myös astrologin, **Kopernikuksen** kanssa hän oli yhtä mieltä siitä, että maapallo kiertää aurinkoa. Hän meni vieläkin pidemmälle kuin Kopernikus ja itse asiassa ennakoiki 1900-luvun alun kolmatta tieteellistä vallankumousta esittäessään, että maailmankaikkeus on loputon eikä sillä ole keskusta, sillä keskus riippuu

havainnoijasta. Bruno esitti myös käsityksen, että tämä aurinkokunta on vain yksi lukemattomien muiden joukossa. Hän piti mahdollisena, että elämää on muuallakin avaruuden aurinkokunnissa, ja että on olemassa myös muita univertimeita. Bruno käsitti myös ajan suhteellisuuden.

Näin räikeää kirkon opetusten häpäisemistä ei voitu suvaita. Erityisesti muiden maailmojen ja niillä mahdollisesti elävien olentojen olemassaolo loukkasi todeksi tunnustettua maa-

Kuitenkin vain niiden mysteerikoulujen, jotka perustavat käsityksensä filosofian ja uskonnon lisäksi myös tieteeseen pyrkimyksessään ymmärtää maailmaa ja maailmankaikkeutta, voidaan katsoa edustavan hermeettistä esoteerista perinnettä.

Myytti Hermes Trismegistoksesta

Muinainen tarina kertoo, että kun Atlantiksen viisaat näkivät kristallipalloistaan edessä olevan maailmanlaajuisen tuhon, he lähettivät yhden keskuudestaan Egyptiin. Tämän viisaan nimi oli Thoth eli Hermes Trismegistos, ja hänen tehtävänä oli pystyttää rakennus, jossa Atlantiksen tieto säilyisi ikuisesti. Atlantiksen tuhouduttua hänen tuli pitää yllä tiedon liekkiä seuraavina tuhansina vuosina, kunnes ihmiskunta jälleen olisi sellaisella tiedon ja kehityksen tasolla, että he pystyisivät sen ymmärtämään.

Thoth jätti loistavan elämän Atlantiksen palatseissa ja matkusti Egyptiin, jonka asukkaat olivat yksinkertaisia, ruohomajoissaan asuvia talonpoikia. Hän rakensi kauas rannikosta Suuren pyramidin ja sen juurelle sfinksin kivistä. Pyramidin mittoihin hän sovelsi tiedon maapallon mitoista ja sen suhteesta aurinkoon ja kuuun. Sen sisälle hän rakensi kammioita, joihin hän piilotti Atlantiksen tiedon. Sfinksi, puoliksi leijona, puoliksi ihminen, ilmoitti milloin tämä kaikki tapahtui: Leijonan aikakautena, kymmenentuhatta vuotta sitten. Sfinksin kápälien väliin, syvälle maanalaiseen kammioon, hän pani säilöön tiedon tapahtumasta ja tiedon salaisuuksien paljastumisesta Vesimiehen aikakauden alkaessa.

Vuosituhanneet kuluivat, ja Egypti nousi mudasta. Vain Niilin varrella kohoavien tempelien mysteerikouluissa Thothin papit tunsivat pyramidin ja sfinksin salaisuuden. Tempelikouluja nimitettiin mysteerikouluiksi, sillä niissä opetettiin jumalten ihmisille antamaa viisautta eli filosofiaa ja tiedettä suullisesti, vertauskuvallisessa muodossa. Näin varmistettiin, ettei kukaan muu kuin koulun oppilas pystyisi saamaan salaista tietoa käsiinsä ja käyttämään sitä itsekkäästi omaksi hyväkseen.

Ylempi papisto toimi opettajina. Opiskelemaan kelpuutettiin vain ne, joiden älyllinen, henkinen ja moraalinen kehitys oli tarpeeksi korkealla tasolla ja jotka olivat valmiita koko elämänsä ajan opiskelemaan ja opettamaan vuorostaan toisia. Kukin oppilas eteni opiskelussaan omaa tahtiaan, ja asteelta toiselle siir-

tymistä edelsivät kokeet eli vihkimykset eli initiaatiot opiskeltuihin mysteereihin. Tiedon jakamisen ohella opiskelun ja initiaatioiden yhtenä tarkoituksena oli kehittää oppilaan fyysistä olemusta, tunteita, mieltä ja henkeä tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. Tämän katsottiin olevan mahdollista vain harjoittamalla tahdonvoimaa, järkeä ja intuitiota. Initiaatioiden tarkoituksena oli herättää sielussa uinuvat aistit eli intuitiivinen tieto ja ymmärrys.

Opiskelu jakautui asteisiin, ja mysteerit, joihin oppilas initioitiin, jaettiin pienempiin ja suurempiin. Myös tavallisen kansan oli mahdollista osallistua pienempiin mysteereihin, joita juhlittiin säännöllisesti, mutta opetuksista he eivät kuitenkaan päässeet osallisiksi. Esoteerisen perimätiedon mukaan initiaatioita oli kolme, mutta on esitetty myös käsitys, että niitä olisi ollut seitsemän. Opiskelu ja initiaatiot alkoivat Ylä-Egyptissä, virran yläjuoksulla sijaitsevassa tempelissä ja päättyivät Heliopoliin temppeliin Niilin suistossa. Esoteerisen tiedon mukaan Suuren pyramidin kuninkaan kammio oli se initiaatiokammio, jossa initioitavat kävivät läpi viimeiset kokeensa.

Tiedon säilymisen kannalta oli tärkeää, että opettamaan pystyviä oli vähintään kolme. Kukin asteen initiaatit muodostivat salaisia veljeskuntia, joiden jäsenet tunnistivat toisensa salaisista merkeistä ja eleistä. Niitä käyttävät mm. vapaamuurarit, jotka katsovat olevansa kuningas Salomonin kautta Egyptin viisauden perillisiä. Tästä Hermes Trismegistoksen opetukseen liittyvästä salaperäisyydestä johtuen sana hermeettinen on tullut merkitsemään tiiviisti suljettua ja salaista.

Väärinkäsityksien välttämiseksi seitsemän hermeettisen periaatteen sanamuotoa on varjeltu tarkasti, silti hermeettistä tietoa on välttämätöntä ymmärtää myös tieteen kehityksen kautta. Aikanaan ne tulevat osoittautumaan siksi filosofin kiveksi, kulmakiveksi, jolle filosofia, uskonto ja tiede perustavat yhteisen rakennuksensa.

ilmanjärjestystä, niin kuin vielä nykyäänkin. Bruno sai harhaoppisille varatun rangaistuksen: hänet poltettiin roviolla Roomassa helmikuun 17. päivänä v. 1600. Samana vuonna **Tommaso Campanella** kirjoitti kirjaa Auringon kaupunki, joka kertoi tulevaisuuden utopistisesta,

Hermes Trismegistoksen pappien hallitsemasta ihannekaupungista, jossa ei tunneta vallan ja vaurauden saavuttamiseksi käytyjä sotia eikä uskonriitoja, vaan jossa vallitsee rauha ja rakkaus. ●

Hermetiikan lyhyt kukoistus

Ruusuristiläisen valistuksen aikakaudella läntisen filosofian kannattajat uskoivat ihmisen sielun elävän maan päällä vain kerran, kuoleman jälkeen jatkavan elämäänsä rakkaittensa kanssa ja kehittyvän yhä korkeammille tasoille maailmankaikkeuksien hierarkiassa ja viimein sulautuvan jumaluuteen. Itäinen filosofia puolestaan opetti, että ihminen jälleensyntyy ihmishahmoon lukuisia kertoja ja että hänen on mahdollista saavuttaa valaistus jo maanpäällisen elämän aikana.

Renessanssin syntyyn ja kukoistukseen voimakkaasti vaikuttaneen hermeettisen perinteen levittyä puolentoista vuosisadan ajan Euroopan sivistyneistön keskuuteen sen ihanteet pulpahtivat pinnalle kaikkialla Keski-Euroopassa 1600-luvun alkuvuosikymmeninä. Renessanssin kulttuurin merkittävimpiin tutkijoihin kuuluva Francis Yates on luonut valoa silloin syntyneeseen filosofisuskonnolliseen ruusuristiläiseen valistusvirtaukseen, jota hän on nimitänyt ruusuristiläisen valistuksen ajaksi.

Ruusuristiläinen valistus

Nimitys ruusuristi ja ruusuristiläisyys periytyy salaperäiseen **Christian Rosenkreutziin**, joka Ruusuristin manifestin mukaan syntyi v. 1378 ja kuoli v. 1484 peräti 106 vuoden ikäisenä. Ruusuristin perimätieto kertoi hänen matkustaneen kaikkialla Euroopassa, Espanjassa ja arabimaissa sekä omaksuneen matkoillaan salaisen tiedon. Hän perusti Ruusuristin veljeskunnan, jonka päämääränä oli palauttaa todellinen, salassa pidetty tieto ihmiskunnan keskuuteen.

Rosenkreutzin henkilöllisyyttä ei tiedetä varmudella, sillä nimi selvästikin oli salanimi: Christian viittaa Rosenkreutzin perustamaksi arvellun salaseuran kristilliseen maailmankatsomukseen, ruusu symboloi feminiinisyyttä, jumalattaria yleensä, erityisesti tuona aikakautena Neitsyt Marian lempeää, sääliväistä äitihahmoa ja risti maskuliinisuutta, Kristusta ja hänen so-

Ruusuristiläisen valistuksen aika alkoi Ruusuristiläisellä manifestilla, joka julisti uuden, tiedon ja valistuksen aikakauden alkua hermeettisen perinteen pohjalta. Liikkeen pyrkimyksenä oli uudistaa yhteiskunta erityisesti tiedon ja opetuksen avulla.

vituskuolemaansa ristillä. Näin ruusuristin on katsottu symboloineen feminiinisen ja maskuliinisen energian yhtymistä, mihin viittasi myöhemmin myös nimitys ”alkemistiset häät”.

Ruusuristiläisen valistuksen aika alkoi ruusuristiläisellä manifestilla, joka julisti uuden, tiedon ja valistuksen aikakauden alkua hermeettisen perinteen pohjalta. Liikkeen pyrkimyksenä oli uudistaa yhteiskunta erityisesti tiedon ja opetuksen avulla. Se ajoi uudistusta, koska aikaisemmat yritykset olivat epäonnistuneet. Protestanttinen uskonpuhdistus oli menettämässä otettaan, ja katolinen vastauskonpuhdistus oli menossa väärään suuntaan. Siksi kolmas, ruusuristiläinen uskonpuhdistus, oli tarpeen. Liike korosti periaatteenaan veljellistä rakkautta, pyrki yhdistämään esoteerisen hermeettisen tiedon ja kristinuskon, ja se tähdensi luonnon tutkimista tieteellisesti sekä luonnontieteiden ja magian käyttämistä ihmisen hyväksi.

Ruusuristiläinen valistuksen aika puhkesi lyhyeen kukoistukseensa Euroopan mannermaalla, mutta sen varhaiset juuret juontavat Englantiin, Englannin renessanssin syntyyn omalta osaltaan vaikuttaneeseen **Elisabeth I:n** ajan loistavaan matemaatikkoon, kabbalisti ja alkemisti **John Deehen**. Elisabethin seuraaja, Skotlannin kuningattaren **Mary Stuartin** poika **Jaakko I** ei kuitenkaan tahtonut tietää mitään salatieteistä, ja Deen oli lähdettävä Englannista v. 1583. Yatesin mukaan näyttää siltä, että mannermaalla Deestä tuli sekä alke-

mistisen että uskonnollisen uudistusliikkeen johtohahmoja.

Ruusuristiläisen valistusajan alkusoittona Francis Yates pitää Englannin Jaakko I:n ainoan tyttären Elisabethin ja saksalaisen vaaliruhinaan Frederickin mahtavia häitä Lontoossa helmikuussa 1613. Ajan huomattavimpiin filosofiin ja oppineisiin kuuluva **Francis Bacon** huolehti häihin liittyvistä teatteriesityksistä. Yatesin mukaan hän toivoi ”Thamesin ja Reinin liitoksi” symbolisesti nimetyn avioliiton tuovan mukanaan rauhan ja oppineisuuden aikakauden poliittisten ja uskonnollisten sotien runtelemaan Eurooppaan. Heidelbergin linnasta tuli **Frederickin** ja Elisabethin kuuden hallitusvuoden ajaksi hermeettisen filosofian ja uskonnollisen suvaitsevuuden tyyssija. Aikakauden etevimmät arkkitehdit ja suunnittelijat rakensivat sinne ”maagisia ja tieteellisiä” ihmeitä, laulavia suihkulähteitä ja suurenmoisia puutarhoja. Linnan kirjastoon koottiin ajan viimeisin tieteellinen, mutta myös hermeettinen tieto. Yatesin mukaan täällä, noina lyhyinä vuosina, ihmiset odottivat Euroopan uutta aamunkoittoa, valaistusta, uuden aikakauden airutta.

Melkein kahtasataa vuotta aikaisemmin hermetiikka oli antanut alkusysäyksen renessanssina tunnetulle taiteiden ja tieteiden kukoistuskaudelle, mutta nyt 1600-luvun alussa, hermeettinen virtaus tarvitsi uutta verta. Heidelbergin uudistusmielisten vaaliruhintainden häitä seuranneena vuonna Kasselissa ilmestyi

Hermes Trismegistos traditionaalisessa papillisessa puvussa ja päähineessä viittaa kahteen toisiaan täydentävään periaatteeseen, joita Aurinko ja Kuu allegorisesti edustavat ja joita jumalallinen tuli yhdistää – complexio oppositorum. Oikeassa kädessä hän pitää symbolista taivaanpalloa, joka viittaa tälle mysteerialle transformatiiviselle ja luovalle yhteydelle välttämättömiin taivaallisiin voimiin.
Michael Maier, Symbola aureae mensae (Frankfurt, 1617).

ensimmäinen Ruusuristin manifesti nimellä *Fama Fraternitatis*, sitä seurasi toinen, *Confessio Fraternitatis*. Kolmantena oli outo ”alkemiallinen romanssi”, *Christian Rosenkreutzin Kemialliset häät*. Julkaisut herättivät tavatonta kiihtymystä ja innostusta Euroopassa. Niiden mystinen ja maaginen sisältö, viittaukset salaperäiseen Ruusuristin Veljeskuntaan ja vaaliruhtinasparin häiden vertaaminen alkemistisiin häihin olivat omiaan kiihottamaan uteliaisuutta ja kysymään, kuka tai ketkä olivat niiden takana. Faman ja Confession laatijoista ei ole lopullista tietoa, mutta *Christian Rosenkreutzin Kemiallisten häiden* kirjoittajaksi on todennettu **Johann Valentin Andreas**, joka Yatesin mukaan oli vakaumuksellinen luterilainen pappi, jolla oli sosialistisia ideoita ja joka koko elämänsä ajan toivoi kauaskantoista ratkaisua vallalla olevaan uskonnolliseen tilanteeseen. Taustalla häämöttää Englannin Elisabeth I:n ajan suuren maagin, Saksassa maanpaossa eläneen John Deen vaikuttava hahmo.

Fama Fraternitatis alkaa vaikuttavasti trumpetin kutsulla, joka kehottaa Eurooppaa ottamaan vastaan tiedon jumaluuden, ihmisen ja luonnon välisestä yhteydestä. Se kehottaa myös kaikkia ihmisiä toimimaan yhdessä koko maailman sopusointuisen tulevaisuuden rakentamiseksi. Tämä allegoriodien eli vertauskuvien muotoon sovitettu kirjoitus julistaa muinaisen hermeettisen tiedon uutta tuloa edellytyksenä maailman uudistumiselle sekä taiteiden, tieteiden ja parannustaidon henkiin elpymiselle. Faman teemoja seuraa myös toinen julistus, *Confessio*. Kolmas, *Christian Rosenkreutzin Kemialliset häät* viittaa voimakkaasti toivoon maailman uudistumisesta ja Heidelbergin vaaliruhtinasparin ratkaisevaan rooliin siinä.

Kaikki kolme ruusuristiläistä julistusta ja niiden vanavedessä ilmestyneet kirjat sekä pamfletit osoittavat Yatesin mukaan selvästi, että

hermeettinen perinne oli yhä elossa, voi hyvin ja että siihen pantiin suuria toiveita. Ne yhdistivät hermeettisen uskonnollisen filosofian ja alkemian, jonka pohjalta seuraavina vuosikymmeninä alkoi kehittyä kemia; matematiikka, jonka katsottiin heijastavan maailmankaikkeuden musiikkia; magia, jonka pohjalta oli mahdollista käyttää kaikkien parhaaksi maailmankaikkeutta ohjaavia voimia sekä kabbala, salainen esoteerinen tieto, jota pidettiin avaimena koko maailmankaikkeuteen.

John Deen ohella toinen englantilainen magi, **Paracelsus** oppi-isänään pitänyt **Robert Fludd** vaikutti ratkaisevasti hermetiikan elpymiseen. Hermes Trismegistoksen *Smaradgitaulun* innostamana hän oli kirjoittanut laajasti hermeettisestä aksioomasta ”niin kuin on ylhäällä, niin on alhaalla, niin on alhaalla, niin on ylhäällä” eli opista mikrokosmuksesta makrokosmoksessa. Monien muiden ajan filosofien lailla

Ruusuristiläinen uskonpuhdistus korosti periaatteenaan veljellistä rakkautta ja pyrki yhdistämään esoteerisen hermeettisen tiedon ja kristinuskon.

hän etsi yhteyttä ruusuristiläiseen salaseuraan siinä onnistumatta. Kuitenkin hänen kirjoitustensa julkaiseminen vaaliruhtinasparin edisti osaltaan ruusuristiläisen valistuksen ajan poliittisen ja uskonnollisen liikkeen kehitystä. Aikakauden suurimmat ajattelijat ja tiedemiehet saivat epäilemättä vaikutteita hermetiikasta. Vielä vuosikymmeniä myöhemmin tiedemiehet, kuten Isaac Newton (1642–1727) olivat yhtä paljon alkemisteja kuin tiedemiehiä.

Uuden aikakauden sijasta Eurooppaa kohtasivat onnettomuudet ja tuhot. Katolinen kirkko ja sitä tukevat hallitsijat yhdistivät voimansa valistusta ja suvaitsevuuutta vastaan. Niiden voima osoittautui edelleenkin ylivoimaiseksi. Heidelbergin ruhtinasparin innokkaasti tukema uudistus ei pystynyt voittamaan vanhoillisia voimia – heistä itsestään tuli noiden voimien pelinappuloita. Loppuvuodesta 1619 vaaliruhtinas **Frederick** otti vastaan Böömin kuningasten aikaisempaa kuningasta vastustavien

kapinallisten pyynnöstä. **Yatesin** mukaan ruusuristiläinen liike, tai paremminkin sen manifestien julkaisemisen nostattama innostus oli yhteydessä vaaliruhtinaan nousuun Böömin valtaistuimelle. Böömin uusi kuningas muutti perheineen pääkaupunkiin Prahaan toivoen appensa, Englannin kuninkaan, tukevan hänen ja toisten protestanttista uskonuudistusta kannattavien ruhtinaiden politiikkaa. Niin ei kuitenkaan käynyt: **Jaakko I** sanoutui irti tyttärensä ja vävynsä uudistusaikeista, sillä hän pelkäsi katolisen kirkon ja sen kanssa liittoutuneiden kuninkaiden vastatoimia. ”Böömin talvikuninkaaksi” kutsutun ruhtinasparin hallitus aika Prahassa supistui talveen 1619–1620. Keväällä heidän oli paettava Haagiin Habsburgien katolisten sotajoukkojen tieltä. Tätä myrskyisää ajanjaksoa tutkinut historiantutkija Francis Yates on luonnehtinut sitä ”epäonnistuneeksi renessanssiksi”, ”ennenaikaiseksi valistuksen aikakaudeksi” sekä ”ruusuristiläiseksi aamunkoitoksi” ja kysynyt, mitä yhteyksiä hermeettisellä perinteellä oli aikakauteen, sen ajatteluun ja poliittisiin tapahtumiin.

Francis Yates tulee päätelmään, että Heidelbergissa oli kehittymässä aatteellinen virtaus, joka ammensi suoraan renessanssista ja sen hermeettisestä ajattelusta, mutta johon liittyi monia muita uudempiä ajatuksia. Hänen ruusuristiläiseksi valistukseksi nimittämänsä ajattelu ja toiminta keskittyivät Heidelbergin vaaliruhtinasparin ympärille: heidän toivottiin yhdistävän uskonnolliset ja poliittiset virtaukset yhdeksi ainoaksi, hermeettisen perinteen pohjalta nousevaksi uudistusliikkeeksi, joka oli muuttava maailman. Heidelbergin ruhtinasparilla, heidän ympärilleen kokoontuneilla uudistusmielisillä ajattelijoilta ja ruusuristiläisellä valistuksen ajalla oli selvä yhteys: ruhtinasparin epäonnistuttua tehtävässään Böömin kuninkaina ja heidän jouduttuaan maanpakoon Haagiin Ruusuristin veljeskunta hiljeni ja hävisi näkyvistä. Aikanaan sen kiihkeimmätkin kannattajat joutuivat pettymään, mutta ruusuristiläisen valistuksen nostattama innostus ja kiihtymys Euroopassa jatkui vuosia.

Katolisen kirkon ja sen politiikkaa ajavi- en kuninkaiden kosto seurasi välittömästi. Ruusuristin veljeskunta samaistettiin noitiin, maageihin ja harhaoppisiin. Oikeamielisyyttä ja hurskautta saarnanneiden ruusuristiläisten väitettiin palvovan saatanaa, heidän edustamansa asiat tehtiin naurunalaisiksi. Katolisten vallattua Heidelbergin linnan vaaralliseksi koetut hermeettiset kirja-aarteet katosivat paa- vin käskystä Vatikaanin kirjaston holveihin ja vaaliruhtinaiden maat julistettiin menetetyiksi. Kerettiläisten ja noitien vainot leimahtivat ennen näkemättömään liekkiin 1620-luvulla. Ruhtinaspari itse joutui kamppailemaan köyhyyttä vastaan pakolaishovissaan Haagissa.

Esimerkkinä aikakauden filosofisen ja uskon- nollisen elämän myrskyisyydestä käy se, että ranskalainen filosofi **Rene Descartes** (1596–1650) etsittyään Ruusuristin veljeskunnan

Renessanssin hermeetikkoja

Muinaisajan maagit, alkemistit ja ennustajat saivat renessanssin huomattavimmissa edustajissa arvoisensa seuraajat. Renessanssiruhtinas Cosimo di Medicin pyynnöstä Corpus Hermeticumin kääntänyt Marsilio Ficino ja hänen oppilaansa Pico della Mirandola, joka yhdisti kabbalan gnostilaiseen, hermeettiseen ja uusplatonistiseen ajatteluun, kuuluivat näihin. Benediktiiniluostarin apotti Johan Trithemius saavutti kuuluisuutta sekä maagina että alkemistina. Heinrich Cornelius Agrippa von Nettesheim kirjoitti monumentaalisen okkultista filosofiaa käsittelevän teoksen.

Lääkärin ammattinsa ohella Paracelsus tunnettiin alkemistina. Ranskan kuningattaren Katarina di Medicin suojatin Nostradamuksen kanavoimia ennustuksia on sovellettu kaikkiin mahdollisiin historiallisiin tapahtumiin, ja niitä pohditaan ja niiden toteutumista pelätään tänäkin päivänä. Mystikkona tunnettua sak-salaista Jacob Böhmeä on pidetty hermetisinä. Englantilaisista hermetisteistä tunnetuin, kuningatar Elizabeth I:n neuvonantaja John Dee (1527–1608) vaikutti ratkaisevasti ruusuristiläisen valistuksen ajan syntymiseen. Filosofi Francis Baconin (1561–1626) merkitystä Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen perustajien hermeettiselle maailmankäsitykselle ei ole syytä aliarvioida.

salaseuralaisia löytämättä heitä, löysi turvapaikan Heidelbergin vaaliruhtinattaren **Elisabethin**, Böömin talvikuningattaren tyttären luota Leidenista – sen sijaan hänen ystäväänsä tunnettu munkki **Marin Mersenne** raivokkaasti hyökkäsi kirjoituksissaan hermeettistä perinnettä ja sen edustajia vastaan. Viimeiset elinkuukautensa Descartes vietti ”kylmässä Ruotsissa” kuningatar **Kristiinan** keskustelukumppanina. Descartes vaikutti merkittävästi kuningattaren päätökseen luopua kruunusta ja kääntyä katolisuuteen, jota vastaan hänen isänsä, kuningas **Kustaa II Adolf** oli yhdessä Saksan protestanttisten ruhtinaiden kanssa taistellut kolmikymmenvuotisessa sodassa. Böömin Talvikuninkaiden häviö v. 1620 teki lopun lupaavasti orastaneesta ruusuristiläisen valistuksen aikakaudesta Euroopassa, ja **Galileo** oikeudenkäynti Roomassa sulki siltä ovet Italiassa. Renessanssin hermetistisen filosofian

syrjäytti Descartesin filosofia, joka sen jälkeen leimasi länsimaista ”kartesiolaista” maailmankatsomusta. Historian ironiaa on, että filosofin mekanistisella maailmankäsityksellä oli juurensa renessanssin magiassa, huomauttaa Yates.

Aikakausten vaihtumista toiseen voi jarruttaa mutta ei estää. Ruusuristiläisen valistuksen ajan jälkeen syntyi salaseuroja, jotka yksittäisten oppineiden ja filosofien ohella jatkoivat hermeettistä perinnettä ja tutkivat sitä. 1600-luvulta lähtien hermeettisen filosofian periaatteita on esitetty milloin minkin filosofian ja filosofin nimissä. Juutalaista syntyperää oleva filosofi **Baruch Spinoza**, jonka ajattelu muistuttaa kabbalan opetuksia, salatieteilijänä tunnettu **Goethe**, filosofit **Leibniz**, **Hegel**, **Fechner**, **Bergson** ja **Paulsen** ovat vain muutamia esimerkkejä.

Ruusuristiläisestä teosofisen valistuksen aikaan

Joscelyn Godwinin tutkimus todentaa jälleen kerran sen, että auringon alla ei ole mitään uutta. Muinaisen Aleksandrian hermeettiset filosofit ja maagit, kahden viime vuosisadan ruusuristiläiset, vapaamuurarit ja kabbalistit, selvänäkijät, parantajat ja ennustajat sekä viime vuosikymmenien kaksi esoteerista valtavirtausta – älyllinen hermeettinen ja feminiinisekologinen – osoittavat, että kaksi eri lähestymistapaa, teoreettinen ja käytännöllinen, ovat jatkuneet läpi vuosisatojen.

Kuten muussakin historiassa myös esoteeristen liikkeiden historiassa on havaittavissa omat suuret taistelunsa ja vallankumouksensa, jotka vaikuttavat ratkaisevasti myöhempään kehitykseen. Joscelyn Godwinin mukaan spiriualismin synty v. 1848 ja Teosofisen Seuran perustaminen v. 1875 kuuluvat näihin vedenjakajiin. Hän mainitsee, että spiriualismina tunnettu uskonnollisuus olisi hyvin voitu suunnitella New Yorkin Madison Avenuen mainostoimistoissa, niin suosittu siitä tuli. Se tarjosi todisteita elämästä kuoleman jälkeen, mahdollisuuden yhteydenottoon vai-

1700-luvun esoteerikkoja

Ensimmäisiin huomattaviin länsimaisiin henkimaailmoista peräisin olevien opetusten välittämiseen kanaviin sitten hellenistisen ajan voidaan laskea kuuluisa ruotsalainen selvänäkijä Emmanuel Swedenborg (1688–1772).

Esoteerisen viisauden monien edustajien todellisesta vakaumuksesta ja pyrkimyksistä käydään edelleen kiistaa. Esimerkkinä voi mainita Alessandro Caglioston (1743–1795), joka toisten tutkijoiden mielestä oli täydellisen huijarin perikuva, toisten mielestä esoteerisessä tiedossa hyvin pitkälle edistynyt mestari, selvänäkijä ja parantaja.

Franz Anton Mesmer (1734–1815) puolestaan kuuluu ensimmäisiin länsimaisiin mielen voimia eli hypnoosia parantamiseen käyttäneisiin. Ilmiötä alettiin nimittää mesmerismiksi, ja sen pohjalta kehittivät erilaiset hypnoositekniikat. Kristallipallon katsominen kuului 1800-luvun alun yleisimpiin esoteerisiin käytäntöihin, ja siitä tuli yläluokan keskuudessa suosittu päivällisen jälkeinen iltahuvi ennen kuin spiritismi eli yhteydenotto henkiolentoihin syrjäytti sen 1850-luvulla. Kristallipallon katsomisella tarkoitetaan käytäntöä, jonka avulla palloon katsoja tuo alitajunnastaan aineistoa tietoiseen mieleensä tai saa hänet aistimaan telepaattisesti lähetettyjä sanomia.

Böömin Talvikuninkaaksi kutsuttu saksalainen vaaliruhrinas Frederick avioitui Englannin Jaakko I:n ainoan tyttären Elisabethin kanssa, jota kutsuttiin Böömin Talvikuningattareksi. Heidelbergin linnasta tuli heidän kuuden hallitusvuotensa ajaksi hermeettisen filosofian ja uskonnollisen suvaitsevuu- den tyyssija.

najiin ja jopa kuolleisiin lemmikkieläimiin. Se ei vaatinut älyllistä ponnistelua eikä moraalista käytöstä ja tarjosi ennen kaikkea uudenlaisia ajanvietettä ylempiin yhteiskuntaluokkiin kuuluville naisille.

Tämän hermeettisten liikehännän kenttä voidaan hahmottaa siten, että spiritualistit edustavat esoteeristen liikkeiden keskustaa ja heistä vasemmalla olevat teosofit hyväksyivät spiritualistien yhteiskunnalliset näkemykset, joita esoteerinen oikeisto ei pitänyt tärkeinä.

Eri liikkeiden edustajien väliset suhteet eivät aina olleet kovinkaan sydämeliset. Esimerkiksi huomattavimpiin oikeistolaisiin esoteerikkoihin kuuluva ranskalainen **René Guénon** (1886–1951) kritisoi vasemmistolaisista teosofisista liikettä ensimmäisissä kirjoissaan.

Godwin huomauttaa, että 1800-luvun esoteristien filosofinen ja hengellinen maailmankatsomus ei hyväksynyt kristinuskoa sellaisena kuin miksi se oli muovautunut vuosisatojen kuluessa. Kristus käsitettiin nyt yhtenä ihmiskunnan monista suurista opettajista, jonka lähimmäisen rakkauden sanoma on kuulunut kaikkien suuruskontojen ydinopetuksiin. Arvostelun kohteeksi joutuivat jo ensimmäiset Kristuksen ympärille uskontoa rakentaneet apostolit, heitä seuranneet kirkkoisät ja myöhempien aikojen jumaluusoppineet, jotka vääristivät hänen yksinkertaiset opetuksensa ja hänen lähimmäisenrakkauden oppiaan halveksien syylistyivät mitä kauheimpiin rikoksiin sen nimissä. Kirkon toimeenpanemia toisuskoisten vainoja, sen lietsomia sotia ja sen ylläpitämää yhteiskunnallista eriarvoisuutta arvosteltiin puolestaan. Uskontojen ja myyttien tutkimuksen edistyessä kirkon vaatimus tulkita kristinuskon pyhiä kirjoituksia kirjaimellisesti nähtiin osana uskonnollisten vallanpitäjien pyrkimystä pitää kansa tietämättömänä ja tottelevaisena.

Esoteeriset virtaukset 1800-luvulla koskettivat toisiaan monissa kohdin, ja kun useat niistä yhdistyivät voimakkaiden persoonallisuuksien ympärille, ne synnyttivät energia-pyörteitä ja uusia liikkeitä.

Esoteeriset virtaukset 1800-luvulla koskettivat toisiaan monissa kohdin, ja kun useat niistä yhdistyivät voimakkaiden persoonallisuuksien ympärille, ne synnyttivät energiapyörteitä ja uusia liikkeitä. Heihin kuuluivat eittämättä teosofisen liikkeen perustajat **Helena Petrovna Blavatsky** (1831–1891) ja **Henry Steel Olcott** (1832–1907). Molemmat aloittivat hengellisen uransa spiritualisteina, mutta heidän perustamansa liike yhdisti pian läntiseen esoteeriseen perinteeseen eli spiritualismiin,

gnostisismiin, kabbalaan ja hermetiikkaan piirteitä idän suurten uskontojen hinduismiin ja buddhismiin esoteerisesta perinteestä. Blavatskyn laajat esoteeriset kirjoitukset ovat kunnioitusta herättävä lisäys 1800-luvun esoteeriseen kirjallisuuteen. Hänen ensimmäinen teoksensa *Hunnuton Isis* (1877) sisältää hänen

omien ajatustensa ohella lainauksia lukuisista okkulttisista teoksista ja hänen sisäpiiriinsä kuuluvien henkilöiden kirjoituksia. Pääteoksessaan, kaksiosaisessa *Salaisessa opissa* (1888) Blavatskyn pyrkimyksenä on yhdistää uskontojen esoteerinen perinne, filosofia ja tiede.

Eversti Olcott ja ruotsalainen kreivitär **Constance Wachtmeister**, joka vieraili pitkiä aikoja Blavatskyn luona häntä avustamassa, todistavat Blavatskyn kirjoittaneen osia teoksista puolitranssissa ja kopioineen tekstejä muille kuin hänelle itselleen näkymättömistä kirjoista. Blavatskyn ”näkymättömistä mestareista” on vuosisadan kuluessa muodostunut myytti, jonka todenperäisyyttä on vakavasti tutkittu vasta viime vuosina. Teosofian historiaa tutkineen **K. Paul Johnsonin** mukaan on todennäköistä, että Blavatskyn mestarit olivat poliittisesti merkittäviä, esoteriikkaan syvästi perehtyneitä henkilöitä, joihin hän oli tutustunut matkoillaan Egyptissä, Lähi-idässä ja Intiassa ja joiden henkilöllisyyden hän oli vannoutu-

nut pitämään poliittisista syistä salassa. Muutamissa kirjeissään Blavatsky itsekin vihjaa tähän mahdollisuuteen.

Helena Blavatskyn suhde kristinuskoon oli sama kuin muiden huomattavien viime vuosisadan esoteerikkojen: heille Kristus oli suuri initiaatti, josta kristinusko teki Jumalan. Teosofian kriittinen suhtautuminen kristinuskoon ja varsinkin kristinuskolle vieras jälleensyntymisoppi vieraannuttivat liikkeeseen muutoin myönteisesti suhtautuneita. Myös liikkeen kannattajia luopui näistä syistä Blavatskyn teosofiasta ja useat huomattavat teosofeina uransa alkaneet palasivat osittain kristinuskon piiriin, kuten antroposofisen liikkeen perustaja **Rudolf Steiner** ja oman teosofisen liikkeensä perustanut **Alice Bailey**.

Teknisestä hermetiikasta kiinnostuneita henkilöitä teosofinen liike oli kiinnostanut siksi, että sen odotettiin opettavan käytännön okkultismia ja magiaa, olihan Helena Blavatsky saavuttanut kuuluisuutta meediona, selvänäkijänä ja okkultistina. Kun odotukset eivät täyttyneet, monet luopuivat jäsenyydestä, ja muutamat perustivat okkultisia seuroja ja ryhmiä, joita he tekivät tunnetuiksi mysteerikoulujen nimissä.

Itäinen ja läntinen esoteerinen filosofia eroavat toisistaan pääsääntöisesti siinä, että ne käsittelevät ihmisen maallisen elämän tarkoituksen ja hänen lopullisen kohtalonsa eri tavoin. Ruusuristiläisen valistuksen aikakaudella läntisen filosofian kannattajat uskoivat ihmisen sielun elävän maan päällä vain kerran, kuoleman jälkeen jatkavan elämäänsä rakkaistensa kanssa ja kehittyvän yhä korkeammille tasoille maailmankaikkeuksien hierarkiassa ja viimein sulautuvan jumaluuteen. Itäinen filosofia puolestaan opetti, että ihminen jälleensyntyy ihmishahmoon lukuisia kertoja ja että hänen on mahdollista saavuttaa valaistus jo maanpäällisen elämän aikana. Teosofia asettui kuitenkin selvästi itäiselle kannalle. Siksi teosofisesta liikkeestä eriytyi ryhmittymiä, joiden opetukset lähestyivät perinteisiä kristillisiä käsityksiä.

Läntisen ja itäisen esoteriikan eroavuudet olivat käyneet ilmeisiksi 1800-luvun loppuun

ja viimeistään 1900-luvun alkuun mennessä. Blavatskyn seuraaja **Annie Besant** otti tehtäväkseen kouluttaa uuden aikakauden opettajaksi intialaisen **Jiddu Krishnamurtin**, mutta liikkeen johtajien suureksi pettymykseksi Krishnamurti sanoutui irti tehtävästään hyläten ”kaikki jumalat, uskonnot, uskot, kirjoitukset, opinkappaleet, mahatmat ja gurut”. Luopumuksesta huolimatta Krishnamurtista tuli 1900-luvun huomattavimpia hengellisiä opettajia. Toinen huomattava teosofi, **Charles W. Leadbeater**, osoitti puolestaan hämmästyttävää avarakatseisuutta uskonnollisessa vakaumuksessaan. Teosofina hän piti Kristusta yhtenä monista avataroista, mutta se ei estänyt häntä täysin sydämin johtamasta kristillistä messua. Godwin luonnehtiikin häntä sydämeltään maagina, jolle messu maagisena seremoniana tuotti suurta mielihyvää.

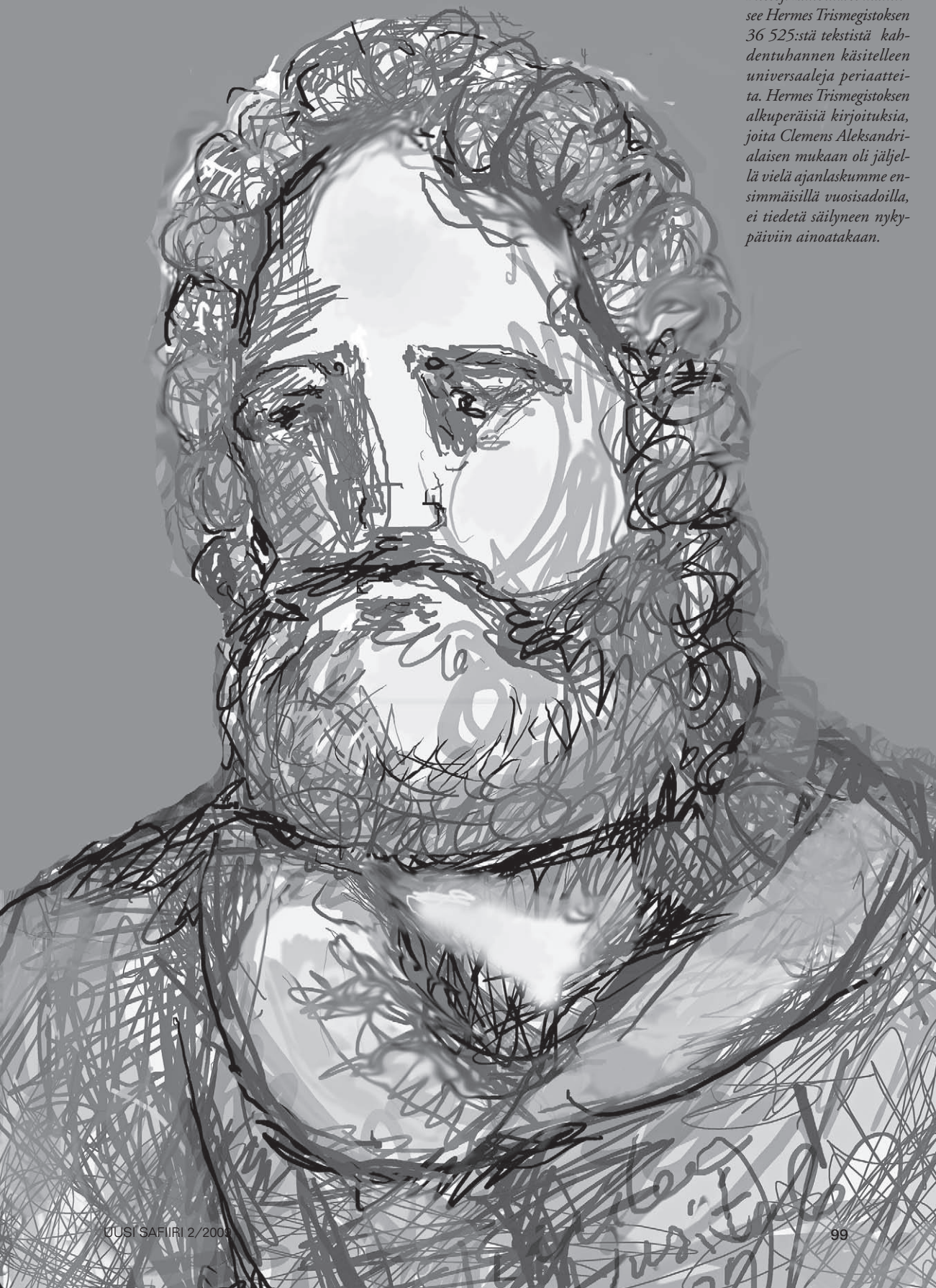
Helena Blavatskyn ensimmäisenä esiin tuoma, näkymätön, ihmiskunnan asioista huolta pitävä salainen Valkoinen veljeskunta käytti myöhemmin uusina puhenaaisinaan **Alice Baileyä** ja **Helena Roerichia**. Vuosisadan jälkipuoliskolla seuraan liittyi **Elisabeth Clare Prophet** ja sanoma muuttui matkalla melkein tunnistamattomaksi.

1900-luvulla läntinen esoteerinen perinne on saanut uutta voimaa tiibetiläisestä buddhismista, intialaisten filosofien ajatuksista ja yhä voimistuvasta hermeettisestä perinteestä. Aikaisemmin vain harvojen länsimaalaisten tuntemat käsitteet, kuten karma ja jälleensyntymät, mietiskely, jne. ovat tulleet melko yleisesti tunnetuiksi. Niiden ja teosofisen liikkeen antamia aineksia on havaittavissa melkein missä tahansa new age -liikkeen suuntauksissa. ●

Hermes Trismegistoksen opetusten lähteitä

Mitä egyptiläisten pappien johtamissa temppelikouluissa opetettiin, oli salaista, ja ulkopuoliset tiesivät vain sen, että papistolla oli hallussaan kirjoitustaidon jumalan ja jumalien kirjuriksi mainitun Thothin laatimiksi tiedettyjä ikivanhoja tekstejä, kuten Egyptiläinen Kuolleiden Kirja. Hermeettisiksi teksteiksi nimettyjen kirjoitusten lisäksi Hermes Trismegistoksen opetuksia on toistettu, tulkittu ja niihin on viitattu lukemattomissa kirjoissa ja artikkeleissa.

Filosofi Iamblikhos mainitsee Hermes Trismegistoksen 36 525:stä tekstistä kahdentuhannen käsitelleen universaaleja periaatteita. Hermes Trismegistoksen alkuperäisiä kirjoituksia, joita Clemens Aleksandrialaisen mukaan oli jäljellä vielä ajanlaskumme ensimmäisillä vuosisadoilla, ei tiedetä säilyneen nykypäiviin ainoatakaan.

Huomattavimmat esoteerikot 1800-luvulla sisällyttivät kirjoituksiinsa myös hermetiikkaa. Teosofian perustaja Helena Blavatsky pyrki toteuttamaan hermetiikan päämäärän eli yhdistämään filosofian, tieteen ja uskonnon yhdeksi ainoaksi oppijärjestelmäksi.

Egyptiläinen pappi **Manethon** tunsikin sekä Egyptin historian että hermeettisen viisauden. Hänen mukaansa Hermes Trismegistos kirjoitti 36 525 tekstiä. Filosofin **Iamblikhos** puolestaan mainitsee niistä kahdentuhannen käsitelleen universaaleja periaatteita. Hermes Trismegistoksen alkuperäisiä kirjoituksia, joita **Clemens Aleksandrialaisen** mukaan oli jäljellä vielä ajanlaskumme ensimmäisillä vuosisadoilla, ei tiedetä säilyneen nykypäiviin ainoatakaan. Syitä on saattanut olla monia: hauraat papyruskääröt murenevat pölyksi tuhansien vuosien kuluessa, muinaiset kirjastot käsikirjoituksineen tuhottiin järjestelmällisesti fanaattisten kristittyjen lietsomassa kulttuurivallankumouksessa.

Se mitä on säilynyt saattaa olla haudattuna museoiden varastoihin. Jos Clemens Aleksandrialaisen tuntemat kääröt ovat muiden uskonnon ja historian tutkimuksen kannalta arkaluontoisten käsikirjoitusten kanssa säilössä Vatikaanin kirjastossa, ne ovat siellä toistaiseksi yhtä tavoittamattomissa kuin jos ne olisivat tuhoutuneet. Siksi kolmesti suuren Hermeksen opetuksia on etsittävä muualta, esimerkiksi hänen inspiroimikseen oletetuista hermeettisistä teksteistä ja hellenistisen ajan kirkkoisien niitä koskevista kommentteista. Hermes Trismegistoksen vaikutusta voi etsiä myös sellaisten kreikkalaisten filosofien ajatuksista, jotka

itse tai joiden oppilaat mainitsevat opiskelusta Egyptissä. Löytöjen oikeellisuutta voi tutkia vertaamalla siihen, mitä tiedetään Egyptin Mielen uskonnosta.

Mikä on hermeettinen teksti?

Varhaisimmat nykyaikoihin asti säilyneet hermeettiset tekstit ovat peräisin 100–300 -luvulta. On todennäköistä, että niiden kirjoittajat olivat saaneet vaikutteita muista uskonnoista ja muista kulttuureista. Jos heillä oli hallussaan alkuperäisiä tekstejä, he mahdollisesti tulkitsivat niitä omalla tavallaan, omista kulttuurisista ja henkilökohtaisista taustoistaan käsin. Kun niitä verrataan vanhimpiin egyptiläisiin teksteihin, jotka käsittelevät maailmankaikkeutta, ihmistä, hänen elämänsä sekä eettisiä ja moraalisia periaatteita, ero käy selvästi ilmi: egyptiläisten tekstien yksinkertaisiin ja selkeisiin ideoihin verrattuna hellenistisen ajan hermetistien pohdiskelu rönsyilee runsassanaisuudessaan. Maagiset tekstit puolestaan käsittelevät aikaisemmin mainittuja teknisen eli käytännön magian muotoja, ja niillä on hyvin vähän tekemistä hermetiikan kanssa, vaikka niiden kirjoittajat ilmeisesti uskovatkin soveltavansa niissä hermetiikan periaatteita.

Hermeettisiksi teksteiksi nimettyjen kirjoitusten lisäksi Hermes Trismegistoksen opetuk-

sia on toistettu, tulkittu ja niihin on viitattu lukemattomissa kirjoissa ja artikkeleissa. Ne jaetaan sisältönsä perusteella kahteen osaan: filosofiset ja maagiset eli tekniset. Filosofisten eli maailmankaikkeutta ja sen lakeja käsittelevien kirjoitusten yhteiset pääpiirteet ovat seuraavassa tarkastelun kohteina.

Huomattavimmat esoteerikot 1800-luvulla sisällyttivät kirjoituksiinsa myös hermetiikkaa. Teosofian perustaja Helena Blavatsky pyrki toteuttamaan hermetiikan päämäärän eli yhdistämään filosofian, tieteen ja uskonnon yhdeksi ainoaksi oppijärjestelmäksi. Hän viittasi Hermes Trismegistokseen lukuisia kertoja kirjoituksissaan.

Hermeettisen tietouden perusteos on kuitenkin 1900-luvun alun huomattavimpiin esoteriikan tutkijoihin kuuluvan **G. R. S. Meadin** monumentaalinen tutkimus ja kommentit nimeltä *”Thrice Greatest Hermes. Studies in Hellenistic Theosophy and Gnosis”* (”Kolmesti suuri Hermes. Hellenistisen teosofian ja gnosiksen tutkimuksia”). Selkeimmin ja lyhyimmin hermetiikan maailmankatsomusta ovat selittäneet anonyymi ruusuristiläinen **Magus Incognito** ja niin ikään anonyymit kirjoittajat yhteisnimityksellä **Three Initiates** sekä kabbalisti **Zolar**. Heidän tulkintansa hermetiikan pääpiirteistä on perustana Hermes Trismegistoksen seitsemää kosmista periaatetta käsittelevälle tarkastelulle pyrittäessä osoittamaan yhtäläisyyksiä niiden, uskontojen ja viimeisimmän tieteen välillä.

Sorbonnen yliopiston esoteriikan ja mystiikan professori **Antoine Faivre** länsimaisen esoteriikan kaksituhatuotinen historia hellenistisestä Aleksandriasta 1980-luvulle ”Princetonin gnostikkoihin”, new age -liikkeeseen ja ns. uuteen fysiikkaan sisältää hermetiikan lisäksi muun esoteerisen ajattelun ja laajan kirjallisuusluettelon.

Smaragditaulu ja Corpus Hermeticum -kokoelma

Hellenistisen maailman suurten kirjastojen ja niiden käsikirjoitusten tuhon jälkeen her-

meettisiä tekstejä tiedetään säilyneen Euroopan ulkopuolella. Ensimmäiset hellenistisenä aikana kirjoitetut, arabiankielillä säilyneet tekstit ilmestyivät Eurooppaan 1100-luvulla ja käännettiin latinaksi. Teksti nimeltä *”Tabula Smaragdina Hermetis”* eli *Smaragditaulu* alkaa Hermes Trismegistoksen toisena kosmisena periaatteena tunnetulla aksiomomalla eli vastavuukien periaatteella: niin kuin on alhaalla, niin on ylhäällä. Smaragditaulun ilmestyminen aiheutti suurta kohua ajan oppineiden keskuudessa, ja monille heistä oli selvää, että taulu viittasi alkemiaan.

Hermeettistä perinnettä tutkinut **Andrew Thomas** kertoo, että tekstin tutkijoista **Albertus Magnus**, ”Doctor Universalis”, oli vakuuttunut, että **Aleksanteri Suuri** oli löytänyt kyseisen taulun Foinikiasta erästä luolasta Persian sotaretkensä aikana v. 331 eaa. Koska smaragdia ei esiinny luonnossa niin suuressa koossa, Albertus päätteli, että taulut oli pantu kokoon keinotekoisesti.

Toinen selitys saattaa olla se, että ne olivat vihreää lasia, jota pystyttiin valmistamaan tuohon aikaan. Milloin taulut käännettiin arabiksi, ei ole tiedossa, eikä ennen niiden ilmestymistä latinaksi tekstiä tunnettu Euroopassa. Thomasin mukaan todisteena siitä, että teksti oli tunnettu Foinikiassa, käy mahdollisesti se, että keräilijä **Sigismund Bacströmin** 1100-luvun lopulta peräisin olevien harvinaisten käsikirjoitustekstien joukossa oli taulujen foinikiankielinen teksti.

Muinaisfoinikiaa oli opittu kääntämään 1750-luvulla. Mm. **Jean Champollion**, joka ensimmäisenä pystyi tulkitsemaan egyptiläisiä hieroglyfejä Rosettan kiven avulla 1820-luvulla, väitti Egyptin monumenttien todistavan Hermeksen kirjoitusten aitouden. Eräs Champollionin tutkimusryhmän jäsen oli löytänyt thebalaisen papin hautakammioista tekstikoelman, johon sisältyi Leidenin papyruksiksi nimetty kreikankielinen, Ptolemaiosten aikainen teksti 300-luvulta eaa., ja sen osana oli Smaragditaulun teksti. Papyruksen sisällön on todettu olevan kuitenkin paljon vanhempi,

mikä merkitsee sitä, että Smaragditaulu on peräisin Egyptistä jo ennen hellenististä aikaa.

Corpus Hermeticum on 1400-luvulla ilmestynyt hermeettisten kirjoitusten kokoelma, jonka juutalaissyntyinen oppinut **Plethion** toi italialaisen sivistyneistön tietoon Bysantista. Sen käänsi latinaksi renessanssiajan huomattavimpiin taiteen ja tieteen edistäjiin kuuluvan firenzeläisen ruhtinas **Cosimo di Medicin** toimeksiannosta **Marsilio Ficino**. Käännös ilmestyi v. 1471, englanniksi kokoelman on kääntänyt ja kommentoinut G. R. S. Mead.

Kirjallisuuden tutkija **Walter Scottin** mukaan hänen toimittamansa Hermetica-kokoelman tekstit kirjoitettiin Egyptissä ajanlaskumme ensimmäisinä vuosisatoina ja koottiin vv. 300–1050. Scottin mukaan niiden kirjoittajat olivat saaneet vaikutteita kreikkalaisesta sivistyksestä, mutta tyytymättöminä oikeaoppisten filosofisten koulujen kuiviin dogmeihin pyrkineet muotoilemaan filosofisen uskonnon tyydyttämään henkisiä ja hengellisiä tarpeitaan. Scott toteaa, että he eivät kilpailleet olemassa olevien filosofisten koulukuntien kanssa, vaan kukin ”Jumalan etsijä” keräsi ympärilleen pienen piirin oppilaita opettaakseen heille oman totuutensa tienä pelastukseen. Opetus todennäköisesti oli suullista, mutta myöhemmin oppilaat kirjoittivat oppimaansa muistiin. Scottin mukaan kokoelma koostuu tällaisista lyhyistä muistiinpanoista.

Teksteissä opettajaksi on mainittu **Hermes**, oppilaaksi joko **Tat**, **Asklepios** tai **Ammon**. Scottin mukaan yhtenä syynä siihen, että tekstien kirjoittajana on pidetty **Hermes Trimegista**, oli se, että hellenistisenä aikana Rooman valtakunnassa kreikkalainen filosofia oli menettämässä voimaansa. Aikaisempia ajattelijoina, kuten Pythagorasta ja Platonia, pidettiin suuressa arvossa. Suurten filosofien käsitettiin seuranneen toinen toistaan jatkuvassa linjassa, myöhäisempien ajateltiin saaneen ideansa aikaisemmilta: Platon Pythagoralta ja tämä puolestaan häntä edeltäneiltä. Niinpä vuosien 100 eaa. ja 100 jKr. välisenä aikana ilmestyi lukuisia Pythagoraan itsensä tai hänen oppi-

Smaragditaulu Heinrich Khunrathin teoksessa *Ambitheatrum sapientiae aeternae*, 1606.

laidensa kirjoittamiksi väitettyjä tekstejä.

Mistä sitten Pythagoras oli saanut tietonsa? Pythagoraan ja Platonin elämästä kirjoittaneet mainitsivat, että molemmat olivat opiskelleet egyptiläisten pappien johtamissa temppelikouluissa. Mitä kouluissa opetettiin, oli salaista, ulkopuoliset tiesivät vain sen, että papistolla oli hallussaan kirjoitustaidon jumalan ja jumalien kirjuriksi mainitun **Thothin** laatimiksi tiedettyjä ikivanhoja tekstejä, kuten *Egyptiläinen*

Kuolleiden Kirja. Scott päätelee, että egyptiläiset omatekoiset uskonnolliset filosofit merkitsivät kirjoitustensa kirjoittajaksi Thothin eli Hermes Trismegistoksen, sillä he käsittivät opettamiensa totuuksien viime kädessä juontavan juurensa kreikkalaisen filosofian välityksellä häneen. He olivat vakuuttuneita, että hän oli opettanut sitä, mitä he itse opettivat ja että kirjoittajaksi voitiin siis merkitä Hermes Trismegistos. Näin he itse saivat enemmän

arvostusta: olihan eri asia tutkia Hermeksen kirjoituksia ja saada niistä inspiraatiota kuin jonkin vähän tunnetun tai täysin tuntemattoman opettajan teksteistä. Scott huomauttaa, että kirjoittajien tarkoituksena ei ollut suinkaan pettää lukijoitaan, vaan noudattaa ajan yleistä käytäntöä, esimerkkinä Platon, joka kirjoitti muistiin Sokrateen opetuksia.

Hermeettisiksi kokoelman tekstit tekee sisälön samankaltaisuus. Niissä ei Scottin mukaan ole löydettävissä kiinteää oppijärjestelmää, sillä jokaisella kirjoittajalla on oma näkökulmansa ja tapansa ajatella. Platonin filosofian vaikutus tuntuu niissä kaikissa. Stolaiset näkemykset taas merkitsevät Scottin mukaan sitä, että ne eivät voi olla aikaisempia kuin 100-luvulta eaa. Useista eri syistä Scott ei kuitenkaan katso olevan mahdollista, että ne olisi kirjoitettu jo noin varhain. Hän ajoittaakin ne ajanlaskumme toiselle ja kolmannelle vuosisadalle.

Scottin mukaan aidosti egyptiläisiä aineksia hermeettisissä teksteissä on varsin vähän, ellei oteta huomioon teksteissä kuvattujen opettajan ja oppilaan välisten kaksinpuheluiden näyttämöä, Egyptiä ja sen mytologiasta otettuja päähenkilöitä: Hermes/Thothia, Tatia, Asklepiosta ja Ammonia sekä joitakin kielellisiä ilmaisuja. Näiden lisäksi egyptiläisten ja Hermetican teksteille yhteistä on se, että perimmäisen jumaluuden käsitetään luoneen itse itsensä. Jumaluutta kuvataan salaiseksi, näkymättömäksi ja nimettömäksi, mutta samalla moninimiseksi. Jumaluus on androgyyninen eli molemmat sukupuoli sisältävä ja on itse elämä sekä kaiken elämän lähde ja luoja. Scott on sitä mieltä, että suurin osa Hermeticaa on peräisin kreikkalaisesta filosofiasta. Egyptin vaikutus on mahdollisesti nähtävissä myös siinä, että egyptiläiset kirjoittajat antoivat teksteille omalle kulttuurilleen ominaisen kiihkeän ja voimakkaan uskonnollisen tunteen, joka saavutti huippunsa mystisessä jumaluuteen sulautumisessa. Scott vertaa tätä uskonnollista kiihkoa ajan mysteerikulteista tunnettuun antaumukseen, ja itse asiassa tämä uskonnollinen tunne on hänen mukaansa

se, mikä erottaa hermeettisen filosofin kreikkalaisesta filosofista.

Onko Walter Scott oikeassa hermeettisten tekstien alkuperän suhteen, ei ole kiistatonta. On tutkijoita, jotka eivät sulje pois sitä mahdollisuutta, että ne olisivat sitä mitä niiden kirjoittajat sanovat niiden olevan eli muinaisen Egyptin uskonnonfilosofiaa. Pythagoraan ja Platonin opiskelua Egyptin temppelikouluissa ei ole otettu huomioon mahdollisesti siksi, että Kreikan filosofiaa on totuttu pitämään ensimmäisenä varteenotettavana filosofiana ilman edelläkävijöitä. Kuitenkin todennäköisempää on, kuten **Karl Luckert** on tutkimuksessaan osoittanut, että varhaiset kreikkalaiset filosofit omaksuivat muinaisen Egyptin uskonnon piirteitä ja että uusplatonismina Egyptin uskonto palasi jälleen juurilleen.

Hermeettisissä teksteissä ei ole aineksia kristinuskosta, vaikka ne ajoittuvat samoille vuosisadoille kristinuskon nousun kanssa. Hermeettiset tekstit eivät mainitse Kristusta tai häneen verrattavissa olevaa jumalaa: Hermes on opettaja, ei jumala. Hermetiikan mukaan jokaisen ihmisen on mahdollista päästä jumaluuden tasolle, eivätkä he puhu ”vapahtajasta”. Heidän mukaansa pelastus tulee jumalallisesta tiedosta ihmisen sisimmässä. Tämä on täysin ymmärrettävää, sillä niinä vuosisatoina, jolloin hermeettiset tekstit laadittiin, kristinuskon oli vain vähän tunnettu juutalaisuuden lahko lukuisten uskonnollisten ja filosofisten ryhmitymien joukossa.

Walter Scott mainitsee, että vuoden 180 paikkeilla filosofi **Celsus** toteaa kristinuskon melko olemattomaksi. Parikymmentä vuotta myöhemmin kirkkoisä **Tertullianus** väittää sen vahvistuneen. **Origenes** 250-luvulla puolestaan mainitsee olevan vain harvoja kristittyjä. Vasta vuodesta 313 lähtien kristinuskon voidaan

sanoa alkaneen nousunsa valtakunnan uskonnoksi. Vielä vuonna 372 Roomassa juhlittiin Magna Materia, Kybele-jumalatarta. Kristinuskon asema oli hyvin horjuva vielä 300-luvun lopullakin. Aleksandriassa oli vallalla gnostilainen kristillisuus. Viime kädessä Rooman piispan vaalien äänestys ja sen taustalla toimivat lobbaajat ratkaisivat, kummasta kristinuskon suunnasta tuli valtakunnan uskonto, gnostilaisuudesta vai kristinuskon nimellä myöhem-

min tunnetusta lahkosta. Monet kristinuskon perustajiksi tai kirkkoisiksi nimetyt henkilöt olivat kuuluneet useampaan suuntaukseen. He toivat lopulliseen kristinuskoon aineksia myös ajan esoteerisesta perinteestä, hermetiikka mukaan luettuna.

Juutalaisen esoteerisen perinteen eli kabbalan yhtäläisyydet hermetii-

kan kanssa ovat kiistattomat: ne puhuvat samoista asioista samoin sanoin, kuten käy ilmi verrattaessa hermetiikan seitsemää kosmista periaatetta kabbalan vastaaviin opetuksiin. Vaikka kabbalistit ovatkin sitä mieltä, että heidän esoteerinen perinteensä on maailman vanhin, ja vaikka toiset heistä uskovat Mooseksen saaneen sen jumalta, jonka nimeä ei saa lausua, toiset taas Aatamin saaneen ne paratiisissa, nämä uskomukset ovat selvästi kabbalistien omia myyttejä. Muinaisten kansojen perinnehistoria osoittaa selvästi, että lainaaminen on ollut mahdollista vain yhteen suuntaan: egyptiläistä vuosituhansia nuorempi juutalainen uskonto on lainannut vanhemmalta. On loogista, että juutalainen esoteerinen perinne sai vaikutteita Egyptin uskonnosta jo hellenistisenä aikana tai myöhemmin hermetiikan kautta. ●

Hermeettisiksi kokoelman tekstit tekee sisällön samankaltaisuus. Niissä ei ole löydettävissä kiinteää oppijärjestelmää, sillä jokaisella kirjoittajalla on oma näkökulmansa ja tapansa ajatella. Platonin filosofian vaikutus tuntuu niissä kaikissa.

Tieto ja sen saavuttaminen

Tieto tulee jokaisen ulottuville silloin kun hän on valmis vastaanottamaan sen, sanovat hermetistit. Usein asiat, jotka ensimmäistä kertaa kuultuina tai luettuina eivät ole merkinneet mitään, joskus myöhemmin lokahtavat paikoilleen paloina tiedon palapeliin. Etsijä kokee ahaa-elämyksen: näinhän sen pitikin olla! Hermetiikan seitsemän kosmista lakia ovat seitsemän avainta kaikkeen esoteeriseen tietoon. Niiden toiminnan tarkkailu alkaa avata sellaisiakin ovia, joiden avaamista ei ole ajateltu mahdolliseksi tai joiden olemassaolosta ei ole tiedetty.

"Viisauden huulet ovat suljetut muille kuin Ymmärryksen korville

Länsimaissa on 1800-luvulta lähtien syntynyt lukuisia hengellisiä suuntauksia, joiden opetusten kerrotaan perustuvan muinaisaikojen viisauteen. Ajatus sukupolvelta toiselle periytyneestä viisaudesta ei ole uusi, sillä jo vuosituhansia sitten uskonnot, sekä idässä että lännessä, katsoivat juurtensa juontuvan vieläkin kaukaisempaan muinaisuuteen. Toiset sijoittavat ikuisen viisauden kodin Himalajan vuoristoon, toiset Egyptiin. Egyptiä puolestaan pidetään vedenpaisumusta edeltäneen myyttisen Atlantiksen viisauden perillisenä.

Ikiaikaisen viisauden periaatteita

Ikiaikaisen viisauden alkuperästä kertovien myyttien todenperäisyys on avoin kysymys, mutta viisaukskirjallisuuden vanhimpien säilyneiden tekstien mukaan on ilmeistä, että Intian Veda-kirjallisuus periytyy kolmen tuhannen vuoden takaa, mahdollisesti vielä kauempaa. Egyptiläiset tekstit ovat niitä yli tuhat vuotta vanhempia. Perinteiden vanhemmuuden selvittäminen jää luonnollisesti tutkijoiden tehtäväksi, mutta niiden yhteisiä piirteitä ovat kartoittaneet uskontotieteilijöiden lisäksi ikuisen viisauden opetuksista kiinnostuneet teosofit, ruusuristiläiset ja new age -hengellisyden edustajat.

Varhaisilta ajoilta uskontojen kautta säilynyttä viisautta nimitetään salaiseksi kahdestakin syystä. Ensiksikin sitä kerrotaan opetetun vain niille harvoille ja valituille, jotka kussakin sukupolvessa olivat tiedollisesti valmiit sen vastaanottamaan, muilta se pidettiin salassa. Toiseksi siksi, että salainen viisaus kät-

keytyy uskontojen salaiseen eli esoteeriseen perinteeseen, joka usein eroaa huomattavasti saman uskonnon ulkoisista eli eksoteerisista, kaikille tarkoitetuista opetuksista. Idässä Aasian maissa ja lännessä muinaisessa Egyptissä syntyneillä perinteillä oli vastakkainen asenne salaiseen tietoon. Idässä salainen tieto on ollut siitä kiinnostuneiden saatavilla, mutta lännessä salainen viisaus säilyi kuvaannollisesti sanoen maanalaisena, sillä kristinuskon vallanpitäjät suhtautuivat siihen epäluuloisesti. Läntinen esoteerinen viisaus onkin tullut tunnetuksi vasta viimeisen sadan vuoden aikana. Nykyään lähinnä vain äärikristilliset toisaalta, toisaalta materialistisen maailmankuvan omaksuneet ilmaisevat ennakkoluuloja sekä itäistä että läntistä esoteerista tietoa kohtaan.

Salaista viisautta nimitetään ikiaikaiseksi eli perenniaaliksi, sillä sen katsotaan aikoinaan olleen kaikkien uskontojen ja filosofioiden perustana. Itäisen ja läntisen salaisen viisauden välillä ei ole todellisia eroja, sillä vaikka niiden opetukset poikkeavat joissakin kohdin, pääpiirteet sekä lopullinen päämäärä ovat yhteneviä. Salainen viisaus on ikuista kahdessa merkityksessä: ikivanhaa ja muinaista toisessa – ikuisesti totta toisessa. Näiden kahden merkityksen ei välttämättä tarvitse olla toisensa poissulkevia, mutta todellinen ikiaikainen viisaus voi olla vain sellaista muinaista tietoa, joka pätee tänäkin päivänä.

Salaista viisautta nimitetään ikiaikaiseksi eli perenniaaliksi, sillä sen katsotaan aikoinaan olleen kaikkien uskontojen ja filosofioiden perustana.

Tässä Jacopo Pontormon maalauksessa esiintyy hermeettinen symboli: Jumalan kaikkinäkevä silmä. Taiteilijana Jacopo Pontormo on myöhäisrenessanssin ns. manieristeja.

Koska viisauden opettaminen on perustunut symboleihin ja vertauskuviin, on selvää, että aikojen kuluessa niitä on tulkittu eri tavoin. Tästä syystä ikuisen viisauden – kuten minkä muun tahansa filosofian – todenperäisyyttä on jatkuvasti tarkistettava esimerkiksi luonnontieteiden näkökulmasta, sillä opetusten symbolikieli käy usein selväksi vasta tieteen kautta.

Monumentaalisissa teoksissaan teosofisen liikkeen perustaja **Helena Blavatsky** yhdisti itäistä ja läntistä perinnettä. Hän viittasi kymmeniä kertoja myös Hermes Trismegistokseen. Syystä häntä kunnioitetaan länsimaiden huomattavimpiin kuuluvana esoteerisen viisauden esille tuojana. Blavatskyn pyrkimyksenä oli yhdistää filosofia, tiede ja uskonto maailmankaikkeuden kaikkia ilmiöitä selittäväksi järjestelmäksi. Hänen jälkeensä teosofisessa kirjallisuudessa on käsitelty useaan otteeseen maailmankaikkeudessa vallitsevia lakeja. Kirjoittajista tässä on mahdollista mainita kaksi: **Geoffrey A. Barborka** ja **Shirley Nicholson**.

Barborka tiivistä Blavatskyn kirjoitusten perusteella salaisen viisauden periaatteet kahdeksaksi laiksi, joihin liittyy niitä selittäviä oppe-

ja. Ensimmäistä Barborka nimittää *Jatkuvan uudistumisen opiksi*, se liittyy mm. sykliseen ajankäsitykseen. Toinen, *Tasapainon ja harmonian oppi* vastaa hinduismista tunnettua karma lakia. Kolmas käsittää kaiken olevaisen hierarkkisesti järjestyneeksi kokonaisuudeksi,

Barborka antaakin sille nimeksi *Olennaisten ykseyden oppi*. Neljäs oppi käsittelee itsensä toteuttamisen tarvetta, siksi se saa nimen *Itsensä toteuttamisen oppi*. Viidentenä on *Jatkuvan muutoksen oppi*, kuudes taas perustuu *numero seitsemään ja sen merkitykseen salaisessa viisauudessa*. Seitsemäs, *Kahden polun oppi* liittyy myötätunnon osoittamiseen elämässä. Viimeisenä kahdeksantena oppina Barborka esittää *Universaalin tiedon opin*, joka tekee selkoa elämän suuresta mysteeristä.

Yhdysvaltain teosofisen liikkeen johtohenkilöihin kuuluva **Shirley Nicholson** kiteyttää teosofiset periaatteet *ykseyden, syklisyyden, polariteettien, lain ja järjestyksen sekä kehityksen periaatteisiin*. Näistä ykseyden periaate käsittää koko maailmankaikkeuden yhdeksi kokonaisuudeksi, jonka kaikki osat liittyvät toisiinsa lukemattomin eri tavoin sekä fyysisellä että mielen tasolla. Kaiken olevaisen ykseyden ja yhteen kietoutuneisuuden

H. P. Blavatskyn laajat esoteeriset kirjoitukset ovat kunnioitusta herättävä lisäys 1800-luvun esoteeriseen kirjallisuuteen. Pääteoksessaan, kaksiosaisessa Salaisessa opissa (1888) Blavatskyn pyrkimyksenä on yhdistää uskontojen esoteerinen perinne, filosofia ja tiede.

Spiritualismia 1800-luvulla

Oikeaoppisista spiritualisteista huomattavimpana ja lahjakkaimpana on pidetty Emma Hardinge Britteniä (1823–1899). Hänen spiritualismaan on luonnehdittu "täydelliseksi uskonnoksi", joka pystyy selittämään maailman synnyn ja maailmanlopun lisäksi kaikki muut uskonnot ja niiden myytit, sisältää jumalanpalveluksen rukouksen muodossa ja ottaa kantaa yhteiskunnallisiin asioihin. Godwinin mukaan Brittenin "korkeampi spiritualismi" voidaan nähdä osana 1800-luvun yleistä ihmisoikeusliikettä, sillä samalla kun se pyrki hälventämään ihmisen kuolemaa kohtaan tuntemaan pelon, se pyrki poistamaan yksilöiden väliltä ne raja-aidat, joita rotu, yhteiskunnallinen asema, uskonto ja sukupuoli asettavat.

periaatteesta seuraavat kokonaisvaltaisuuden ja sisäkkäisen hierarkkisuuden käsitykset: pienimmästä suurimpaan kokonaisuuden osat, vaikka ne omalla tasoltaan ovat itsenäisiä, sisältyvät suurempiin kokonaisuuksiin osina. Salaisen opin mukaan myös maailmankaikkeus on jumalallinen, elävä ja alituudessa rytmikkäässä liikkeessä sykkivä kokonaisuus.

Ykseyden ideaa Nicholson vertaa fyysikko **David Bohmin** teoriaan maailman kaikkeudesta hololiikkeenä tai hologrammina, jossa hologrammin pieninkin osa kuvastaa koko hologrammia. Syklisyyden periaate sisältää maailmankaikkeuden loppumattoman rytmikkään liikkeen, jonka saa aikaan yhden polariteetin toisilleen vastakkaiset, mutta samalla toisiaan täydentävät ominaisuudet toisiaan puoleensa vetävinä ja toisiaan hylkivinä voimina. Maailmankaikkeuden perimmäinen järjestyneisyys tottelee karman eli synn ja seurauksen lakia, ja kehityksen periaatteen mukaan kaikkien elinmuotojen lopullinen tarkoitus on kehittyä yhä korkeammille tasoille.

Barborkan ja Nicholsonin esittämät jumalallisiin lakeihin perustuvat opit pitävät yhtä muiden perenniaalin viisauden tutkijoiden analyysien kanssa. Fil.tri **Willis Harmanin** mukaan viisauden pääperiaatteisiin sisältyy seuraavaa: 1) luontoa johtaa sisältä käsin korkeampi äly tai mieli, 2) kaikki mielet liittyvät toisiinsa koko maailmankaikkeuden käsittävän mielen tai lähteen kautta, 3) erilaiset mielenharjoitukset tai rituaalit pystyvät joskus saamaan aikaan halutun vaikutuksen, 4) ajatukset ja rukoukset saattavat saada aikaan sairaiden parantumisen parantavien voimien vapauttamisen kautta, 5) kaikilla yksilöillä on voimakas, ehkä tiedostamaton tarve löytää Korkeampi minänsä ja samaistua siihen sekä sitä kautta päästä yhteyteen maailmankaikkeuden mielen kanssa. Tähän

päämäärään sitä haluava voi päästä eri tavoin, sekä mielen harjoitusten että mystisen maailmankaikkeuden sieluun yhtymisen kautta.

Mitä Hermes Trismegistos opetti

Yhteenvetona voidaan sanoa, että läntinen salainen viisaus kumpuaa kahdesta lähteestä, joista toinen on muinaisen Egyptin hermeetinen viisaus, toinen kristinuskoa edeltäneet kansalliset uskonnot. Yhdessä hermeetinen perinne ja kansalliset perinteet muodostavat salaisen viisauden läntisen tien. Niiden käsitykset maailmankaikkeudesta ja siinä vaikuttavista voimista ovat pääpiirteissään yhteneviä ulkoisten muotojen erotessa toisistaan.

Hermeetinen viisaus puolestaan jakaantuu kahteen eri haaraan: filosofiseen eli teoreettiseen toisaalta, toisaalta tekni-

seen eli käytännölliseen. Filosofinen hermetiikka pyrkii ymmärtämään maailmankaikkeutta ja ihmistä teoreettiselta, älylliseltä kannalta, kun taas tekninen hermetiikka pyrkii vaikuttamaan maailmankaikkeudessa vallitseviin voimiin kaikkien parhaaksi. Tekniseen hermetikkaan kuuluu esimerkiksi parannustaito mielen voimin, astrologia, ennustustaito ja alkemia, joiden toimintaperiaatteet voidaan selittää teoreettisen hermetiikan antamin keinoin.

Filosofisen eli teoreettisen hermeetisen viisauden lähteet ovat johdettavissa lähes kahden tuhannen vuoden taa ajanlaskumme alkuvuosisadoille hellenistiseen Egyptiin ja sitä kautta muinaisen Egyptin uskontoon. Hermeetisen perinteen mukaan sitä opetti tuhansia vuosia sitten Egyptissä elänyt viisas mies, myös jumalaksi käsitetty **Thoth**, joka tunnetaan paremmin kreikkalaisella nimellä Hermes Trismegistos, kolmesti suuri Hermes. Koska hänen viisautensa oli salaista, sana hermeetinen on

Hermetiikan opettajat eivät ole koskaan vaatineet, että seitsemään kosmiseen periaatteeseen pitäisi uskoa, sillä kysymys on tiedosta, ei uskosta. Ainoa, mitä he pyytävät, on, että niiden tarkastelija käyttäisi mieltään ja jättäisi tunteensa sivuun.

George Robert Stowe Mead (1863–1933) oli kirjailija, toimittaja, kääntäjä, esoteerikko, Teosofisen Seuran vaikutusvaltainen jäsen. Hermeettisen tietouden perusteos on tämän 1900-luvun alun huomattavimpiin esoteriikan tutkijoihin kuuluvan G. R. S. Meadin monumentaalinen tutkimus ja kommentit nimeltä "Thrice Greatest Hermes. Studies in Hellenistic Theosophy and Gnosis" ("Kolmesti suuri Hermes. Hellenistisen teosofian ja gnosoksen tutkimuksia").

tullut merkitsemään myös käsitettä veden- tai ilmanpirävästi suljettu. Hänen opetuksensa ovat säilyneet jälkipolville mm. ajanlaskumme alkuvuosisadoilta peräisin olevissa uskonnollis-filosofisissa teksteissä. Myös niiden sisältö todistaa samankaltaisuudesta läntisen ja itäisen salaisen viisauden välillä.

G. R. S. Mead, Francis Yates ja **John D. Chambers** esittävät Corpus Hermeticum -koelman perusteella hermeettisen filosofian ytimeksi seuraavaa:

1. Jumaluus on ykseys; kaikkeus, johon sisältyy kaikki, mitä on olemassa, on ollut ja tulee olemaan, jonka ulkopuolella ei ole mitään. Jumaluus on ikuinen ja loppumaton, ajaton ja muuttumaton, ruumiiton ja aineeton, kaikkialla läsnä oleva ja kaikkivoipa. Jumaluuden olemus on elävä ja tietoinen, rajaton ja kaikitietävä Mieli tai äly, joka on ikuisessa liikkeessä ja luo jatkuvasti.

2. Maailmankaikkeus ja kaikki sen aine on syntynyt jumaluuden energiasta. Ja koska aine on osa jumaluutta, sekin on elävää, tietoista ja ikuisessa liikkeessä. Koska jumaluus ja sen luoma aineellinen maailmankaikkeus ovat yhtä, voidaan sanoa, että myös aine on täynnä valoa ja tietoisuutta eli mieltä. Maailmankaikkeutta pitää yhdessä kosminen sympatia, joka ilmenee kahtena toisilleen vastakkaisena voimana ja sitoo yhteen sekä näkyvät että näkymättömät maailmat keskenään analogisten dynaamisten suhteiden verkostona. Kosmisen sympatian instrumenttina on energia, josta hermetiikka puhuu myös valona, joka toimii niin elottomaksi oletetussa kuin elollisessa luonnossa saaden aikaan syntymän, kasvun ja kuoleman.

3. Luomisen saa aikaan jumaluuden energian kahden toisilleen vastakkaisen voiman loppumaton liike. Luonto on syntynyt näiden voimien liikkeen tuloksena: luonto on jumaluuden aineellinen ilmentymä ja sellaisena itsekin jumalallinen. Luovalle energialle ei mikään ole mahdotonta. Ymmärtäessään luomisen periaatteen – ja sen miten periaate toteutetaan käytännössä – ihmisestä tulee kanssaluoja, maagi.

4. Ihminen kuuluu fyysiseltä olemukseltaan aineelliseen mutta silti tietoiseen maailmankaikkeuteen. Hänen sielunsa tai henkensä on osa aineetonta Mieltä, ja hän on mentaalisten kykyjensä eli mieltä, järkensä sekä älynsä kautta yhteydessä jumaluuden Mieleen. Ihmisen elämän tarkoitus on oppia tietämään oma jumalallinen alkuperänsä ja elää sen mukaan. Pelastusta merkitsee tieto ja ymmärrys, mutta myös mystinen yhtyminen tai sulautuminen jumaluuteen, jolloin ihminen tulee jumaluuden kaltaiseksi.

5. Kuolema on muutos olomuodosta toiseen. Mitään ei voi luoda eikä hävittää, sillä kaikki mitä on, on osa jumaluutta eri tasoilla. Aine on energiaa ja energia voidaan muuttaa aineeksi. Ihmisen tietoisuus ja mieli ovat osa jumaluuden mieltä, joka puolestaan on kuolematon. Kuolemattomuus merkitsee sulautumista ikuiseen jumaluuteen.

6. Hermeettinen filosofia korostaa mieltä ja ajattelua. Se pyrkii ymmärtämään jumaluuden olemuksen mielen avulla ja maailmaa jumaluuden aineellisena ilmentymänä. Hermetistin korkein pyrkimys on päästä tietämättömyyden kahleista ja saada kaikkein perimmäisin, salaisena pidetty tieto.

Hermetistien neuvoja hermetiikan opiskelijalle

Niille, jotka haluavat tutustua Hermes Trimegistoksen salaiseen viisauteen, perinteen välittäjät katsovat tarpeellisiksi muistuttaa jatkuvan opiskelun ja avoimen, tiedonhaluisen asenteen tärkeydestä. He tähdentävät, että useimmissa ns. suurissa eli korkeauskonnoissa on kaksi eri

perinnettä tai oppijärjestelmää: ulkoinen eli eksoteerinen ja sisäinen eli esoteerinen.

Ulkoinen perinne sisältää mm. uskonnon julkisiksi eli virallisiksi tarkoitettut opetukset, rituaalit ja dogmit. Sisäinen perinne puolestaan käsittää uskonnon salaiset mysteerit ja niiden selitykset, joita sisäisen perinteen ylläpitäjät vartioivat ja joihin he tutustuttavat vain harvoja ja valittuja. Usein sisäiseen perinteeseen liittyy pyrkimys henkilökohittaiseen mystiseen kokeemukseen.

Ulkoinen ja sisäinen perinne saattavat poiketa toisistaan huomattavasti. Esimerkkeinä voi mainita juutalaisuuden esoteerisen perinteen kabbalan ja islamilaisen sufismin, joiden opetukset poikkeavat huomattavasti ulkoisista käytännöistä. Hinduismia pidetään monijumalaisena uskontona eksoteerisen hinduismin tuntemien tuhansien jumalien perusteella, mutta hinduismin filosofian mukaan perimmäinen jumaluus on kuitenkin kaikkien muiden esoteeristen perinteiden käsityksen mukainen. Vaikka uskontojen eksoteeriset eli ulkoiset muodot vaihtelevat, kaikkien niiden esoteerinen tietous on sama eli kaikki uskonnot lopultakin opettavat samoja perim-

Hermeettisten periaatteiden opiskelu – sekä teoriassa että käytännössä – kestää koko elämän, sillä se edellyttää myös yhä pidemmälle kehittyvien luonnontieteiden kehityksen seuraamista.

Mysteerikouluja 1800-luvun lopulta

Teosofisen liikkeen kanssa kilpailevista mysteerikouluista julkisuuteen v. 1884 tullut Luxorin Hermeettinen veljeskunta (The Hermetic Brotherhood of Luxor) väitti, että heidän hallussaan oleva esoteerinen tieto periytyi alkuperäisenä tuhansien vuosien takaisesta Egyptistä. Veljeskunnan johtajiin kuuluneen, Max Theonin nimellä esiintyneen okkultistin oppilaasta Mirra Alfassasta (1878–1973) tuli intialaisen uskonnollisen filosofin Sri Aurobindon elämäkumppani.

Englantilaisen Luxorin Hermeettisen veljeskunnan esimerkkiä seurasi Saksassa Ordo Templi Orientis –vapaaamuurariakatemia. Sen jäsenistä Rudolf Steiner (1861–1925) kehitti oman, antroposofiana tunnetun filosofiansa ja antoi vastaavan nimen perustamalleen seuralle v. 1913. H. Spencer Lewis (1883–1939) puolestaan perusti v. 1915 ruusuristiläisen mysteerikoulun nimeltä Antiquus Mysticus Ordo Rosae Crucis eli AMORC, jonka opetukset muistuttavat kristillistä hermetiikkaa kabbalalla maustettuina. Kolmas Luxorin Hermeettisen veljeskunnan jälkeläisistä nimeltä Golden Dawn (Kultainen aamunkoitto) puolestaan tarjosi jäsenilleen kaikista läntisistä esoteerisista virtauksista koottuja myyttejä, näyttäviä riittejä ja käytännön okkultismia, pyrki sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja suhtautui suvaitsevasti kristinuskoon.

Hermes, jumalten viestinviejä. Hermeksen virka-asuun kuuluivat siivekäs kypärä, siivekkäät sandaalit ja käärmesauva Caduceus.

mäisiä totuuksia. Kuitenkin ulkoista perinnettä ylläpitävät eivät useinkaan näe tai halua nähdä näitä syvällisiä yhteyksiä. On niitäkin, jotka pitävät ulkoista perinnettä ainoana oikeana ja kieltävät esoteerisen perinteen täysin.

Kybalion on kolmen anonyymin, hermeettiseksi initiaateiksi itsensä mainitsevien kirjoittajan kokoama teos, jossa hermeettisen filosofian opetukset on kiteytetty filosofian ensimmäiseksi opettajaksi oletetun Hermes Trismegistoksen seitsemäksi kosmiseksi periaatteeksi. Nämä periaatteet säätelevät maailmankaikkeuden, maailman ja ihmisen olemusta sekä niiden toimintaa. Koska niiden oletetaan pätevän koko maailmankaikkeudessa, niitä nimitetään kosmisiksi tai myös universaaleiksi periaatteiksi tai laeiksi.

Seitsemän kosmista periaatetta sisältävät suuruskontojen esoteeristen opetusten ytimen, mutta samalla ne ulottuvat laajemmalle kuin mitkään niistä. Hermetistien mukaan näiden periaatteiden pohjalta voidaan selittää mikä tahansa maailmankaikkeuden ilmiö, siksi on kiintoisaa huomata, että nämä lait kuvaavat maailmankaikkeuden ilmiöitä paljolti samalla tavoin kuin viime vuosikymmeninä kehittynyt ns. uusi fysiikka. Niiden perusteella voidaan myös ymmärtää sellaisia ilmiöitä, joita fysiikka

ei toistaiseksi ole pystynyt selittämään. Tästä syystä joitakin näihin periaatteisiin perustuvia selityksiä ei vielä yleisesti tunnusteta tai hyväksytä, vaikkakin niiden pohjalta on kehitetty erilaisia käytännön sovellutuksia. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että periaatteiden olemassaolo voitaisiin kiistää tai että ne eivät toimisi kuvatulla tai vielä toistaiseksi tuntemattomien tavoin. Kysymys on vain niiden todentamiseen tarvittavien välineiden puutteesta.

Seitsemän kosmista periaatetta selittää kaikkea olevaista teoreettiselta kannalta ja osoittavat samalla, miten ne toimivat maailmankaikkeudessa, maailmassa, yhteiskunnassa sekä ihmisen elämässä niiden kaikilla tasoilla. Hermetiikan opettajat painottavat seitsemän kosmisen periaatteen ja niiden alaisten voimien toimivan yhtä vääjäämättä kuin **Isaac Newtonin** havaitsema painovoima. Tuskin kukaan haluaa väittää, että painovoimaa ei ollut olemassa ennen Newtonia, mutta hän oli ensimmäinen, joka todisti sen olemassaolon tieteellisesti. Painovoima on toiminut maailmankaikkeuden ensimmäisistä hetkistä saakka ja hermetiikan opettajien mukaan seitsemän kosmista periaatetta ovat yhtä todellisia kuin painovoima, kuitenkin sillä erotuksella, että ne toimivat fyysisen ulottuvuuden lisäksi myös muilla tasoilla. Ne

Hermeettinen perusta new age -liikkeissä

Yhdysvaltalaisen mieltä ja tietoisuutta tutkivan aivoriihen The Institute of Noetic Sciences johtohenkilöihin kuuluneen kulttuurifilosofin ja vaikuttajan Willis Harmanin ja monien muiden kulttuuritutkijoiden mukaan länsimaissa on tapahtumassa perustavaa laatua oleva paradigman eli maailmankäsityksen vaihdos, jonka yksi ilmenemä on new age -liike.

Uskontotieteilijä Mary Farrell Bednarowski toteaa, että new age -ajattelun mukaan jumaluus ilmenee kaikkialla, myös luonnossa ja ihmisessä. Tästä seuraa kaikkien elämänmuotojen yhteensitoutuneisuus. Ihminen on jumaluuden ilmentymä, joka muodostuu aineesta ja sitä hienojakoisemmista energiakerrostumista. Aika käsitetään sykliseksi spiraaliksi, jossa maailmankaudet kosmisessa mittakaavassa ja jälleensyntymät ihmisen mittakaavassa seuraavat toinen toistaan. Ihmisen elämän tarkoituksena on kehittyä yhä korkeammille tasoille jälleensyntymien kautta. Koska ihmisen ajatukset ja teot vaikuttavat häneen ja hänen ympäristöönsä monin tavoin, ne määräävät moraalisen ja eettisen tasolla hänen tulevaisuutensa. Kosmisen oikeudenmukaisuuden eli karman laki määrittää hänen elämänsä. Kun kuolema merkitsee siirtymää tästä ulottuvuudesta toiseen ulottuvuuteen, uusi syntymä on uusi mahdollisuus oppia ja kehittyä. Apuna ihmisellä on henkioppaiden tai enkeleiden lisäksi hänen oma Korkeampi minänsä, joka seuraa häntä jälleensyntymien pyörässä.

ohjaavat ja hallitsevat ihmisen tasolla hänen kehoaan, tunteitaan, mieltään ja niiden toimintaa; ihmiskunnan tasolla ne vaikuttavat yhteisöihin, kansoihin, kulttuureihin ja siviisaatioihin. Lyhyesti sanottuna seitsemän kosmista periaatetta ilmenevät ja vaikuttavat koko maailmankaikkeudessa.

Hermetiikan opettajat kehottavat jokaista seitsemään kosmiseen periaatteeseen tutustuvaa tarkkailemaan itseään ja ympäristöään niiden valossa jatkuvasti. Ennen pitkää tarkkailua harjoittava huomaa niiden lainalaisuudet, samalla hän oppii tuntemaan itseään. Opettajat vakuuttavat, että jokainen, joka tuntee nämä periaatteet ja noudattaa niitä, tuntee itsensä terveeksi ja onnelliseksi sekä kehittyä henkisesti yhä täydellisemmäksi, joskin kehitys todennäköisesti vie aikaa useita eri elämiä. Periaatteet hallitsevat ihmistä kaikissa hänen elämässään niin kauan kuin hän on mukana jälleensyntymien ketjussa. Periaatteiden rikkomisesta saattaa seurata fyysinen, emotionaalinen tai henkinen pahoinvointi, ongelma tai sairaus, teon syy tai tarkoitus mikä tahansa.

Hermetiikan opettajat esittävät esimerkin: jos joku omasta tahdostaan hyppää alas kymmenennestä kerroksesta tai hänet tönäistään alas, kummastakin on seurauksena fyysinen vahingoittuminen, eli painovoiman ”rikkomisesta” tai väärin käyttämisestä seuraa rangaistus. Kosmisten periaatteiden rikkomisesta tarkoituksella tai tahtomatta seuraa ennemmin tai myöhemmin ongelma. Samoin kuin lapsi oppii käyttämään painovoimaa hyväkseen opetellessaan kävelemään ja viimein pystyy pysymään tasapainossa, jokainen oppii käyttämään kosmisia lakeja hyväkseen itseään vahingoittamatta. Kävelemään oppiminen ja tasapainon saavuttaminen käy lapselta yritysten ja kaatumisten kautta. Monet valitsevat tavan oppia kosmiset lait kantapään kautta, mutta jokainen oppii ne ennemmin tai myöhemmin lukuisten

eri elämien aikana. Periaatteiden tunteminen ja niiden avulla oman toimintansa tarkkaileminen säästää kuitenkin monelta ikävyydeltä ja auttaa saavuttamaan kehon, tunteiden ja mielen tasapainon elämässä.

Hermes Trismegistoksen seitsemän kosmista periaatetta tunnetaan eri uskontojen esoteerisista opetuksista ja filosofioista erillisinä ajatuksina, mutta mikään uskonto ei esitä kaikkia hermeettisiä kosmisia periaatteita yhtenäisenä, tiiviinä järjestelmänä. Poikkeuksen tekee vain taoismin symboli, joka esittää ne kuvallisessa muodossa. Salaisesta muinaisesta viisaudesta kirjoittaneet ovat tulkinneet ja selittäneet joitakin näistä periaatteista sovelluksineen sellai-

sina kuin ne on tunnettu historian eri aikakausina eri kulttuureissa. Kiinnostus hermeettiseen tietoon on monille synnynnäinen ja usein niin valtava että pieninkin niistä peräisin oleva tiedonmurunen on

synnyttänyt sen opettajan ympärille uuden ryhmän tai uskonlahkon, joka esittää tämän murusensa lopullisena totuutena.

1800-luvun loppupuolelle saakka hermeettinen viisaus oli todellakin hermeettistä eli salaista, eikä ollut muiden kuin siihen vihkiytyneiden saatavilla. Vielä nykyäänkään hermeettistä tietoutta ei mainosteta eikä pyritä levittämään, sillä hermetistit tietävät attraktion eli puoleensa vetämisen lain toimivan tiedonhalunkin tasolla: kun oppilas on valmis, opettaja ilmestyy. Tietoa on nykyään saatavilla ja yleissivistyksen taso on tehnyt mahdolliseksi ymmärtää sitä – ennen 1900-lukua vain harvoilla oli mahdollisuus opiskella. On hulluutta opettaa maailmalle sellaista mitä se ei ole myös tiedollisesti valmis vastaanottamaan, sanovat hermetiikan opettajat. Saman huomion juutalainen esoteerinen perinne ilmaisi värikkäämmiin sanomalla: ”ei helmiä sioille”.

Loistava äly ja korkea tiedontaso ei kuitenkaan takaa sitä, että hermetiikan periaatteet ymmärrettäisiin ja että niitä osattaisiin sovel-

Koska viisauden opettaminen on perustunut symboleihin ja vertauskuviin, on selvää, että aikojen kuluessa niitä on tulkittu eri tavoin.

Hermeettinen filosofia korostaa mieltä ja ajattelua. Se pyrkii ymmärtämään jumaluuden olemuksen mielen avulla ja maailmaa jumaluuden aineellisenä ilmentymänä. Hermetistien korkein pyrkimys on päästä tietämättömyyden kableista ja saada kaikkein perimmäisin, salaisena pidetty tieto.

Niille, jotka haluavat tutustua Hermes Trismegistoksen salaiseen viisauteen, perinteen välittäjät katsovat tarpeelliseksi muistuttaa jatkuvan opiskelun ja avoimen, tiedonhaluisen asenteen tärkeydestä.

taa oikein. Hermetistit tietävät vuosituhan-
sista kokemuksesta, että ”Viisauden huulet
ovat suljetut muille kuin Ymmärryksen kor-
ville”. Ainoastaan silloin, kun oppilas on ha-
lukas kiihköttömästi ja ennakkoluulottomasti
tarkastelemaan hermeettisiä periaatteita ja ver-
taamaan niitä muista lähteistä tulevaan tietoon,
viisauden huulet aukeavat.

Opettajat painottavat tätä seikkaa, sillä tar-
kastelijan aikaisemmin omaksumat uskonnol-
liset, filosofiset ja tieteelliset käsitykset sekä ego
saattavat olla esteenä puolueettomalle tarkas-
telulle. Ne, jotka ovat tarkastelleet omaa tie-
teenalaansa hermeettisten periaatteiden valossa,
ovat tehneet mm. käänteentekeviä keksintöjä
tieteessä. Esimerkkinä voi mainita alkemisti
Isaac Newtonin, joka jo 1600-luvulla totesi,
että periaatteessa on mahdollista muuttaa va-
lo aineeksi ja aine valoksi. Tarvittiin kuiten-
kin yli kaksi vuosisataa ennen kuin fysiikan
toisena suurena nerona tunnettu, niin ikään
esoteeriseen tietoon perehtynyt **Albert Ein-
stein** selitti tämän huomion matemaattisena
kaavana, jolloin se tuli osaksi tiedettä. Parina
viime vuosikymmenenä monet tieteenharjoit-
tajat, heidän joukossaan fyysikot **Niels Bohr**,
Wolfgang Pauli ja David Bohm, ovat avoimesti
kertoneet tutustuneensa sekä itäiseen että län-
tiseen perinteeseen ja kehittäneensä ajatteluaan
niiden pohjalta.

Hermeettiseen tietoon tutustuvalla ei kui-
tenkaan tarvitse olla neron älykkyyttä tai tie-
teellistä koulutusta, sillä tiedonhalu, avoin
mieli ja terve talonpoikaisjärki riittävät. Kos-
ka hermetiikka käsittelee filosofian, tieteen ja
uskonnon yhtenevyyksiä pyrkien selittämään
maailmaa tämän synteessin pohjalta, on tärke-
ää, että hermetiikasta kiinnostunut pysyttelee
ajan tasalla niiden suhteen. Mikä tahansa va-
kaumus jarruttaa: myös tieteellisistä käsityk-
sistä voi tulla uskonto, jos kielletään tarkistus-
ten mahdollisuus. Silloin ymmärryksen korvat
sulkeutuvat. Mikä tahansa hermetiikkaan tu-
tustuvan tiedon taso onkin, hänen asenteensa
on tärkeämpi kuin mikään muu, sillä häneltä
odotetaan viileää, ennakkoluulotonta ja perus-
teellista ajattelua.

Toinen yhtä vaikeasti ylitettävä este kuin
tieteen uskonto ovat syvään juurtuneet us-
konnolliset käsitykset sekä niiden luoma auto-
maattinen torjunta niiden kanssa ristiriidassa
olevaa tietoa tai toisia uskomuksia kohtaan.
Hermetistien käsityksen mukaan jokaisella
yksilöllä kuitenkin on oma kehityskulun-

Bibliotheca Alexandrina – Aleksandrian uusi kirjasto

Aleksandrian kirjasto rakennettiin uudelleen ja avattiin toisen vuosituhatosen vaihtuessa kolmanteen. Egyptin valituksen ennustus oli täyttynyt.

Idea Aleksandrian kirjaston henkiin herättämisestä tapahtui vuonna 1974, kun Aleksandrian yliopisto löysi paikan uudelle kirjastolleen, sillä se sijaitsi lähellä tuhoutuneen kirjaston paikkaa.

Monet ihmiset ja yhteisöt innostuivat ajatuksesta. Yksi tukijoista oli nykyinen Egyptin presidentti Hosni Mubarak. Myös UNESCO tarttui ideaan saada Välimeren alueelle korkealaatuinen tieteen ja kulttuurin keskuspaikka ja organisoitiin tarkoitusta varten arkkitehtuurikilpailun. Ensimmäisen palkinnon sai Snøhetta, pieni norjalainen toimisto. Aleksandrian uusi kirjasto eli Bibliotheca Alexandrina avattiin vuonna 2002 ja sitä pidetään yleisesti yhtenä viime vuosikymmenien merkittävimmistä arkkitehtonisista töistä.

Kirjastossa on hyllytilaa kahdeksalle miljoonalle kirjalle. Päälukusalin koko on 70 000 m², siihen kuuluu yksitoista parvea kaskadimuodostelmana. Rakennuskompleksissa on konferenssikeskus, erityiskirjastot sokeille, nuorille ja lapsille; kolme museota, neljä taidegalleriaa, planetaario ja käsikirjoitusten restaurointilaboratorio.

Kirjaston päälukusalin lasipaneeleista tehty katto on pyöreä ja aurinkokellon muotoinen. Se kallistuu meren suuntaan, sen säde on 160 m ja korkeus parhaimmillaan 34 m.

Kirjaston kokoelmat ovat saaneet lahjoituksia kaikkialta maailmasta. Mm. Espanja lahjoitti maurien hallintaa koskevia dokumentteja. Ranska taas lahjoitti Suezin kanavaa koskevia kirjallisia dokumentteja. Bibliotheca Alexandrinassa on myös ainoa ulkoinen kopio Internet-arkistosta.

Kirjaston nykyinen johtaja on Ismail Serageldin.

Lähde Wikipedia

sa, siksi hermetistit eivät pyri käännättämään ketään, vaan he pitävät tietoa siitä kiinnostuneiden saatavilla. Toisin kuin ns. ilmoitus- tai

pelastususkonnot, joiden seuraajat tuntevat uskontonsa perustuvan Jumalan ilmoitukseen ja pyrkivät levittämään sitä mahdollisimman

laajalle, esoteerinen traditio – niin itäinen kuin läntinenkin – painottaa mieltä ja tietoa maailmankatsomuksen perustana. Siksi hermeettisen filosofian mukaisen maailmankatsomuksen omaksuneet käsittävät jokaisen aikanaan kiinnostuvan tunteisiin vetoavien uskontojen ja niiden mysteerien sijasta tiedosta, joka myös selittää mysteerit. Hermetistit huomauttavat, että tieto tulee jokaisen ulottuville silloin kun hän on valmis vastaanottamaan sen. Usein asiat, jotka ensimmäistä kertaa kuultuina tai luettuina eivät ole merkinneet mitään, joskus myöhemmin lokahtavat paikoilleen paloina tiedon palapeliin. Etsijä kokee ahaa-elämyksen: näinhän sen pitikin olla! Hermetiikan seitsemän kosmista lakia ovat seitsemän avainta kaikkien esoteeriseen tietoon. Niiden toiminnan tarkkailu alkaa avata sellaisiakin ovia, joiden avaamista ei ole ajateltu mahdolliseksi tai joiden olemassaolosta ei ole tiedetty.

Hermetiikan opettajat neuvovat, että seitsemään kosmiseen periaatteeseen tutustuva tarkastelisi niitä pidemmän ajanjakson kuluessa. Ensimmäistä tai toista kertaa niitä luettaessa ne mahdollisesti tuntuvat liian vaikeilta tai kivilta, tai ne sisältävät sellaista tietoa, joka on ristiriidassa aikaisemmin omaksuttujen käsitysten kanssa. Hermetiikan opettajat eivät ole koskaan vaatineet, että seitsemään kosmiseen periaatteeseen pitäisi uskoa, sillä kysymys on tiedosta, ei uskosta. Ainoa, mitä he pyytävät, on, että niiden tarkastelija käyttäisi mieltään ja jättäisi tunteensa sivuun. Nekin, joiden asenne on alussa ollut kielteinen, ovat myöhemmin jossakin elämäntilanteessa huomanneet periaatteisiin kätkeyn viisauden, soveltaneet sitä ja selvittäneet heitä askarruttaneen ongelman. Hermetiikan seitsemän kosmista periaatetta ovat nimenomaan periaatteita. Koska ihmisen elämässä, maailmassa ja maailmankaikkeudessa on lukemattomia näiden lakien alaisia ilmiöitä, on mahdollista esittää vain muutamia esimerkkejä. Hermeettisten periaatteiden opiskelu – sekä teoriassa että käytännössä – kestää koko elämän, sillä se edellyttää myös yhä pidemmälle kehittyvien luonnontieteiden ke-

hityksen seuraamista. Jokaisen niihin tutustuvan henkilökohtainen asia on, miten hän niitä soveltaa: omien ongelmiensa selvittämiseen ja ratkaisemiseen, uusien ideoiden kehittämiseen ja soveltamiseen, rajatiedon ilmiöiden ymmärtämiseen sekä maailman ja maailmankaikkeuden ja sen elämän käsittämiseen. ●

Kirjoittaja

Kirjoittaja FM Heljä Suuronen-Geib on opiskellut mm. kieliä, uskontotieteitä ja kulttuuriantropologiaa. Hänen erityinen kiinnostuksensa kohde ovat uskontojen esoteeriset perinteet. Hän on tutustunut eri kulttuureihin asuessaan eri maissa, pisimpään Yhdysvalloissa, missä hän tutustui laajalti new age -ajatteluun ja osallistui joihinkin sen trendeihin. New age -ilmiöön ja esoteriikkaan liittyvää kirjallisuutta hän on seurannut kuudella kielellä (suomi, englantia, venäjä, espanja, saksa ja ruotsi).

Kirjoitus on katkelma julkaisemattomasta käsikirjoituksesta. Seuraavassa Uuden Safiirin numerossa Heljä Suuronen-Geib tarkastelee hermeettisen filosofian seitsemää periaatetta.

Lähteet

OSAT I ja II Hermes Trismegistoksen viisauden kadonneet vuodet

- Angel, Leonard. *Enlightenment East & West*. State University of New York Press. 1994.
- Barborka, Geoffrey A. The Divine Plan. Written in the Form of A Commentary on H. P. Blavatsky's Secret Doctrine. The Theosophical Publishing House. 1980.
- Bardon, Franz. *Initiation into Hermetics. A Practise of Magic*. Dieter Rueggeberg, Wuppertal, Western Germany. 1981.
- Bernard, Raymond. *Messages from the Celestial Sanctum*. Supreme Grand Lodge of AMORC, Inc., San José, CA. 1983.
- Blavatsky, H.P. The Secret Doctrine. The Synthesis of Science, Religion and Philosophy. Vol. 1: Cosmogogenesis, Vol. II: Anthropogenesis. Theosophical University Press, Pasadena, CA. 1977. (A Facsimile of the Original Edition of 1988.)
- Burman, Edward. *The Templars. Knights of God*. Destiny Books, Rochester, VT. 1990.
- Campbell, Bruce. Ancient Wisdom Revived. A History of the Theosophical Movement. University of California Press. 1980.
- Canfora, Luciano. *The Vanished Library. A Wonder of the Ancient World*. University of California Press. 1990.
- Case, Paul Foster. *The True and Invisible Rosicrucian Order*. Samuel Weiser, Inc., York Beach, ME. 1985.
- Cavendish, Richard. *A History of Magic*. Arkana. 1990.
- Chuvin, Pierre. *A Chronicle of the Last Pagans*. Harvard University Press. 1990.
- Conway, David. Secret Wisdom. The Occult Universe Explored. The Aquarian Press, Wellingborough, GB. 1987.
- Cook, Angelique S. & G.A. Hawk. *Shamanism and the Esoteric Tradition*. Llewellyn Publications, St. Paul, MN. 1992.
- Cranston, Sylvia. H.P.B.: The Extraordinary Life and Influence of Madame Helena Petrovna Blavatsky, the Founder of the Modern Theosophical Movement. Jeremy Tarcher, 1992.
- Deacon, Richard. John Dee, scientist, geographer, astrologer and secret agent to Elizabeth I. Friedrich Muller, London. 1968.
- Ellwood, Robert. *Theosophy. A Modern expression of the wisdom of the ages*. The Theosophical Publishing House, Wheaton, IL. 1986.
- French, P. J. *John Dee, The World of an Elizabethan Magus*. Routledge & Kegan Paul, London. 1972.
- Godwin, Joscelyn. *The Theosophical Enlightenment*. State University of New York Press. 1994.
- Hall, Manly P. Codex Rosae Crucis D.O.M.A. A Rare & Curious Manuscript of Rosicrucian Interest. Now Published for the First Time in Its Original Form. Philosophical Research Society, Inc. Los Angeles, CA. (Ei painovuotta.)
- Hargrave, J. *The Life and Soul of Paracelsus*. Victor Gollancz, London. 1951.
- Heindel, Max. The Rosicrucian Cosmo-Conception or Mystic Christianity. An Elementary Treatise upon Man's Past Evolution, Present Constitution and Future Development. The Rosicrucian Fellowship, Oceanside, CA. 1988.
- Hoeller, Stephan A. *The Gnostic Jung and the Seven Sermons to the Dead*. The Theosophical Publishing House, Wheaton, IL. 1989.
- Johnson, K. Paul. The Masters Revealed. Madame Blavatsky and the Myth of the Great White Lodge. State University of New York Press. 1994.
- " - . *Initiates of Theosophical Masters*. State University of New York Press. 1995.
- Luoma, Matti. *Sri Aurobindo. Elämä ja ajattelu*. Tampereen yliopisto, Tampere. 1994.
- Matthews, Caitlin and John. *The Western Way. A Practical Guide to the Western Mystery Tradition*. Vol. 1: The Native Tradition 1985. Vol. 2: The Hermetic Tradition 1986. Arkana.
- McDermott, Robert A., toim. *The Essential Steiner. Basic Writings of Rudolf Steiner*. Harper & Row, Publishers, San Francisco. 1984.
- Melton, J. Gordon, Jerome Clark and Aidan A. Kelly. *New Age Almanac*. Visible Ink Press, Detroit, MI. 1991.
- Mendoza, Ramon G. The Acentric Labyrinth. Giordano Bruno's Prelude to Contemporary Cosmology. Element Books. 1995.
- Nicolescu, Basarab. Science, Meaning and Evolution. The Cosmology of Jacob Boehme. Parabola Books, New York. 1991.
- Partner, Peter. *The Murdered Magicians. The Templars and Their Myth*. Thorsons Publishers, Rochester, VT. 1987.
- Purucker, Guy de. *Fundamentals of the Esoteric Philosophy*. David McKay Company, Philadelphia. 1932.
- Regardie, Israel. *The Golden Dawn*. Llewellyn Publications, St. Paul, MN. 1987.
- Rosicrucian Manual*. (AMORC). Supreme Grand Lodge of AMORC. San Jose, CA. 1982.
- Schuon, Frithjof. *Survey of Metaphysics and Esotericism*. World Wisdom Books, 1986.
- Stearn, Jess. *Edgar Cayce - the Sleeping Prophet*. Bantam Books. 1986.
- Wachtmeister, Countess Constance, et al. Reminiscences of H. P. Blavatsky and the Secret Doctrine. The Theosophical Publishing House, Wheaton, IL. 1989.
- Washington, Peter. Madame Blavatsky's Baboon. A History of the Mystics, Mediums, and Misfits Who Brought Spiritualism to America. Schocken Books, New York. 1995.
- Weed, Joseph J. *Wisdom of the Mystic Masters*. Parker Publishing Company, Inc. West Nyack, NY. 1970.
- Weeks, Andrew. Boehme. An Intellectual Biography of the Seventeenth-Century Philosopher and Mystic. State University of New York Press. 1991.
- Yates, Francis. *The Rosicrucian Enlightenment*. Routledge & Kegan Paul, London. 1972.
- " - . *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*. The University of Chicago Press. 1991.
- Artikkeleita
- Bosky, Bernadette Lynn. *Occultism and the Renaissance Outlook*. Gnosis, No. 14, Winter 1990.
- Delaforge, Gaetan. *The Templar Tradition Yesterday and Today*. Gnosis, No. 6, Winter 1988.
- Gilbert, R.A. *Freemasonry and The Hermetic Tradition*. Gnosis, No. 6, Winter 1988.
- Hoeller, Stephan A. Hermetic vs. Puritan America. Perennial Opposites in Our Society. The Quest, Vol. No., Spring 1992.
- Houston, Jean. Reviving the Mystery School Tradition: The Lives of Great Americans. The Quest, Voi. 6, No. 4, Winter 1993.
- McIntosh, Christopher. *The Rosicrucian Dream*. Gnosis, No. 6, Winter 1988.

- " - . *The Modern Rosicrucians*. Gnosis, No. 12, Summer 1989.
- Williams, Jay G. *What's So Secret about The Secret Doctrine?* Gnosis, No. 12, Summer 1989.
- Wilson, Robert Anton. *The Priory of Sion. Jesus, Freemasons, Extraterrestrials, The Gnomes of Zurich, Black Israelites and Noon Blue Apples*. Gnosis, No. 6, Winter 1988.

OSAT III ja IV Hermes Trismegistoksen opetusten lähteitä

- Chambers, John D. *The Divine Pyramider and Other Writings of Hermes Trismegistus*. Samuel Weiser, New York. 1975.
- Magus Incognito. *The Secret Doctrine of The Rosicrucians*. Yoga Publication Society. Desplaines, IL. 1949.
- Mead, G.R.S. *The Thrice-Greatest Hermes*. Studies in Hellenistic Theosophy and Gnosis. Vols. 1-3. John M. Watkins, London. 1964.
- Scott, Walter. *Hermetica. The Ancient Greek and Latin Writings Which Contain Religious or Philosophical Teachings Ascribed to Hermes Trismegistus*. Shambhala, Boston. 1985.
- Thomas, Andrew. *The Emerald Tablet of Hermes-Thoth*. Ancient Skies, Vol. 19, No. 5, November-December, 1992.
- Three Initiates. *The Kybalion. A Study of Hermetic Philosophy of Ancient Egypt and Greece*. The Yoga Publication Society, Chicago, IL. 1940.
- Zolar. *The Encyclopedia of Ancient and Forbidden Knowledge*. Nash Publishing. 1979.
- Yates, Francis. *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*. The University of Chicago Press. 1991.

Myytti Hermeksestä

- Hall, Manly P. *The Secret Teachings of All Ages. An Encyclopedic Outline of Masonic, Hermetic, Qabalistic and Rosicrucian Symbolical Philosophy*. Philosophical Research Society, Inc. Los Angeles, CA. 1977.
- Hall, Manly P. *Twelve World Teachers. A Summary of Their Lives and Teachings*. Philosophical Research Society, Inc. Los Angeles, CA. 1982.
- Shure, Edouard. *The Great Initiates. A Study of the Secret History of Religions*. Harper & Row, Publishers. San Francisco. 1980.

Historia KOSMOKSEN kartalla

Elämme informaatioaikaa. Maapallolla tuotetaan jatkuvasti suunnaton määrä informaatiota. Kun informaatiota jalostetaan, syntyy tietoa. Tietoa on paljon ja syntyy jatkuvasti lisää. Usein törmäämme ristiriitaisiin tietoihin, jotka väittävät selittävänsä samaa asiaa. Mistä tiedämme, mikä tieto on ”oikeassa” ja mikä tieto on ”väärässä”? Näin integroivana aikana vastaus kuuluu, että ristiriitaiselta näyttävät tiedot voivat kaikki olla ”oikeassa” – omalla paikallaan.

Minä, me, se, ne

Ken Wilber vietti muutaman vuoden erakkoelämää kotonaan ja yritti löytää tavan yhdistää eri länsimaisia ja itämaisia kehityshierarkioita. Tehtävä ei ollut helppo, mutta lopputulos selkeyttää asioita huomattavasti ja herättää

Ken Wilber on kartantekijä ja juuri siinä hänen neroutensa tulee esille. Ken Wilberin keskeinen uusi oivallus oli neljän näkökulman oivaltaminen. Niiden kautta hän selittää meille historian eri kehitysvaiheita. Hyvinkin ristiriitaiset teoriat löytävät siinä oman paikkansa ja ovat siten oikeassa, omalla paikallaan. Samalla hän raottaa hieman tulevaisuuden verhoa – mahdollisia kehityksen suuntaviivoja.

JARI KIIRLA

Voimme käyttää Kosmoksen karttaa apuna suunnistaessamme Kosmoksessa.

ihmetyksen, miksi tätä ei ole oivallettu aiemmin. Keskeinen uusi oivallus oli neljän näkökulman (four quadrants) oivaltaminen. Sen jälkeen palaset alkoivat loksahdella kohdalleen ja syntyi kirja nimeltä *Sex, Ecology, Spirituality: The Spirit of Evolution*. Kirja on tieteelliseen muotoon kirjoitettu noin 800-sivuinen opus, joka ilmestyi vuonna 1995. Se on ensimmäinen osa ns. *Kosmos-trilogiaa*, jonka toista ja kolmatta osaa ei ole vielä julkaistu. Seuraavana vuonna ilmestyi *A Brief History of Everything*, jossa pääosin samat ajatukset on kirjoitettu kansantajuisempaan muotoon. Tämän kirjan olemme nyt saaneet suomeksi.

Kirjan hieman mahtipontinen nimi lupaa meille kaiken historian lyhyesti. Sen se avaa meille Kosmoksen kartan kautta, kartan, jossa keskeistä on kehitys – evoluutio. Kehitys hahmottuu neljän näkökulman kautta, jotka ovat *minä, me, se ja ne*. Näiden eri näkökulmien ja kehityksen teorian kautta Wilber selittää meille historiaa, sen eri kehitysvaiheita. Samalla se raottaa hieman tulevaisuuden verhoa – mahdollisia kehityksen suuntaviivoja.

Neljän näkökulman ja kehitystasojen avulla Wilber löytääkin tavan integroida erilaisista länsimaista ja itämaista tietoa. Näin ensi katsomalla hyvinkin ristiriitaiset teorit löytävät oman paikkansa kartalla ja ovat siten oikeassa omalla

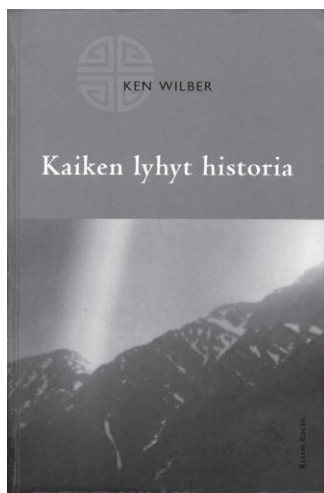
paikallaan. Jos jollakin teorialla yritetään selittää ”vääää maastoa”, se on väärä. Wilber on siis löytänyt näille eri teorioille omat paikat, jossa ne selittävät ”maastoa” oikein ja ovat siten oikeassa. Tarkastelutaso pysyy siis varsin yleisellä tasolla menemättä eri teorioiden yksityiskohtiin. Tämä onkin välttämätöntä, jotta ”kaikki” pystyttäisiin sisällyttämään yhteiseen näemykseen ja samalla pitämään kokonaisuus hallinnassa. Asioiden yksinkertaistaminen onkin juuri se, mistä Wilberä useimmiten kritisoidaan. Toisaalta tämän välttämättömän yksinkertaistamisen kautta avautuu kokonaisuuksia, joita ei muuten nähtäisi. Juuri kokonaisuuk-

sien näkeminen auttaa meitä eteenpäin fragmentoituneessa ja tietoa ylitsevuotavasti tarjoavassa maailmassa.

Kartantekijän haasteet

Ken Wilber on kartantekijä ja juuri siinä hänen neroutensa tulee esille. Hänellä on kyky tehdä metatason karttaa ja toisaalta avata meille sen kautta tärkeitä oivalluksia kulttuurimme ja itseemme liittyen. Ilman noita korkeamman tason suuntaviivoja jäähmetymme helposti paikoillemme juupas eipäs -keskusteluun.

Kartan tekeminen on äärettömän haastavaa puuhaa. Kirjassakin puhutaan kartan tekemisestä ja nostetaan esille vanhan paradigman ongelma, jossa unohdetaan kartanteki-

Ken Wilber Kaiken lyhyt historia

Alkuteos: *A Brief History of Everything*
Suomennos Juha-Pekka Jakonen
Saatesanat Kaya Brandt
Basam Books 2009, 482 sivua

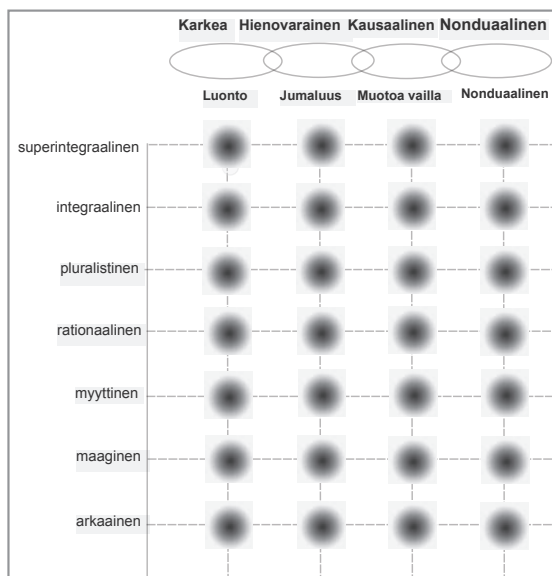
Kokonaisuuksien näkeminen auttaa meitä eteenpäin fragmentoituneessa ja tietoa ylitsevuo- tavasti tarjoavassa maailmassa.

jän vaikutus karttaan. Se mitä postmodernismi tuo esiin kartan tekemisestä on hyvin kirjoitettu: *Kokija ei ole erillinen, eristynyt, ennalta annettu ja valmiiksi muodostunut pikku otus, joka tipahtaa taivaalta ja alkaa viattomasti "kartoittaa" näkemäänsä "todellista" maailmaa, "todellista" maastoa, ennalta annettua maailmaa. Kokija on pikemminkin asemoitunut konteksteihin ja omaan historiaansa, omaan evoluutioonsa, ja ne "kuvat" joita se tekee "maailmasta" riippuvat suuressa määrin ei niinkään "maailmasta" vaan tästä historiasta.* Postmodernismi menee tuossa ajatuksessa helposti liian pitkälle, äärimmäisyyksiin, mutta se nostaa hyvin esille sen, että kyseessä ei ole ehdoton totuus. Postmodernin ajattelutavan mukaan voisimme siis sanoa, että Wilberin Kosmoksen kartan lopputuloksessa on vaikutteita hänen henkilökohtaisesta historiastaan, mikä on varmaankin totta. Siksi on hyvä muistaa myös se, että kartta ei ole sama asia kuin maasto – sen Wilberkin on nostonut esiin. Tämä mielessä voimme hyvin käyttää Kosmoksen karttaa apuna suunnistaessamme Kosmoksessa. Siinä onkin tämän kirjan vahvuus. Se tarjoaa ehkäpä paremman kartan kuin yksikään edeltäjistään Kosmoksessa suunnistamiseen.

Kaiken lyhyt historia -kirjan käännös kantaa varsin vakuuttavasti ja tuo selkeästi esille Wilberin ajatukset. Se sisältää myös hauskoja sanavalintoja kuten esim. "evoluution salainen syke". Oikeastaan ainoa häiritsevä sanavalinta on "yhtenäistävä"-sanan käyttö. Mielestäni "integraiva" olisi ollut parempi, vaikka ei olekaan kansan suussa vakiintunut termi, sillä se välittää paremmin alkuperäisen merkityksen. Kyseinen sana on tärkeä, koska se on eräs keskeisimpiä sanoja Wilberin tuotannossa tätä kirjaa edeltäneestä kirjasta lähtien.

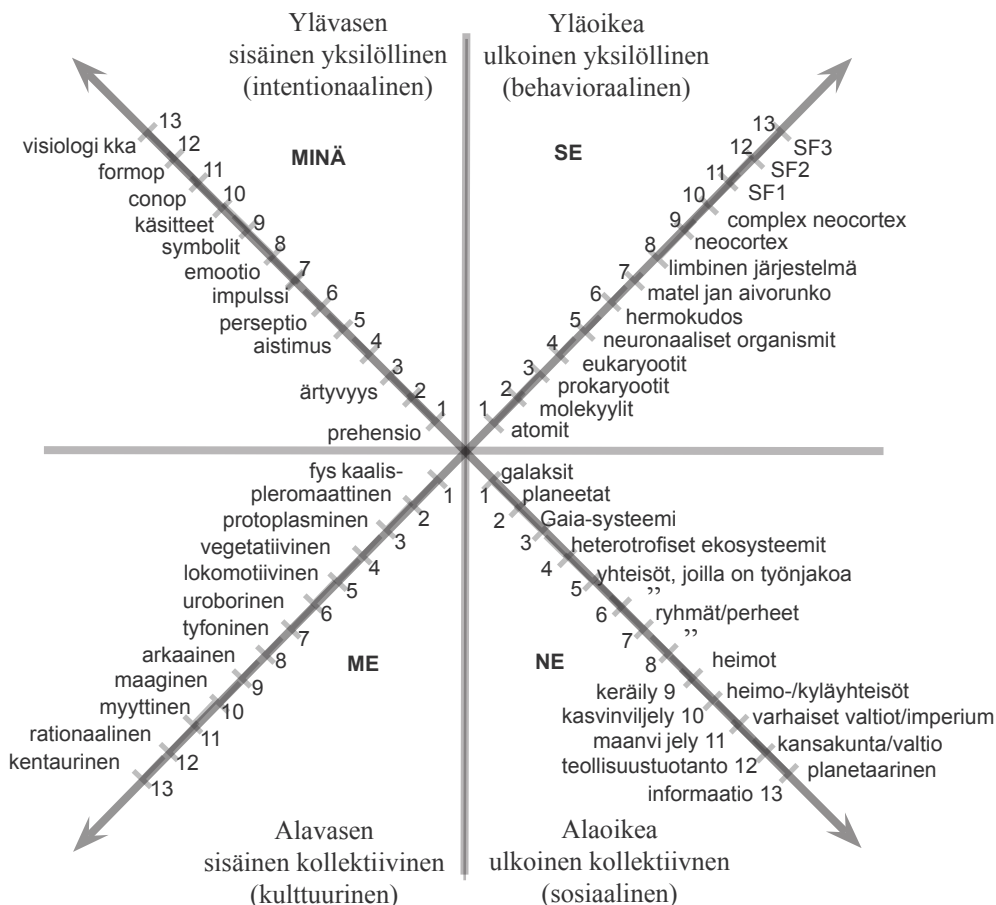
Taso vai tietoisuudentila?

Wilberin tuotanto on jaettu eri vaiheisiin. *Kaiken lyhyt historia* on niin sanotun Wilber IV

Wilber-Combs -kuviokuva esittää neljä esoteerisissa uskontopereinteissä keskeistä tajunnantilaa yhdistettynä seitsemään merkittävään tajunnantasaan, jolloin tulee 28 eri mahdollisuutta tulkita uskonnollinen, henkinen tai mystinen kokemus. Tajunnan tasojen ja tilojen käsitteellinen erottelu selkenee Wilberin myöhemmissä teoksissa.

-vaiheen kirja. Käsitteiden *tila* ja *taso* keskinäinen erottelu on huomattavasti selkeämpi ja kehittyneempi Wilber V -vaiheessa. *Kaiken lyhyen historian* suomentaja on maininnut siitä alaviitteessä, mutta on paikallaan puhua tästä IV-vaiheen ja V-vaiheen käsitteiden välisestä erosta.

Ken Wilberin keskeinen uusi oivallus oli neljän näkökulman oivaltaminen. Niiden kautta hän selittää historian eri kehitysvaiheita. Kehitys hahmottuu neljän näkökulman kautta, jotka ovat minä, me, se ja ne.

Muutos on se, että hienojakoinen, kausaalinen ja nonduaali on siirretty tasoluettelosta tietoisuudentilojen luetteloon. Wilber V -vaiheen kirjoissa tietoisuuden tilat ovat siis *karkea, hienojakoinen, kausaalinen ja nonduaali*. Wilber puhuu myös siitä, että ihmisellä on näitä tiloja vastaavat kehot. Ihmisellä on siis karkea, hienosyinen ja kausaalinen keho. Valveilla olemme pääsääntöisesti karkeassa tilassa ja samaistuneina karkeaan kehoomme. Unennäön aikana olemme hienosyisessä tilassa ja tietoisuutemme on hienosyisessä kehossa. Syvän unen aikana

olemme kausaalisessa tilassa ja tietoisuutemme on kausaalisessa kehossa. Unen aikana emme yleensä ole tietoisesti läsnä vaan tietoisuutemme uinuu. Ihminen voi kokea nuo kaikki tilat valveilla ollessaankin esim. meditaatiossa. Nonduaali tila on taas jakamaton, kaikkien tilojen taustalla oleva kokemus.

Tietoisuudentasot ovat kehittyneet evoluution aikana. Nykyisessä kehityksemme vaiheessa ihmiskunnan kehityksen laaja kärkijoukko on jo saavuttanut integroivan tason, joka vastaa pääosin tässä kirjassa käytettyä termiä *visiolo-*

ginen. Integroiva taso tarjoaa ihmiskunnalle mahdollisuuksia ratkaista monia tämän päivän ongelmia, jotka ovat syntyneet aiempien tasojen osittuneen ajattelun seurauksena. Mitä sitten on edessämme integroivan tason jälkeen? Seuraavaksi pitäisi tulla ns. henkisiä tasoja. Miksi niitä ei ole vielä selvillä? Henkisille tasoille asti kehittyneitä ihmisiä ei ole vielä riittävästi.

Tietoisuudentilat ovat välittömiä kokemuksia. Ihminen kokee nuo sisäiset tilat välittömän kokemuksen kautta. Esim. meditaatiossa ihminen voi mennä kausaaliseen tilaan ja kokea kaiken täyttävän tyhjyyden tai autuuden, miten sitä tahdotaankaan kutsua. Toisin kuin tietoisuudentila, tietoisuudentaso ei kuitenkaan ole välitön kokemus. Ihminen ei tunne, että ”nyt olen integroivalla tasolla”. Tasojen osalta on kyse struktuureista, joiden kautta ihminen hahmottaa maailmaa. Mitä kehittyneemmät hahmottamisen struktuurit ihmisellä on, sitä laajemmassa perspektiivissä hän näkee ja ymmärtää asioita. Struktuurit eivät kuitenkaan tuota välitöntä kokemusta eikä niitä voida kokea esim. meditaatiossa.

Näitä struktuureja tutkitaan kehityspsykologian menetelmin. Evoluution luonteeseen kuuluu yllätyksellisyys, joten kehityksessä olevien asioiden ennustaminen ei ole helppo tehtävä. Haastateltaessa Wilber on sanonut, että tärkeää on uusien kehitystasojen syntyminen mahdollisimman terveiksi. Edelläkävijöiden vaikutus on ratkaisevassa asemassa. Se, millaisiksi nuo tasot muodostuvat, vaikuttaa hyvin paljon ihmiskunnan tulevaan kehitykseen.

Kulttuuriteko

Kaiken lyhyttä historiaa vaivaa pieni epäselkeys ja poukkoilevuus. Epäselkeys saattaa johtua kirjan keskusteleavasta dialogisesta esitystavasta ja joihinkin asioihin paneudutaan muita enemmän. Toisaalta näin teoria tulee lähemmäs jokapäiväistä elämää. Tämän kirjan suomentamisessa on kyse merkittävästä kulttuurisesta teosta. Integroivan tason ajattelu, jolta

tämä kirjakin on kirjoitettu, saa lisäsykäyksen Suomessa. Ken Wilber on yksi aikamme tärkeimpiä ajattelijoita. Kirjan mukana aukeaa yhä useammalle suomalaiselle mahdollisuus perehtyä Wilberin näkemyksiin. ●

Wilberin näkökulmat ekologiaan, uskonnolliseen mystiikkaan, monikulttuurisuuteen, ihmisen psykologiaan ja antropologiaan muodostavat integraalisen, yhtenäistävän ”teorian kaikesta”, jota on kutsuttu ensimmäiseksi aidoksi maailmanfilosofiaksi.

Filosofi Ken Wilber (s. 1949) pidetään kaikkien aikojen tärkeimpänä teoreettisena psykologina ja aikamme merkittävimpana ajattelijana. Hän on perustanut globaaleja ongelmia ratkovan järjestön, Integral Institute, jonka tunnetuimpia jäseniä ovat mm. Jon Kabat-Zinn ja Deepak Chopra. Ken Wilberin lähes kolmeakymmentä teosta on käännetty yli kolmellekymmenelle kielelle. Ensimmäinen suomennettu Wilberin teos *Kaiken lyhyt historia on ilmestynyt* Basam Booksin kustantamana 2009.

Kirjoittaja

Kirjoittaja Jari Kiirla on tietoliikenneinsinööri ja kiinnostunut todellisuudesta kaikissa neljässä näkökulmanurkkauksessa.

Traumat voidaan purkaa

Peter A. Levine
Ann Frederick

Kun tiikeri herää Trauma ja toipuminen

Alkuteos: Waking the Tiger
– Healing Trauma
Suomennos: Immo Pekkarinen
Traumaterapiakeskus 2008. 279
sivua

Trauman tuhoavien voimien voittaminen voi mullistaa elämän ja käynnistää yksilön psykologisen, henkisen ja sosiaalisen heräämisen, toisin sanoen positiivisen kehityksen.

ANJA NYQVIST

Amerikkalainen, vuonna 1942 syntynyt Peter Levine PhD on lääketieteellisen biofysiikan tohtori ja psykologi. Hän on koko työuransa ajan pohtinut ihmisen reaktiota traumaan ja siitä toipumista. Traumatisoitumisen ymmärtäminen ja siitä parantaminen on hänen elämäntyönsä. Hänen käänteentekevä ja merkittävä oivalluksensa on, että trauman jälkivaikutusten, posttraumaattisen stressin hoidon onnistuminen vaatii kehoon

varastoituneen traumaenergian purkamista. Laajemmassa kontekstissa koko ihmissuvun selviytyminen lajina edellyttää traumamekanismin selvittämistä.

Peter Levinen tunnetuin kirja on 20 kielelle käännetty *Waking the Tiger – Healing Trauma*. Kirja on ilmestynyt englannin kielellä vuonna 1997 ja **Immo Pekkarisen** suomentamana vuonna 2008 nimellä *Kun tiikeri herää*. Kirja käsittelee traumatisoitumisen teoriaa, kuvaa traumatisoituneen ihmisen kokemusmaailmaa ja useiden asiakkaiden terapiaprosessia sekä *Somatic Experiencing* (SE)-traumanpurkuprosessia.

Levine kiittää kirjansa alkusanoissa mm. eläintieteilijöitä ja myös varhaisen vuorovaiikutuksen tutkijaa psykoanalytikko **Wilhelm Reichia** (1887–1957), joka loi kehoon ja sen toimintoihin ankkuroidun ihmisen käyttäytymistä ja persoonallisuutta koskevan yhtenäisen teorian hoitomenetelmineen. Levine kiittää myös psykologi ja seksuaaliterapeutti **Virginia Johnsonia** (s. 1925), joka yhdessä **William Mastersin** kanssa tutki ihmisen seksuaalista käyttäytymistä.

Arvaamaton elämä

Olemme alttiita haavoittumiselle. Kuka tahnassa meistä voi joutua auto-onnettomuuteen tai menettää lähiomaisensa äkkiarvaamatta. Emme voi välttää luonnonmullistuksilta, tulipaloilta tai väkivallan kohteeksi joutumiselta. Tätä on ykköstyypin eli kerta- tai sokkitraumatisoituminen. Vaikka vanhemmat tekevät parhaansa lastensa kasvattamisessa, he saattavat tahtomattaan siirtää lapsilleen käsittelemättömiä asioita sukupolvien takaa. He voivat myös olla omien ongelmiansa ja sairauksiensa takia kykenemättömiä turvaamaan lapsen perustarpeita ja aiheuttavat näille traumatisoivia kokemuksia.

On olemassa myös yhteisöllistä traumatisoitumista. Suomen historiassa on vaikuttanut monta koko kansakuntaa traumatisoinutta ajanjaksoa: isoviha, kansalaissota ja toinen maailmansota. Ne kaikki ovat jättäneet jälkensä kansaamme ja tapaamme kohdella lähimmäisiämme. Toistuvasta pitkäaikaisesta traumatisoitumisesta käytetään nimitystä kakkostyyppin eli kehityksellinen traumatisoituminen. On vielä kolmas traumatisoitumisen laji, sijaistraumatisoituminen, jolle traumatisoituneita ihmisiä kohtaavat ja hoitavat ihmiset – pelastus- ja sosiaalitoimen ammattilaiset samoin kuin poliisit – altistuvat työssään.

Traumatapahtumalle on tyypillistä, että se romahduttaa ihmisen perususkon siihen, että maailma on hyvä, elämä tarkoituksenmukaista ja ihmiset ovat arvokkaita, koska kaikki tapahtuu ennalta arvaamatta ja sattumanvaraisesti. Tapahtuneen myötä haavoittumattomuuden illuusio katoaa ja ihminen menettää elämänhallinnan tunteensa.

Vaikea kokemus ei traumatisoi sellaista, jolla on riittävän turvallinen yksilöllinen kehityshistoria, riittävät senhetkiset selviytymiskeinot, riittävän hyvä terveys ja riittävä sosiaalinen tukiverkosto, mutta me traumatisoidumme, jos trauma on liian massiivinen suhteessa voimavaroihimme. Kukaan ulkopuolinen ei voi arvioida ihmisen sietokykyä: meistä itsestämme mitättömältä vaikuttava tapahtuma voi suistaa toisen ihmisen raiteiltaan.

Villieläimien reaktiot mallina

Levinen kehittämä *Somatic Experiencing* (SE) on menetelmä, joka parantaa meidän trauman pitkäaikaisvaikutuksilta, posttraumaattisesta stressistä. Menetelmän juuret ovat villieläinten havainnoinnissa; sen fyysinen perusta liittyy aivorungon eloonjäämisrakenteiden toimintaan

Koko ihmissuvun selviytyminen lajina edellyttää traumamekanismin selvittämistä.

trauman tai sen uhan edessä ja sen jälkeen. Kun villieläin – tai ihminen – joutuu uhatuksi, sillä on ruumiiseen ohjelmoituna kolme mahdollisuutta: paeta, tapella tai jähmettyä toisin sanoen tekeytyä kuolleeksi.

Kaikissa näissä kolmessa eloonjäämiskeinossa käynnistyvät autonomisen hermoston (sympaticus ja parasympaticus) vasteet, jotka taistelussa tai paossa purkautuvat ja sitä kautta johtavat eheyden, sankarillisuuden ja itsetyytyväisyyden kokemukseen.

Jos ihminen hämmentyy äärimmäisessä uhka- ja hätätilanteessa eikä hänellä ole mahdollisuutta aktiivisiin puolustautumiskeinoihin, taisteluun tai pakoon, sympaticus ja parasympaticus aktivoituvat samanaikaisesti laukaisten hermoston lamaantumisen, jähmettymisreaktion. Seurauksena voi olla tunnottomuus, kyvyttömyys toimia, liikkua, puhua ja puolustaa itseään. Eläimet purkavat tämän lamaantumistilan ravistelemalla, kun vaara väistyy. Ihmisellä aivokuoren toiminta, mielen ajatukset voivat estää aivorunkoon ja limbiseen järjestelmään ohjelmoidun purkuprosessin, jolloin trauma-vasteet jäävät kiinni elimistön proseduraaliseen eli implisiittiseen solumuistiin aiheuttaen kroonisen jännitystilan. On ikään kuin ihminen ajaisi autoa painaen yhtäkaa jarrua (parasympaticus) ja kaasua (sympaticus).

SE (*Somatic Experiencing*) on autonomista hermostoa tasapainottava lyhytterapiamenetelmä. SE on terapiamuoto, jonka tarkoituksena on lievittää ja hälventää posttraumaattiseen stressihäiriöön liittyviä terveysongelmia

suuntaamalla mielenkiinto asiakkaan kehon-tuntemuksiin (felt sense). SE ei ole itsehoito-menetelmä.

Levine ei kannusta purkauksellisiin eli karttisiin menetelmiin, koska traumaattisen tapahtuman uudelleen eläminen traumatisoi uudestaan; hänen mielestään on tarpeetonta elää uudelleen vanhojen traumojen tuottamaa tuskaa. Trauman jälkiseurauksista toipuminen ei edellytä menneisyyden muistojen tonkimista. Emme voi olla varmoja – eikä sillä ole merkitystä – tapahtuiko menneisyyden tapahtuma juuri sillä tavalla kuin muistimme on sen tallentanut.

Aivorungon toiminnassa avain

Kun ihminen joutuu voimakkaasti stressaavaan tilanteeseen, hänen elimistössään erittyy stressihormoneja, jotka vahvistavat traumaattisen tilanteen muistiin tallentumista. Muistot eivät tallennu sanalliselle tasolle, vaan aivojen limbiselle, tunteiden alueelle. Toisin sanoen traumaattiset muistot tallentuvat ainakin osittain ei-kielellisessä muodossa eri aistinalueille: kuvina, hajuina, tunteina, ääninä ja liikemuistoina ilman merkitysrakennetta. Tämä on todettu myös PET-kuvauksen avulla: kun vaikean onnettomuuden kokeneita pyydettiin kuuntelemaan selostusta heidän kokemuksestaan, aivojen puhealue eli Brocan alue ei osoittanut mitään toimintaa. Tämän takia traumatisoitumisen jälkiseurauksista ei voi kokonaan vapautua puheeseen perustuvan terapian avulla.

Posttraumaattisen stressin ominaisuudet:

1. ylivireys, säpsähtely, ärtyneisyys; 2. tietoisuus ympäristöstä supistuu; 3. dissosiaatio, mielen mekanismi joka lievimmillään erottaa tietoisuuden kehosta ja voimakkaimmillaan erkaannuttaa arkipersonallisuuden traumaattisista muistoista sekä 4. avuttomuus.

Yksi trauman seurauksista on se, että keho ja sielu menettävät yhteyden toisiinsa. Tuntoaistin turtuminen on oire tästä. Levine neuvo hakemaan tuntoaistimusta uudelleen käsisuihkun avulla. Seuraava askel on kehotuntuman (felt sense) löytäminen tämänhetkisiin aistituntemuksiin, miltä ruoka maistuu, miltä tuuli tuntuu iholla. Rentoudutaan tietoisesti ja keskitytään yhteen ruumiinosaan kerrallaan pyrkien tiedostamaan sen kvaliteetit: kylmyys, kuumuus, pistely, keveys, raskaus jne.

Eloonjäämisen turvaamiseen tähtäävä aivovaurion toiminta on avain trauman salaisuuksiin. Nisäkkäillä – myös meillä ihmisillä – on limbinen järjestelmä, jonne varastoituu tunne ja sosiaalinen oppiminen. Meillä ihmisillä on lisäksi isoaivojen kuorikerros eli cortex, jonka avulla löydämme jälkeensä sanat sille miten vaistojen ja tunteiden perusteella toimimme traumaattisissa tilanteissa. Me traumatisoimme silloin, kun aivokuori syrjäyttää vaistonvaraiset reaktiot, jotka veisivät prosessin päätökseen. Kun jähmettymisreaktion vuoksi elimistöön jäänyt energia tukkeutuu, virtaus pysähtyy eikä reaktio saa luonnollista päätöstään. Jähmettymisreaktio merkitsee autonomisen hermoston ylivirittymistä, joka sitoo trauman synnyttämät sietämättömän voimakkaat avuttomuuden, kauhun ja raivon tunteet. Kun jähmettymistila alkaisi luonnostaan purkautua, ihminen kokee nuo voimakkaat tunteet eikä kestä niitä ja jähmettyy uudestaan.

Posttraumaattisen stressin ominaisuudet ovat 1. ylivireys, säpsähtely, ärtyneisyys; 2. tietoi-

suus ympäristöstä supistuu; 3. dissosiaatio, mielen mekanismi joka lievimmillään erottaa tietoisuuden kehosta – esimerkiksi emme muista mihin panimme auton avaimet – ja voimakkaimmillaan erkaannuttaa arkipersonallisuuden traumaattisista muistoista sekä 4. avuttomuus. Yhdessä nämä synnyttävät sietämättömän ahdistuksen tunteen.

Ulkoinen stressi, tietoisuus vaarasta voi saada aikaan ylivirittymisen tilan. Saman voi aiheuttaa myös sisäinen informaatio, kehon stressivasteet. Ellei tätä sisäistä latausta pureta, elimistö käsittää edelleen olevansa vaarassa. Näin syntyvät posttraumaattisen stressin oireet.

Käsitlemättömästä traumasta voi seurata toistamispakko: ihmisellä voi olla alitajuinen tarve luoda yhä uudelleen sama näyttäjä jolla trauma syntyi. Lisäksi voimme kiintyä oireisiimme, koska ne edustavat pysyvyyttä, tuttua ja turvallisuutta.

Lisää menetelmiä

Levinen SE-menetelmän lisäksi on kaksi muuta traumanpurkumenetelmää. Amerikkalaisen psykologin **Francine Shapiro** kehittämä *Eye Movement Desensitization and Reprocessing* (EMDR) -menetelmässä terapeutin avulla nopeat silmänliikkeet ja traumamuistot liitetään yhteen. Tämä integroi trauman ihmisen tietoisuuteen voimavaraksi ja vähentää yksilön kuormittuneisuutta. Amerikkalainen **David Berceli**, sosiaalityöntekijä, hieroja, bioenergiaterapeutti ja henkinen ohjaaja, on kehittä-

Traumatisoitumisen jälkiseurauksista ei voi kokonaan vapautua puheeseen perustuvan terapian avulla.

nyt *Trauma Releasing Exercises* -traumanpurkuliikesarjan (TRE).

Berceli piti vastikään lokakuun alussa koulutusseminaarin Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Hän opetti helpon liikesarjan, jonka tarkoitus on lisätä alaraajojen lihasjännitystä siihen pisteeseen että lihakset uupuvat ja alkavat spontaanisti täristä. Selin makuulla jalkaterät vastakkain loitonnetaan polvet ja lonkat sekä nostetaan lantio ylös minuutin ajaksi, sitten lasketaan lantio alas jolloin reisilihakset alkavat spontaanisti väristä. Toinen mahdollisuus on laittaa jalkapohjat lattiaan polvet edelleen lievässä koukussa. Tämä rentouttava värinäiliike voi levitä koko kehoon, esim. selkärankaan ja reisien yläosaan kiinnittyvään psoaslihakseen jonka rentoutuminen ja piteneminen oikaisee ryhdin. Liikkeen laajuudella ja näytävyydellä ei ole merkitystä, prosessi on yksilöllinen. Berceli kehitti tämän menetelmän seurattuaan lasten ja eläinten reaktiota traumaan: hän havainnoi kuinka nämä spontaanisti tärisyttivät kehoaan traumatisoivissa tilanteissa esim. Beirutin pommisuojoissa, joissa aikuiset puolestaan menivät kyyryyn ja suppuun suojatakseen refleksinomaisesti arkoja sisäelimiään. Ammattiryhmille, joilla on sijaistraumatisoitumisen riski, Berceli suosittelee *Mindfulness* traumatisoitumisen ehkäisyohjelmaa. –*Mindfulness* tarkoittaa arvottomatonta tarkkaavuutta.

...

Onnistunut traumanpurkuprosessi – jossa trauman tuhoavat voimat voitetaan – voi mullistaa elämän ja käynnistää yksilön psykologisen,

henkisen ja sosiaalisen heräämisen toisin sanoen positiivisen kehityksen, joka ei olisi toteutunut ilman traumaa ja traumatisoitumisen hoitoa. Traumatisoitumismekanismien ymmärtäminen ja traumatisoitumisesta parantuminen suojaa myös tulevia sukupolvia. ●

Kirjoittaja

Kirjoittaja LL Anja Nyqvist on toiminut terveyskeskuslääkärinä Salossa vuodesta 1985. Hän on etsinyt Totuutta niin kauan kuin muistaa; lapsena hän asetti elämäntehtäväkseen löytää ihmisen Sielun aivoista. Matka alkoi hathajoogasta vuonna 1972 ja jatkui Kirjeopisto Vian rajajoogan harjoittamisella vuodesta 1974. Työssään lääkärinä hän pyrkii ihmisen kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen ja ymmärtämiseen. Hän uskoo edelleen, että ehdoton Totuus on löydettävissä ja että käsitämme sitä vähitellen pala palalta ymmärryksemme kasvaessa.

Auringon nousu

*Vaaleanpunainen taivas
ja lintujen sointuvat äänet
yönvihreissä puissa
nukkuva kasteinen maa
ja huurua,
kuunsirppi kalpea männyn latvustossa.
hiljainen odotuksen tunne,
niinkuin sinipunerva pilvi*

*Ja silloin nousi aurinko
tulenhehkuva
metsänrannan takaa
niinkuin ylistys ja kosminen laulu.
Kohotin sen käsilläni pääni yläpuolelle
ja ylistys ja kosminen laulu
lauuloivat minussa
luomisen mantran.*

Tuula Uusitalo

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon parantava voima

Länsimaisen lääketieteen on ollut vaikea luoda toimivaa hoitomenetelmää masennukselle – puhtaasti omista lähtökohdistaan käsin. Apua on kuitenkin löytynyt lännen ja idän viisauden yhdistämisestä. *Hyväksyvän tietoisien läsnäolon* menetelmä on tulos aivotutkimuksesta sekä kognitiivisen psykologian ja buddhalaisen meditaatioperinteen yhteensovittamisesta. Menetelmän tuloksena on syntynyt laajasti hyväksytty kahdeksanviikkoinen hoito-ohjelma.

KAISA PAKKALA

Länsimaissa masennus on kansantauti, johon lääketieteen on ollut vaikea löytää hyvää parannusmenetelmää. Myös stressi, ahdistuneisuus, uupumus, krooninen kipu ja parantumattomiksi luokitellut fyysiset sairaudet ovat länsimaisia ongelmia, joihin lääketiede ei ole keksinyt muuta parannuskeinoa kuin lääkkeet, jotka lievittävät pahaa oloa sen aikaa kuin niitä käytetään.

**Kognitiivisen terapian
ja meditaatioperinteen yhdistäminen**

Mark Williams on kliinisen psykologian professori ja kognitio- ja aivotieteen ja masennuk-

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon menetelmässä otetaan mieleen tulevat ajatukset ja tunteet vastaan lempeän hyväksyvästi, myötätunnolla mutta tietoisena. Niitä ei arvostella eikä niihin takerruta tosiasioina, vaan todetaan ne ja annetaan mennä menojaan.

sen tutkija Oxfordin yliopistosta. **John Teasdale** on psykiatrian professori ja kognitiivisen terapian uranuurtaja Cambridgen yliopistosta. **Zindel Segal** on psykiatrian opettaja ja tutkija Toronton yliopistosta. Kaikki he tutkivat masennusta ja lopulta yhdistivät voimansa ja tutkimustuloksensa.

Heille alkoi valjeta, että länsimainen kognitiivinen terapia yhdistettynä buddhalaiseen vuosisituhansia käytettyyn meditaatioperinteeseen voisi olla apuna masennuksen selättämisessä, ja päätyivät sitä kautta ryhmämuotoiseen meditaatioharjoitukseen. Tähän vaikutti myös se, että John Teasdalella oli jonkin verran omakohtaista meditaatiokokemusta. Näiden ennakoajatustensa kera he menivät tapaamaan meditaatio-opettaja professori **Jon Kabat-Zinn**iä vuonna 1993.

Kun he saivat joukkoonsa Jon Kabat-Zinnin, menetelmä alkoi muotoutua. Kabat-Zinn oli omalla tahollaan kehittänyt omaa, Zen-buddhalaisuuteen perustuvaa menetelmäänsä. Hän oli perustanut 1979 Massachusettsin yliopistolliseen sairaalaan, sittemmin maailmankuuluksi tulleen stressinhallintaklinikan, johon lääkärit ohjasivat toivottomia ja parantumattomia potilaitaan. Klinikalla hoidettiin hyväksyvän tietoisien läsnäolon menetelmällä masennuspotilaiden lisäksi ahdistuneita, uupuneita, vaikeista fyysisistä sairauksista ja kroonisista kivuista kärsiviä ja stressaantuneita hyvin tuloksin. – Kabat-Zinn oli myös käynnistänyt **Dalai Laman** ja länsimaisten tiedemiesten väliset yhteydet ja keskustelutilaisuudet.

Williams, Segal ja Teasdale eivät osanneet kuvitella, mihin tämä kohtaaminen meditaatio-opettajan kanssa johtaisi. He olivat kaikki kognitiivisen psykologian ja terapian huippu-

asiantuntijoita, eivätkä olleet ajatelleet joutuvansa itse koulun penkille. Heillä kenelläkään ei ollut omakohtaista kokemusta ryhmän ohjaamisesta, joten tämäkin alue lisättiin heidän koulutusohjelmaansa. Varsinainen työsarka heillä kuitenkin oli omakohtainen hyväksyvän tietoisien läsnäolon ja meditaation opiskelu, joka oli kaukana siitä teoreettisesta opiskelusta, johon he olivat tottuneet. Nyt he joutuivat osallistumaan stressinhallintaklinikan meditaatio-

tiorhman säännöllisiin harjoituksiin. He olivat ajatelleet voivansa opettaa tämän menetelmän potilailleen ilman omakohtaista meditaatiokokemusta, mutta Kabat-Zinn piti sitä mahdottomana ajatuksena.

Myötätunto masennuksesta kärsiviä kohtaan ja voimakas halu auttaa heitä sai aivotutkijat hyväksymään Kabat-Zinnin heille määräämän koulu-

tusohjelman. Tämän prosessin ja siitä kehkeytyneen intensiivisen yhteistyön seurauksena syntyi hyväksyvän tietoisien läsnäolon perustuva masennuksen torjuntamenetelmä, josta kerrotaan heidän yhdessä vuonna 2007 kirjoittamassaan kirjassa: *The Mindful Way Through Depression*. Siinä yhdistetään kognitiivinen psykologia ja terapia buddhalaiseen meditaatioperinteeseen. **Raija Rintamäen** suomentamana ja Basam Booksin kustantamana se ilmestyi Suomessa nimellä *Mielekkäästi irti masennuksesta – tietoisien läsnäolon menetelmä*. Kirjan mukana seuraa cd, jonka avulla voi itse toteuttaa tunnin mittaista harjoitusohjelmaa. Kirjassa on myös runsaasti yhteystietoja, mikäli haluaa lisätietoja asiasta.

Jon Kabat-Zinniltä ilmestyi vuonna 2005 Yhdysvalloissa ja Kanadassa teos: *Coming to Our Senses*. Basam Booksin kustantamana ja **Soili Tikkanen** suomentamana siitä ilmestyi

Hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuva menetelmä tähtää kognitiivisten taitojen kehittämiseen niin, että ihminen välttyy kokonaan kliinisiltä masennusjaksoilta. Menetelmä on yksinkertainen, mutta se vaatii itseltä sitoutumista uudenlaiseen elämäntapaan ja ajatteluun.

vuonna 2008 kuusi ensimmäistä osaa nimellä: *Kehon ja mielen viisaus, tietoisien läsnäolon parantava voima*. Nämä kaksi kirjaa kuuluvat yhteen ja selittävät toinen toistaan. Ilman Jon Kabat-Zinnia ei olisi syntynyt hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuvaa masennuksen hoito-ohjelmaa. Mikäli Williams, Teasdale ja Segal eivät olisi taipuneet omakohtaiseen meditaatioharjoitukseen, he olisivat jatkaneet kognitiivisen psykologian ja terapian tutkimusta sekä hoitoa lääketieteellisessä viitekehyksessä.

Hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuva masennuksen torjunta

Länsimainen ihminen on tottunut tekemisen ja suorittamisen tilaan. Koska hän ei hyväksy kielteisiä ajatuksiaan ja tunteitaan, hänessä käynnistyy voimakas taisteluprosessi, jossa haluaa selättää koko masennuksen kerralla, ja tämä on pahinta mitä voi tehdä. Meillä on paljon opittavaa buddhalaisilta, jotka osaavat luonnostaan, mutta myös meditaation harjoittamisen kautta, olla olemisen tilassa vastakohtana tekemisen tilalle. Ihminen ei järjellään ja ajatusten kautta pysty voittamaan masennusta.

Depressioon taipuvaisen mielestä karsiutuu kaikki se, mikä voisi voimaannuttaa ja tuoda iloa. Silloin ei jaksa tehdä mitään ja mieliala ja omanarvontunto laskevat. Olkapäällä istuu aina pieni piru lannistamassa ja kritisoimassa. Masennukselle altis yrittää itse auttaa itseään ja ratkaista oman ongelmansa. Hän ei halua olla masentunut, mutta ihanne ja todellisuus ovat kaukana toisistaan. Hän yrittää torjua ja välttää mieleen tulevia asioita ja taistella ankeaa kohtaloa vastaan väkisin – tai paeta sitä, mikä pahentaa tilannetta.

Yleensä masennuksen hoito aloitetaan vasta siinä vaiheessa kun masennusjakso on jo käynnistynyt. Hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuva menetelmä tähtää sen sijaan kognitiivisten taitojen kehittämiseen niin, että ihminen välttyisi kokonaan kliinisiltä masennusjaksoilta, mikäli hänellä on taipumusta

masentumiseen. Menetelmä on yksinkertainen, mutta se vaatii itseltä sitoutumista uudenlaiseen elämäntapaan ja ajatteluun, jossa masentaviin ajatuksiin kannattaa suhtautua kuin saippuakupliin tai meren aaltoihin, jotka tulevat ja menevät sitten menojaan, mikäli niihin ei takerruta. Sama pätee tunteisiin. Hyväksyvän tietoisien läsnäolon menetelmässä otetaan mieleen tulevat ajatukset ja tunteet vastaan lempeän hyväksyvästi, myötätunnolla mutta tietoisena. Niitä ei arvostella eikä niihin takerruta tosiasioina, vaan todetaan ne ja annetaan mennä menojaan.

Näiden ajatusten pohjalta kehitettiin kahdeksan viikkoa käsittävä hoito-ohjelma harjoituksineen, johon on sitouduttava tosissaan. Pelkkä hoito-ohjelman läpikäyminen tuskin vielä takaa paranemista vakavasta masennuksesta. Meditaation ja harjoitusten jatkaminen on suositeltavaa. Mielenterveyden vakiinnuttamiseksi potilaan on myös muutettava entiset ajattelumallit ja elämäntavat. Ajatukset tottuvat kulkemaan tiettyjä ajatusratoja ja sama koskee reagointia. Alakuloon taipuvalle ajatus- ja tunnemallien muutos on koko elämän mittainen projekti.

Mielekkäästi irti masennuksesta -kirja ohjaa askel askeleelta läpi koko kahdeksanviikkoisen masennuksen hoito-ohjelman. Paras tapa lähteä liikkeelle, on varata tunti päivässä tuona aikana käytettäväksi tähän asiaan ja sitoutua noudattamaan cd:llä ja kirjassa annettuja ohjeita. Mikäli masennus on kliinisessä vaiheessa, aloitusta kannattaa siirtää, kunnes pahin vaihe on ohitettu. Harjoituksista ei tarvitse nauttia eikä edes pitää. Haasteena on vain tehdä tämä ohjelma kahdeksan viikon ajan ja noudattaa annettuja ohjeita niin täysipainoisesti kuin pystyy. Tavoitteeksi ei kannata ottaa paranemista vaan katsoa, mitä näiden viikkojen aikana tapahtuu.

Harjoitusohjelmassa on sekä fyysisiä mieleen ja kehoon vaikuttavia meditaatioharjoituksia, että kognitiivisia harjoituksia. Ensimmäisellä viikolla on joka päivä tunnin ajan kehomeditaatiota ja totuttelua hyväksyvään tietoiseen

läsnäoloon arkielämässä. Toisella viikolla on keho- ja istumameditaatiota sekä miellyttävien asioiden merkitsemistä kalenteriin joka ikiselle päivälle. Kolmannella viikolla on hengitys- keho- ja joogameditaatiota sekä epämiellyttävien tapahtumien kirjaamista ja kolmen minuutin hengähdystauko. Neljännellä viikolla on hengitys- keho- ja joogameditaatiota sekä miellyttävien ja epämiellyttävien tunteiden tiedostamista ja kirjaamista sekä kolmen minuutin hengähdystauoksi nimitetty minimeditaatio. Viidennellä viikolla on hengitys- ja kehome- ditaatiota sekä tietoisesti tulemista omista ajatuksista. Kuudennella viikolla on hengitys- ja kehome- ditaatiota ja tullaan tietoisesti omista ajatuksista ja myös ympäristön äänimaisemaa tiedostetaan. Lisäksi on kolmen minuutin hengähdystauko. Seitsemännellä viikolla tehdään 40 minuutin omavalintainen meditaatio ilman cd-levyä. Tämän lisäksi tulee hengitys-, keho-, ajattelu- ja äänimaisemameditaatio sekä vielä kolmen minuutin hengähdystauko ja toiminnan oven avaaminen. Kahdeksas viikko ja koko loppuelämä tehdään säännöllisesti hyväksyvän tietoisien läsnäolon harjoituksia ja sovelletaan tätä ajattelua arkeen.

Stressinhallintaklinikka

Jon Kabat-Zinnin Massachusettsin yliopistolliseen sairaalaan perustama stressinhallintaklinikka aloitti toimintansa vuonna 1979 kokeiluluontoisena. Alussa sillä ei ollut omia tiloja ja se toimi milloin missäkin paikoissa, joilla ei ollut muuta käyttöä. Vähitellen se todettiin niin tarpeelliseksi, että sille löytyi oma pysyvä toimitila, johon voitiin lähettää ne, joita ei muualla pystytty auttamaan. Kabat-Zinnin stressinhallintaklinikan arvo on kuitenkin koko ajan lisääntynyt ja nyt se on itsenäinen klinikka muiden rinnalla. Lääkärit uskalta- vat ohjata potilaitaan sinne, koska se toimii virallisen terveydenhuollon osana. Arvostus näkyy myös toimitiloissa, sillä on omat meditaatiotilat, vastaanottohuoneita, luentosali ym.

Potilaiden pahoinvoinnin kaikki muodot tulevat esille jo alkuhaastattelussa. Halutaan saada oma elämä ja elämänilo takaisin, halutaan vapautua kivusta ja kärsimyksestä sekä saada takaisin hyvinvointi ja mielenrauha. Halutaan myös päästä eroon suuresta määrästä kipu-, särky-, masennus, ahdistus-, rauhoittavista ja unilääkkeistä. Kabat-Zinnin klinikka tuntuu monille olevan viimeinen toivo ja oljenkorsi. Potilaat otetaan tosissaan, heitä kuunnellaan ja heihin suhtaudutaan lempeästi ja myötätunnolla, mikä ei aina toteudu virallisen terveydenhuollon laitoksissa. Kaikki saavat runsaasti aikaa vastata ensimmäiseen kysymykseen: Miksi tulit tänne?

Potilaat puhuvat ahdistuksestaan, tuskastaan ja kärsimyksestään yli diagnosoidun sairauden. Kipujen alta paljastuu paljon mielen kärsimystä, yksinäisyyttä, hylkäämistä, hyväksikäyttöä ja uhriutumista. Pahoinvointia ei sivuuteta näkemättä ja nimeämättä. Ihmisen oma kokemus otetaan todesta ja työskennellään sen kanssa, mikäli potilas on itse valmis tekemään työtä oman itsensä hyväksi ja ottamaan vastuun omasta toipumisestaan. Monet olivat helpotuneita siksikin, että lääkärit olivat todenneet heidän kärsivän juuri niistä oireista, joita tässä paikassa hoidetaan.

Stressinhallintaklinikalla otetaan vastaan koko se katastrofi, jonka jokainen potilas tuo mukanaan. Olipa päädiagnoosi syöpä, sydän- sairaus, psoriasis, selkäkivut, masennus, ahdistus, aids tai hiv, Kabat-Zinnin klinikalla voi puhua niistä täysin avoimesti ja rehellisesti samoin kuin kaikista muistakin kipeistä asioista: tunteesta että on eksyksissä, uuvuksis- sa tai vajavainen. Olipa sairaus kuinka vaikea tahansa, itse voi työstää sitä ja löytää itsestään arvaamattomia voimavaroja tai ainakin oppia elämään sairautensa ja kipunsa kanssa. Jokainen potilas joutuu kuitenkin työskentelemään koko kahdeksan viikon hoitojakson.

Koska stressinhallintaklinikka toimii sairaalan sisällä, potilaat pystyvät avohoitoperiaat- teella ottamaan tämän hoito-ohjelman käyt-

töönsä lääketieteellisen hoidon lisäksi. He pysyvät myös ottamaan vastuun omasta mielen ja ruumiin tilastaan. Potilaille avautuu usein ennen tuntematon lähde: omat syvällä olevat voimavarat. Kahdeksan viikon aikana he oppivat menetelmän koko loppuelämäkseen. Näin potilaat, jotka tähän asti ovat tottuneet vastaanottamaan hoitoa passiivisesti, voivat osallistua aktiivisesti omaan kuntoutumiseensa. Samalla ryhmän jäsenistä muodostuu kiinteä ja lempeä hyvän tahdon yhteisö.

Stressinhallintaklinikka on koko ajan laajentanut omaa asiakaskuntaansa. Stressaantuneet yritysjohtajat ovat tulleet retiriitteihin opettelemaan ”ei-tekemistä” ja pelkkää olemista entisen suorituskeskeisen, vaativan ja tiukkaan aikataulutetun työnsä vastapainoksi. Pahan olon ja kärsimyksen vangit ovat hyötäneet yhteisöstä, joka on ottanut heidät hyväksyen ja myötätunnolla vastaan. Myös urheilujoukkueet ovat hyötäneet ajasta ilman suorituspainetta, sillä he ovat voineet ammentaa uusia voimia aikaisemmin hyödyntämättömistä sisäisistä lähteistään. Heidän ihmisarvonsa ei tällä klinikalla ole ollut kiinni pelkästä suoritustasosta. Stressinhallintaklinikan malli on levinnyt kaikkialle maailmaan. Jon Kabat Zinnin ansioksi on mainittava myös integratiivisen lääketieteen liiton perustaminen. Mielen osuus sairauksissa on tänä päivänä yleisesti ymmärretty tosiasia.

Buddhan opetuksissa korostuu kärsimyksen, dukkhan, keskeisyys, universalisuus ja väistämättömyys. Kaikki meditaatioharjoitukset tuntuvat pyöriävän pahoinvoinnin ja kärsimyksen ympärillä ja keskeistä on siitä vapautumisen

Pahoinvointi ja kärsimys ja siitä vapautuminen

Buddhan opetuksissa korostuu kärsimyksen, dukkhan, keskeisyys, universalisuus ja väistämättömyys. Kaikki meditaatioharjoitukset tuntuvat pyöriävän pahoinvoinnin ja kärsimyksen ympärillä ja keskeistä on siitä vapautumisen

mahdollisuus. Dukkha on tosiasia, jota ei voida välttää tai paeta, mutta sitä voidaan työstää ja se voi olla myös opettaja.

Sairaalat ovat varsinaisia ”dukksamagneetteja”, jotka vetävät puoleensa sairaita, kärsiviä, pahoin voivia ja stressaantuneita ihmisiä. Niiden potilailta ovat voimavarat ja elämänilo vähissä eikä ole muuta paikkaa minne mennä. Juuri sairaaloissa tarvittaisiin hyväksyvää tietoa läsnäoloa lääketieteellisen hoidon li-

säksi. Sitä tarvitsisi myös stressaantunut hoitohenkilökunta, jolla ei aina itselläänkään ole voimavaroja myötätuntoiseen hyväksyvään ja tietoiseen läsnäoloon potilaita hoitaessaan. Eivät yksin sairaalat vedä puoleensa pahoinvoivia ihmisiä. Vankilat ovat päätepisteitä monelle pahan olon muovaamalle elämälle. Myös monet

koulut ja työpaikat tuottavat pahaa oloa. Buddha opetti, että dukkha on kaikkialla ja ainoa ulospääsy on tunnistaa se, oppia tuntemaan sen luonne ja sitä kautta vapautua sen vallasta.

Takertuminen on usein kärsimyksen ja pahan olon syynä, mutta tästä taipumuksesta on mahdollista vapautua. Tämä systemaattinen lähestymistapa tunnetaan *jalon kahdeksanosaisena polkuna*. Hyväksyvä tietoinen läsnäolo on yksi kahdeksasta harjoituksesta tällä polulla. Se yhdistää kaikki muut ja antaa niistä tietoa. Yhdessä nämä kahdeksan harjoitusta tunnetaan viisaana tai oikeana näkemyksenä, viisaana ajatteluna, viisaana puheena, viisaana toimintana, viisaana elinkeinona, viisaana pyrkimyksenä, viisaana tietoisena läsnäolona ja viisaana keskittymisenä. Jokainen näistä sisältää kaikki muut. Ne ovat yhden saumattoman kokonaisuuden eri osia.

Jon Kabat-Zinn on pannut merkille, että kolmenkymmenen viimeisen vuoden aikana on tarkkaavaisuushäiriö, ADHD noussut

Terveys kattaa kehon ja mielen. Jokaisella on sisäsyntyisesti kyky rauhaan, hyvinvointiin, onneen ja terveyteen. Jokaisella on myös mahdollisuus valjastaa käyttöön omat myötäsyntyiset voimavaransa.

ongelmaksi länsimaissa. Pienet lapset diagnosoidaan ja lääkittään, mutta ei kysytäkään, voisiko neurologisten syiden ohella olla kyse jostain muustakin pahoinvoinnista. Onko lasten pahoinvointi vain oire perheiden pahoinvoinnista? Meditatiivisen perinteen näkökulmasta koko amerikkalainen yhteiskunta kärsii tarkkaavaisuus- ja yliaktiivisuushäiriöstä. Onko vanhemmilla kotonaan aikaa olla hyväksyen ja tietoisesti läsnä omille lapsilleen, vai ovatko he henkisesti jossain muualla? Ovatko omat lapset vain vanhempiensa odotusten ja pelkojen kohteita, joissa ei nähdä heidän sisäistä olemustaan? Kabat-Zinn näkee tosi-tv -ohjelmien ja saippuasarjojen suosiossa pakenemista omasta nykyhetkestä viihdekulttuuriin.

Kehon ja mielen harjoituksia

Molemmissa kirjoissa, *Mielekkäästi irti masennuksesta* ja *Kehon ja mielen viisaus*, on paljolti samoja kehon ja mielen harjoituksia. Kabat-Zinn käsittelee niitä perusteellisemmin omassa kirjassaan ja ne ovat todennäköisesti juuri niitä harjoituksia, joita stressinhallintaklinikalla on vuosikausia käytetty. Useimmat harjoitukset tuntuvat sopivan sekä masennuksen ja ahdistuksen torjuntaan että stressiin, kaikenlaiseen pahaan oloon ja kärsimykseen, krooniseen kipuun ja fyysisiin sairauksiin. Keho on ikään kuin ilmapuntari, joka kertoo viestiä kehon eri osista ja myös mielen tiloista.

Perusharjoituksia stressinhallintaklinikalla ovat hengitys- ja kehomeditaatio. Hengityksessä pelkästään ulos- ja sisäänhengitykseen keskittyminen ei aina ole helppoa, sillä mieli karkaa tavallaan omille teilleen ja tekee aikamatkailua menneeseen ja tulevaan. Aina kun sen huomaa, voi taas palata takaisin hengitykseen. Kehomeditaatiossa käydään läpi koko keho ja viedään hellä, myötätuntoinen ja kiinnostunut huomio vuoronperään kehon eri osiin. Stressinhallintaklinikalla kehomeditaatiota tehdään 45 minuuttia päivittäin kuutena päivänä viikossa aluksi cd:n opastuksella,

sitten ilman. Kroonisista sairauksista ja kivuista kärsivien on tärkeää kuunnella mitä viestejä kehon eri osat antavat. Kehomeditaatiota voi harjoittaa makuulla, istuen tai seisten.

Stressinhallintaklinikalla on vuosien mittaan kehitetty monia luovia ratkaisuja kehomeditaatiolle riippuen potilaan sairaudesta ja kehon kunnosta. Istuma-, seisoma- ja kävelymeditaatioista on monia erilaisia variaatioita. Psoriasis-potilaat kokivat lyhyen, ihoon kohdistuvan valohoidon ahtaassa valokaapissa hyvin vaikeana ennen kuin siihen yhdistettiin seisomameditaatio. Tässä sovellutuksessa kuunneltiin koneen hyrinää sen äänimaisemana, valon ja lämmön tunteja iholla ja ajatuksia, joita tuli mieleen koko prosessin aikana. Vaikka valohoido oli lyhyt, siihen liittyi ajan järjestäminen päiväsaikaan, ihon rasvaaminen, alastomuus ja suihku hoidon jälkeen. Yhdistettynä meditaatioon koko prosessi sai aivan uutta mielekkyyttä eikä enää tuntunut yhtä epämiellyttävältä kuin aikaisemmin, mikä näkyi hoidon keskeyttämisen vähenemisenä.

Joillekin potilaille sopii paremmin liikkuminen ja tekeminen kuin makaaminen kuolleen asennossa tai istuminen ja seisominen paikoillaan. Heille suositellaan kävely- ja joogaharjoituksia kotona tehtäviksi. Kaikkia harjoituksia tehdään kuitenkin kahdeksanviikkoisessa ohjelmassa klinikalla, jotta niiden tekemiseen totutaan. Loppuelämän harjoituksiksi kukin valitsee itselleen sopivan ohjelman monista mahdollisuuksista. Harjoituksissa on erilaisia teemoja, kuten esim. kehon tunteukset, kaikki viisi aistia: kuten näkeminen, kuuleminen, tunteminen, makuaistimus, hajuaistimus ja luonnollisesti mielen toiminta.

Sympaattisena perusharjoituksena pidän rusinaharjoitusta. Siinä kaikille ryhmän jäsenille annetaan rusina, johon keskitytään kaikilla aisteilla ikään kuin se olisi uusi tuttavuus. Rusinaa katsellaan, kosketellaan, haistellaan, maistellaan, pureksitaan ja lopuksi niellään ja tunnustellaan sen etenemistä mahalaukussa. Usein ihmiset eivät ole tietoisesti läsnä aterioidessaan,

Jon Kabat-Zinn

Jon Kabat-Zinn (s. 1944) on Massachusettsin yliopistollisen sairaalan stressinhallintaklinikan perustaja ja johtaja sekä Massachusettsin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan emeritusprofessori. Kabat-Zinn sai Ph.D:n arvon molekyylibiologian alalta 1971. Kabat-Zinnin työ nykyaikaisen terveydenhoidon piirissä on merkittävää. Hänen tutkimustyönsä on keskittynyt erityisesti parantamisen psykofyysiseen vuorovaikutukseen ja hänen kehittämänsä tietoiseen läsnäoloon perustuva stressinhallintamenetelmä on sovellettu menestyksekkäästi kroonisen kivun, masennuksen ja uupumuksen hoidossa. Kabat-Zinn aloitti v. 1979 klinikallaan tietoisuustaitoihin pohjautuvan stressin vähentämisen (Mindfulness Based Stress Reduction, MBSR). Menetelmään liittyy mietiskelyä ja joogaharjoituksia, joiden avulla saadaan käyttöön sisäisiä voimavaroja terveyden ja hyvinvoinnin kohentamiseksi. Basam Books on julkaissut aiemmin Kabat-Zinnin suomennetut teokset *Olet jo perillä* (2004), *Täyttä elämää* (2007) ja *Kehon ja mielen viisaus* (2008)."

Lähde Wikipedia

Mark Williams, John Teasdale,
Segal Zindel & Jon Kabat-Zinn

**Mielekkäästi irti masennuksesta
– Tietoisien läsnäolon menetelmä**

Suomentanut Raija Rintamäki
Basam Books 2009
322 sivua

Jon Kabat-Zinn

**Kehon ja mielen viisaus.
Tietoisien läsnäolon parantava
voima**

Suomentanut Soili Takkala
Basam Books 2008
514 sivua

vaan voivat lukea lehteä, puhua kännykkään, suunnitella töitään tai miettiä menneitä ja itse ateriaan keskittyminen ja siitä nauttiminen unohtuu. Tietoinen läsnäolo voidaan suunnata myös mihin tahansa arkiaskareeseen, olipa kyseessä pyykin pesu, tiskaus tai kodin siivous.

Hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuvassa kognitiivisessa terapiaohjelmassa on kehitetty harjoitusohjelma nimenomaan emotionaalisesti haastavien tilanteiden tutkimiseen. Se auttaa kehittämään taitavampia tapoja toimia kriittisinä hetkinä. Harjoitus aloitetaan palauttamalla mieleen jokin vaikea tapahtumasarja tai tilanne. Sitä työestetään kehossa tulemalla tietoiseksi ja suuntaamalla hengitys siihen samalla kuunnellen kehon viestejä. Mitä tunteita ja viestejä kehoista ja mielestä nouseekin, niihin suhtaudutaan lempeän hyväksyvästi sanomalla itselle: näin on hyvä, tämä tunne on jo tässä, olen avoin tälle tunteelle. Edelleen pysytään tietoisena kehon tuntemuksista ja omasta suhteesta niihin ja hyväksytään ne. Ei arvioida alkuperäistä tilannetta tai tunnetta vaan hellitetään siitä ja hengitetään

edelleen rauhallisesti pysyen avoimena kehon tuntemuksille. Kun kehon tuntemukset hellittävät, keskitytään hengitykseen ja pidetään se tarkkaavaisuuden kohteena.

Hyväksyvään tietoiseen läsnäoloon perustuva kognitiivinen terapiaohjelma tarjoaa myös työkalun, joka sopii jokapäiväiseen elämään, varsinkin niihin kriittisiin pisteisiin, joissa mieliala uhkaa kääntyä laskuun. Tämä työkalu

on minimeditaatio, ”kolmen minuutin hengähdystauko”. Terapiaohjelmassa sitä käytetään aina ensimmäisenä vaiheena vaikeiden tilanteiden ja tunteiden käsittelyssä. Koko terapiaohjelman kaikki opetukset on kiteytetty tämän hengähdystauon kolmeen vaiheeseen. Monet ohjelmaan osallistuneet ovat sanoneet, että se on koko kurssin hyödyllisin anti. Se tarjoaa nopean ja tehokkaan keinon siirtyä

olemisen tilaan kriittisessä tilanteessa. Alussa sitä harjoitellaan melko muodollisesti kolmen minuutin ajan tiettyyn kellonaikaan päivässä. Kun siitä on päästy jyvälle, sitä voidaan käyttää kiperissä tilanteissa ja myös sen kestoa voidaan varioida tarpeen mukaan.

Hengähdystauon ensimmäisessä vaiheessa tullaan tietoiseksi omista ajatuksista, tunteista ja kehon tuntemuksista. Toisessa vaiheessa keskittään huomio kehon fyysisiin tuntemuksiin hengityksen aikana, seuraavaksi huomio suunnataan vatsaan ulos- ja sisään hengityksen aikana ja viimeksi ankkuroidaan itsensä tähän hetkeen hengityksen avulla. Kolmannessa vaiheessa laajennetaan tie-

toisuuden piiriä niin, että tullaan tietoiseksi paitsi hengityksestä, myös kehon asennosta ja kasvojen ilmeestä. Mikäli huomataan tukalia tuntemuksia, jännityksiä tai vastustusta, hengitys suunnataan kyseiseen kohtaan sisään hengityksellä ja päästetään irti uloshengityksellä. Tämä avartunut tietoisuus tuodaan arkipäivän hetkeen. Näin kytketään ”automaattiohjaus” ja totunnaiset synkät ajatukset pois päältä.

Takertuminen on usein kärsimyksen ja pahan olon syynä, mutta tästä taipumuksesta on mahdollista vapautua. Tämä systemaattinen lähestymistapa tunnetaan jalona kahdeksanosaisena polkuna. Hyväksyvä tietoinen läsnäolo on yksi kahdeksasta harjoituksesta tällä polulla. Se yhdistää kaikki muut ja antaa niistä tietoa. Yhdessä nämä kahdeksan harjoitusta tunnetaan viisaana tai oikeana näkemyksenä, viisaana ajatteluna, viisaana puheena, viisaana toimintana, viisaana elinkeinona, viisaana pyrkimyksenä, viisaana tietoisena läsnäolona ja viisaana keskittymisenä. Jokainen näistä sisältää kaikki muut. Ne ovat yhden saumattoman kokonaisuuden eri osia.

Tämä hengähdystauko kehitettiin siksi, että pystyttäisiin muuttamaan suhtautumista siihen, mitä kulloinkin tapahtuu. Hengähdystauko muistuttaa terävästi ja tarkasti leikkaavaa miekkaa. Kun sitä käyttää myötätuntoisesti, se leikkaa pois tekemisen mielentilan. Hengähdystauko on ovi avarampaan ja valoisampaan tilaan pois pimeistä, ahtaista ja tunkkaisista mielentiloista. Se auttaa tarkastelemaan entistä vaikeaa tilannetta asiallisesti, taitavasti ja viisaasti. Hengitystaukoa ei pidä käyttää vain ensiapuna ja hätäratkaisuna vaikean tilanteen korjaamiseen tai vaikeista tilanteista pääsemiseen. Pitkällä tähtäimellä sillä opitaan kognitiivisia taitoja haasteellisiin tilanteisiin.

Miellyttävien tapahtumien kirjaamista opetellaan kognitiivisen terapiaohjelman toisella viikolla. Päivittäin kirjataan joku mukava tapahtuma heti sen tapahtuessa ja myös mitä tuntemuksia kehossa ilmeni tämän tapahtuman aikana, mitä ajatuksia tai mielikuvia se herätti, millaisia mielialoja ja tunteita se herätti ja mitä tunteita, mielikuvia ja ajatuksia tähän tapahtumaan liittyi. Viimeksi kirjataan ylös, millaisia ajatuksia mielessä herää nyt kun tapahtumasta kirjoittaa jälkikäteen. Epämiellyttävien tapahtumien kalenteri kuuluu kolmannelle viikolle harjoitusohjelmassa. Siinä kirjoitetaan kaikista epämiellyttävistä tapahtumista viikon aikana ja käydään samaan tapaan läpi kehon ja mielen tuntemukset, tunteet, mielikuvat ja ajatukset.

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon meditaatio

Meditaatio-opettaja Jon Kabat-Zinn riisuu meditaatiosta kaiken mystiikan ja eksotiikan. Hän osoittaa, että meditaatio on pohjimmiltaan hyväksyvää tietoisista läsnäoloa. Williams, Teasdale, Segal ja Kabat-Zinn aivotutkijoina ovat tehneet runsaasti tieteellistä tutkimusta omien potilaittensa kanssa, he ovat myös pystyneet osoittamaan meditaation suotuisat vaikutukset aivotoiminnalle. Meditaatio on

tie sisäiseen rauhaan ja siinä buddhalaisilla on pitkät perinteet. Hyväksyvän tietoisien läsnäolon menetelmällä on mahdollista vaikuttaa koko elämän kulkuun, mutta kaikki eivät ole valmiita muutokseen ja ottamaan harjoituksia tosissaan.

Terveys kattaa kehon ja mielen. Jokaisella on sisäsyntyisesti kyky rauhaan, hyvinvointiin, onneen ja terveyteen. Jokaisella on myös mahdollisuus valjastaa käyttöön omat myötäsyttyiset voimavaransa, joita voi käyttää oppimiseen, henkiseen kasvuun, paranemiseen ja muutokseen kohti yhä suurempaa myötätuntoisuutta ja viisautta. Totutut rutiinit, reagoitavat ja ajatusmallit istuvat usein tiukassa, mutta niitä on mahdollista muuttaa ja aloittaa uusi elämä, matka omaan todelliseen itseensä.

Kolmisenkymmentä vuotta sitten ei meditaatiolla ja joogalla ollut mitään asemaa lääketieteellisessä tiedekunnassa tai sairaaloissa. Nyt niitä ei enää pidetä ”vaihtoehtoisina”, vaan hyvänä hoitona. Kabat-Zinn on sitä mieltä, ettei meditaatio länsimaisille ihmiselle ole kovin helppoa, koska heillä on huono kunto suhteessa aisteihin, kehoon, mieleen ja järkeen. Tarkkaavaisuus on puutteellista. Mikäli esi-isämme olisivat olleet yhtä tarkkaavaisuushäiriöisiä, he eivät olisi säilyneet hengissä. Länsimainen ihminen näkee usein asioita rajoittuneesti, eikä useinkaan erota sitä, mikä on kaikkein tärkeintä. Asioita arvotetaan mustavalkoisina ja joko hyvinä tai pahoina, oikeana tai vääränä, heikkona tai vahvana, arvokkaana tai arvottomana. Tällöin asioita katsellaan mielen linssien läpi.

Buddhalainen meditaatio on usein ymmärretty väärin. Kyse ei ole mielen tyhjentämisestä eikä rentoutumisesta, joskin ne ovat sen sivutuotteita. Buddhan eräs ydinlause oli: ”Mihinkään ei pidä takertua ikään kuin se olisi: minä, minua tai minun”. Itsestä ei kannata luoda pysyviä käsityksiä, kuten kuka tai mikä on. Usein ihmiset samaistuvat omaan kehoon, mieleen, ajatuksiin, tunteisiin, suhteisiinsa, arvoihinsa, työhönsä tai odotuksiinsa siitä mitä pitäisi tapahtua tai miten asioiden pitäisi olla,

jotta voisi olla onnellinen. Ihminen luo itselleen tarinan, mistä on peräisin, mihin on menossa ja kuka on. Juuri takertuminen siihen, kuka on, voi estää elämisen täysillä ja oivalluksen siitä, mikä ydinolemukseltaan on ja mikä on tärkeää ja mahdollista. Takertua voi vain uskomuksiin: minä, minua, minun. Näihin persoonapronomineihin takertuminen pitää yllä takertumista epäoleelliseen.

Meditaatio ei ole vain tekniikkaa, vaan olemisen tapa. Meditaatiotekniikoita on satoja. Kaikki tekniikat ovat vain välineitä, niihin voi myös eksyä ja niistä voi tulla itsetarkoitus. Meditaatio on olemisen tapa, mutta myös näkemisen, tietämisen, jopa rakastamisen tapa. Hyväksyvän tietoisien läsnäolon meditaatiotekniikka ei aseta rentoutunutta hyvänolon tunnetta paremmuusjärjestykseen muiden tilojen kanssa. Myös kipu, kärsimys, kyllästyminen, kärsimättömyys, turhautuminen, masennus, ahdistus ja jännitys otetaan vastaan tietoisena hyväksyen ja niillä voi olla opetettavaa. Ne otetaan vastaan ilman ennakoasenteita, ennako-odotuksia, arviointoja tai paremmuusjärjestyksiä. Myös kaoottiset ja tuskaiset mielen-tilat otetaan vastaan sellaisina kuin ne tulevat. Mieliala ei kuitenkaan saa viedä mukanaan. Takertumattomuus, selkeä havaitseminen ja halu toimia oikein kaikissa olosuhteissa ovat meditaatiota. Se ei ole mielen tyhjentämistä ajatuksista eikä nirvanaa. Tärkeää on olla tietoinen mielen sisällöistä.

Meditaatio voi toki johtaa syvään rauhaan, viisauteen, myötätuntoon ja oivalluksiin, mutta niihin ei pyritä niin kuin ei mihinkään muihinkaan mielen tiloihin. Meditaatio ei myöskään ole tietynlainen tapa hallita ajatuksiaan tai tuottaa tiettyjä ajatuksia. Se ei ole katkaisijan kääntämistä pois ja irti päästämistä eikä mielen tyhjentämistä tai itsensä tahtomista rauhalliseksi ja rentoutuneeksi. Nykyhetki tulee hyväksyä, mitä sitten tapahtuukin. Työn takana se on silloin, kun haluaisimme sen olevan jotain vallon muuta. Meditaatiossa ei myöskään edistytäkään taikka saavuteta mitään. Sallitaan olo itselle

siinä missä ollaan sillä hetkellä ja sellaisena kuin ollaan. Monesti mieli ja keho vastustavat tätä.

Mikä tahansa mielen tila on meditatiivinen tila. Kiukku ja suru ovat yhtä kiinnostavia tarkastelun kohteita kuin innostus tai hurmio. Se on arvokkaampi kuin tyhjä mieli, joka on tunnoton ja vailla yhteyttä mihinkään muuhun. Kaikki mielen ja kehon tilat ovat tilaisuuksia tuntea itsensä paremmin.

Meditaatiosta voidaan ajatella, että se on väline tai menetelmä, tai harjoitusohjelma, jonka avulla on mahdollista kehittää tietoisuutta läsnäoloa, joka prosessina ehkä johtaa viisauteen ja parempaan elämäntaitoon. Toisaalta se ei kuitenkaan ole välineellistä eikä siinä ole tavoitetta. Se on ei-toimintaa. Ponnistelulla ei päästä meditaatiossa eteenpäin eikä siinä pyritä mihinkään. Buddha antoi hyvän ohjeen, kun mieli lähtee harharetkilleen: palataan takaisin hengitykseen.

Suurimman osan ajasta ihmiset harrastavat kuitenkin tietoisien läsnäolon vastakohtaa. Massenuksen, ahdistuksen ja surun tunteet kaappaavat mielen, mitä useammin joutuu niiden valtaan. Niitä seuraa sokeus, automaattiohjaus ja loukku joka sulkee tietoisien läsnäolon. Siksi kannattaa tunnustaa halu haluksi, viha vihaksi ja kateus kateudeksi. Mieli olisi syytä kesyttää pois näistä tottumuksista.

Tiibetiläiset käyttävät Dalai Lamasta nimeä **Kundun**, joka tarkoittaa läsnäoloa. Häntä pidetään läsnäolon ruumiillistumana. Neuvotteluissa länsimaisten tiedemiesten kanssa hän on koko ajan tietoisena läsnä ja kysyy välittömästi, mikäli ei ymmärrä jotain asiaa. Hän on koko elämänsä ajan meditoinut rakkautta ja myötätuntoa ja meditoi edelleen neljä tuntia joka aamu ja myös päivän päätteeksi. Myös tämä näkyy hänessä. Hän ei ole koskaan sanonut pahaa sanaa niistäkään, jotka ovat vaikeuttaneet tiibetiläisten elämää ja loukanneet heidän ihmisarvoaan.

Meditaatioperinne ei ole syntynyt tyhjästä. Sen juuret ulottuvat tuhansien vuosien taakse jo ennen Buddhan aikoja. Rakennustelineet

ovat valmiina meditaatiossa. Joissakin kohdin on mentävä eteenpäin ja ylitettävä menneisyyden rakennustelineet. Myös Buddha lähti omille teilleen sen aikaisista meditaatio-perinteistä. Kuitenkaan ilman todellista työtä se mikä on sydämen ja mielen alla ei paljastu. Meditointia alettaessa meillä on kartta, jota ilman voimme kiertää kehää tai jäädä kuvitelmiin tai itsepetokseen. Siksi kannattaa meditaationkin kohdalla seurata niitä, jotka ovat kulkeneet tuon tien aikaisemmin. Jon Kabat Zinn on meditoinut 40 vuotta, mutta pitää itseään vielä silti meditaation opiskelijana samalla kun toimii opettajana.

Alussa meditaatioharjoitus vaatii rakennustelineet, mutta ajan kanssa ne käyvät tarpeettomiksi ja siitä tulee toinen luonto. Meditaatioharjoitukseen tarvitaan kehys, joka ohjaa sisäisen työn ytimeen, sisäänhengitykseen, uloshengitykseen, oman kehon tuntemukseen ja nykyhetken kunnes rakennustelineet käyvät tarpeettomiksi. Lopulta vain sanaton ydin jää jäljelle, hereilläolo ajattelun tuolla puolen. Tavallaan rakennustelineitä tarvitaan joka hetki, mutta ne myös puretaan joka hetki. Niihin ei takerruta. Kunnolliset ohjeet voivat olla pelkkä ehdotus, joka kannattaa pitää mielessään myöhempää käyttöä varten. Nämä kaksi kirjaa, jotka esittelevät hyväksyvän tietoisien läsnäolon menetelmää ja sen parantavaa voimaa, ovat vain rakennustelineitä ja apuvälineitä. Valinta on kuitenkin jokaisella itsellään. Ei kannata takertua johonkin tekniikkaan, menetelmään, opettajaan tai ihanteeseen.

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon etiikka

Hyväksyvän tietoisien läsnäolon perustana on etiikka, moraalit ja periaatteet, ettei vahingoita ketään. Ilman sitä ei voi saavuttaa rauhaa omassa mielessä. Omien ajatusten, puheiden, tekojen ja toiminnan on oltava sopusoinnussa moraalin kanssa. Rauha mielessä ja kehossa ei viihdy siellä, missä asustaa haitallisia ajatuksia, taipumuksia, puheita, tekoja tai aineita.

Positiiviset luonteenpiirteet, kuten hyvántahitoisuus ja myötätunto toisia kohtaan edistävät myös omaa mielenrauhaa ja hyvinvointia. Ne muodostavat eettisen ja moraalisen elämän perustan. Hyväksyvän tietoisien läsnäolon tilassa voidaan rauhassa tutkia myös omia negatiivisia mielentiloja ja luonteenpiirteitä ilman että ne vain torjutaan tai yritetään taistella niitä vastaan. Parempi vaihtoehto on tunnistaa ne ja tiedostaa niiden haitalliset vaikutukset sekä itselle että muille. Eettinen elämäntapa on kiinni omasta tahdosta. On sitouduttava muutokseen sekä sisäisesti ajatusten kautta että ulkoisesti puheiden, toiminnan ja tekojen kautta.

Hyväksyvä tietoinen läsnäolo on yleisvainen mielen tuntemiseen ja työkalu sen muokkamiseen, joka johtaa mielen vapautumiseen. Se on vastakohta reaktiivisuudelle. Mitä enemmän sitä kehitetään, sitä spontaanimminkin se syntyy. Se on mielen synnynnäinen voima, jota voidaan jalostaa harjoituksella. Omasta itsestä löytyy viisautta, elämäntaitoa, mielenrauhaa, terveyttä ja hyvinvointia. ●

Kirjoittaja

Kirjoittaja FM Kaisa Pakkala on terveydenhuollon lehtori, psykiatrin erikoissairaanhoitaja ja psykoterapeutti.

Seitsemän tunnin onni... vai onnen jatkumo?

Tarpeemme olla onnellinen on kuin vilkkuva tähti, joka tunkeutuu paksun pimeyden läpi. Onni on eräs pioneiritunteista, se tekee tilaa tietoisuuden kasvulle. Mietiskely samoin kuin positiiviset ajatukset lisäävät harjoittajissaan tasapainoisuuden, elämän mielekkyyden ja onnellisuuden kokemista.

PIRKKO VISKARI

Haluamme olla onnellisia, se lienee kaikille meille yhteistä. Jos joku tietoisesti haluaisi olla onneton, voisi kuvitella että hän kuitenkin hakisi onnettoman osastaan tiedostamatonta mielihyvää, ja loppujen lopuksi

olisi samassa veneessä kuin me muutkin. Kirjallisuuden kentästä tunnemme näitä lähimmäisiämme, jotka kaikessa synkkyystään ja juroudestaan saavat käänteistä iloa. Myös monet taiteilijat ovat nähneet maailmantuskassa kau neutta ja kertoneet meille, että tuska on todempaa kuin onni. Rehellinen ihminen ei voisi siten tavoitella onnea, koska eläisi valheessa.

Kyllä me kaikki tiedämme, kuinka haasteellinen ympäröivä maailmamme on. On paljon vaikeita elämänvaiheita, joiden kestäessä onni tulee siitä, että pystyy hetkeksi pääsemään irti ahdistavista ajatuksistaan. Aivan tavallinen hetken hengen hengähdys on silloin suurinta mitä jaksaa unelmoida.

Josko jotakin perustavaa laatua olevaa onnellisuuden vieroksuntaa ja ilon mahdottomuuttakin viestittää meille suomalaiskansallinen sananlasku ”ei tule miestä tyhjän naurajasta!” Eli tosimmähen ei kuulu ainakaan päivänvalossa onnellisuutta ja iloa haikailla. Sen sijaan auton voi vaihtaa joka toinen vuosi.

Mutta sittenkin... ja kaiken uhalla, suuri

ja terve, ennen kaikkea sitkeä tarpeemme olla onnellinen on kuin vilkkuva tähti, joka tunkeutuu paksun pimeyden läpi. Se saa meidät näkemään inhimillisen tunne kentän suuriin mahdollisuuksiin. On sanottu että länsimaisen ihmisen sisäinen tiedostamaton onneton olo ja tyhjyys saavat ihmiset lopulta ymmärtämään jotakin siitä mitä henkisyys on. Onni on eräs pioneeritunteista, se tekee tilaa tietoisuuden kasvulle.

Erilaisia onnenlähteitä

Voi olla ettei tietoinen mieli tunnusta kaiken takana olevaa onnenjanoa. Sen sijaan etsimme viihdettä tai mielihyvää tai tarvitsemme syvempää elämäntarkoitusta, kokeilemme erilaisia elämänfilosofoita, ”flowta”, tilaisuutta kohottaviin mentaaliin aivoprosesseihin, tai yksinkertaisesti hahmotamme tarvitsevamme energisyyttä tai rentoutta.

Onnenetsintä voi väärin ymmärrettynä kääntyä myös ihmistä vastaan, mikä sinänsä on

paradoksi. ”Heti-kaikki-mulle” -maailma on tuonut nykyihmiselle pikaonnen näennäisen satumaan, missä prosesseista on poistettu kaikki vaivannäkö. Emotionaalista kenttää voidaan nykyään ohjailla kemiallisilla ohjainsauvoilla. Kuten tiedämme onnellisuutta voi siis ostaa. Aivan perustelematonta ei mielen tilaa nostava kemia kuitenkaan ole. Arkitasolla monen ihmisen työkyky tulee nykyään purkista. Kun elämän mielekkyyttä ja toiminnallisuutta on saatavilla biokemiallisessa muodossa voimme kyllä tietyin ehdoin hyväksyä sen.

Tärkeintä on että ihmiset selviävät elämässään joskus kovistakin haasteistaan. Se kainalokeppi tai pyörätuoli on niissä tapauksissa pillerin muodossa.

Tunteiden kemiaa

Mutta ihminen altistuu myös tietämättään erilaisille mieltä muuttaville tekijöille. Se mitä ihminen päivittäin nauttii ravinnokseen sisältää meitä ohjailevaa kemiaa. Toiset näistä ovat

Meditointi muuttaa ihmisen ympärillä olevaa biosähköistä kenttää.

meille hyväksi, toiset eivät. Monessa tapauksessa veressämme olevat pitoisuusmäärät ratkaisevat onko kysymys vahingollisuudesta vai hyödyistä. Monet kotoiset jokapäiväiset nautintoaineemme tarjoavat hermosolujen välittäjäaineita nimeltä serotoniini ja dopamiini. Näillä on tajunnantilaa nostava vaikutus.

Tavalliset ruokakomeroistamme löytyvät tuotteet esimerkiksi kuten kahvi ja paljon parjattu sokeri sekä myös tupakka sisältävät näitä jo ennestään kehossamme olevia välittäjäaineita ja vaikuttavat nopeasti. Kahvissa oleva dopamiini pääsääntöisesti terävöittää ajattelua ja virkistää ja lisää myös keskittymiskykyä. Sokerin stimuloima serotoniinin tason nousu puolestaan lisää perustasolla hyvinolontunnetta ja rentoutta. Huolestuneisuus ja pelot vähenevät tämän välittäjäaineen pitoisuuden noustessa veressämme.

Sellaiset tuotteet kuin kana, pihvi, tonnikala, raejuusto, tofu ja soijaproteiinijauho sisältävät serotoniinin esiastetta tryptofaania. Riittävä serotoniinitaso tarvitaan, koska veren alhaiset pitoisuudet aiheuttavat hallitsematonta kiukkua, jota tahdonalaisilla menetelmillä on vaikea kontrolloida. Serotoniinin puute aiheuttaa aggressiivisuutta ja impulsiivista käyttäytymistä. Se aiheuttaa myös masennusta, suomeksi sanottuna onnellisuuden puutetta. Ihmisen pitäisi suojella itseään liialta stressiltä, koska stressi on yksi voimakkaimmin serotoniinitasoa vähentävä tekijä kehossamme. Jos tietää kärsivänsä stressistä ja/tai masennuksesta hyvä pitkäkestoinen serotoniinitasoa nostava luonnontuote on mäkikuisma, jota voi ostaa apteekista reseptittömästi. Se on auttanut monia lievään alakuloon taipuvaisia. Vakavaan masennukseen se on todennäköisesti tehoton. Jos serotoniinia taas on liikaa, seurauksena on euforia – voimakas

epärealistinen optimismi, hyvinolontunne ja ylivilkkaus. Kansanomaisesti sanottuna ihminen on sokerihumalassa.

Joku on sanonut että sotien jälkeinen Suomi selvisi veloistaan kahvin, toisin sanoen kofeiinin ja sitä kautta dopamiinin voimalla. Muistan itsekin vielä viisikymmenluvulta kuinka kunnioittavasti kahvitaukoihin suhtauduttiin. Pakanamailta tullut elämän eliksiiri sulatti kovan työn jähmettämän mielen.

Kaikkien rakastamassa suklaassa on fenyylialaniinia, joka vaikuttaa samaan tapaan kuin amfetamiini. Fenyylialaniini parantaa muistia ja henkistä vireyttä. Suklaan, leivonnaisten, jäätelön yms., sisältämä sokeri vapauttaa beetaendorfiineja, jotka stimuloivat onnentunteita ja nostavat hetkeksi emotionaalista itsetuntoa. Sokeri antaa samantapaisen onnentunteen kuin huume ja lievittää surullisuutta ja alakuloa ja jopa fyysistä kipua.

Nykyajan kahvilat ovatkin todellisia onnenlaataamoita. Onhan niiden tarjonta pääsääntöisesti kahvi- ja leivonnaispainotteista. Jos haluat hiukan isomman ja tuhdin onnentankkauksen, iso pala suklaakakkua ja iso kahvi siivittänevät sinut hetkeksi kauas arjesta.

Ja sitten hiukan onnenkemikaalien käänteispuolesta. Biokemialla on kahdet kasvot. Niin se vaan menee, että juuri kun keksimme perustellun syyn herkutella, tämän ilon riistää meiltä laki nimeltä ”jälkiseuraukset”. Tässäkin esimerkiksi tuttuutensa vuoksi sopii kahvi. Kahvin suurkulutus aiheuttaa hermostollisia oireita, jotka ovat tyypiltään ahdistuneisuushäiriöitä tai neurooseja. Kofeiini häiritsee valkuaisaineiden valmistusta, heikentää immuunijärjestelmää ja kohottaa veren kolesterolipitoisuutta. Lisäksi se vie keholta B-vitamiineja ja useita kivennäisaineita. Kahvin kanssa pitäisi

juoda aina vettä koska nyrkkisääntönä on, että kupillinen kahvia poistaa kehosta viisi kupillista vettä.

Kahvin kofeiini poistuu hitaahkosti verestä, ja kestää useita tunteja ennen kuin kehon tasapaino on palautunut ennalleen.

Lääketiede suosittelee kahvin kohtuullista käyttöä. Hiukan salaperäisesti on sanottu, että kahvilla on sellaisia ehdottoman myönteisiä vaikutuksia joita nykytiede ei vielä havaitse. Kahvia onkin sanottu jumalten juomaksi!

Meditaatio, ajatusjooga ja lisämunuaisten DHEA

Monen stressaantuneen ja väsyneen ihmisen lisämunuaiset ovat kovilla. Terveen ja levänneen ihmisen lisämunuaiset erittävät mm. ainetta nimeltä dehydroepiandrosteroni (DHEA).

Se tehostaa ja stimuloi aivojen toimintaa, parantaa muistia, ehkäisee lihasten heikkene mistä ja luukatoa. Se hidastaa vanhenemista ja on elinvoimaisuuden tärkein osatekijä. Yksinkertaisin ohje on: Pitäisi mennä nukkumaan jo klo 22.00 illalla että saisi pari tuntia unta ennen keskiyötä. Tämä jo auttaisi lisämunuaista toipumaan.

Toinen hyvä DHEA:n lähde on *meditaatio*. Eli tässä pääsemme itse aiheeseen. Oletettavasti meditaatiota ei tarvitse käsitteenä selittää, se lienee ainakin tämän lehden lukijakunnalle tuttu. Meditaatio tutkitusti parantaa kehon kykyä tuottaa dehydroepiandrosteronia. Että tuloksen saisi näkymään verikokeissa, tarvitaan säännöllistä harjoitusta. Meditointi ei ainoastaan hidasta vanhenemista, vaan saa meidät nuortumaan. Monissa julkisuuden henkilöissä joiden tiedetään harjoittavan meditaatiota, onkin merkittävä nuorekkuutta. Lisäksi esim. **Dalai-lamasta** säteilee suuri onnellisuus ja tyytyväisyys.

Mietiskelyä harjoittamalla pääsääntöisesti ohjataan tajunnallisia asioita ja henkistä ke-

hittymistä. Sillä rentoutetaan myös mieltä ja se tutkitusti on lisännyt harjoittajissaan tasapainoisuuden, elämän mielekkyyden ja onnellisuuden kokemista. Meditaation lähes uskottomin juttu biokemian kannalta on siinä, että se ohjaa sellaisia energiasiirtoja ja energian liikettä, jotka eivät vielä ole tieteellisesti todennettavissa. On myös selvää, että meditaatio ja meditatiivisiin järjestelmiin pohjautuvat mielenhallintamuodot kuten *rajajooga* pärjäävät hyvin vertailtaessa erilaisilla tavoilla hankittua mielentyyneyttä, mielekkyyttä ja harmonisuutta.

Hämmästyttävän monet meditaation harastajat eivät kuitenkaan tiedosta, että kotomaisen suomalaisella *Kirjeopisto Vian rajajoogalla* – *ajatusjoogalla* – olisi samanlainen vaikutus kehon biokemiaan, sitähan ei ole suoranaisesti tutkittu tässä mielessä. Vertailevat tutkimustulokset – jotka pohjautuvat keskenään suhteellisen samanlaisiin **Patanjalin** opetuksista johdettuihin joogajärjestelmiin – kertovat samaa sanomaa: pätevästi ja ammattitaitoisesti ohjattu meditaatio ja jooga, myös ajatusjooga, kykenevät lisäämään inhimillistä taitoa osata iloita elämästä.

Fysiologisesti meditaatio vaikuttaa osaltaan hypothalamuksen kautta. Hypotalamus taas säätelee umpieritysjärjestelmäämme ja rauhasiamme. Tasapainotumme hormonaalisesti ja emotionaalisesti ja kasvatamme immuunivastetamme säännöllisillä harjoituksilla. Verenpaine ja kolesteroliarvot alenevat. Meditointi muuttaa myös ihmisen ympärillä olevaa biosähköistä kenttää, joka puolestaan on yhteydessä kehossamme olevaan veteen. Sillä pääsääntöisesti olemme vettä.

Mietiskelyn ansiosta kehon veden rakenne muuttuu, esim. kyky imeä valoa. Tämä onkin tärkeä asia. Valon merkitys liittyy sen kykyyn lisätä molekyyliin energiaa. Valo lataa suunnattoman määrän energiaa ihmiskehon molekyyleihin. Meditaatiolla on todettu myös

Meditointi ei ainoastaan hidasta vanhenemista, vaan saa meidät nuortumaan.

olevan kyky muuttaa veden ionisaatiota ja jopa pH-arvoa.

Onnen jatkumo

Meditaatiota on harjoitettu jo tuhansia vuosia. Itämaiset oppijärjestelmät tarjoavat meille mm. onnellisuudesta analyysiä, jota tavanomaiseen arkityytyväisyyteen tottunut voi vain hämmästellä. Eräs luokitus antaa meille raja-joogalla saavutettavan ns. onnenjatkumon, jota kyllä pelkästään jo mielenkiinnosta on hyvä silmäillä.

1. Tytytyväisyys
2. Iloisuus ja onnellisuus
3. Riemukkuus
4. Haltioituminen
5. Hurmioituminen
6. Autuuden kokeminen

Luettelon voi arvella jatkuvan tästä eteenpäin, mutta tällaisen pikakatsauksen puitteissa on aivan riittävää päätyä autuuden käsitteeseen.

Pienenä skeptisenä heittona ikään kuin dialogina itseään vastaan voi tosin kysyä ”Kuinkahan moni nykysuomalainen mieltää tarvitsevansa autuutta?”

Kun monilla ei ole edes mielenrauhaa, tai jos ei oikein usko edes normaaliin positiivisuuteen, on varmaan melko yhdentekevää puhua jonkun kuudennen tason hurmiosta. – Siitä länsimainen ihminen saa jonkinlaisen käsityksen yleensä vasta kun rakastuu.

Silti tuntuu jo luovana käsitteenä huikealta, että onnellisuudella voi olla evoluutio. Ehkä sillä jonakin päivänä todetaan olevan oma atomirakenteensa, ydintä kierrävät ylemmän kehän elektronit ovat dematerialisoituneella tasolla, mutta pystyvät silti atomirakennetta hyväksikäyttäen tuomaan organismiin valoa ja energiaa.

Oli onnellisuus sitten biokemiaa tai aivojen hermoratoihin skeemoja luovaa biosähköä, tai ahkeralla ajatusharjoittelulla saavutettua taitoa – tai pelkästään tahatonta ja ansaitsematonta ja selittämätöntä *onnea sinällään* – se kuuluu

oleellisena osana humaaniin maailmaan. Jaksamme eettisinä ja moraalisina ihmisinä olla tekevempiä ja osallistuvampia, kun tämä perustarpeemme on saanut täytyttyä. Jaksamme toimia maailman hyväksi. Yhteiskunnallisena voimavarana tällä on äärettömän tärkeä merkitys.

Myös meditaation opiskelulle ja sen viemiselle yhä pidemmälle tajunnallisiin muutoksiin, on onnentunne välttämätön ja paras tae sille että ihminen jatkaa valitsemallaan tiellä. Siitä varmaan johtuu mietiskelymenetelmien jatkuva nousu ja suosio kaikkialla länsimaissa.

Tutkimusmenetelmien jatkuva parantuminen antanee meille tulevaisuudessa yhä enemmän konkreettista tietoa ihmisen energeettisestä ja sähkökemiallisesta rakenteesta. Älyllisyydessään ihmiskunta tarvitsee myös jonkin verran konkretiaa ja herättelyä ainakin sille miksi sen tulisi hyväksyä ajatteluunsa rajattomat, vielä tuntemattomat mahdollisuudet.

Intialaisen rishin sanoin: Mitä rajattomampi näkemyksesi on, sitä todellisempi olet! ●

Lähteitä:

- Chopra, Deepak: *Ikuinen elämä*, OTAVA 2006
Ehdin, Susanna: *Itsensä parantava ihminen*, WSOY 1999
Kulmala, Annikki: *Kiinalaisen lääketieteen opiskelumonisteet*
Lindqvist-Niemelä Arja: *Energialääketiede*, ISBN 2008
Matilainen, Tyyne ja Salonen, Mirja: *Kirjeopisto Vian raja-joogan kurssi, opetuskirjeet I–X* Savonlinna. Alkuperäispainokset vuosilta 1955-57.
Lauri Rauhala: *Meditaatio*, OTAVA 1986

Kirjoittaja

Kirjoittaja Pirkko Viskari on kiinalaisen lääketieteen opiskelija. Rajajoogan harjoittaminen on kuulunut hänen elämäänsä 1970-luvulta lähtien.

Syysnarsissit

*Levollisia ajatuksia –
Muistakin asioista piha on hiljainen.
Syyskypsyttää
lämmiin avaruus täynnä
ollutta ja mennyttä
kirjan väliin ruusuna tuoksumaan*

*Tämä hetki yhtä hyvä kuin toinenkin
yhtä kaunis kuin
kevätatomien järjestys tai niiden ilo
jotka vasta aloittavat Parhaissa
puutarhoissa.*

*Tien päässä valkoinen talo – lakipisteessään
aurinko korkealla; puolukan punaduuri
soi metsässä jossakin.*

*Hyvä aika jotakin loppuun saattaa,
hyvä aika valmistaa yhdestä, aloittaa toisesta
hyvä aika käsillään kantaa
päivänvaloon koko käyttövoima.*

*Hyvä aika kasvattaa vaatimattomistakin aineista
kesän ylittävää, aikainkestävää kukkaloistoa*

Syysnarsisseja

Pirkko Viskari

Luontokuva. Martti Vikman.

Vortex, energiapyörre Riitta Wahlströmin kuvaamana.

Henkisistä valokuvista

Aitoon henkiseen valokuvaan liittyy henkimaailman lähettämä virike. Siihen pitäisi suhtautua kutsuna henkiselle aktivoitumiselle.

MARKKU JYVÄKORPI

Maallisessa elämässä kaikella on vastaparinsa tai vastavoimansa. Aineellisen maailman vastakohta on henkimaailma. Kirjassaan *Symbolit piilotajunnan kieli* (Otava, 2003) **Carl G. Jung** kirjoittaa, että ihmisellä on todistettavasti kaksi persoonallisuutta. Ihmiseen liittyy läheisesti tietoinen rakkaudellinen ohjauskeskus, Itse (Luoja, Kristus). Jungin mukaan tämä sisäinen itse liittyy jollakin tavalla koko maailmaan sekä sisäiseen että ulkoiseen. Uudessa testamentissa kirjoitetaan Kristuksesta: ”hän, jossa me liikumme, elämme ja olemme” (Apt. 17:28). Jeesus korosti, että Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä eli ihminen on osana henkistä rakennetta, henkistä energiakenttää.

Itse on Jungin mukaan olemukseltaan läsnä oleva, muotoa vailla oleva, ja se ilmenee ihmisen kautta: ”Kun ihminen yrittää suoda itsen elävälle todellisuudelle jatkuvasti päivittäin huomiota, se on kuin yrittäisi elää yhtä aikaa kahdella tasolla tai kahdessa eri maailmassa. Silloin ihminen kiinnittää kuten ennenkin mieltänsä ulkoisiin velvollisuuksiin, mutta seuraa

samalla valppaana niitä vihjeitä ja merkkejä, joita itse sekä unissa että ulkoisissa tapahtumissa antaa symboloidakseen tarkoituksiaan”. Jung edelleen korostaa, että tämä sisäinen itse jää vain piileväksi mahdollisuudeksi, jos ihminen ei kiinnitä siihen huomiota. Tietoista yhteyttä sisäiseen itseen sanotaan taivasyhteydeksi. Jungin mukaan aine ja henki on sama asia, toinen ulkopuolelta ja toinen sisäpuolelta katsottuna. Henkistä valokuvaa voidaan pitää virikkeenä, viestinä henkimaailmasta.

Voittaako mielikuva todellisuuden?

Kun ihminen katsoo jotakin, niin silmän verkkokalvolle muodostuu kuva katsotusta. Tästä lähtee sähköinen koodi hermoa myöten aivoihin, missä muodostuu ajatus, mielikuva katsotusta. Ihmisen näköhavainnot ovat aivoissa syntyneitä ajatuksia, joita vasta ihminen tiedostaa. Vaikka realiteettimaailmaa korostetaan mielellään kaiken kriteerinä, niin elämä kuitenkin eletään oman mielen, tajunnan ajatuksina, mielikuvina ja tunteina. Muusta

Markku Jyväkorpi on kuvannut omalla kamerallaan Angorissa tämän kuvan. Silmä ei havainnut mitään poikkeavaa, ei savua tai sumua.

todellisuudesta ei olla tietoisia. Ja mistä ihminen ei ole tietoinen, sitä ei ole hänen omassa todellisuudessaan. Silloin on todennäköistä, että mielikuva voittaa todellisuuden.

Havainnosta muodostunut ajatus joutuu kilpailemaan ihmisen muiden ajatusten kanssa. Ajatus toimii kuin ”olio” tai tietokoneohjelma pyrkien toteuttamaan olemustaan, käskysanaa. Tunne sekä toistuva saman asian ajatteleva voimistavat ajatusta, ajattelematta jätetty vähitellen heikkenee.

Hypnoosikokeissa tulee esiin, kuinka ihmisen oma totena pitämä ajatus tai mielikuva

voittaa aistitodellisuuden. Esimerkiksi hän voi pitää itseään siipiä räpyttelevänä lintuna jyviä nokkimassa. Aivan vastaavasti ihminen voi ”noitua” itsensä mielipiteisiin eli tehdä itsensä ”sokeaksi” ja ”kuuroksi” muulle todellisuudelle. Vanhat ajatukset muodostavat kontrollin uusille ajatuksille ja havainnoille, määrittävät ihmisen ajattelun, sanat, teot, mihinkä hakeutuu, mitä arvostaa jne. Ihminen on valitsemiensa ajatustensa kaltainen. Ihminen näkee mitä odottaa näkevänsä eli ihminen näkee maailman omien mielikuviensa mukaisena. Vaikka ihmisen silmä näkisi henkisen tapahtuman, niin on eri asia ottaa aivot informaation vastaan. Toisin sanoen oma ajatus estää tehokkaasti kokemasta oman odotuksen vastaista asiaa.

Rehellisyys ja totuudellisuus

Jos takertuu aineellisuuteen, niin henki voi jäädä tiedostamatta. Henkinen tapahtuma on usein kuin jalanjäljet lumessa, nähdään jopa jalanjalkien muodostuminen eli tehdään objektiivisia havaintoja tietämättä mikä jäljet on aiheuttanut. Periaatteessa asia on todellinen vaikka se tapahtuisi vain kerran. Jos esimerkiksi henkinen tapahtuma todetaan tieteellisissä koeolosuhteissa, niin yksi ainoa kerta tekee sen kaikille todelliseksi.

Ihmiset mielellään korostavat rehellisyyttä ja totuudellisuutta, mutta käytännössä he suhtautuvat asioihin torjuvasti elleivät ne liity omiin mielipiteisiin. Jokainen pystyy halutessaan järjeilemään minkä tahansa asian omaksi edukseen korostamalla tai vääristelemällä jotakin yksityiskohtaa tai vetoamalla jonkun mielipiteeseen. Tieteellisessä ajattelussa korostetaan tieteellistä todistamista eli periaatteessa jokin asia pitäisi pystyä näyttämään toteen kaikkialla maailmassa ja mieluiten loputtomiin.

Hankalaksi tilanteen tekee se, että keinotehtäviä henkisiltä vaikuttavia valokuvia on tehty valokuvauksen alkuaajoista asti. Jos on pitkä valotusaika, ylimääräinen henkilö käväistessään kuvauspaikalla aiheuttaa haamuvaikutuksen.

Mrs. Mary Marshallin meedioistunnossa edesmennyt Sir Arthur Doylen (k. 1930) habmo on muodostumassa meedion nenästä tulevan ektoplasman yläosaan. Yksityiskohtaisemmin <http://www.photographymuseum.com/doylefalq.html> Valokuvan on ottanut lääkäri T. Hamilton. Copyright: The American Museum of Photography.

Materialisaatioilmiö – tutkimuksia ja valokuvia

Erilaisia meedioiden läsnäoloon liittyviä ilmiöitä on ollut aina. Raamatussakin on kuvattu monenlaisia henkisiä ilmiöitä. Noin 1880-luvulta henkiset ilmiöt lisääntyivät voimakkaasti. Erityisesti aineellistumistapahtumat alkoivat herättää suurta huomiota ja materialisaatiomeediat saivatkin aivan erityistä julkisuutta, esimerkiksi sanomalehdissä. Esityksiä oli tuhansittain sekä yleisötilaisuuksissa että tieteellisissä koeolosuhteissa suoritettuja. Tieteellisessä tutkimuksessa miesmeedio oli yleensä alaston ja transsissa sekä tällä tavalla tietämätön, mitä ympärillä tapahtui.

Aivan yksityiskohtaiset kuvaukset ovat kuitenkin harvinaisia. Tässä suhteessa erityisen mielenkiintoinen on lääketieteen professori F. W. Pawlovskin kuvaus Franek Kluskin meediatapahtumasta. Kluski oli ilmeisesti aikakautensa kyvykkäin materialisaatiomeedio. Yksityiskohtainen kuvaus sekä valokuvia tapahtumasta löytyy artikkelista: Experimenta berichte: Die Mediumschaft des Franek Kluski (Warschau) von F. W. Pawlowski Professor der Anatomie an der Universität Michigan Zeitschrift für Parapsychologie s. 5–22 v. 1926. Artikkelin on luettavissa lähes kokonaan suomenkielisenä Johannes Greberin teoksessa Yhteydessä henkimaailman kanssa II.

Franek Kluskiä tutkittiin perusteellisesti myös Pariisissa olevassa psykkisessä tutkimuslaitoksessa IML:ssä (Institut Metapsychique International). Myös täällä pystyttiin osoittamaan Kluskin poikkeukselliset kyvyt tieteellisissä koeolosuhteissa. Instituutissa on suuri määrä Kluskista otettuja valokuvia. Instituutti on toiminut yhtäjaksoisesti 1920-luvulta. Tarkemmin <http://www.metapsychique.org>

E. Mattiesenin kolmiosainen kirja Das persönliche Überleben des Todes I–III vuodelta 1936

on maailmanlaajuisesti merkittävä. Kirjaan on kerätty aikakauden meediatapahtumista tuhanen sivun tietopaketti sekä aivan ainutlaatuinen lähdeluettelo. Jokainen tämän kirjan lukija tulee mitä todennäköisimmin vakuuttuneeksi henkimaailmasta todellisuutena.

Professori Schrenck-Notzingin kirja Phenomena of Materialisation (1920) on saanut myös suurta huomiota. Kirjassa on peräti 225 ektoplasmakuvaa. Materialismin näkökulmasta ei ole mahdollista, että näitä kuvattuja hahmoja voisi muodostua.

Teosofisen liikkeen perustaja Helena Blavatsky piti materialisaatioilmiöitä ihmisen alempiin energiakeskuksiin liittyvinä ja meediolle itselleen terveydellisesti haitallisina. Monet etevät materialisaatiomeediat menettivätkin kykynsä ajan mittaan. Toisen maailmansodan jälkeen meedioihin liittyvät ilmiöt vähenivät voimakkaasti. Helen Duncan ja Einer Nielsen olivat viime maailmansodan jälkeen Euroopan suurimmat meediolahjakkuudet. Lukemattomista esiintymisistä ja tutkimuksista huolimatta kummassakaan ei ole voitu todeta mitään vilpillisyyttä. Helen Duncan pystyi esiintymään jopa päivänvalossa ulkona. Einer Nielsen esiintyi vielä 1950-luvulla Helsingissä. Molemmista on valokuvia internetissä.

Englannissa vaikuttava International Survivalist Society on tutkinut vuosikymmeniä parapsykologiaan ja henkimaailmaan liittyviä tapahtumia. Toiminnassaan yhdistys viittaa useisiin tieteellisiin tutkimuksiin, erityisesti mainiten Nobel-palkitun Charles Richetin ja prof. Schrenck-Notzingin tutkimukset. Tieteellisissä koeolosuhteissa saatuja valokuvia on myös internetissä, <http://www.survivalafterdeath.org/photographs.htm>.

Digikuvien aikana kuvien käsittely on poikkeuksellisen helppoa. Mitä enemmän jokin asia saa julkisuutta, niin sitä suurempi houkutus joillakin on tehdä keinotekosia ”ihmeitä”. Tämä tulee hyvin esiin viljapeltokuvien yhteydessä Englannissa, jonne ulkomailta asti mennään tekemään omia viljapeltokuvioita. Silti pitäisi muistaa, että aitojakin on olemassa ja niitä on tutkittu.

Henkisissä valokuviissa näkyy tuntematon energia

Henkisten valokuvien syntymistä edesauttaa se, että jotkut ihmiset erittävät tuntematonta energiaa. Puhutaan valokuvameedioista. Lisätekijänä voi olla myös paikan ja ihmisten yhteisenergian vaikutus, uskonnollisissa paikoissa ja tilaisuuksissa henkisiä valokuvia on saatu runsaasti. Joillakin uskonnollisilla järjestöillä on USA:ssa omia henkisten valokuvien sivustoja. Joskus henkinen tapahtuma on kaikkien paikalla olevien nähtävänä ja valokuvattavana, esimerkiksi koptikirkon mukaan Maria ilmestyi valo-olentona koptikirkon katolle Egyptissä, tarkemmin <http://www.zeitun-eg.org>.

Valokuvauksen keksimisen jälkeen on otettu lukemattomia aitoja henkisiä valokuvia. Henkisten valokuvien julkaisemisessa ei ongelmana olekaan laadukkaat, aidot kuvat, vaan se että materialistinen maailmankuva ei hyväksy mi-

tään henkisyyteen viittaavaa. Nyt internet on umpeuttamassa tämänkin tiedollisen aukon. Laittamalla Googleen hakusanaksi ”psychic photography” tulee yli 147 miljoonaa osumaa, hakusanalla ”spirit photography” yli 4,7 miljoonaa osumaa.

Henkiset valokuvat ovat yleensä yllättäviä yksittäistapauksia, jolloin vain valokuvaaja tietää varmuudella valokuvan aitouden. Eräs esimerkiksi kuvien sattumanvaraisuudesta löytyy **Unto Monosen** kirjasta *Henkimaailman rajamailla* (Weilin & Göös, 1969). Sortavalassa otetussa Monosen henkilökuvassa hänen kainaloissaan on ylimääräiset kädet.

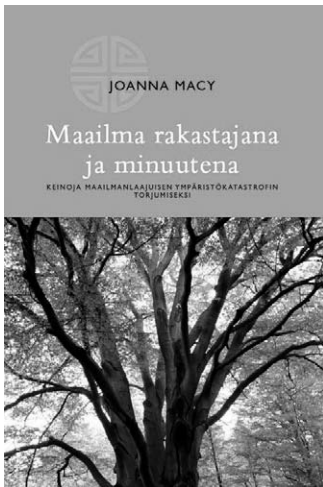
Huippumeedioiden avulla on saatu tarkoissa tieteellisissä koeolosuhteissa lukuisia näyttöjä siitä kuinka hahmot tai mahdollisesti henkiolennotkin ilmestyvät ”tyhjästä” hetkeksi paikalle. Hahmojen muodostuminen ektoplastamasta samoin kuin niiden häviäminen ei ole selitettävissä lääketieteellisesti enempää kuin muutkaan meedion läsnäoloon liittyvät ilmiöt. Tapahtumat osoittavat, että aineellisen maailman lait selittävät asioita vain osittain.

Aitoon henkiseen valokuvaan liittyy aina henkimaailman lähettämä virike. Siihen pitäisi suhtautua kutsuna henkiseen aktivoitumiseen. Kuitenkin vain oma henkinen kokemus voi vapauttaa kuolemanpelosta, ei toisen ottama valokuva. ●

Kirjoittaja

Kirjoittaja Markku Jyväkorpi on korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri (1976) ja yleislääketieteen erikoislääkäri. Hän on eläkkeellä kunnallisesta virasta. Jyväkorpi on julkaissut kolme esoteerista kirjaa: *Lääkärin havaintoja rajatiedosta* 2002, *Rakkaus vai Pelko* 2004 ja *Henkisiä virikkeitä, avaimia sekä valokuvia* 2005. Esoteerinen internetkirja löytyy osoitteesta www.rajatieto.com. Jyväkorven kiinnostus henkisiin ja rajatietoon liittyviin asioihin virisi jo lapsuudessa. Jo vuonna 1970 hän kävi tutustumassa Lontoon meediatoimintaan Standstedissä.

Ihmiskunnan ja maailman suhde

Joanna Macy

Maailma rakastajana ja minuutena.

Keinoja maailmanlaajuisen ympäristökatastrofin torjumiseksi.

Alkuteos: World As Lover, World As Self

Suomentaja: Jussi Korhonen

Basam Books 2009

260 sivua

Kirja *Maailma rakastajana ja minuutena* alkaa lainauksella Kahdeksantuhannen säkeistön viisauden täydellisyyden sutrasta: "Kokekoon hän (Bodhisattva) työnsä helpoksi ja miellyttäväksi, pitääköön hän jokaista olentoa äitinään ja sisarenaan, sillä vain tällä tavoin voidaan auttaa kaikkia olentoja, joiden määrä on mitaamaton."

Ekofilosofi **Joanna Macy**, syntynyt 1929, on kirjoittanut kirjan, jossa on sekä kysymyksiä että vastauksia. Kirjoittajan elämää lävistävä kysymys on koskenut sitä, miten hän voi olla täysin läsnä omissa maailmassaan – tarpeeksi läsnä kyetäkseen iloitsemaan ja olemaan hyödyksi – samalla kun oma lajimme, ihmiskunta, on yhä kiihtyvällä vauhdilla tuhoamassa sitä. Aikakautemme hukuttaa meidät meluun ja viihteeseen, joka vie huomiomme pois ympäristöstämme ja siinä tapahtuvista muutoksista. Miten voimme välttää voimattomuuden tunteet ja keskittää huomiomme siihen mitä todella tapahtuu? Kirja on yritys vastata tähän kysymykseen ja auttaa samalla ymmärtämään helpotusta ja opastusta, jota kirjoittaja on löytänyt Buddhan opetuksista.

Macyn mielestä olemme aikojen kuluessa perineet edeltäjiltämme neljä tapaa suhtautua maailmaan. Nämä tavat eivät rajoitu tiettyihin kulttuureihin ja traditioihin, vaan kaikki tavat voi löytää kaikista neljästä suurimmasta uskonnosta. Nämä neljä suhtautumistapaa maailmaan ovat: maailma sotatantereena, maailma ansana, maailma rakastajana ja maailma minuutena.

Maailma sotatantereena merkitsee että katsomme maailman olevan paikka, jossa hyvä ja paha, valo ja pimeys ottavat mittaa toisistaan. Tämä on tuhatvuotisen sotimisen pönkitämä maailmankatsomus. Tämä "hyvän apartheid" voi kut-

sua meidät liittymään ylhäältä määrättyyn taisteluun, joka johtaa tuomiopäivään tai Jeesuksen toiseen tulemiseen. Tällaisessa ajattelussa voi ydinsoita merkitä loppunäytöksen lähtölaukausta. Kipinän syttämisen saavat palkan harvat ja valitut – ne jotka perivät maan. Lähihistoria kertoo, että tämä ajattelutapa vaikuttaa voimakkaasti mm. Yhdysvalloissa maan päätöksentekoon ulkopolitiikassa ja ympäristökysymyksissä.

Maailma ansana tarkoittaa että näemme maailman ansana, josta me pyrimme irti. Tämä perustuu näkemykseen, että tietoisuus on luontoa korkeammalla ja henki on ruumiin ylä- ja ulkopuolella. Tämä näkemys kannustaa inhoamaan aineellista todellisuutta. Viha-rakkaus-suhde materiaaliseen vahvistaa ajatusta, että tietoisuus ja henki ovat erillään luonnollisesta maailmasta. Tästä seuraa vastakkainasettelu hengen ja ruumiin, valon ja pimeyden, järjen ja tunteen, miehen ja naisen, pyhän ja maallisen välille. Tämä on johtanut alistamiselle perustuviin valta- ja yhteiskuntamalleihin.

Ajatus että oma itse on erillään maailmasta johtaa myös tarpeettomaan luonnon pelkoon. "Maaäiti kostaa" sanotaan. "Kenelle luonto kostaa, jos me kerran olemme erottamaton osa luonnollista maailmaa?", kysyy Macy.

Moni henkisen tien kulki- ja, joka havittelee vapautumista omistamisen ja tuhoamisen vimasta, pitää ihanteen-

na maailmasta eristäytymistä. Silti nämäkin ihmiset hyötyvät alistamiseen perustuvista järjestelmistä.

Buddha opetti erillisyyttä egosta, ei erillisyyttä maailmasta, sanoo Macy. Voimme vapautua egon rakenteiden määräysvallasta ja kulkea kohti todellista kotiamme ja luontoamme? Siinä kysymys.

Maailma rakastajana tarkoittaa, että koemme maailman elintärkeäksi, luovaksi kumppaniksi. Hindukulttuurissa eroottinen suhde maailmaan ilmaistaan monin eri sanonnoin. Alussa oli pyhä, itsestään olemassa oleva Prajapati, joka yksinäisyydessään loi maailman jakautumalla kahdeksi, jotta voisi paritella itsensä kanssa. Prajapati oli raskaana omasta runsaudesta ja jännityksestään, ja niin ilmiömaailma sai alkunsa halusta. Halulla on luova, maailmaa ilmentävä rooli. Krishnan palvontamenojen tarkoitus on herättää kaipuuta, joka saattaisi osallistujat riemuliseen yhteyteen jumalallisen kanssa. Kun maailmaan suhtautuu rakastajana, on jokainen kohtaamamme muoto, jokainen ihminen, eläin tai kukka, osa samaa kokonaisuutta. Löydämme itsestämme *rasa-lilan*, suloisen leikin, jossa jokainen Krishnaa kaipaava löytää hänet viereltään ikiomana tanssipariina. Yhdestä rakastetusta tulee monta, ja koko maailma on hänen rakastajansa.

Maailma minuutena tarkoittaa, että olemme maailmaan rakastuessamme alttiita hakeutumaan ykseyteen sen

kanssa ja alamme nähdä maailman omana itsenämme. Sisälämme on salainen jumaluus. Ykseys jumalaisen kanssa on huippukokemus joka löytyy uskontojen mystikoiden kertomuksista. Toisten teot ja ajatukset ovat kuin siemeniä, jotka itävät ja kantavat hedelmää omassa elämässämme.

Alkuperäiskansat ympäri maailmaa ymmärtävät minuuden osana maailmaa. Olemalla osa tätä maailmaa sisällät sen kokonaisuudessaan. Osien erilaisuus, moninaisuus, lisää sietokykyä ja joustavuutta. Voimme palata kotiin maailmaan, joka ilmenee sekä minuutena että rakastajana. Liittymällä maailmaan koko olemuksemme voimalla, olemme osallisia kummassakin. Voimme heittää hyvästit eristymiselle, sillä me olemme maailma tiedostamassa itseään. Voimme palata kotiin maailmaan, joka ilmenee sekä minuutena että rakastajana.

...

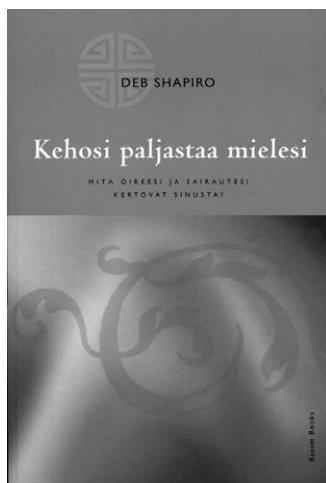
Kirjailija on myös feministi, muistaa siis hyvin jumaluuden feminiiniset puolet. Hän kertookin kaikkien Buddhien äidistä seuraavasti: "Kun oivalus itse sai ihmishahmon, syntyi nainen joka on Täydellinen Viisaus, kaikkien Buddhien äiti. Tämä tapahtui samaan aikaan kun Välimeren maissa ilmaantui Sofia."

Elämme mielenkiintoisia aikoja. Tämä kirja valaisee monella tavalla maapallon ja ihmiskunnan suhdetta.

On ennustettu että tulee aika jolloin kaikki elämä maan

päällä on suuressa vaarassa. Näinä aikoina Shambalan kuningaskunta nousee. Shambalaan ei voi mennä koska se ei ole paikka, se ei ole maantieteellinen eikä poliittinen kokonaisuus. Shambala sijaitsee Shambala-sotureiden sydämessä ja mielessä. Minusta tuntuu, että kirjoittaja tarkoittaa näillä sotureilla kaikkia niitä, jotka työskentelevät hyvyyden voimien puolesta ja kanssa. Shambala-soturin aseet ovat oivallus ja myötätunto – oivallus kaikkien olentojen keskinäisestä riippuvuudesta ja myötätunto, joka aktivoi ihmisen tekemään sen, mikä on tarpeen. Suosittelen kirjaa elämästä kiinnostuneille.

Börje Fri

Jälkiä kehossamme

Deb Shapiro

Kehosi paljastaa mielesi

– mitä oireesi ja sairautesi kertovat sinusta

Alkuteos: *Your Body Speaks Your Mind*
Suomentanut Leena Niemelä
Basam Books 2009, 408 sivua

Suomen vaihtoehdoterapeutti ja/tai omaehtoisesti omaa kehoaan ja mieltään eheyttämään pyrkivät henkilöt ilahtuvat varmasti tästä **Deb Shapiron** kirjan suomennoksesta.

Kirjan kirjoittajalla on pitkä meditoinnin sekä keho-mieli-terapian kehittämisen tausta. Hän on opiskellut myös jungilaista psykologiaa ja kerännyt tietoja refleksologisista sekä erityisesti metamorfisista tekniikoista. Taustalta kuultaa

myös itämaisen lääketieteen osa-alueita, johon on yhdistetty chakra-tietämystä.

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee terveyden kokonaisvaltaiseksi fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaalseksi hyvinvoinniksi, mikä merkitsee laajempaa käsitystä kuin mihin länsimainen oireiden poistamiseen tähtäävä lääketiede pyrkii. Kokonaisvaltainen paraneminen ja parantaminen kiinnostavat tavallista kansalaista yhä enemmän, ja Shapiron kaltaiset yleistajuiset kirjoittajat palvelevat yhä yleistyvää tarvetta ymmärtää ja hoitaa omaa terveyttään.

Kirjan alkupuolella on aiheita varsin monisivuisesti valottava esittelyosuus. Tämä onkin tarpeen, sillä ei voi olettaa yleisessä tietoudessa olevan sellaisia asioita kuin ”kehosi on tiedostamaton mielesi” tai ”– uskon, että kaikki aito paraneminen painottaa tavalla tai toisella tarvetta luopua negatiivisuudesta – ” (Intiaaniparantaja **Sun Bear**).

Kirjan tematiikka käsittelee erilaisten kielteisten tapahtumien tai asioiden jättämiä emotionaalisia jälkiä kehossamme. Itse tapahtuma voi olla ohi jo kauan sitten, mutta sen jättämä solutason energiaa tukkeuma voi haitata elämäämme. **Stephen Belgin** sanoin: ”Mitä ikinä jätämme tuomatta tietoisuuteemme, se palaa takaisin vaivamaan meitä.”

Kirja käy läpi kehon eri osat päästä varpaisiin. Kyseisen kohdan kipu, sairaus tai häiriö

esitellään syineen ja seurauksiineen, ja kunkin kohdan lopussa seuraa pohdiskeluosuus, jossa lukija osallistuu oman tilansa kartoittamiseen. Esimerkiksi niveloireiden kohdalla kehoetaan pohtimaan väärinkohdelluksi ja väärinymmärretyksi joutumista. Tai voi myös kysyä: Mikä minussa on muuttunut jäykäksi ja joustamattomaksi?

Tässä kohden tulee myös esiin kirjan käyttämisen haasteellisuus halutessaan todella ymmärtää sairauksiaan syvemmällä tasolla ja voidakseen parantua fyysisesti. Joissakin kohdin pohdinta-alueet olivat ikään kuin liian ilmeiset. Jos sappi oireilee, niin kirjan kehoitus on pohtia mikä saa sinut niin katkeraksi ja pahansisuisiksi. Käytännön potilastyössä on havaittu, että prosessi on sapsen kannalta aika tehoton sittenkin vaikka potilas ymmärtäisiinkin potevansa sappikiviä koska on ollut ”katkera ja pahansisuisinen ja tullut nielleeksi sen katkeruuden”.

Kaikki tietävät miten vaikeaa ja haasteellista tunteiden ja mielen tasolla tapahtuva työskentely on. Syvistä tunnetilan lukkiutumisista irtipääseminen voi olla pitkä ja kivulias prosessi. Vaikka olisi esittää oikeat kysymykset, tarvittaisiin todella paljon enemmän syventymistä, ja aikaa sekä taitoa tehokkaihin tuloksiin. Shapiron ehdottama vuoropuhelu kehonsa kanssa tuntuu myös tekniikkana sinänsä suuntauksena rakentavalta, mutta kipujensa kanssa kamppaileva ihminen

tuskin jaksaa nähdä siinä konkreettista tuloksellisuutta.

Tuntuisi siis oikealta käyttää kirjaa yhdessä ainakin jonkun toisen läheisen ihmisen kanssa, jolloin toisen tuella pitkään ja monipuolisesti asioita pohdimalla voitaisiin päästä ainakin asioissa eteenpäin, koska suuntahan on ehdottomasti oikea. Ihminen itse on metamorfisella tasolla luonut sairautensa, näin ollen hän itse voi sitä työstää vapautuakseen fyysisistä sairauksistaan myös emotionaalisten- ja mielen syiden tasolla. Liian useinhan käy niin että oire tukahdutetaan jollain lääkkeellä tai kirurgisella operoinnilla, jolloin syy jatkaa kehossa omaa rappeuttavaa työtään.

Kirjan toinen voima ja hyödyllisyys tulee ennen kaikkea siinä, että ylipäätään kysymyksiä voidaan esittää, sillä ainaakaan vielä Suomessa ei olla totuttu ajattelemaan fyysisten oireiden olevan yhteydessä jo kenties vuosia sitten sattuneisiin ahdistaviin asioihin. Toisaalta pinnallista psykologisointia on ehdottomasti syytä välttää sekä itsensä ymmärtämisessä että varsinkin potilastyössä. On ehdottomasti harkittava mitkä totuudet kuuluvat juuri tämän kärsivän ihmisen kohdalla julkituodiksi.

Pidin siitä Shapiron ehdotamasta tarkastelutavasta, jossa ohjataan tekemään sairaudestaan kirjallista terapointityötä ja kuvailua. Psykoanalytikko **Jacques Lacanin** sanoin "oireet ovat sanoja, jotka ovat jääneet loukkuun kehoon".

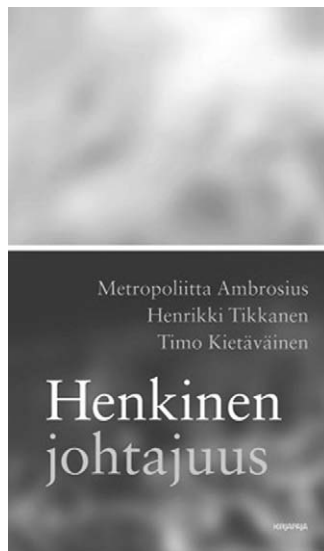
Kun jotakin on kirjoitettu paperille, sitä ei tarvitse enää pitää sisällä – se on nähty ja kuultu. Tämä on yksi tapa syventää tutkimusprosessia. Jos saa ihmisen toimimaan näin on se merkki siitä, että ainakin tietynlainen terve vastuullisuus on heräämässä.

Kirjan ehdoton plussa on tietty maanläheisyys, yksinkertaisuus ja järkeenkävyvyys. Silä sellaista paraneminen hyvin suurelta osin on. Myös lukukokemuksena kirja on samantyyppinen.

Tämäkin on myönteistä: Vaikka hyvin suuri osa kirjasta on sairauksien ja niiden syiden kuvailua, silti niiden "varjo" ei tunnu millään tavalla kuormittavalta ja uuvuttavalta, kuten monien diagnooseja kuvaavien teosten kohdalla usein on. Kirjassa on hyvin optimistinen ilmapiiri. Toivo ja käsitys parempaan kääntymisestä kulkevat kirjan läpi punaisena lankana.

Tämä on valoisa uudenajan vaihtoehtoisen lääketieteen kirja. Se korostaa myönteisen ajattelun osuutta omassa kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissamme ja terveydessämme. Kiitän suomentaja Leena Niemelää tästä käännöstyöstä ja teosvalinnasta.

Pirkko Viskari

Henkisyys johtamisen voimavaraksi

Metropoliitta Ambrosius,
Henrikki Tikkanen,
Timo Kietäväinen

Henkinen johtajuus

Kirjapaja 2009
136 sivua

Henkinen johtajuus -kirjalla tekijät tahtovat antaa virikkeitä suomalaisen, muutosvaiheessa olevan johtajuuden ja työelämän kehittämiseen. Johtajuuden haasteiden tekijät toteavat olevan globaaleja vaikka kirja käsittelee asioita suomalaisesta näkökulmasta. Siihen heillä on hyvät edellytykset pitkäaikaisen ja laajan kokemuksensa pohjalta. Metropoliitta **Ambrosius** on orto-

doksisen kirkon piispa. **Henrikki Tikkanen** on markkinoinnin professori sekä markkinoinnin ja johtamisen laitoksen johtaja Helsingin kauppakorkeakoulussa, **Timo Kietäväinen** taas on Suomen Kuntaliiton varatoimitusjohtaja.

Materialistis-tieteelliseen maailmankuvaan tukeutuva johtamistapa on mekanisoitunut ja välineellistynyt. Ulkoiset tunnusmerkit ovat tärkeitä, eikä sivistyksellä ja laaja-alaisella asioiden ymmärtämisellä ole merkitystä. Tätä henkisyyspuutostautia, johtajuuden kuolemansairautta, kirjoittajat tahtovat parantaa. Ne kuuluvat menneeseen vuosisataan.

Henkisen todellisuuden siivuttamisesta johtuvia oireita ovat esim. ulkoa ohjautuvuus ja heikko erilaisuuden sietokyky, jaettujen arvojen puute, kvartaalitalouden lyhytnäköisyys sekä puutteellinen itsensä kehittäminen. Samoin konsensusperinne, joka aikanaan oli suomalaisen yhteiskunnan vahvuus mutta joka tänä päivänä paremminkin hidastaa kehitystä.

Suomessa kiinnostus henkisyys- ja henkisiä asioita kohtaan on lisääntynyt, mutta kirjan tekijöiden mielestä se näkyy johtamiskulttuurissamme vasta vähän. Sata vuotta sitten maassamme oli vastaavanlainen henkinen murros. Teosofia ja myöhemmin antroposofia tarjosivat silloin vaihtoehdon vallitsevalle pietistiselle sielunpelastusohjelmalle. Tämän päivän vaihtoehdoksi sopii holistinen maailmankuva. Sillä on

tavoitteena tietoisuuden avartaminen ja ihmisenä kirkastuminen. Holistinen maailmankuva pyrkii sulattamaan yhteen henkisen ja fyysisen. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden tarkastella kokonaisuutena ihmisen olemusta ja persoonaa.

Henkinen ei ole sama asia kuin hengellisyys, vaikka niillä on yhteisiäkin merkityksiä. Henkinen johtajuus merkitsee oman henkisen kehityksen huomioon ottamista, sisäisten voimavarojen kuten intuition hyödyntämistä ja oikeaa nöyryyttä näkyvän ja näkymättömän edessä. Henkinen johtaja ei välttämättä ole näkyvä ja kuulua vaan vaikuttaa hiljaa taustalla.

Mahdollisina lääkkeinä "johtajuuden kuolemansairauteen" kirja esittelee mm. yhteisen arvopohjan, yhteisöllisyyden ja sitoutuneisuuden kehittämisen, kulttuurikontekstin ja elämän tarkoituksen syvemmän ymmärtämisen sekä johtajan persoonan kehittämisen. Henkiseen johtajuuteen liittyvät myös arvo-ohjautuva kulluttaminen sekä sosiaalinen ja ekologinen vastuullisuus.

Tekijät ehdottavat henkisen kasvun mukaan ottamista yrityksen liiketoimintastrategiaan. Ja kysyvät voisiko yrityksen arvokeskustelun aloittaa antiikin Kreikasta tuttu arvojen – hyvyys, kauneus ja toisuus – pohjalta. Tai kristillisen lähimmäisenrakkauden ja kaikissa uskonnoissa esiintyvän nk. kultaisen säännön avulla.

Henkinen johtajuus edellyttää kokonaisvaltaista tietoa yk-

sittäisen faktatiedon sijaan, käsitystä ihmisestä henkisenä ja kehittyvänä persoonana ja tämän kehityksen tukemista. Se merkitsee historian ymmärtämistä ja ajan hengen tiedostamista. Siihen sisältyy myös ajatus siitä, että kykenemme itse luomaan tulevaisuutta. Tulevaisuuden visioiden luomisessa laaja-alainen maailman tapahtumien sekä tieteen ja taiteen kehityksen seuraaminen on sen vuoksi välttämätöntä.

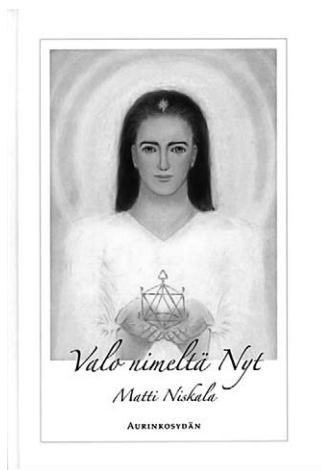
Elämän tarkoituksen pohtiminen on osa ihmisyyttä. Kuka minä olen, mistä tulen ja mihin olen menossa. Näiden kysymysten pohdintaan kirja kannustaa meitä suomalaisia nykyistä enemmän. Ei ainoastaan uskonnollisissa piireissä käytävään keskusteluun sielun pelastuksesta eikä ainoastaan kriisitilanteissa vaan jatkuvasti. Pohdintaa auttaa hiljentyminen meditaatiossa, rukouksessa tai luonnossa. Elämän tarkoituksellisuus tuo sisäisen rauhan ja vapauden. Elämästä tulee ihme, mysteeri. Ihmisen kutsumus on tulla Jumalan kaltaiseksi ja kohota tämän maailman tapahtumien yläpuolelle.

Ihmisen identiteetti ei ole staattinen vaan jatkuvan kehityksen alainen. Kehityksen joka voi olla myös sisäistä eikä ainoastaan ulkoista, ammatillisella uralla etenemistä. Identiteettiin liittyy oleellisesti suhteemme toisiin ihmisiin. Lähimmäisen kohtaamisessa – olipa hän esimies, alainen tai työtoveri – testataan aina ihmisyyttämme, kykyämme ottaa toiset huomioon. Aito ja kokonaisval-

tainen kohtaaminen auttaa johtajaa myös valitsemaan oikeat ihmiset oikeille paikoille ja tukemaan työtovereiden kehittymistä heidän työssään. Kun johtajuus ymmärretään lähimmäisen palvelemiseksi ja auttamiseksi, kysymys on hengellisellä kielellä ilmaistuna siitä, miten "lähimmäisessä kohtaat Kristuksen".

Tekijöiden mukaan kirja ei ole tieteellinen eikä teologinen tutkielma vaan puheenvuoro henkisen kasvun merkityksestä johtajuuden polulla. Polulla joka on itse löydettävä ja joka jokaisella on ainutlaatuinen. Kirja ei anna konkreettisia neuvoja miten toimia kuten aiemmat mielen tietoisuuden johtamismallit ovat voineet tehdä, sillä holistisen ajattelun mukaan jokainen tilanne on sidoksissa toimijoiden maailmankuvaan, yrityskulttuuriin ja ympäristön tapaan toimia. Sen sijaan kirja antaa virikkeitä identiteettiään ihmisenä ja johtajana etsivälle lukijalle, joka uskoo, että ajattelua muuttamalla voimme muuttaa toimintaa ja käytäntöjä. Kirja kannustaa avaamaan oven henkisyyteen. Sen sanoma on ajankohtainen ja tärkeä. Kannattaa tutustua.

Sinikka Juntura

Luonnonmystikon poluton maa

Matti Niskala

Valo nimeltä Nyt, päivänsäteitä siivekkäille sydämille

Aurinkosydän
Tampere 2008, 80 sivua

Matti Niskala on runoilija, muusikko, "enkeflyygelisti", tulikävelyopas, hengen soturi jne. Kaiken kaikkiaan lennokas mies. Kirjaansa *Valo nimeltä Nyt* hän kuvaa sanoilla: "Ihmisliekien zen-viritteinen löytöretki takaisin Luontoyhteyteen." Lehdessämme on puhuttu läsnä olemisesta ja nyt-hetkestä runsain määrin, mutta hiukan teoreettisesti. Siitä mitä kokeuksellinen nyt-hetki voi pitää sisällään – varsinkin kun kokijana on zeniläinen luonnonmys-

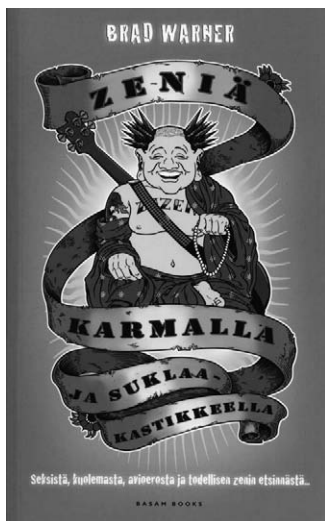
tikko – kirja antaa havainnollista lisävalaistusta. Matti Niskalan nyt-hetket ovat sadunomaisia, myytinomaisia tajunnanvirran kuvia suoraan purojen varsilta ja tummilta vuorilta, joilla luonnonhenget ja enkelit asustavat. Runoilijan vaellus kohti aitoa ihmisyyttä kahlaa näissä henkistyneissä luonnonilmiöissä ja niiden muodostamassa runsaankauniissa maailmassa, jossa symbolit ja luonnontodellisuus kasvavat yhdeksi kokonaisuudeksi.

Henkisen polun ongelmat on hahmotettu zeniläisittäin ja niitä käsitellään paradoksiensa kautta: miten löytää tiensä vuorenhuippujen kautta omaan sydämeensä, miten osua maailmiin, jota ei tunne. "Ihmisen polku on poluton maa", sanoo Niskala. Zeniläistä opetusta antaa joissakin runoissa esiintyvä mestari.

Runojen asettelu sivuilla myötäilee sisältöjä. Toiset asettelut kiemurtavat sivun yli, toiset ovat jyrkkiä rakennelmia. Siinä voi nähdä puroja, polkuja, vuoria – sydänsä löytyy.

Kaupungistuneen city-ihmisen nyt-hetket lienevät aika lailla toisenlaisia, mutta zeniläisellä asenteella on tunnetusti nykyihmiselle annettavaa, ainakin jos uskaltaa lähteä liikkeelle omaan elämänsä avoimin mielin. – Runojen värikäs ja eläväinen luontoyhteys avaa näköaloja, jotka tavanomaisempi luontokirjallisuus ohittaa.

Tuula Uusitalo

Hetki, jolloin kaikki näyttää muuttuvan

Brad Warner

Zeniä karmalla ja suklaakastikkeella

- seksistä, kuolemasta, avioerosta ja todellisesta Zenin etsinnästä

Allkuteos: Zen Wrapped in Karma Dipped in Chocolate
Suomentaja Jussi Korhonen
Basam Books 2009, 275 sivua

Tässäpä vasta kirja! **Brad Warner** on yhdysvaltalainen hardcorepunk-muusikko ja zen-buddhistinen munkki! Hänellä on myös työpaikka hirviöelokuvia tehtailevassa tuotantolaitoksessa...

Warner kuvaa kirjassaan paitasi varsin railakasotteista omaa zeniläisyyttään, myös amerikkalaisia zeniläisiä yhteisöjä, ja ennen kaikkea käänteenteke-

vää vuottaan 2007. Hänestä on ilmeisesti tulossa varsin suosittu kirjailija ja zeniläisyyden tunnetuksi tekijä. Warnerilta on aiemmin suomennettu teos *Hardcore Zen*. (Basam Books, 2006)

Epäilemättä Warnerin suosio perustuu suurelta osin hänen varsin omaperäiseen tyyliinsä, jossa hän samanaikaisesti osoittautuu varsin vakavasti otettavaksi totuuden etsijäksi, mutta laittaa samalla ranttaliksi joka suhteessa. Huumori rönssilee ja on välillä melko tuhmaa, mutta hän onnistuu silti pitäytymään eräänlaisen sydämellisen ilkeilyn rajoissa (?). Jos etsit lukukokemusta, jossa voi ns. pudottaa leukansa hämmästyksestä kengälleen, niin tässä on etsimäsi.

Kirjassaan hän matkustaa pitkin poikin Amerikkaa puhumassa erilaisissa Zen-yhteisöissä, välillä hän käy johtamassa retriittejä Japanissa, matkustaa kuolemansairaana pidätyskyvyttömän äitinsä kanssa tapaamaan isoäitiään tai tapaa kiinnostavia naisoppilaita, joihin tuntee vetoa. Hän on uskomaton!

Tätä kirjaa ei ehdottomasti voi suositella niille, jotka haluavat tietää ja oppia zeniläisyydestä jotakin puhdasoppista, teoreettista ja kirkasotsaista. Warnerin zeniläisyys saattaa olla vilpittömintä ja rehellisintä ja inhimillisintä mistä olet ikinä kuullut, mutta tässä kirjassa pääosassa on Brad Warner itse, ei buddhalaisuus.

Mutta syy hänen suosioon on varsin helposti todennettavissa. Hän pärjää arkielämän

rangoissa kuvioissa zeniläisen maailmankatsomuksensa turvin, ja tekee sen tavalla, joka kertoo muille miten soveltaa toisinaan varsin raadollista maailmaa ja itämaista maailmankatsomusta toisiinsa. Hän on vakavissaan ja ehdottomasti tosissaan zeniläisyytensä kanssa mutta samalla tasapainoilee koomisen ja absurdin rajamaastossa. Miten hän se oikein tekee?

Jotkut hänen kertomansa nykymeditaatiokuviot, joita hän tarkastelee amerikkalaisen elämänmuodon lieveilmiönä ja terveen kriittisesti, herättävät suomalaisessa lukijassa lievää pakokauhua. Otetaanpa esimerkiksi tämä "teknologisesti kehitelty meditaatio = ääni- ja kuvageneraattori, jonka tarkoitus on saada aikaan meditatiivinen tila." Buddhalaisen lehtien mainosten mukaan laitteet saavat ihmisen meditoimaan kuin Zenmunkki muutamassa minuutissa! Warner kokeilee sitä, ja kuvailee sarkastisesti ja hauskaasti laitteen rakennetta Devo-tyyppisine aurinkolaseineen, joihin on upotettu pieniä sinisiä lampuja. Valot vilkkuvat synkronisoitujen äänten tahtiin! Kuvaavaa on että laite aluksi ärsyttää Warneria, jonka jälkeen hän ikävystyy ja nukahtaa.

Brad Warnerin kirja toimii jonkinlaisena "ennen ja jälkeen" lukukokemuksena. Voit lukea sen viihteellisenä matkalukemisena, ja luulet että se on siinä. Mutta kirjan sisältämät asiat voivat seurata sinua jonkin aikaa tietynlaisena warnerilaisena yhteiskunnan tarkasteluna. Tai sitten ei.

Epätodennäköiseltä tuntuu, että omassa rakkaassa lintukodossamme liikkuisi sentapaista katastrofaalista henkisen alueen huijareita kuin mitä vastaan Warnerin kirja on osaltaan kirjoitettu, mutta pitää ymmärtää että ihmisluonto on kaikkialla samantapaista. Warner nimeää huijarit "vedättäjiksi", jotka ovat liikkeellä rahantekotarkoituksessa. Hän sanoo suoraan, että yksi pahimmista vedätyksistä on joittenkin lyhytkurssien avulla saatu pikavalaisuus. B-luokan hämäreikeit lupaavat jotain tapahtuvaksi jopa "ennen lounasta". Tästä Warner toteaa monimielisesti: "Mikä onkin hyvä, sillä kukapa haluaisi herätä itsensä ja universumin todelliselle olemukselle täydellä vatsalla. Siitä voisi saada krampin."

Syvällisimmillään Warner on seuraavassa suorassa lainauksessa, jossa hän kuvaa omaa valaistumisen tietään: "Kun zazeninä on harjoittanut vuosikautia alkaa pieniä ymmärryksen murusia kerääntyä. Jossakin vaiheessa nämä muruset alkavat yhdistyä. Vähitellen alkaa muodostua jonkinlainen intuitiivinen tieto. Jossakin vaiheessa tämä prosessi saavuttaa eräänlaisen kynnyksen, ja saattaa koittaa hetki, jolloin kaikki näyttää muuttuvan. Tai monia tällaisia hetkiä..."

Sanalla sanoen Warnerin skaala olla ja elää ja opettaa on häkellyttävän monitahoinen. Ota mukaan runsain mitoin ennakkoluulottomuutta, mikäli aiot selviytyä ensimmäistä lukua pidemmälle.

Pirkko Viskari

He puhuvat

*"Mene heidän luokseen!
He ovat sinua varten.
Monella tavalla he opettavat:
kirjojen välityksellä toiset,
toiset keskustellen,
kirjeidenkin avulla opetus kulkee.
Mutta aina he puhuvat
suoraan sydämeesi,
sydämesi rauhan kautta,
omien ajatustesi kautta
tai jos sydämesi on vielä rauhaton,
mielesi kautta avartaen tajuntaasi".*

Tuula Uusitalo

Uusi **SAFIIRI**

Ilmoitushinnat 2010

Mustavalkoinen/euroa

1/1 sisäsivut	135
1/2 sivua	85
1/4 svua	50
1/8 sivua	25

Neliväri/euroa

1/1 takakansi	470
1/1 sisäkansi	420
1/1 sisäsivu	300
1/2 sivua	190
1/4 sivua	110
1/8 sivua	55

Sivun koko 172 x 247 mm
Resoluutio 300 ppi

Hintoihin lisätään alv 22 %.
Vuosisopimuslennus 15%

Lisätietoja

Kaukalinna/Via-Akatemia,
Sinikka Juntura 015 543 112,
040 8255165
uusi.safiiri@via.fi

Uusi Safiiri
maksaa
postimaksun

UUSI SAFIIRI
Tunnus 5009982
58003
Vastauslähetys

TILAUSKORTTI

Uusi **SAFIIRI**

Teen Uuden Safiirin tilauksen

15,00 euroa/2 numeroa
alkaan numerosta _____

28,00 euroa/4 numeroa
alkaan numerosta _____

Tilauksen hinta Suomen ulkopuolelle;
2 numeroa Eurooppaan 18,00 euroa ja muualle 21,00 euroa
4 numeroa Eurooppaan 31,00 euroa ja muualle 34,00 euroa

☐ Suoritan ☐ Olen suorittanut

tilauksen maksun tilille

Uusi Safiiri, Kerimäen Op 513300 - 223577,
viite 550

Uusi Safiiri postitetaan maksun tultua tilille.

Tilaan Uuden Safiirin itselleni ☐

Tilaan Uuden Safiirin lahjaksi ☐

Tilaan aiempia numeroita seuraavasti
Suoritan niiden maksun + postikulut
lehtien mukana tulevalla tilisiirtolomakkeella.

Maksaja/tilaaja

Nimi _____

Jakeluosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Allekirjoitus _____

Lahjatilauksen saaja

Nimi _____

Jakeluosoite _____

Postinumero ja postitoimipaikka _____

Uusi SAFIIRI

Tilauksen teet maksamalla vuosi-
kerran hinnan Uuden Safiirin tilille
Kerimäen Osuuspankki
Uusi Safiiri
513300-223577, viite 550.

Tilaushinnat

Vuositilaus, 2 numeroa, Suomeen
15,00 euroa,
Eurooppaan 18,00 euroa ja muualle
21,00 euroa
Kahden vuoden tilaus, 4 numeroa,
Suomeen 28,00 euroa,
Eurooppaan 31,00 euroa ja muualle
34,00 euroa

Irtonumerohinnat

2009 – 2010
7,50 euroa/kpl

2007 – 2008
6,90 euroa/kpl

Aikaisempien
vuosien numerot
2,00 euroa/kpl

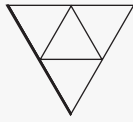
Hintoihin lisätään toimituskulut.
Lehtiä on saatavana rajoitetusti.

Myyntipisteet

Aatma, Helsinki
Akateeminen Kirjakauppa,
Helsinki, Tampere, Turku
Era Nova, Helsinki
Jofielin Pikku Putiikki, Tampere
Myllyoja, Ruusuportti, Turku
Unio Mystica, Helsinki
Valon Tila, Helsinki
Via-Akatemia, Kerimäki

Tilaukset

Uusi Safiiri
PL 4, 58201 Kerimäki
uus.safiiri@via.fi
Via-Akatemia/Kaukalinna,
015 543112

KIRJEOPISTO VIAN RAJA-JOOGA

Opetusta luonteen jalostamiseksi menetelmänä looginen positiivinen ajattelu

Itämaisen filosofian ja psykologian tietämystä ihmisen
sisäisestä kehitymisestä täydennettynä nykyajan
länsimaisella psykologialla ja henkisellä tiedolla.

Tavoitteena mm.

- ajatusten hallinta
- luonteen jalostuminen
- keskittymiskyky
- sisäinen rauha
- harmoniset ihmissuhteet
- tajunnan avartuminen
- tietoinen yhteys Jumalaan

Yksilöllinen oppilaan lähtökohdat huomioonottava ohjaus.
Kirjeopistomuotoinen etenemistapa mahdollistaa mukana-
olon ajasta ja paikasta riippumatta. Myös lähiopetusta.

Tiedustelut ja esitetilaukset:

Kirjeopisto Via, Olavinkatu 34 B 22, 57130 Savonlinna
Puh. 015 273 558 tai 050 567 9630,
sähköposti: terttu.seppanen@via.fi, internet: www.via.fi

Lectorium Rosicrucianum Kultaisen Ruusuristin Kansainvälinen Koulu

osoittaa Totuutta etsiville ihmisille universaalin
vapautustien nykyajan kristillisenä vihkimysmysterinä.

Järjestämme yleisöesitelmää,
alustuksia ja multimediaesityksiä.
Kysy esittelymahdollisuutta omalle
paikkakunnallesi.

Lisätiedot:
www.kultainenruusuristi.fi
info@kultainenruusuristi.fi

Lectorium Rosicrucianum
PL 817, 13501 Hämeenlinna

KOPIO NIINI cityoffset
paino- ja kopiotalo

myynti 010 6803 472
tampere@kopioniini.fi

- esitteet
- hinnastot
- julisteet
- kirjat
- kutsu- ja
käyntikortit

**Tampereen
TARJOUS!**

B5

100 sivua, 100 kpl

480 €

sis. alv 22%
tulostusvalmiista
PDF-tiedostosta

Helsinki
Karhula
Kotka
Lappeenranta
Tampere
Turku
Tallinna

www.kopioniini.fi

BIOKUSTANNUKSEN KIRJAKAUPPA

Abrahaminkatu 11, 00180 Helsinki
Puh. (09) 637 248 ma-pe klo 15-17, la 11-14

Andrews: Väriterapiaopas, 16,50
Artemajos: Alkemian sanakirja, 18,-
Artemajos: Kädestä katsominen, 15,-
Atkinson: Jälleensyntyminen ja karman laki, 16,50
Atkinson: Muistin kehittäminen, 20,-
Besant: Jooga, 16,-
Besant, Leadbeater ym: Selvänäkö ja telepatia, 18,-
Blavatsky: Buddhalaisia kirjoituksia, 18,-
Blavatsky, Schure, Sinnett: Atlantis – kadonnut
manner, 18,-
Busch: Elämien helminauha, 15,-
Caddy: Henkisellä polulla, 16,50
Caddy: Ovi sisimpään, 20,-
Dalai-lama: Mietiskelyn harjoittaminen, 25,-
Elonpyörä – vuosikirja 2009, 14,-
Flammarion: Urania, 25,-
Hartmann: Seikkailu rosenkreutzilaisten luona, 25,-
Hunt: Väreillä parantaminen, 15,-
Kingsland: Atlantis -elämä muinaisella mantereella, 15,-
Lad: Ayurveda – käytännöllinen opas, 25,-
Leo: Astrologiaa – planeettojen vaikutus, 15,-
Radford: Aromaterapiaopas, 20,-
Snellgrove: Aurat ja chakrat, 23,-
Valvanne: Kirjoituksia mystiikasta, 15,-
Vegetarismi – eettinen näkökulma, uusittu 2. painos, 15,-
Bodhi Melong – buddhalainen lehti nro 11, 6,-

Kirjakauppa internetissä:

www.biokustannus.com

Rajatiedon Yhteistyö ry järjestää

HENGEN JA TIEDON MESSUT

Imatralla 30.-31.1.2010

Luentoja ja esitelmää rajatiedon eri alueilta

- luontaistuotteita
- alan kirjallisuutta
- terapiakivviä
- henkisiä yhteisöjä
- ym
- kahvila-ravintola
- sisäänpääsymaksu

Messupaikka

ITY talo
Asemäentie 6
55120 Imatra

www.rajatieto.fi

Rajatiedon
Yhteistyö ry

ultra

Vaihtoehto etsijälle

Tilaa Ultra - 52 € 12 kk
(10 lehteä)

Ultra-lehti
Salojärventie 36
17950 KYLÄMÄ
03-555 8101
tilaukset@ultra-lehti.com

Ultran kirjamyynnistä alan kirjat, äänitteet, henkiset elokuvat, tarot- ja enkelikortit
Rajatiedon aarreaitta netissä

www.ultra-lehti.com

ELÄMÄN RANNALLA
Esko Ikonen
Boris Sampon

Puun sydämellä
ESKO IKONEN
Boris Sampon

Elämän kukkapuu
Esko Ikonen
Boris Sampon

Elämän salit
Esko Ikonen
Boris Sampon

**Esko Ikonen
IKOIN-SAMPO**

Satamakatu 3 A 13
57130 Savonlinna
Puh. (040) 502 58 93
esko.ikonen@pp.inet.fi

Uusi Safiiri
Plotinos
Ikiaikainen viisaus
Henki ja kvanttitodellisuus

Uusi Safiiri valaisee
ja avaa näköaloja!
Henkiset arvot lisääntyvät.
Viisaustraditiot ja holistinen
maailmankuva lähenevät.

**Ole valpas!
Tilaa Uusi Safiiri!
Tilaustiedot
s. 164**

YLEISÖTAPAHTUMAT

Luennot Helsingissä

Paikka: Valon Tila, Uudenmaankatu 35
Oviraha: 10 euroa. Kahvitarjoilu.
Luantaina 30.1. ja 20.3.2010.

Luennot Turussa

Paikka: Ruusuportti, Paimalantie 374
Oviraha: 10 euroa. Kahvitarjoilu.
Sunnuntaina 7.3. ja 18.4.2010.

TAPAHTUMAT KAUKALINNASSA

Viitamäentie 189, Kerimäki (ellei toisin mainita)

Pyhäinpäivän iltaseminaari 31.10.2009
Adventtiseminaari 28.11.2009,
Tampereen
kaupungin kirjasto, Tampere
Uudenvuoden iltaseminaari 2.1.2010
Kalevalanpäivän iltaseminaari,
27.2.2010
Pääsiäisseminaari, 3.4.2010

TULOSSA KESÄLLÄ

Kesäakatemia

Teema: Tiedon monet lähteet.
Pohdimme mm. tieteellistä, intuitiivista,
akaashista
ja kanavoitua tietoa ja miten tiedon
luotettavuus ja
virhelähteet tunnistetaan.
Aika: 26.-30.6.2010
Paikka: Kaukalinna, Viitamäentie 189,
Kerimäki

Puutarhakonsertti 1.8.2010 klo 14

Oopperalaulaja Juha Kotilainen,
ystävineen konsertoi
kuudennen kerran Kaukalinnan
puutarhassa,
Viitamäentie 189, Kerimäki.
Liput 10/15 euroa.
Sateen sattuessa konsertti pidetään
Kaukalinnan salissa.
Tervetuloa kauempaakin!

Tapahtumista tarkemmin www.via.fi

MESSUTAPAHTUMAT

Joulumessut 12.-13.12.2009, Kerimäki
Hengen ja Tiedon messut 30.-31.1.2010,
ITY-talo, Imatra
Minä Olen messut 13.-14.2.2010,
Dipoli, Espoo
Äitimaa messut, 10.-11.4.2010,
Steinerkoulu, Tampere
Mantra messut 25.-26.9.2010,
Kaaelitehdas, Helsinki

Majoitus ja ruokailu

Majoitus ja ruokailu maksetaan erikseen.
- Via-Akatemian opiskelijoille majoitus
sisältäen täysihoidon
on 30 euroa/vrk, Via ry:n jäsenet 25
euroa/vrk.
- Lisämaksu liinavaatteista ja 1-2 hengen
huoneesta.
- Kesäisin mahdollisuus aittamajoitukseen.

Lisätietoa ja ilmoittautumiset VIA-AKATEMIA

- Puhelin: (015) 543 112
- Postiosoite: PL 4, 58201, Kerimäki
- Käyntiosoite: Kaukalinna,
Viitamäentie 189, 58200 Kerimäki
- Sähköposti: via.akademia@via.fi
- Internet: www.via.fi

2008-2009

2/2008 6,90 €

1/2009 7,50 €

Uusi Safiiri -lehdet 2000-2009

Vuoden 2009 numerot 7.50 euroa/kpl

Vuosien 2007-2008 numerot 6.90 euroa/kpl

Aikaisempien vuosien numerot 2 euroa/kpl

Hintoihin lisätään toimituskulut. Lehtiä saatavilla rajoitetusti.

Tilaukset

Uusi Safiiri, PL 4, 58201 Kerimäki,

uus.safiiri@via.fi tai Via-Akatemia/Kaukalinna (015) 543 112

www.via.fi/safiiri.htm

2006-2008

1/2006 2,00 €

2/2006 2,00 €

1/2007 6,90 €

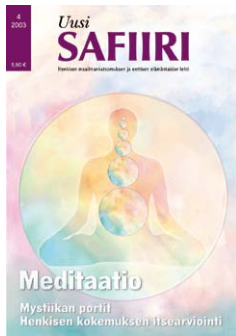

2/2007 6,90 €

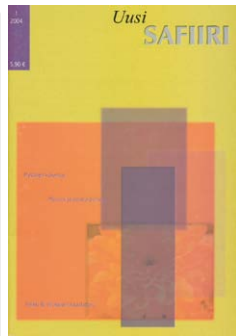

1/2008 6,90 €

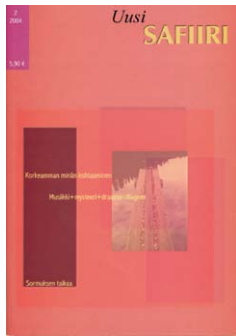
2003-2005

4/2003 2,00 €

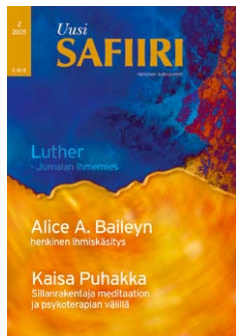
1/2004 2,00 €

2/2004 2,00 €

1/2005 2,00 €

2/2005 2,00 €

2002-2003

3/2002 2,00 €

4/2002 2,00 €

1/2003 2,00 €

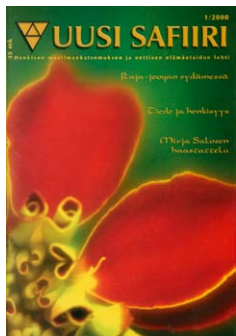

2/2003 2,00 €

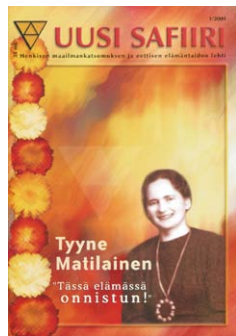

3/2003 2,00 €

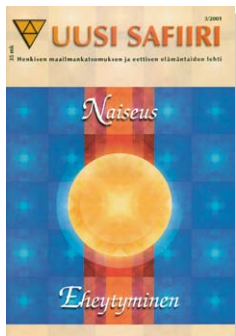
2000-2002

1/2000 2,00 €

2/2001 2,00 €

3/2001 2,00 €

4/2001 2,00 €

2/2002 2,00 €

Clematis 'Ivan Olsson', vaaleansininen
Clematis 'Hanaguruma', vaaleanpunainen

Sofianlehdosta löydät mm:

- Kukkakaupan täyspalvelu
- Kotipuutarhakoulun kasvi- ja puutarha-aiheisia iltakursseja
- Suomen suurin kärhövalikoima (Clematis)
- Wanhat ja uudet ruusulajikkeet
- Perennat erilaisille kasvupaikoille
- Pionit keväästä syksyyn
- Hedelmäpuut ja marjapensaat
- Havukasvit ja muut ikivihreät
- Kasvillisuus- ja puutarhasuunnittelu

Tervetuloa !

Palvelemme Sinua vuoden ympäri.

Puutarhakeskus Sofianlehto
Garden Center
Sofianlehdonkatu 12, 00610 Helsinki
Puh: 09-796 230
sofianlehto@sofianlehto.com

www.sofianlehto.com